

विषय सूची

ऋयलतभलतक

खण्ड-१	जाम
जिल्लाको संक्षिप्त विवरण	ज्ञ
१.१ ऐतिहासिक पृष्ठभूमि र परिचय	ज्ञ
१.२ क्षेत्रफल र उचाई	ज्ञ
१.३ भौगोलिक वनावट र जिल्लाको अवस्थिति	ज्ञ
१.४ भू-उपयोगिता	ह
१.५ नदी, ताल, सिमसार क्षेत्र	ह
१.६ जलवायु, बर्षा, तापक्रम, हावापानी र माटो	घ
ड. भू-गर्भ र माटो	ढ
१.७ सामाजिक तथा आर्थिक अवस्था	छ
१.७.१ जनसंख्या, लिङ्ग र जातजाति	छ
१.७.२ धर्म, संस्कृति, भाषा र पेशा	ठ
१.८ शिक्षा तथा स्वास्थ्य	ड
१.९ कृषि र पशुपालन	ढ
१.१० वनपैदावारमा आधारित उद्योग तथा व्यवसाय	ज्ञ
१.११ प्रमुख साँस्कृतिक पर्व तथा चाडबाडहरु	ज्ञ
१.१२ प्रमुख ऐतिहासिक, पुरातात्विक तथा पर्या-पर्यटकीय महत्वका स्थानहरु	ज्ञ
१.१३ भौतिक पूर्वाधार	ज्ञ
१.१३.१ यातायात र संचार	ज्ञ
ग. विद्युत	घ
१.१४ अन्य संघ, संस्था तथा बिकास आयोजनाहरु	ज्ञ
१.१५ वन जंगल र जैविक विविधता	ज्ञ
१.१६ प्रशासनिक/राजनैतिक विभाजन	ज्ञ
खण्ड-२	ज्ञ
जिल्लाको वन सम्पदा	ज्ञ
२.१ जिल्लाको वन सम्पदा	ज्ञ
२.२ वन जंगलको ऐतिहासिक पृष्ठभूमि	ज्ञ
२.३ प्राकृतिक वनजंगलको प्रकार अवस्था	ज्ञ
२.३.१ वनजंगलको किसिम	ज्ञ
२.३.२ वनको अवस्था	ज्ञ
२.४ जैविक विविधता	ज्ञ
खण्ड-३	ह
जिल्ला वन कार्यालयको विवरण	ह
३.१ परिचय	ह
३.२ जिल्ला वन कार्यालयको उद्देश्य र प्रमुख कार्यहरु	ह
३.३ जिल्ला वन कार्यालयको सांगठनिक स्वरूप	ज्ञ
३.४ जिल्ला वन कार्यालयको कर्मचारी दरबन्दी विवरण	ह
३.५ कार्यरत कर्मचारीहरुको विवरण	घ
३.६ स्थापना कालदेखि हालसम्म कार्यरत जिल्ला वन अधिकृतहरुको नामावली	घ
३.७ जिल्ला वन कार्यालयको फिल्ड ईकाइ र समेटेको न.पा./गा.वि.स. हरु	घ
खण्ड-४	ह
वन विकास कार्यक्रम	ह
४.१ परिचय	ह
४.२ विरुवा उत्पादन र वितरण	ह
४.३ वृक्षारोपण	ह

४.४ वन सिमांकन	हछ
४.५ सरकारद्वारा व्यवस्थित वन	हछ
४.६ संरक्षित वन	इट
४.७ सामुदायिक वन	इट
४.८ कबुलियती वन	इट
४.९ धार्मिक वन	डड
४.१० निजी वन	डड
४.११ वृक्ष सुधार तथा वन संवर्द्धन कार्यहरु	डड
४.१२ काठ, दाउरा, जडीवुटी र खोटो संकलन	डड
खण्ड-५	घज
सामुदायिक वन विकास कार्यक्रम	घज
५.१ पृष्ठभूमि	घज
५.२ डडेल्धुरा जिल्लामा सामुदायिक वन विकास कार्यक्रम	घज
५.३ विभिन्न आ.व.मा हस्तान्तरित सामुदायिक वन	घज
५.४ महिला सामुदायिक वनहरु	घह
५.६ अवलोकन योग्य सामुदायिक वनहरु	घह
खण्ड-६	घद्ध
सामुदायिक वनहरुको अनुगमन	घद्ध
६.१ परिचय	घद्ध
६.२ अनुगमनका उद्देश्यहरु	घद्ध
६.३ अनुगमन तथा मूल्यांकनका सिमितताहरु	घद्ध
६.४ अनुगमन गरिएका सामुदायिक वनहरु	घद्ध
६.५ अनुगमन विधि तथा तथ्यांकहरुको विश्लेषण	घछ
खण्ड-७	द्धण
वन विकाससँग सम्बन्धित कार्यक्रमहरु	द्धण
७ परिचय	द्धण
७.१ सामुदायिक वन विकास कार्यक्रम	द्धण
७.३ राष्ट्रिय वन विकास तथा व्यवस्थापन कार्यक्रम	द्धह
७.४ जडीवुटी विकास कार्यक्रम	द्धघ
७.५ राष्ट्रपती चुरे तराई मधेश संरक्षण कार्यक्रम	द्धछ
७.६ वन्यजन्तु संरक्षणका लागि क्षेत्रीय सहयोग प्रवर्द्धन आयोजना	द्धछ
७.७ वृक्ष सुधार, वृक्षारोपण तथा निजी वन कार्यक्रम	द्धट
खण्ड-८	द्धठ
पुरस्कार	द्धठ
८.१ परिचय	द्धठ
८.२ राष्ट्रिय तथा जिल्ला स्तरबाट पुरस्कृत समुहहरु	द्धठ
अनुसूचीहरु	छह
अनुसूची १ : गा.वि.स. अनुसार घरपरिवार तथा जनसंख्या विवरण	छह
अनुसूची २ : डडेल्धुरा जिल्लाका वन पैदावारमा आधारित उद्योगको विवरण	छघ
अनुसूची ३ : जि.व.का. डडेल्धुरामा कार्यरत कर्मचारीहरुको विवरण	छछ
अनुसूची ४ : खोटो कम्पनीहरुले खोटो संकलन गर्ने वन क्षेत्रहरुको विवरण	छड
अनुसूची ५: वन पैदावार निकासी, वेरुजु र वन मुद्दा सम्बन्धी सम्बन्धी विवरण	टण
अनुसूची ७: आ.व. २०७३/०७४ सम्म हस्तान्तरण तथा नविकरण भएका सामुदायिक वनहरुको विवरण	टछ
अनुसूची ८: आ.व. २०७३/०७४ सम्म हस्तान्तरण तथा नविकरण भएका कबुलियती वनहरुको विवरण	ठड

खण्ड-१

जिल्लाको संक्षिप्त विवरण

१.१ ऐतिहासिक पृष्ठभूमि र परिचय

प्राकृतिक सुन्दरताले भरिपूर्ण डडेल्धुरा जिल्ला सुदूर-पश्चिमाञ्चल विकास क्षेत्रको महाकाली अञ्चलका ४ वटा जिल्लाहरू मध्ये एक मनोरम पहाडी जिल्ला हो । डडेल्धुरा जिल्ला अमरगढी नगरपालिका (अ.न.पा.) को काँडे भन्ने गाउँ उद्गमस्थल भएर बग्ने डोटी गाडवाट डोटी नामाकरण गरियो । सोही डोटीको नामबाट बैतडी, डडेल्धुरा र डोटीका बासिन्दाहरूलाई डोट्याल भनिन थालियो । पहिला डोटी राज्यको राजधानी रणथम्पकोट (अजयमेरु कोट) भएकोमा वि.सं. १८७० तिर चौतरिया पुष्कर शाहले डोटीको शैलेश्वरी मन्दिर वरिपरि सिलगढी नामको वस्ति वसाउन शुरु गर्दा नेपाल राज्यले महाकाली पारिको क्षेत्र गुमाउनु परेकोले पुष्कर शाहले नै डडेल्धुराको सामरिक महत्वमा कमी आएको देखि अमरगढीबाट डोटी गौडालाई वि.सं. १८८४ तिर सिलगढीमा सारी सदरमुकाम बनाएका थिए । शितकालमा डडेल्धुराको डाँडावनमा सदरमुकाम रहेकै अवस्थामा काजी अभिमान सिंह बस्नेतलाई दरबारमा आफैले पालेको बाघले मारेको क्रममै वि.सं. १९३५ मा हालको डडेल्धुरा, बैतडी र दार्चुलालाई डोटी गौडाबाट अलग्याएर वि.सं. १९४५ मा बैतडी गौडाको रूपमा नयाँ प्रशासनिक इकाई गठन गरियो । त्यस्तै वि.सं. १९७४ मा अमरगढीमा सदरमुकाम रहने गरी बैतडी जिल्लाको तल्लो स्वराडका १३ गाउँ विकास समितिहरू (गा.वि.स.) सहितको डडेल्धुरा गौडा स्थापना गरियो । नेपाललाई ७५ जिल्लामा विभाजन गर्नु भन्दा पूर्व डोटी जिल्लाको प्रशासनिक नियन्त्रणमा रहेको यो जिल्ला वि.सं. २०३७ साल अगाडि पश्चिमाञ्चलका २४ वटा जिल्ला मध्ये एउटा जिल्लाको रूपमा रहेको तथा त्यस पछि वि.सं. १९७४ मा डडेल्धुरा जिल्ला छुट्टै प्रशासनिक जिल्लाको रूपमा परिणत भएको थियो ।

यस जिल्लाको नामाकरण डडेल्धुरा हुनु भन्दा पूर्व बागखोड (बाघको गुफा), तल्लो खलंगा, मल्लो खलंगा, श्वार खलंगा जस्ता नामले चिनिने गरेको थियो । यस जिल्लाको नामाकरण कहिले भयो भन्ने ऐतिहासिक प्रमाण नपाइए तापनि यसको नामाकरण सम्बन्धमा विभिन्न किंवदन्तिहरू पाइन्छन् । यसै सन्दर्भमा यस भेगको भू-वनावटको आधारमा यस जिल्लाको नाम डडेल्धुरा रहन गयो भन्ने एकथरी मतालम्बीहरूको धारणा रहेको छ । यहाँको स्थानिय भाषामा मेरुदण्डलाई डडाल्नु र अग्लो चुचुरोलाई धुरो भनिने हुँदा डडाल्नु जस्तो धुरावाट कालान्तरमा अपभ्रंश भएर जनबोलीमा डडेल्धुरा भनिन थालिएको हो । यस जिल्लामा रहेका दलिन जस्ता डाँडा, घना जंगल र जाडो भएको कारणले डडेल्धुरा नामाकरण हुन गयो भन्ने भनाइ पनि रहेको छ । त्यस्तै अर्काथरी मतालम्बीहरूका अनुसार नेपाल एकीकरण पूर्व यस जिल्लाको नाम कतै उल्लेख नभएको समयमा हाल सदरमुकाम रहेको तल्लो क्षेत्र खलंगालाई प्रशासनिक इकाई कायम गरिएको थियो । तत्कालिन प्रशासनको मुख्य दायित्व शान्ति सुरक्षा कायम गर्नु रहेकोले अन्यायीहरूलाई दण्ड दिने ठाउँ पनि यही प्रशासनवाट हुने गर्दथ्यो । एकिकरण पछि यस क्षेत्रका स्थानिय बासिन्दाले व्यापक विरोध गरेका थिए । दण्ड दिने ठाउँको आकार धुरा जस्तो भएकोले दण्डालधुरा भन्ने गर्दा गर्दै जनजिब्रोवाट डडेल्धुरा नामाकरण भएको हो भन्ने जन विश्वास छ ।

१.२ क्षेत्रफल र उचाई

संघीय गणतन्त्र नेपालको ७ नं. प्रदेश अन्तर्गत सुदूर-पश्चिमाञ्चल विकास क्षेत्र अन्तर्गत महाकाली अञ्चलका ४ वटा जिल्लाहरू मध्येको एक मध्य पहाडी जिल्लामा पर्ने डडेल्धुरा जिल्लाको कुल क्षेत्रफल १,५३,८०० हेक्टर (हे.) रहेकोमा ४२,०८५ हे. जमिन भित्री मधेशमा पर्दछ भने मध्य पहाडी प्रदेशमा ८९,५६५ हे. र लेकाली प्रदेशमा २२,१५० हे. भू-भाग रहेको छ । समुद्र सतहवाट ४३२ मिटर देखि २६८५ मिटर (गन्याप धुरा) सम्मको उचाईमा यो जिल्ला अवस्थित छ । तथ्याङ्क विभागका अनुसार १९५९.६९ (७४.८८%) बर्ग कि.मी. वन क्षेत्र, १९२.४२ (१२.७० %) बर्ग कि.मी. कृषि योग्य भूमि तथा कृषिमा प्रयोग भएको भूमि १८३.२३ बर्ग कि.मी., १३४.५४ बर्ग कि.मी. बस्ती, नदीनाला र बाटो तथा ३३.९८ बर्ग कि.मी. चरन क्षेत्रले ढाकेको छ ।

१.३ भौगोलिक वनावट र जिल्लाको अवस्थिति

डडेल्धुरा जिल्ला सुदूर-पश्चिमाञ्चल विकास क्षेत्र अन्तर्गतको महाकाली अञ्चलका चार जिल्लाहरू मध्ये मध्य पहाडी जिल्लामा पर्दछ । जिल्लाको सदरमुकाम अमरगढी नगरपालिका क्षेत्रीय सदरमुकाम दिपायलबाट ६५ कि.मी. पश्चिम, धनगढीबाट १३५ कि.मी. र राजधानी काठमाडौँबाट ७९८ कि.मी.को दुरीमा रहेको छ । यस जिल्लाले नेपालको १.०४ प्रतिशत भू-भाग ओगटेको छ । यस जिल्लाको उत्तर-दक्षिणी भाग पूर्व-पश्चिमी भागको तुलनामा बढी फराकिलो रहेको छ । जिल्लाको मध्य तथा उत्तरी भागमा मध्य तथा उच्च पहाडहरू रहेको तथा पश्चिम,

उत्तर-पश्चिम र दक्षिणी भागका नदी किनारमा उर्वर कृषि भूमिहरु रहेका छन् । जिल्लाको अधिकांश भू-भाग भिरालो र चट्टानयुक्त रहनुका साथै जमिनको धेरैजसो भागको मोहोडा दक्षिणी भागतिर फर्किएको छ ।

सिमाना

पूर्व : डोटी जिल्ला

पश्चिम : भारतको उत्तराञ्चल प्रदेश

उत्तर : बैतडी जिल्ला

दक्षिण : कञ्चनपुर र कैलाली जिल्ला

अवस्थिती

अक्षांश : २८° ५९' देखि २९° २६' उत्तर

देशान्तर : ८०° १२' देखि ८०° ४७' पूर्व

१.४ भू-उपयोगिता

डडेल्धुरा जिल्लाको भू-उपयोग अन्तर्गत वन क्षेत्र, कृषि भूमि, भाडी क्षेत्र, वगर क्षेत्र तथा अन्य क्षेत्रहरु प्रमुख रुपमा रहेका छन् । जि.स.स. को कार्यालय, डडेल्धुराका अनुसार जिल्लाको सवैभन्दा वढी भाग क्रमशः वन क्षेत्र (७१.०६%), कृषि क्षेत्र (१९.१६%) र भाडी क्षेत्र (५.८१%) रहेको छ । त्यस्तै शाखा तथ्यांक कार्यालय, डडेल्धुराका अनुसार वन क्षेत्रले ढाकेको भाग (७४.८८%) सवैभन्दा वढी रहेको छ । जिल्लाको भू-उपयोगको विस्तृत विवरण तालिका १ मा दिइएको छ ।

तालिका ३: डडेल्धुरा जिल्लाको भू-उपयोगिता

जि.वि.स. डडेल्धुरा, २०६७ अनुसार				शाखा तथ्यांक कार्यालय, २०६८ अनुसार		
क्र.सं.	भू-उपयोग	क्षेत्रफल (कि.मी.)	(वर्ग प्रतिशत)	भू-उपयोग	क्षेत्रफल (हे.)	प्रतिशत
१	वनजंगल क्षेत्र	१०६६.६८८	७१.०६	वन क्षेत्र	११५१६९	७४.८८
२	कृषि क्षेत्र	२८७.५४३	१९.१६	कृषि भूमि	१९२६८	१२.५३
३	भाडी क्षेत्र	८७.२०४	५.८१	वस्ती/आवादी	इठडढ	ज्ञाडज्ञ
४	घाँसे भूमी	१६.७१९	१.११	अन्य क्षेत्र	ज्ञटछठढ	ज्ञणठड
५	भीर पहिरो	१.६१०	०.११			
६	वगर क्षेत्र	३३.२४९	२.२१			
७	बाँझो चरन क्षेत्र	०.१३८	०.०१			
८	नदी, ताल, पोखरी क्षेत्र	७.९८२	०.५३			
	कुल क्षेत्रफल	१५०१.१३३	१००		ज्ञ,छघ,डण्ण	१००

१.५.नदी, ताल, सिमसार क्षेत्र

डडेल्धुरा जिल्ला मध्य पहाडी भाग र चुरे क्षेत्रमा फैलिएकाले यहाँ हिमनदीहरुबाटका नदीहरु तथा चुरे पर्वतबाट निस्केका खहरे खोलाहरु पनि प्रशस्तै रहेका छन् । तिनीहरु मध्ये केहीको विवरण निम्न अनुसार रहेको छ :

क. नदी तथा खोलाहरु

डडेल्धुरा जिल्लाका मुख्य नदीहरुमा महाकाली र सेती हुन् । यो जिल्ला भित्र बहने सेती नदीका सहायक खोलाहरुमा चामा गाड, भुङ्गा खोला, सकायल गाड र खोची गाड मुख्य हुन् । त्यस्तै रंगुन खोला, साँदनी खोला, डोटेली गाड, रडुवा खोला, रुपाली गाड, शीर्ष गाड, पुन्तुरा गाड यस जिल्ला भित्र वग्ने महाकाली नदीका सहायक खोलाहरु हुन् । अन्य सहायक खोला तथा गाडहरुमा सोरनाया, ठुलीगाड, रुवा खोला, सकायल, दोगाड, आरागाड, कालीमा, लोपा, शिराड, समैजी आदि हुन् ।

ख. जलाधारीय अवस्था

वन विकास गुरुयोजना, २०४६ ले जलाधारीय अवस्थाका आधारमा देशका सम्पूर्ण जिल्लाहरुलाई न्ययम, 'बच्चथि न्ययम, 'बचनप्लर्बि, एयचरख्बचथ उययच गरी ५ वर्गमा विभाजन गरेकोमा डडेल्धुरालाई उत्तम ९न्ययम० वर्गमा समावेश गरेको छ । जिल्ला भू-संरक्षण कार्यालय, डडेल्धुराले आलितालको सुनखोला तथा जोगवुडाको पुन्तुरामा कार्यक्रमहरु योजनाबद्ध तवरबाट गर्ने गरेको छ भने अन्य उप-जलाधारहरुमा भू-क्षयको अवस्था, लाभान्वित

जनसंख्या एवं वढी समस्याग्रस्त क्षेत्रको प्राथमिकता क्रम निर्धारण गरी पानी ढलोको हिसावले त्यस्ता क्षेत्रहरूलाई ३४ गोटा उप-जलाधार क्षेत्रहरूमा विभाजन गरिएको छ ।

ग. ताल तथा भरनाहरू

डडेल्धुरा जिल्लाका प्रमुख ताल तथा भरनाहरूमा आलिताल, फिलमिला ताल (डडेल्धुरा र कञ्चनपुर जिल्लाको सिमानामा रहेको), वेतकोट ताल (जोगबुडाको सिमानामा पर्ने कञ्चनपुरको दैजी गा.वि.स.मा अवस्थित), बोडापाथिताल, वस्नेटा ताल (जोगबुडा), बगरकोट ताल, पिपलकोट ताल (जोगबुडा ४), साइलको भरना (रुपाल ८), कुमडगाड भरना (गांखेत ९), सत्कट्टा भरना (अ.न.पा. ३) आदि रहेका छन् ।

१.६ जलवायु, वर्षा, तापक्रम, हावापानी र माटो

क. जलवायु

डडेल्धुरा जिल्लाको उचाईमा भएको विविधताका कारणले जलवायु भित्री मधेश क्षेत्रमा उष्ण ९त्चयउष्णर्वा तथा समशितोष्ण ९काद(त्चयउष्णर्वा र मध्य पहाडी भागमा शितोष्ण ९त्फउभचवतभ० किसिमको हावापानी पाईन्छ । यहाँ औषत अधिकतम तापक्रम ३२.७ डिग्री सेन्टिग्रेड र औषत न्यूनतम तापक्रम ३.६ डिग्री सेन्टिग्रेड सम्म रेकर्ड गरिएको छ । अमरगढी नगरपालिका र असिग्राम, समैजी गा.वि.स.हरूमा हिउँदमा हिउँ समेत पर्ने गर्दछ । यहाँ वार्षिक औसत वर्षा १३४३.६ मिली मीटर (मि.मी.) रेकर्ड गरिएको छ । यस जिल्लाको हावापानीको किसिम तालिका २ मा प्रस्तुत गरिएको छ । यस जिल्लाको धरातलिय स्वरुप सहित उचाईको आधारमा हावापानीलाई ४ किसिममा बाँडिएको छ ।

तालिका २ : डडेल्धुरा जिल्लाको हावापानीको किसिम

क्र.स	हावापानी	उचाई (मीटर)	स्थान
१	उष्ण हावापानी ९त्चयउष्णर्वा ऋषिवतभ०	४६२-८००	भागेश्वर, रुपाल, शिर्ष, जोगबुडा, आलिताल, सकायल आदि ।
२	सम-शितोष्ण हावापानी ९काद(त्चयउष्णर्वा ऋषिवतभ०	८००- १८००	गांखेत, कोटेली, मणिलेक, भद्रपुर तथा अ.न.पा. र बगरकोटका तल्लो पहाडी क्षेत्रहरू ।
३	शितोष्ण हावापानी ९त्फउभचवतभ ऋषिवतभ०	१८०० -२५००	अ.न.पा., समैजी, बगरकोट, देवल दिव्यपुर गणेशपुरका माथिल्लो भेगहरू ।
४	लेकाली हावापानी ९र्बउप्लभ ऋषिवतभ०	२५०० मी. माथि	अनार खोली क्षेत्र ।

डडेल्धुरा जिल्लाको धरातलिय स्वरुप सहित उचाईको आधारमा हावापानीलाई निम्न किसिममा बाँडिएको छ :

१) उष्ण जलवायु ९त्चयउष्णर्वा ऋषिवतभ०

जिल्लाको भित्री मधेस र सकायल क्षेत्र जस्तै: भागेश्वर, रुपाल, शिर्ष, जोगबुडा, आलिताल, सकायल, सेती र महाकाली नदीका किनारका भागहरूको ४६२ मि. देखि ८०० मिटर सम्म उष्ण हावापानी पाईन्छ । यहाँ गर्मी मौसममा औसत २०-३७ड्ढ सेन्टिग्रेडसम्म तापक्रम रहन्छ ।

२) समशितोष्ण जलवायु ९काद(त्चयउष्णर्वा ऋषिवतभ०

जिल्लाको भित्री मधेस र महाभारत पहाडको ८०० मिटर देखि २००० मिटर सम्म समशितोष्ण हावापानी पाईन्छ । यहाँ हिउँदमा सामान्यतया: तुषारो पर्दछ भने तापक्रम औसत २० डिग्री सेन्टिग्रेडसम्म हुन्छ । गर्मी मौसममा औसत २०-२५ड्ढ सेन्टिग्रेडसम्म तापक्रम रहन्छ । सदरमुकाम खलङ्गा १८०० मीटर (मी.) को उचाईमा रहेको र यहाँ न्यूनतम ०ड्ढ सेन्टिग्रेड देखि अधिकतम २९.६ड्ढ सेन्टिग्रेडसम्म तापक्रम रेकर्ड गरिएको छ ।

३) शितोष्ण ९त्फउभचवतभ ऋषिवतभ०

जिल्लाको महाभारत क्षेत्रको २००० मिटर देखि २५०० मिटरको उचाई सम्म शितोष्ण हावापानी पाईन्छ । गर्मी मौसममा औसत १५-२०ड्ढ सेन्टिग्रेडसम्म तापक्रम र हिउँद महिनामा तापक्रम ०ड्ढ सेन्टिग्रेडसम्म झर्नुका साथै हिउँदमा हिउँ समेत पर्ने गर्दछ ।

४) लेकाली हावापानी ९५५६(बिउल्लभ ऋषिबतभ०

जिल्लाका घण्टेश्वर, अनारखोली लगायतका २५०० मिटर माथिका केहि उच्च पहाडी भेगहरुमा लेकाली हावापानी पाईन्छ ।

ख. वर्षा

डडेल्धुरा जिल्लामा वर्षा याममा धेरै मात्रामा वर्षा हुने भए तापनि गर्मी याममा कमै मात्र वर्षा हुने गर्दछ । यहाँ वार्षिक औषत वर्षा १३४३.६ मिलिमिटर सम्म पर्ने गर्दछ ।

जल तथा मौसम विज्ञान विभाग अन्तर्गतको डडेल्धुराको हावापानी स्टेशन डडेल्धुरा (१८६५ मीटर) को सन् १९७९ देखि सन् २००८ सम्मको ३० वर्षे औषत अधिकतम तापक्रम, औषत न्युनतम तापक्रम र औषत वर्षाको विवरण तालिका ३ मा दिइएको छ ।

तालिका ३ : डडेल्धुरा जिल्लाको तिस वर्षे हावापानीको विवरण

क्र.सं.	महिना	अंग्रेजी महिना	औषत अधिकतम तापक्रम (डिग्री से.)	औषत न्युनतम तापक्रम (डिग्री से.)	औषत वर्षा (मिलीमिटर)
१	बैशाख	मे	२३.८	१३.८	२३.८
२	जेठ	जुन	२३.८	१३.८	२३.८
३	असार	जुलाई	२३.८	१३.८	२३.८
४	श्रावण	अगस्त	२३.८	१३.८	२३.८
५	भदौ	सेप्टेम्बर	२३.८	१३.८	२३.८
६	असोज	अक्टुबर	२३.८	१३.८	२३.८
७	कार्तिक	नोभेम्बर	२३.८	१३.८	२३.८
८	मंसिर	डिसेम्बर	२३.८	१३.८	२३.८
९	पुष	जनवरी	२३.८	१३.८	२३.८
१०	माघ	फेब्रुअरी	२३.८	१३.८	२३.८
११	फागुन	मार्च	२३.८	१३.८	२३.८
१२	चैत्र	अप्रिल	२३.८	१३.८	२३.८

(जलवायु तथा मौसम विज्ञान विभागको तथ्यांक विश्लेषण जोशी, २०६९)

ग. तापक्रम

डडेल्धुरा जिल्लामा औषत अधिकतम र औषत न्युनतम तापक्रम क्रमशः ३२.७° सेन्टिग्रेड र ३.६° सेन्टिग्रेड रहेको छ ।

घ. हावापानी

डडेल्धुरा जिल्ला भौगोलिक विषमतायुक्त जिल्ला भएकोले उचाई र अवस्थिति अनुसार जलवायु फरक-फरक किसिमको पाइन्छ । औषत रुपमा यस जिल्लामा समशितोष्ण हावापानीको बाहुल्यता रहेको छ । गृष्म र वर्षा ऋतुमा मनसुनी वर्षा हुने गर्दछ भने हिउँदमा वर्षा कम परी हिउँ समेत पर्ने गर्दछ ।

ड. भू-गर्भ र माटो

यो जिल्ला भित्री मधेश र मध्य पहाडी क्षेत्रमा अवस्थित भएकाले ठाउँ अनुसार विभिन्न किसिमको माटो तथा खनिज पदार्थहरु पाइन्छ । जिल्लाको जियोलोजी तथा माटोको विवरण तल दिइएको छ :

१. जियोलोजी

यस जिल्लाको भूगर्भिय संरचनालाई हेर्दा यहाँ कार्बोनसियस सिस्ट ९५५६(बिउल्लभ ऋषिबतभ०, लाईमस्टोन (चुनढुङ्गा) सिस्ट ९५५६(बिउल्लभ ऋषिबतभ०, डोलोमाईट र चुनढुङ्गा मिसिएको सिस्ट ९५५६(बिउल्लभ ऋषिबतभ० बलम ९५५६(बिउल्लभ ऋषिबतभ० र निस सिस्ट ९५५६(बिउल्लभ ऋषिबतभ० जस्ता ४ वटा लिथोलोजिकल ईकाईहरु ९५५६(बिउल्लभ ऋषिबतभ० गलप्तक० पाईन्छन् । यसैगरी कतै कतै तगवचशप्तभ, क्वलम कतयलभ, बबितभ, एजर्थाप्तिभ पनि भेटिन्छन् ।

२. माटो

अधिकांश जमिनको क्षेत्रफल भिरालोपन भएको हुनाले माटोको वनावटमा धेरै ठाउँमा समानता पाईन्छ । उर्वरा माटोको क्षयीकरणले गर्दा जिल्लाको अधिकांश भागमा चिम्ट्याईलो, बलौटे र फुस्रो माटो देख्न सकिन्छ । समथर भू भाग जस्तै : डोटीघाटाल, बेलापुर, रुपाल र जोगबुडा क्षेत्रमा उर्वर माटोको प्रचुरताले गर्दा राम्रो कृषि उत्पादन भएको पाईन्छ । यहाँ मुख्य रुपमा बलौटे दोमट ९५५६(बिउल्लभ ऋषिबतभ० र क्लेसिल्ट लोम ९५५६(बिउल्लभ ऋषिबतभ० गरी २ किसिमको माटो पाईन्छ, भने कतै कतै सिल्ट लोम ९५५६(बिउल्लभ ऋषिबतभ० पनि भेटिएको छ । यस जिल्लाको भित्री मधेश देखि उच्च पहाडी इलाकामा बलौटे माटो, बलौटे दोमट माटो, दोमट माटो, चिम्टाइलो दोमट माटो र चिम्टाइलो

माटो पाइन्छ । साथै जिल्लामा पाईने माटोमा बलौटे दोमट, रातोमाटो, सेतो कमेरो खानी, ढुंग्यान, पत्थरयुक्त र नदी तथा खोला बेंसीमा पांगो तथा कालो बलौटे माटो रहेका छन् ।

१.७ सामाजिक तथा आर्थिक अवस्था

१.७.१ जनसंख्या, लिंग र जातजाति

क. जनसंख्या

जिल्ला विकास समिति, डडेल्धुराको आधार सर्भेक्षण २०६६ अनुसार जिल्लाको जनसंख्या १,५२,३२८ र घरपरिवार संख्या २४,५०७ रहेको छ । कुल जनसंख्या मध्ये महिलाको जनसंख्या ४९.८२ प्रतिशत र पुरुषको जनसंख्या ५०.१८ प्रतिशत रहेको छ । राष्ट्रिय जनगणनाको आधारमा २००८/०१० देखि २०५८ साल सम्मको तथा प्रक्षेपणको आधारमा २०६६ सालको र २०६८ सालको जिल्लाको जनसंख्या विवरण तालिका ४ तथा अनुसूची १ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ४ : डडेल्धुरा जिल्लाको जनसंख्या (दृष्ट-दृष्ट)

सि. नं.	जनगणना वर्ष	परिवार संख्या	जनसंख्या			परिवारको आकार	जनघनत्व (प्रति वर्ग कि.मी.)
			जम्मा	पुरुष	महिला		
१	२०६८	२७६४९	१४१५४३	६६३५८	७५१८५	५.१२	९२.०
२	२०६६	२४४६४	१५२१५७	७६३४४	७५८१३	६.२२	९८.९३
३	२०५८	२१९८०	१२६१६२	६०९६५	६५१९७	५.७४	८२.०
४	२०४८	१८५०१	१०४६४७	५०४०३	५४२४४	५.७	६८.०
५	२०३८	१४६८३	८६८५३	४४५९५	४२२५८	५.९	५६.५
६	२०२८	१७०८४	९४७४३	४६०८०	४८६६३	५.५५	६१.६
७	२०१८	१५५७५	८२७०९	४००२१	४२६८८	५.३	५३.८
८	२००८	१२५१५	७९९४३	३६५५०	३४९४३	५.७१	४६.८

(स्रोत : केन्द्रिय तथ्यांक विभाग, २००८-२०६८, दप्रक्षेपित जि.वि.स., डडेल्धुरा, २०६६)

ख. जातजाति

डडेल्धुरा जिल्लाका प्रमुख जातिहरूमा बाहुन, क्षेत्री, कामी, सार्की, मगर, ठकुरी हुन् भने भाषाको रूपमा डोटेली भाषा प्रमुख रहेको छ । जिल्लाको जातजातिको विवरण तालिका ५ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ५ : डडेल्धुरा जिल्लाको जातजातिको विवरण

सि.नं.	जात जाती	जनसंख्या	प्रतिशत	कैफियत
१	क्षेत्री	६४६५०	५०.४८	
२	बाहुन	२५५७६	१९.९७	
३	कामी	१२५७६	९.८२	
४	सार्की	१०७०७	८.३६	
५	दमाई	५१७४	४.०४	
६	मगर	३२६६	२.५५	
७	ठकुरी	२६७७	२.०९	
८	योगी	१५२४	१.१९	
९	गुरुङ्ग	५००	०.३९	
१०	नेवार	१५४	०.१२	
११	राई	६४	०.०५	

१२	लिम्बु	५१	०.०४	
१३	शेर्पा	५१	०.०४	
१४	कुमाल	२६	०.०२	
१५	राउटे	२५६	०.२०	
१६	अन्य	८२०	०.६४	
	जम्मा	१,२८,०७०	१००	

(स्रोत : शाखा तथ्यांक कार्यालय, डडेल्धुरा २०६८)

१.७.२ धर्म, संस्कृति, भाषा र पेशा

क. धर्म र संस्कृति

जिल्लामा हिन्दू धर्मावलम्बीहरूको बाहुल्यता रहेको छ। जि.वि.स. डडेल्धुराको आधार सर्भेक्षण २०६६ अनुसार यस जिल्लामा कुल जनसंख्याको ९८.६ प्रतिशत मानिसहरू हिन्दु धर्म र १.१ प्रतिशत बौद्ध धर्म मान्छन्। जनसंख्या अनुसार विभिन्न धर्म मान्नेहरूको विवरण तालिका ६ मा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ६ : डडेल्धुरा जिल्लाका विभिन्न धर्मावलम्बीहरूको विवरण

क्र.सं.	धर्म	जनसंख्या	प्रतिशत
१	हिन्दु	जडणछणघ	ढड.डड
२	बौद्ध	जणणड	ण.ठज
३	ईस्लाम	घठ	ण.णघ
४	किराँत	घ	ण.णण
५	क्रिश्चियन	ढठघ	ण.घघ
६	प्रकृती	ढट	ण.णघ
९	भाई	ज	ण.णज
११	अन्य (थाहा नभएको)	दघ	ण.णद
	जम्मा	जडदणढड	जणण

(स्रोत : राष्ट्रिय जनगणना, २०६८)

ख. भाषा

जि.वि.स. डडेल्धुराको आधार सर्भेक्षण २०६६ अनुसार जिल्लाको कुल जनसंख्याको ९१ प्रतिशत मानिसहरू डोटेली र नेपाली भाषा बोल्दछन् जसमध्ये ७१ प्रतिशत डोटेली र २० प्रतिशत नेपाली भाषा प्रयोग गर्दछन्। जनसंख्या अनुसार विभिन्न भाषा बोल्नेहरूको विवरण तालिका ७ मा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ७ : डडेल्धुरा जिल्लाका विभिन्न भाषाभाषीहरूको विवरण

क्र.सं.	भाषा	जनसंख्या	प्रतिशत
१	डोटेली	जदठठड	ढड.ण
२	नेपाली	घठज	ण.दद
३	भोटेली	दडद	ण.दद
४	मगर	दछट	ण.दण
५	हिन्दी	ढण	ण.णठ
६	मैथिली	जणद	ण.णड
७	अन्य	जठढ	ण.जद
	जम्मा	जददणठण	जणण

(स्रोत : शाखा तथ्यांक कार्यालय, डडेल्धुरा र जि.वि.स. डडेल्धुरा, २०५८)

ग. पेशा तथा रोजगारी

डडेल्धुरा जिल्लामा बसोबास गर्ने करिब ९४ प्रतिशत मानिसहरू कृषि तथा पशुपालन व्यवसायमा आश्रित रहेका छन्। कृषि बाहेक सरकारी नोकरी, गैर-सरकारी नोकरी, वैदेशिक रोजगारी, व्यापार, उद्योग धन्दा र अन्य कामलाई समेत यहाँका मानिसहरूले पेशाको रूपमा अँगालेको देखिन्छ। पेशा तथा रोजगारीको विवरण तालिका ८ मा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ८ : डडेल्धुरा जिल्लाको पेशागत जनसंख्याको विवरण

क्र.सं.	पेशाको विवरण	जनसंख्या	प्रतिशत	कैफियत
ज	कृषि तथा पशुपालन	जजढछछघ	ढघ.घछ	
द	सरकारी नोकरी	दघछट	ज.डद	
घ	गैरसरकारी नोकरी	दडद	ण.दद	
ढ	वैदेशिक रोजगारी	दघघज	ज.डद	
छ	व्यापार तथा व्यवसाय	जजठड	ण.दद	
ट	सिलाई	ढटज	ण.ठछ	
ठ	फलामको काम	ढदघ	ण.घघ	

ड	सुन, चाँदीको काम	घड	प.पघ	
ढ	हस्तकला र रड लगाउने	दट	प.पद्	
जण	उद्योग	दघज	प.जड	
जज	छालाको काम गर्ने	जजछ	प.पढ	
जद	सिकर्मी	जजछ	प.पढ	
जघ	मिस्त्रि	जणद्	प.पड	
जढ	स्वास्थ्य क्षेत्र	छज	प.पद्ध	
जछ	डकर्मी	दट	प.पद्	
जट	अन्य	दडद्	प.दद्	
	जम्मा	ज,दड,णठण	जणण	

(स्रोत : शाखा तथ्यांक कार्यालय डडेल्धुरा र जि.वि.स. डडेल्धुरा, २०५८)

१.८ शिक्षा तथा स्वास्थ्य

क) शैक्षिक स्थिति

यस जिल्लाका शिक्षा र स्वास्थ्यको अवस्था निकै कमजोर रहेको र त्यसमा पनि पुरुषको तुलनामा महिला तथा अन्य जातीको तुलनामा दलितको स्थिति निकै दयनिय रहेको छ ।

डडेल्धुरा जिल्लाको कुल साक्षरता प्रतिशत ६५.३१ रहेको छ । जसमध्ये महिला साक्षरता प्रतिशत ५२.९४ र पुरुष साक्षरता प्रतिशत ७९.६६ रहेको छ भने प्राथमिक विद्यालय कुल भर्ना दर १५४ प्रतिशत रहेको छ । यस जिल्लामा सरकारी स्तरबाट संचालित शिक्षण संस्थाहरुको कुल संख्या ३६८ र निजी क्षेत्रबाट संचालित विद्यालयको संख्या ९ रहेको छ । यस जिल्लाको शिक्षण संस्था, शिक्षक र विद्यार्थी विवरण तालिका ९ मा दिईएको छ ।

तालिका ९ : शैक्षिक संस्थाहरुको विवरण

सि.नं	संस्थाको किसिम	शिक्षण संस्थाको किसिम				कार्यरत शिक्षक संख्या	विद्यार्थी संख्या		जम्मा
		सरकारी	अनुमती प्राप्त	निजी	जम्मा		छात्र	छात्रा	
१	क्याम्पस	ज	द	ज	द				
२	उच्च मा.वि.		जज	ज	जद	जढ	जजटट	डढद	दणणड
३	मा.वि.	दड	दड	द	छण	जटघ	जढठट	जढघद	घदजण
४	नि.मा.वि.		छढ	ज	टण	ददट	छढणद	छटदघ	जजछदद
५	प्रा.वि.		जघद	जज	जदघ	डणछ	जदडढछ	जछटटट	घणछटज
	जम्मा	दढ	दछद	जट	दटढ	जदणड	दघढदज	दघछदछ	ढठछदघ

स्रोत : जिल्ला शिक्षा कार्यालय डडेल्धुरा, २०६७

तालिका १० : ५ वर्ष भन्दा माथिको जनसंख्याको साक्षरता प्रतिशत

कुल जनसंख्या		५ वर्ष भन्दा माथिको जनसंख्या		५ वर्ष भन्दा माथिको जनसंख्या जो			
		महिला	पुरुष	लेखन र पढ्न दुवै जान्ने	पढ्न मात्रै जान्ने	लेखन र पढ्न दुवै नजान्ने	जवाफ नदिनेहरु
महिला	ठछछघड	टठजदज	छठडणछ	घछछघछ	जठजढ	दढडजद	छघ
पुरुष	टटछछट			ढटणदढ	जछणट	जणददछ	दछ
जम्मा	जददणदद	जददढदट		डजछडद	घददछ	दणघढ	ठड

स्रोत : राष्ट्रिय जनगणना, २०६८

ख) स्वास्थ्य सेवा

यस जिल्लामा अस्पताल १, स्वास्थ्यचौकी ९, उप स्वास्थ्य चौकी १५, गाउँघर क्लिनिक ८७, खोपकेन्द्र ९२, महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका ४६२ र आयुर्वेद औषधालय ६ वटा संचालित छन् । साथै यस जिल्लामा कार्यरत स्वास्थ्य सम्बन्धि गैर सरकारी संस्थाहरुमा टिम अस्पताल, यूनिसेफ (डकाउ कार्यक्रम), यू.एन.एफ.पि.ए.(समुदायमा

आधारित कार्यक्रम), जि.टि.जेड. (स्वास्थ्य क्षेत्र सहयोग कार्यक्रम), विश्व खाद्य कार्यक्रम, यू.एन.डि.पी., मेरी स्टोप्स सेन्टर डडेल्धुरा, सुरक्षित मातृत्वमा समता र पहुँच र एक्सन एड नेपालले स्वास्थ्य क्षेत्रमा कार्य गर्दै आइरहेका छन् ।

तालिका ११ : स्वास्थ्य संस्था तथा स्वास्थ्यकर्मीहरुको विवरण

क्र.सं.	विवरण	संख्या	कैफियत
अ	अस्पताल संख्या	घ	आयुर्वेद समेत
इ	शैया	जछ	जिल्ला अस्पताल मात्र
घ	स्वास्थ्य केन्द्र/प्रा.स्वा.केन्द्र/स्वा. चौकी	जद	सरकारी दरवन्दी मात्र
ड	उप स्वास्थ्य चौकी	जछ	सरकारी दरवन्दी मात्र
छ	डाक्टर	द	आयुर्वेद समेत
ट	नर्स/अ.न.मी.	जट	सरकारी दरवन्दी मात्र
ठ	अ.हे.व./हे.व.	दड	सरकारी दरवन्दी मात्र

(स्रोत: जिल्ला जन स्वास्थ्य कार्यालय डडेल्धुरा, २०६७)

१.९ कृषि र पशुपालन

क) कृषि

जिल्लाका ९३.३५ प्रतिशत मानिसहरु कृषि पेशामा संलग्न छन् । यस जिल्लामा कृषि योग्य भूमि जिल्लाको कुल क्षेत्रफलको १३ प्रतिशत (१९५३२ हेक्टर) भएतापनि सिंचित भूमि ४८९७ हेक्टर (२६ प्रतिशत) रहेको छ । त्यस्तै खेती गरिएको जमिन कृषियोग्य जमिनको ९३.८१ प्रतिशत (१८३२३ हेक्टर) रहेको छ । भिरालो जमिनमा गह्वा सुधार नगरी बालीनाली लगाउने कार्य नेपालका अरु जिल्लाहरु सरह यहाँ पनि प्रचलनमा रहेको छ । धान, मकै, कोदो, गहुँ, जौ, तेलहन र दलहन यहाँका प्रमुख खाद्य बालीहरु हुन् भने आलु, काउली, रायो आदि तरकारीहरु हुन् । त्यस्तै मसलामा अदुवा, लसुन, खुर्सानी, धनियाँ, वेसार र फलफूलमा अम्बा, केरा र अमिलो जातका फलफूलहरु उत्पादन गरिन्छ । साथै आलिताल, बगरकोट क्षेत्र मह उत्पादनमा समेत प्रख्यात रहेका छन् ।

यस जिल्लामा कृषि विकास कार्यको लागि जिल्ला कृषि विकास कार्यालय अन्तर्गत ७ वटा शाखाहरु, कृषि सेवा केन्द्र ४, कृषि उप सेवा केन्द्र ५ वटा रहेका छन् ।

तालिका १२ : डडेल्धुरा जिल्लामा प्रमुख बालीहरुको उत्पादन तथा ओगटेको क्षेत्रफल

क्र.सं.	उत्पादन हुने प्रमुख बाली	क्षेत्रफल (हेक्टर)	उत्पादकत्व मे. टन (प्रति हेक्टर)	उत्पादन (मे. टन)
१	खाद्य बालीहरु (धान, गहुँ, मकै, कोदो, जौ, तेलहन, दलहन)	दृजघजछ	डाढट	घघढछढाट
२	तरकारी (हिउँदे, वर्षे, वेमौसमी तरकारी, आलु र मसला बालीहरु जस्तै: अदुवा, लसुन, खुर्सानी, धनियाँ, वेसार)	डछड	घडाटड	दटण्द
३	फलफूल (हिउँदे, वर्षे तथा अमिलो जातका फलफूलहरु)	छडज	छाटठ	जणढढाठघ
	जम्मा	दृदृछछद	छघाघज	घठटछटाघघ

(स्रोत: जिल्ला कृषि विकास कार्यालय डडेल्धुरा, ०६५/०६६)

ख. पशुपालन

जिल्लाको समग्र पशुको विकासको लागि जिल्ला पशु सेवा कार्यालय अन्तर्गत भेटेनरी सेवा केन्द्र ४ तथा भेटेनरी उपसेवा केन्द्र ६ वटा रहेका छन् ।

तालिका १३ : डडेल्धुरा जिल्लामा घरपालुवा पशु संख्या

क्र.सं.	पशुको किसिम	२०५८			२०६५/०६६		
		स्थानिय	उन्नत जात	जम्मा	स्थानिय	उन्नत जात	जम्मा
अ	गाई र गोरु	टढछठट		टढछठट	डडघडट	डछण	डढदघट
घ	भैँसी/राँगा	दघघदद	ढछण्द	घदठदद	जदडदछ	जणडडछ	दघठजण

ढ	बाखा/बोका	छटडढढ	ढघठठ	टजढजढ	जजडणण	-	जजडणण
छ	भेडा	-	-	-	ढजघ	-	ढजघ
ट	वंगुर	-	-	-	जघछछठ	-	जघछछठ
ठ	सुगुर /वंगुर	छढण	-	छढण	-	-	-
ड	कुखुरा	-	-	-	जढटठढ	-	जढटठढ
ढ	अन्य	घण्टठट	-	घण्टठट	डणघ	-	डणघ

(स्रोत : जिल्ला पशु सेवा कार्यालय डडेल्धुरा, २०६७)

१.१० वनपैदावारमा आधारित उद्योग तथा व्यवसाय

यस जिल्लाका वनपैदावारमा आधारित उद्योगहरु ५५ रहेका छन् । सम्भावित वनपैदावारमा आधारित उद्योगहरुमा जाम, जेली, जुस तथा अचार उद्योग, डोरी, दरी, कापेट, कपडा बुन्ने व्यवसाय, नेपाली कागज, कार्डबोर्ड पेपर, प्याकिङ गर्ने कागज उद्योग, डोको, डालो, मान्द्रो, भकारी उद्योग, वनस्पति घिउ उद्योग आदि रहेका छन् । वन पैदावारमा आधारित उद्योगको विस्तृत विवरण अनुसूची २ मा दिइएको छ ।

तालिका १४ : जिल्लाका प्रमुख वन पैदावारमा आधारित उद्योगहरु

सि. नं.	उद्योगको प्रकार	संख्या	कैफियत
१	फर्निचर उद्योग	३२	
२	ठेकीपारा उद्योग	२	
३	मौरीघार उद्योग	१	
४	हाते कागज उद्योग	४	
५	अगरवत्ति उद्योग	१	
	जम्मा	४०	

(स्रोत : जि.वि.स. डडेल्धुरा, २०६७)

१.११ प्रमुख साँस्कृतिक पर्व तथा चाडबाडहरु

सुदूर-पश्चिमाञ्चल विकास क्षेत्र साँस्कृतिक सम्पदामा धनी नै रहेको छ । त्यसमा पनि डडेल्धुरा जिल्लामा महिनै पिच्छे विभिन्न चाडबाडहरु मनाउने गरिन्छ । यहाँका वासिन्दाहरुले दशैं, तिहार, साउने संक्रान्ति, माघे संक्रान्ति, रक्षा बन्धन, चैते दशैं, तिज, ऋषि पञ्चमी, वैशाख पूर्णिमा, वसन्त पञ्चमी, फागु पूर्णिमा, शिवरात्री, रामनवमी आदि हिन्दुहरुले मनाउने राष्ट्रिय पर्वहरु मनाउँछन् । साथै यहाँ भाद्र कृष्णपक्ष र शुक्ल पक्षको पंचमीदेखि अष्टमीसम्म गौरा पर्व, भदौ १ गते ओल्के संक्रान्ति, भदौ २ गते वुढी पोल्ने पर्व, असोज १ गते बन्धुनी संक्रान्ति, कार्तिक शुक्ल पूर्णिमाका दिन मनाइने देहिजात (उग्रतारा मेला) आदि हुन् । त्यस्तै विवाह, न्वारन जस्ता विशेष समारोहमा मागल गाउने, हुड्के नाच देखाउने चलन पनि यहाँ रहेको छ । साथै मेलाको अवसरमा देउडा लोक नृत्य तथा डेउडा गीत प्रतिस्पर्धा समेत यस जिल्लामा हुने गर्दछ ।

१.१२ प्रमुख ऐतिहासिक, पुरातात्विक तथा पर्या-पर्यटकीय महत्वका स्थानहरु

डडेल्धुरा जिल्ला प्राकृतिक रुपमा सुन्दर, धार्मिक तथा पर्यटकिय दृष्टिकोणले सम्पन्न र ऐतिहासिक महत्वले भरिएका ठाउँहरुले सुसज्जित र सुदूर-पश्चिमाञ्चलका ७ वटै पहाडी जिल्लाहरुको संगमस्थल हो । तर पर्यटनको विकास गर्ने सवालमा सुदूर र मध्यपश्चिम क्षेत्रमा भएको नगण्य लगानी, भौतिक संरचनाको अपर्याप्तता, सम्पदा संरक्षणको अभाव तथा प्रचार-प्रसारको कमिले गर्दा यी ठाउँहरु ओभेलमा पर्दै गइरहेका छन् । यस क्षेत्रका ऐतिहासिक, धार्मिक तथा पर्यटकिय क्षेत्रहरु निम्न वमोजिम रहेका छन् :

१. धार्मिक क्षेत्रहरु : पुराणमा उल्लेखित घण्टाद्राक्ष हाल घण्टेश्वर, कागवेनी हाल कौवानी, महेन्द्र पर्वत हाल मलास, पवित्र गंगाधर हाल पुन्तुरा खोला, महेश्वरी मन्दिर (अ.न.पा. १, मालम), मष्टाभगवती मन्दिर (कोटेली ७), कोटेली गाउँमा रहेको मणिलेक मन्दिर, भागेश्वर मन्दिर, डाकेश्वरी मन्दिर (देवलदिव्यपुर ३), समैजी मन्दिर (समैजी ६), उग्रतारा भगवतीको मन्दिर, घटाल थान, असिग्राम मन्दिर, गन्याप धुरा (गणेशपुर), सहश्रलिंग (स्याउले वजार नजिकै), परशुराम क्षेत्र, श्यालचौडी बाबाको मन्दिर (आलिताल ४), समैजी देवताको मन्दिर (आलिताल ५),

मेलगाँज र दोगडी देवता (आलिताल ६), लालढुंगा शिव मन्दिर (जोगवुडा १), सिद्धनाथ मन्दिर (जोगवुडा १), ग्वाँसी समैजी (शिर्ष ५), सिद्धथान मन्दिर र वैजनाथ मन्दिर (जोगवुडा), महादेव मन्दिर (रुपाल ९), असिग्राम मन्दिर (रुपाल ५), खडेलीबाबा (असिग्राम ७), असिग्राम देवता (असिग्राम ३), मणिलेक देवता (असिग्राम २), शिखर, महारुद्र र वाराघर मन्दिर (समैजी ३) आदि ।

२. ऐतिहासिक क्षेत्रहरु : नेपालको एकिकरणको इतिहाससँग जोडिएको अमरगढी किल्ला, अजयमेरुकोट आदि ।

३. पर्यटकिय क्षेत्रहरु : आलिताल, झिलमिला ताल (डडेल्धुरा र कञ्चनपुर जिल्लाको सिमानामा रहेको), वेतकोट ताल (जोगवुडाको सिमानामा पर्ने कञ्चनपुरको दैजी गा.वि.स.मा अवस्थित), बोडापाथिताल (शिर्ष १), बगरकोट ताल, पिपलकोट ताल (जोगवुडा ४), सुनदेवी ताल (जोगवुडा ९), साइलको भरना (रुपाल ८), कुमडागाड भरना (गांखेत ९), सत्कट्टा भरना (अ.न.पा. ३), अमरगढी नगरपालिका तथा खलंगा बजार नजिकै रहेको ऋषिखोला सामुदायिक वन तथा खलंगा बजारबाट देखिने उत्तरतिरको नौमुले तथा अपि हिमालको दृष्य, वैतडी पिनोडाबाट शुरु भएर डडेल्धुराको समैजी गा.वि.स.को खतेडा गाउँसम्म फैलिएको घनघस्या पर्वत, पश्चिम महाकाली नदी देखि पूर्वमा कर्णाली नदी सम्म फैलिएको महाभारत वा तेल्याको लेक, पोखरा गुफा सुरुङ्ग आदि ।

१.१३ भौतिक पूर्वाधार

१.१३.१ यातायात र संचार

क. यातायात

सुदूर-पश्चिमाञ्चलका अन्य पहाडी जिल्लाहरुको तुलनामा यस जिल्लामा सडक यातायातको अवस्था धेरै राम्रो रहेको छ । यस जिल्लामा राष्ट्रिय राजमार्ग अन्तर्गत ७७ किलोमीटर (कि.मी.) सडक कालो पत्रे अवस्थामा छ । जिल्ला सडक अन्तर्गत ३३८.९ कि.मी. मध्ये १४९.४ कि.मी. सडकको ट्रयाक खोल्ने कार्य सम्पन्न भई स्तरोन्नतीको कार्य हुँदैछ भने ४५०.६ कि.मी. सडक निर्माणाधिन अवस्थामा छ । त्यस्तै ११४.१ कि.मी. सडकको सर्भेक्षण कार्य सम्पन्न भएको छ । साथै ग्रामिण सडक १२२.३४ कि.मी. निर्माण गर्ने लक्ष्य रहेको छ । जिल्ला भरी ६० वटा पुलहरु रहेका छन् । जिल्ला भित्र निर्मित सडकहरु तथा सडकको अवस्थाको बारेमा तालिका १५ देखि १६ सम्म दिइएको छ ।

तालिका १५ : डडेल्धुरा जिल्लाका सडकहरुको अवस्था

क्र.सं.	सडक	दूरी (कि.मी.)
१.	राष्ट्रिय राजमार्ग	७७.००
२.	जिल्ला सडक (१४९.४ स्तरोन्नती, ४५०.६ निर्माणाधिन, ११४.१ वाँकी)	३३८.९०
३.	ग्रामिण सडक	१२२.३४
४.	मुख्य बाटाहरु	३६१.००

(स्रोत : जि.वि.स. डडेल्धुरा, २०६७)

तालिका १६ : डडेल्धुरा जिल्लाका सडकहरुको विवरण

क्र.सं.	सडकको नाम	सडकको किसिम	दूरी (कि.मी.)	छोएका गा.वि.स./न.पा.हरु
१.	भिमदत्त राजमार्ग (गैरा-स्याउले)	कालो पत्रे	घठ	गांखेत, असिग्राम र अमरगढी न.पा.
२.	डा. के.आई. सिंह (स्याउले-कोरालखोला)	कालो पत्रे	दछ	अमरगढी न.पा., गणेशपुर र नवदुर्गा
३.	दशरथ चन्द (बागवजार-खर्स्याखान)	कालो पत्रे	जठ	अमरगढी न.पा. र समैजी
४.	बागवजार- बगरकोट-रुपाल	ग्राभेल	टज	अमरगढी न.पा., बगरकोट, भागेश्वर, रुपाल ।
५.	पोखरा-वेलापुर	कच्ची	घण	अमरगढी न.पा., कोटेली, मणिलेक, वेलापुर, नवदुर्गा ।
६.	भात्काँडा- रेल	कच्ची	ढण	अमरगढी न.पा., असिग्राम, गणेशपुर, मष्टामाण्डौ, कैलपालमाण्डौ ।
७.	वुडर- जोगवुडा-गाईबाँधे	ग्राभेल	घठ	डोटी, आलिताल, जोगवुडा ।
८.	गाईबाँधे-लिप्ता	कच्ची	जणछ	जोगवुडा, कञ्चनपुर ।

९.	उग्रतार-मेलौली	मर्मत सुधार	टछ	अमरगढी न.पा., समैजी, अजयमेरु, भद्रपुर ।
१०.	आइत-निग्लड-अचलसैन (कटाल)	कच्ची	छण	अमरगढी न.पा., गांखेत, आलिताल, शिर्ष ।
११.	जोगवुडा- शिर्ष-रुपाल	कच्ची	घण	जोगवुडा, शिर्ष, रुपाल ।
१२.	भातकाँडा-पारिखेत-रडुवा	मर्मत सुधार	दङ्ग	अमरगढी न.पा., असिग्राम, गणेशपुर
१३.	दैजी-जोगवुडा सडक	कच्ची	द्वण	कञ्चनपुर जिल्ला र जोगवुडा गा.वि.स.
१४.	जोगवुडा-कुर्मुले सडक	मर्मत सुधार	ढ	जोगवुडा
१५.	किरमडे -भलिया-अजयमेरु सडक	मर्मत सुधार	जण	अमरगढी न.पा. र अजयमेरु
१६.	आलिताल-ताल जाने सडक	कच्ची	घ	आलिताल
१७.	मूल बाटो	धुले बाटो	छठण	
१८.	गाउँले बाटो संख्या	धुले बाटो	द्वछघ	
१९.	भोलंगे पुल	संख्या	दड	
२०.	काठे पुल	संख्या	दघ	

(स्रोत : जि.वि.स. डडेल्धुरा, २०६७)

ख. संचार

शुरुका दिनहरुमा जिल्ला सदरमुकाम र व्यापारिक केन्द्रहरुमा आकाशवाणी सेवा शुरु भएता पनि आधुनिक युगमा भएको सुचना र संचारको विकासले डडेल्धुरा जिल्लामा हुलाकका साथै टेलिफोन, मोबाइल, एफ.एम. स्टेशन, स्थानीय छापाखानाहरु, केबुल प्रणाली, इमेल तथा इन्टरनेटको व्यापक रुपमा प्रयोग हुने गरेको छ । यस जिल्लामा जिल्ला हुलाक १, ईलाका हुलाक ९ र अतिरिक्त हुलाक २२ वटा रहेका छन् । यस जिल्लामा दैनिक पत्रिका ७, साप्ताहिक पत्रिका २, केवल नेटवर्क १ र एफ.एम. स्टेशन ५ वटा रहेका छन् । यस जिल्लामा नेपाल टेलिभिजन, ऋवदभिप्लभ तथा ज्कभ त्ज म्ज मार्फत नेपाल टेलीभिजन, कान्तिपुर टि.भि., नेपाल १, ईमेज च्यानल, सगरमाथा, ब्यक्त, एभिन्यूज र विदेशी टेलीभिजनका च्यानलहरु उपलब्ध छन् । साथै जिल्लामा गोरखापत्र, कान्तिपुर, नागरिक दैनिक, काठमाण्डौ पोष्ट समेतका राष्ट्रिय र हिलटार्इम्स, डडेल्धुरा पोष्ट, अमरगढी पोष्ट, हिमखण्ड जस्ता दैनिक र रंगुन दर्पण, सुदूर पश्चिम साप्ताहिक जस्ता स्थानिय पत्र पत्रिकाहरुको समेत सहज रुपमा उपलब्धता हुने गरेको छ । यस जिल्लाको टेलिफोन सम्बन्धि विवरण तालिका १७ मा दिइएको छ ।

तालिका ३८ : दडेल्धुरा जिल्लाको टेलिफोन सम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	टेलिफोन सेवाको किसिम	जम्मा टेलिफोन लाईन वितरण संख्या	मोबाईल वितरण संख्या	कैफियत
१	एक्ल	६२६	-	टेलिफोन लाईन क्षमता ७४० सदरमुकाम टेलिफोन लाइन वितरण ५९५ खुँ थकतभ (१९ लाईन (खोड्पे, वैतडी र काफली टावर) मार्स थकतभ (११२ लाईन (वैतडी, दार्चुला र बभाङ्ग)
२	ग्राम	७६०	-	
३	नक्	-	४५३०	
४	कप	-	३८००	
५	क्षलतभचलभत	४०० - ५०	बन्धी बलमप्लिभ	

(स्रोत : नेपाल दूर संचार शाखा डडेल्धुरा, २०६९ असारसम्म)

ग. बिद्युत

यस जिल्लाको ६० प्रतिशत गाउँपालिका तथा नगरपालिका क्षेत्रमा विद्युत प्रसारण सेवा उपलब्ध भैसकेको छ । हाल जिल्लामा ७ वटा लघुजलविद्युत आयोजना संचालनमा रहेका छन् भने ३ वटा निर्माणाधिन र २ वटा सर्भेक्षण हुँदैछन् । आर.इ.डि.पी. का अनुसार लघु जलविद्युत आयोजना अन्तर्गत जोगवुडाको सेलाखोला, शिर्षको शिर्षगाड, बगरकोटको अनाखोला लगायत १२ गा.वि.स.का विभिन्न खोलाहरुबाट २०६७ सम्म २२० किलोवाट विजुली उत्पादन भइसकेको छ । यस जिल्लाका २९२६ परिवार विद्युत सेवाबाट लाभान्वित भएका छन् ।

तालिका १८ : विद्युत सेवाबाट लाभान्वित घरधुरी

क्र.सं.	विवरण	लाभान्वित घरधुरी
१	राष्ट्रिय प्रसारण लाईनबाट	२४५६
२	साना जलविद्युत आयोजनाबाट	१९७
३	लघु जलविद्युत आयोजनाबाट	२७३
	जम्मा	२९२६

(स्रोत : नेपाल विद्युत प्राधिकरण डडेल्धुरा, २०६७)

१.१४ अन्य संघ, संस्था तथा बिकास आयोजनाहरु

यस जिल्लामा २०६७ सालसम्म राष्ट्रिय बाणिज्य बैंक १, नेपाल बैंक लिमिटेड १, कृषि विकास बैंक २, निर्धन विकास बैंक १, ग्रामिण विकास बैंक १, ग्लोबल बैंक १, बैंक अफ काठमाण्डौ १, सनराइज बैंक १, मालिका विकास बैंक १, लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनी ६, कृषि सहकारी, वचत तथा ऋण सहकारी, कबुलीयती वन सहकारी, पशुसेवा सहकारी र दूध सहकारी संस्थाहरु गरी जम्मा १०१ सहकारी संस्थाहरु दर्ता भएका छन् भने जिल्ला सहकारी संघ १ गठन भई क्रियाशिल रहेका छन् । साथै २०६७ सालसम्म यस जिल्लामा १० वटा अन्तर्राष्ट्रिय गैरसरकारी संस्था तथा ३०० गैरसरकारी संस्थाहरु दर्ता भएका छन् । यस जिल्लामा ९ वटा पार्टीहरु विधिवत रुपमा दर्ता भएका छन् ।

१.१५ वन जंगल र जैविक विविधता

चुरे र महाभारत पर्वत श्रृंखलाबाट बनेको यो जिल्ला जैविक विविधतामा धनी रहेको छ । भित्री मधेश क्षेत्रमा रहेको चुरे क्षेत्रमा साल, अस्ना, जामुन, कर्मा, हर्षो, वर्रो जस्ता रुख प्रजाती रहेका छन् भने उत्तरी भेगमा रहेको महाभारत क्षेत्रमा खोटेसल्ला, बाँझ, खसु, लाली गुराँस, उत्तीस जस्ता प्रजातीहरुको बाहुल्यता रहेको छ । साथै नदी तटीय क्षेत्रहरुमा खयर, सिसौ, सिमल, उत्तीस जस्ता प्रजातीहरु पाईन्छन् । त्यसै गरी तेजपात, काउलो, चुत्रो, मजिठो, चिराइतो जस्ता जडीबुटीहरु जिल्लाभरिका वनमा पाईन्छन् । जिल्लाको क्षेत्रफलको ७५ प्रतिशत वनमा चितुवा, रतुवा, बाँदर, लंगुर, स्याल, खरायो लगायतका स्तनधारी र कालो तिन्ना, कालिज, मयुर, लाटो कोसेरो, हुचिल प्रजातीका चराहरुलाई आश्रय प्रदान गरेको छ ।

१.१६ प्रशासनिक/राजनैतिक विभाजन

एउटा मात्र संसदिय निर्वाचन क्षेत्र रहेको यस जिल्लामा रहेका ५ गाउँपालिका र २ नगरपालिका विभाजन गरिएको छ ।

तालिका १९ : साविकका न.पा./गा.वि.स. अनुसार गठित स्थानिय निकाय

सि.न.	स्थानिय निकाय	साविकका गा.वि.स./न.पा.	कैफियत
१	अमरगढी न.पा.	साविकको अमरगढी न.पा.	
२	परशुराम न.पा.	जोगवुडा, शिर्ष	
३	आलिताल गा.पा.	आलिताल, गाङ्गखेत	
४	भागेश्वर गा.पा.	वगरकोट, भागेश्वर, रुपाल	
५	अजयमेरु गा.पा.	अजयमेरु, समैजी, भद्रपुर, चिपुर, देवलदिव्यपुर	
६	गन्यापधुरा गा.पा.	असिग्राम, गणेशपुर, कैलपालमाण्डौ, मष्टामाडौ	
७	नवदुर्गा गा.पा.	मणिलेक, कोटेली, नवदुर्गा, वेलापुर	

(स्रोत : जिल्ला समन्वय समितिको कार्यालय डडेल्धुरा, २०७४)

खण्ड-२ जिल्लाको वन सम्पदा

२.१ जिल्लाको वन सम्पदा

वन नेपालको अत्यन्त महत्वपूर्ण नविकरणीय प्राकृतिक स्रोतहरू मध्येको एक हो । वन ऐन २०४९, अनुसार वन भन्नाले पूर्ण वा आंशिक रूपमा रुखहरूले ढाकिएको क्षेत्र सम्झनु पर्दछ । संयुक्त राष्ट्र संधिय खाद्य तथा कृषि संस्थाका अनुसार वन भन्नाले प्राकृतिक रूपमा ०.५ हेक्टर भन्दा बढी क्षेत्रफल भएको जमिनमा ५ मीटर भन्दा अग्ला रुखहरू भएको र छत्र घनत्व १० प्रतिशतभन्दा बढी भएको भन्ने बुझिन्छ । वनमा रुखहरूको समुदाय हावी हुन्छ ।

वनबाट विभिन्न पारिस्थितिकिय सेवाहरू जस्तै **बन्दोवस्ती सेवाहरू** (काठ, दाउरा, जडीबुटी, औषधी, रोजगार, उद्योगको लागि चाहिने कच्चा पदार्थ आदि), **वातावरणीय सेवाहरू** (जलवायु परिवर्तन नियमन, कार्बन संचिती, प्रदूषण नियन्त्रण, हानिकारक किराहरूको रोकथाम, पानी शुद्धिकरण, भू क्षय नियन्त्रण आदि), **सहयोगात्मक सेवाहरू** (जल चक्र नियमन, लाखौं वन्यजन्तुहरूको वासस्थान, माटो निर्माण, अक्सिजन उत्पादन, पोषक तत्वहरूको चक्रण आदि) र **साँस्कृतिक सेवाहरू** (धार्मिक तथा भावनात्मक, शैक्षिक, पर्यटकिय, मनोरञ्जनात्मक र सौन्दर्यपरक सेवाहरू आदि) प्राप्त गर्न सकिन्छ ।

वन राष्ट्रिय अर्थतन्त्रको स्रोत, पारिस्थितिकीय सन्तुलनमा योगदान तथा जिविकोपार्जनमा टेवा पुर्याउने भएका कारणले **हरियो वन नेपालको धन** भन्ने उक्ति विगतदेखि स्थापित हुँदै आइरहेको छ । नेपालको वन कृषि, पर्यटन, सिंचाई, खानेपानी, जडीबुटी तथा जैविक विविधताको मेरुदण्डको रूपमा रहेको छ । विश्वमा वन जम्मा जमिनको भागको ३१ प्रतिशत अर्थात ४ अर्ब हेक्टर भन्दा बढी रहेको छ । तर वातावरणीय सन्तुलन कायम राख्नको लागि ४३ प्रतिशत वन हुनु अति आवश्यक छ । नेपालको कुल क्षेत्रफल मध्ये रुखयुक्त वन र भाडीयुक्त वनको क्षेत्रफल क्रमशः ४०।३८ प्रतिशत र ४।३६ प्रतिशत रहेको छ ।

वन ऐन २०४९ अनुसार वनलाई मुख्यतया: राष्ट्रिय वन र निजी वन गरी २ भागमा बाँडेको छ । फेरि राष्ट्रिय वनलाई पनि सरकारद्वारा व्यवस्थित वन, संरक्षित वन, सामुदायिक वन, कबुलियती वन, धार्मिक वन गरी ५ भागमा बाँडेको छ ।

२.२ वन जंगलको ऐतिहासिक पृष्ठभूमि

डडेल्धुरा जिल्लामा परापूर्व कालमा वन जंगलको स्थिती अत्यन्त राम्रो भएको अनुमान भित्री मधेश क्षेत्रको गोदाममा काठ संकलन गरी अंग्रेजहरूले भारतमा रेलका लागि निर्माण कार्यमा यहाँको साल, अस्ता लगायतका प्रजातीका काठहरू महाकाली नदी हुँदै ओसार-पसार गर्दथे भन्ने स्थानीयहरूको भनाईबाट प्रष्ट हुन्छ । वि.सं. २०१३ सालमा निजी वन जंगलको राष्ट्रियकरण हुँदा र भित्री मधेश क्षेत्रमा वि.सं. २०२० सालतिर पहाडी जिल्लाबाट वसाई- सराई गरी आउने मानिसहरूका कारण वन अतिक्रमणबाट वन विनाश हुँदै गयो । आ.व. २०३५/०३६ बाट सामुदायिक वन विकास कार्यक्रम शुरु भई पंचायती वन र पंचायत संरक्षित वन स्थापना गरी व्यापक रूपमा वृक्षारोपण कार्यको थालनी हुन थाल्यो ।

वि.सं. २०३९ सालसम्म बैतडी वन डिभिजन कार्यालय अन्तर्गतका २ वटा रेन्ज कार्यालयहरू उत्तर रेन्ज र दक्षिण रेन्ज कार्यालयहरूबाट वन संरक्षण र विकास हुँदै आईरहेकोमा वि.सं. २०४० सालमा जिल्ला वन कार्यालय, डडेल्धुराको स्थापना भई उक्त कार्यहरूमा थप तिब्रता आयो ।

वन विकासको क्रममा आ.व. २०४७/०४८ बाट विगतमा पंचायती वन तथा पंचायत संरक्षित वन अन्तर्गत हुँदै आएको वृक्षारोपण कार्य सामुदायिक वृक्षारोपण नामाकरण गरी संचालन हुन थाल्यो र आ.व. २०४८/०४९ बाट वन विकास गुरुयोजना, २०४६ को भावना अनुसार नै स्थानीय उपभोक्ता समुहबाटै सो कार्य संचालन भयो । त्यस पछिका वर्षहरूमा भने उपभोक्ता समुहमा आधारित सामुदायिक वन विकास कार्यक्रमले क्रमशः विरुवा उत्पादन र वृक्षारोपण कार्यलाई भन्दा भइरहेका वन जंगललाई संरक्षण कार्यमा बढी जोड दिएको थियो । वन ऐन २०४९ तथा वन नियमावली २०५१ ले समेत स्थानीय उपभोक्ताबाट हुने वन व्यवस्थापनलाई जोड दिएको छ ।

२.३ प्राकृतिक वनजंगलको प्रकार अवस्था

२.३.१ वनजंगलको किसिम

यस जिल्लामा उष्णदेखि शितोष्ण किसिमको हावापानी पाईने हुनाले यहाँ वनस्पति प्रजातीमा पनि विविधता पाईन्छ ।

क. प्रजाती बाहुल्यताको आधारमा वनको किसिम

प्रजाती बाहुल्यताको आधारमा यस जिल्लाको वनलाई निम्न बमोजिम वर्गिकरण गरिएको छ :

१. साल-सल्ला मिश्रित वन

नेपालको प्रायः जसो पहाडी जिल्लाको प्रमुख प्रजातीको रूपमा रहेको खोटे सल्लाले यस जिल्लामा करीव ५०,००० हेक्टर क्षेत्र ओगटेको छ । यस खालको वन जोगबुडा, आलिताल, वगरकोट, गणेशपुर, अजयमेरु, समैजी गा.वि.स. लगायत जिल्लाका सबै भागमा पाउँछ ।

२. बाँझ-गुँरास मिश्रित वन

यस वन अन्तरगत बाँझ, गुँरास, लगायत फलाँट, काफल, उत्तिस आदि जातका प्रजातीहरु पाईन्छन् । यसले लगभग ४७,००० हेक्टर क्षेत्रफल ओगटेको छ । यो वन अमरगढी नगरपालिका, गणेशपुर, समैजी आदि गा.वि.स.हरुमा पाउँछ ।

३. साल-अस्ना मिश्रित वन

यस वन अन्तरगत साल, अस्ना, साँदन, हरो, बरो, जामुन आदि जातका रुखहरु पाईन्छन् । यसले करीव १५,००० हेक्टर क्षेत्रफल ओगटेको छ । यस खालको वन आलिताल, जोगबुडा क्षेत्रमा पाउँछ ।

४. देबदार मिश्रित वन

यस वन अन्तरगत देबदार लगायत खसु, ओखर, उत्तिस आदि जातका रुखहरु पाईन्छन् । यसले करीव ३,००० हेक्टर क्षेत्रफल ओगटेको छ । यो वन अमरगढी नगरपालिका र गणेशपुर क्षेत्रमा पाउँछ । साथै यस जिल्लामा देबदारको वन ठाउँ-ठाउँमा सानो भागमा पाउँछ । अमरगढी नगरपालिकाको आइत मोडमा देबदार वन विउ वगैचा नै छ । प्रजाती अनुसार वन क्षेत्रले ओगटेको क्षेत्रफल तालिका १९ मा दिइएको छ ।

तालिका १९ : साविकका गा.वि.स. गत प्रजाती अनुसार वन क्षेत्रको विवरण

सि. नं.	गा.वि.स. / न.पा.	कुल क्षेत्रफल (हेक्टर)	कुल वनको क्षेत्रफल (हेक्टर)	प्रजातीले ओगटेको क्षेत्रफल (हेक्टर)				
				सल्ला वन	साल वन	मिश्रित चौडा पाते	देबदार वन	बाँझ वन
१	अजयमेरु	घछ्छ	जडजड	जङ्गल	—	ढ्छ	जङ्गल	—
२	आलिताल	जङ्गल	जङ्गल	जङ्गल	ठण्ण	घण्ण	—	—
३	असिग्राम	ठठण	टङण	दडड	—	दङण	—	जङण
४	वगरकोट	ठण्ण	छ्छ	ढ्छ	—	ठछ	—	दण
५	बेलापुर	ठछछ	छ्छ	घघट	—	जङण	—	जङ्गल
६	भद्रपुर	जङण	टङ	घङण	—	—	—	—
७	भागेश्वर	दङ्ग	दङ्ग	जङण	छण	ठछण	—	टण
८	चिपुर	दङ्ग	टङ	घछ	—	दङण	—	—
९	देवल दिव्यपुर	दङ्ग	जङ्ग	टङ	—	छण	—	—
१०	गणेशपुर	जङण	दङण	टङ	—	दण	—	जङण
११	गाङ्गखेत	जङ्ग	जङ्ग	दङ्ग	—	घङण	—	दङण
१२	जोगबुडा	दङण	दङण	घठ	जङ्ग	ठछण	—	—
१३	कैलपालमाण्डौ	घङण	दङ्ग	जङ्ग	—	घण	—	टण
१४	कोटेली	घजङण	जङ्ग	टङ	—	—	—	—
१५	मष्टामाण्डौ	दङ्ग	जङ्ग	जङ्ग	—	दङण	—	—
१६	मणिलेक	जङण	जङण	दङ्ग	—	दङण	—	—
१७	नवदुर्गा	जङ्ग	छ्छ	डङ	—	घण	—	—
१८	रुपाल	जङ्ग	दङ्ग	घघट	दङण	दङ्ग	—	दङण
१९	समैजी	दङ्ग	दङण	ठछ	—	छण	—	टण

२०	शिर्ष	जठटजठ	जठठदठ	जठघठ	टण्ण	छछण	—	—
२१	अमरगढी न.पा.	जठठजठ	जजणघघ	दददद		छछण	दछ	जटछण
जम्मा		जछघडण	जजठठघट	ददटटठ	दछदछण	घटटछण	दण	जदछदछ

(स्रोत : शाखा तथ्यांक कार्यालय, डडेल्धुरा २०५८)

ख. भौगोलिक अवस्थितीको आधारमा वनको किसिम

यस जिल्लाको भौगोलिक अवस्थितीको आधारमा निम्न बमोजिमको वन पाईन्छ ।

१. उष्ण पतझर वन ९त्चयउअबिंम्भअष्मध्यगकंयचभक्त०

यस किसिमको वन भित्री मधेश क्षेत्रका आलिताल, शिर्ष, जोगवुडा क्षेत्रमा पाउँछ । यस वन अन्तर्गत साल, सिसौ, खयर, सिमल आदि प्रजातीहरु पर्दछन् ।

२. उपोष्ण वन ९क्गद(त्चयउअबिंयचभक्त०

यस किसिमको वन भित्री मधेश क्षेत्रका आलिताल, शिर्ष, जोगवुडा क्षेत्रका साथै रुपाल तथा जिल्लाका अन्य भागमा पनि पाउँछ । यसमा टुनी, सानन, खोटे सल्ला, उत्तिसका प्रजातीहरु पाउँछन् ।

३. समसितोष्ण वन ९त्भउभचवतभंयचभक्त०

यस किसिमको वन अमरगढी नगरपालिका, समैजी, कोटेली लगायतका क्षेत्रहरुमा पाउँछ । यस अन्तर्गत तल्लो समसितोष्ण मिश्रित वन दीयधभच त्भउभचवतभःःभमंयचभक्त० र माथिल्लो समसितोष्ण मिश्रित वन ९ग्उभच त्भउभचवतभःःभमंयचभक्त० पर्दछन् । यी वनहरुमा मुख्य गरी काफल, वाँजका प्रजातीहरु, गुराँस, देवदार, दल्लो, खरी, खसु आदि प्रजातीहरु पाउँछन् ।

४. भाडी वन क्षेत्र ९क्जचगदीबलम०

यस वनमा विभिन्न प्रजातीहरु जस्तै मेल, वाँजका रुखहरु छरिएको अवस्थामा पाइए तापनि अरु सवै भाडी खालका प्रजातीहरु मात्र पाइन्छन् । भाडी प्रजातीमा घँगारु, ढटेला, चुत्रो, वन गुलाफ आदि पर्दछन् ।

ग. भूगोलको आधारमा

१. वेशी प्रदेशको जंगल

डडेल्धुरा जिल्लाको अधिकांश भाग पहाडी क्षेत्र भएता पनि नदी तथा खोलाको कारण केही समतल भू-भाग पनि रहेको छ । उदाहरणको लागि सेती, महाकाली, सोरनाया गाड, डोटी, रङ्गुन, पुन्तुरा खोला किनारका विभिन्न भू-भाग ९१५ मिटर सम्मको उचाईमा रहेका छन् । यहाँ प्रायः मिश्रित किसिमको वन जंगल रहेको छ । यस ठाउँको हावापानी प्रायः गरम हुने भएकोले तराई तथा भित्री मधेशमा पाईने रुखहरु जस्तै : साल, सिसौ, खयर, अस्ना, हल्लु, गुटेल, सानन, सिमल, जामुन र कुरिलो, रिठा, चिउरी, काउलो, अमला, तेजपात, रातो च्याउ, वनहल्दी जस्ता गैरकाष्ठ वन पैदावारहरु (गै.का.व.पै.) पाईन्छन् ।

२. नदी तटीय वन

महाकाली नदी तथा अन्य नदी छेउछाउमा सिसौ, खयर र अन्य जातको मिश्रित वन पाईन्छ । यो भागमा रिठा, अमला जस्ता गै.का.व.पै. प्रजातीहरु पनि पाउँछन् ।

३. महाभारत पहाडको वन

यस भेगमा मिश्रित किसिमको रुख प्रजातीहरु पाईन्छन् । यस क्षेत्रको सवै भन्दा माथिल्लो भू-भागमा कडा किसिमको जंगल ९ज्वचमध्ययमंयचभक्त० पाईन्छ र हावापानी ठण्डा किसिमको रहेको छ । महाभारतको जंगलमा बाँझ प्रजातीहरु, लालीगुराँस र काफल जस्ता प्रजाती भएको मिश्रित वन पाईन्छ । यस क्षेत्रको तल्लो भागमा तेजपात, काउलो, लोक्ता र मध्य देखि माथिल्लो भागमा भ्याउ, सुगन्धवाल, पाषाणवेद जस्ता गै.का.व.पै.हरु पाईन्छन् ।

४. उच्च पहाडी भागको वन

डडेल्धुरा जिल्लाको २६३९ मिटर उचाई भएको भागमा प्रायः खसु, देवदार, पाँगर, फिर, रक्चन, दल्लो, ओखर आदि प्रजातिहरुको मिश्रित वन पाईन्छ । यहाँ कोणधारी किसिमको जंगल पनि पाईन्छ । यहाँ भ्याउ, विषजरा, सुगन्धवाल जस्ता जडिबुटीहरु पनि पाईन्छन् ।

घ. स्वामित्वको आधारमा

वन ऐन, २०४९ ले संरक्षित क्षेत्र बाहिर रहेको वनलाई राष्ट्रिय वन र निजी वन गरी दुई भागमा विभाजन गरेको छ । साथै राष्ट्रिय वनलाई पुनः सरकारद्वारा व्यवस्थित वन, संरक्षित वन, सामुदायिक वन, कवुलियती वन र धार्मिक वन गरी ५ प्रकारमा बाँडेको छ । यस जिल्लामा साभेदारी वन बाहेकका सबै खाले वनहरु रहेका छन् ।

२.३.२ वनको अवस्था

१. वन मौज्जात

यस जिल्लामा ८ प्रकारका वनहरु छन् जस मध्ये तल्लो सितोष्ण खसु वनको सबैभन्दा बढी मौज्जात (२१६.२ क्युविक मीटर प्रति हेक्टर) र त्यस पछि पश्चिम हिमाली तालिसपत्र-लौरेल-खसुको वन (१५६.२ क्युविक मिटर प्रति हेक्टर) दोस्रो स्थानमा पर्छ । त्यसैगरी रानी सल्लाको जम्मा वन मौज्जात (२८५८४९५.० क्युविक मिटर) र त्यसपछि तल्लो सितोष्ण खसुको वन पर्छ । डडेल्धुरा जिल्लाको वनको औसत मौज्जात १०७.०४७/हेक्टर रहेको छ भने औसत काठको आयतन १०३.६९६ क्यु.मि. रहेको छ । वनको प्रकार अनुसार वन मौज्जातको विवरण तालिका २० मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका २० : डडेल्धुरा जिल्लामा वनको प्रकार अनुसार वन मौज्जात

वनको प्रकार	वन मौज्जात (क्यु.मि./हे.)	जम्मा वन मौज्जात (क्यु.मी./हे.)
तल्लो सितोष्ण खसुको वन	दुनटाद	घनदुनदुनदुन
खोटे सल्लाको वन	नदुनदुन	दुनदुनदुनदुन
पहाडी सालको वन	दुनदुन	दुनदुनदुनदुन
खोटे सल्ला चौडापाते वन	डुडाद	नदुनदुनदुनदुन
मिश्रित खसु-लौरेलको वन	ठुडाद	नदुनदुनदुनदुन
पश्चिम हिमाली तालिसपत्र-लौरेल-खसु (धमकत जवविथवल पञ्च/जम्माअप/दुनपञ्च)	नदुनदुन	दुनदुनदुनदुन
भाडी क्षेत्र	दुनदुनदुन	दुनदुनदुनदुन
माथिल्लो उष्ण नदीले छोएको वन (११उउभच त्वयउपुअवि चण्णभचप्लभञ्च)	ठुडाद	नदुनदुनदुनदुन
जिल्लाको औसत वन मौज्जात	नदुनदुनदुनदुन	

(स्रोत : जि.व.स.स. डडेल्धुरा, २०६९)

२.४ जैविक विविधता

डडेल्धुरा जिल्ला वनस्पती तथा वन्यजन्तु प्रजातीहरुमा धनी नै छ । जिल्लाका विभिन्न क्षेत्रमा स्तनधारी, चराहरु, सरीसृप र आसपासका नदीहरुमा विभिन्न जातका माछा र भ्यागुता, गड्यौला, पुतलीका प्रजातीहरु पाईन्छन् । डडेल्धुरा जिल्लामा तराई देखि हिमाली भागसम्म पाइने विभिन्न प्रजातीका वन्यजन्तु तथा वनस्पती प्रजातीहरुको विविधता रहेको छ । केही प्रजातीहरुको छोटकरी विवरण निम्नानुसार उल्लेख गरिएको छ :

क. वन्यजन्तु प्रजातीहरु

१. स्तनधारी वन्यजन्तु प्रजातीहरु

यस जिल्लामा मुख्य रुपमा स्याल (१) नुनवलक बगचभगक, फ्याउरो (१) खाउभक दभलनवभिलकक, लोखर्के (१) गलकदगगिक उभललवलतण, बाँदर (१) बअवअव नगविततव, वैदेल (१) काक कअचयाव, खरायो (१) गउगक कउभअभक, चितुवा (१) एवलतजभचव उवचमगक, वन विरालो (१) भण्ठि अजवगक, मलसाप्रो (१) वचतभक विखण्णगण्ठि, दुम्सी (१) ज्यतचफ प्लमअव, न्याउरी मुसा (१) जभउभकतभक भमधवचमक, घोरल (१) त्यभयचजभमगक नयचवा, रतुवा (१) गलतप्वअगक गलतववप, लंगुर बाँदर (१) एचभकदथतभक भलतभगिक भलतभगिक, चमेरा (१) एतभयउकगक कउभअभक आदि स्तनधारी वन्यजन्तुहरु पाउँछन् । त्यस्तै यहाँ कहिलेकाहीँ कालो भालु, बाघ, जरायो पनि पाउँछन् ।

२. पक्षी प्रजातीहरु

यस जिल्लामा कालो चील (१) षण्ठिगक न्णचवलक, सेतो गिद्ध (१) भयउजचयल उभचअलयउतभगक, हिमाली गिद्ध (१) न्थउक जवविथभलकक, कालो त्रिना (१) चवलअयण्ठिगक चवलयमण्ठिगक, न्याउली चरा (१) भनवविषव खण्णभलक, थोप्ले हुकुर (१) क्तचभउतयउभण्ठि अजण्ठिभलकक, कुथुर्के (१) भनवविषवकष्वतअव, काग (१) न्चवचखगक न्चअचयचजथलअजयक, जुल्फे जुरेली

१९थअलयलयतगक भिगअयनभलथक०, फिस्टो १९इचतजयतकगक कगतयचपाक०, रानी चरी १९भचअचयअयतगक किभगक०, चिचिलकोटे १९एवचगक ँववयच० आदि चराहरु पाइन्छन् । साथै यहाँ च्याखुरा, सारस, डंगुर गिद्ध, बकुल्ला, मलेवा, लुइचे, तित्ता, मैना, हुचिल, गरुड जस्ता चराहरु पनि पाउँछन् । शिर्ष गा.वि.स.का महाकाली किनार तथा शिर्षका दलदले कृषि भूमीमा वसाई सरी आउने विविध गरुड तथा अन्य चराहरु पाइन्छन् ।

३. सरीसृप तथा उभयचर प्रजातीहरु

यस जिल्लामा कछुवा, गोहोरो, सर्प, भ्यागुता, छेपारो जस्ता उभयचर तथा सरीसृप प्रजातीहरु पाइन्छन् ।

४. माछा प्रजाती

यस जिल्लामा रहेका सेती, महाकाली नदी र सोरनाया गाड, डोटीगाड, दोगाड, फुल्लीगाड, सकायल, रडुवा, कर्नासी खोलाहरुमा तथा आलितालमा विभिन्न प्रजातीका माछाहरु पाइन्छन् । यहाँ करिब १३ प्रजातीका माछा पाइन्छन् भन्ने अनुमान गरिएको छ । मुख्य माछाका प्रजातीहरुमा असला १९अजषायतजयचवह लभउवभिलकषक०, कत्ले १९अचयककयअजभषीगक जभहवनयलयभिउषक०, सहर १९त्यच तयच०, फगेटा १९द्यवचर्षीगककजवअचव० मुख्य हुन् ।

ख. वनस्पति प्रजातीहरु

१. प्रमुख काष्ठ वन पैदावार प्रजातीहरु

यस क्षेत्रका प्रमुख काष्ठ वन पैदावार प्रजातीहरुमा साल १९कजयचभव चयदगकतव०, अस्ता १९भकप्लवष्वि तफभलतयकव०, कर्मा १९मप्लव अयचमषयष्वि०, बाँझी १९वलयनभष्ककगक कउउ०, बोटधरो १९वनभचकतचयभष्क उवचखषयिचव०, जामुन १९वथथनषफ अफप्ल०, भलायो १९भकअवचउगक वलवअवचमषफ०, खोटे सल्ला १९एप्लगक चयहदगचनजष०, उत्तीस १९विलगक लभउवभिलकषक०, बाँझ, खसु, फलाँट १९तगभचअगक कउभअषभक०, काउलो १९भचकभव कउभअषभक०, मुसुरे कटुस १९भकतवलयउकषक तचप्लगयिषभक०, काफल १९थचअव भकअगभिलतव०, गुराँस १९जयमयमभलमचयल वचदयचभग० आदि हुन् । साथै यहाँ सादन, देवदार, हरो, बरो, ओखर, रक्चन, टुनी, वोरेलो, पुलायो, दारगिठी, साँदन, तेल पारो, गुटेल, दल्लो जस्ता प्रजातीहरु पनि पाउँछन् ।

२. प्रमुख जडिबुटी एवं गैह्र काष्ठ वन पैदावार प्रजातीहरु

डडेल्धुरामा पाइने मुख्य गैह्रकाष्ठ वन पैदावारहरुमा सालको वीऊ १९कजयचभव चयदगकतव०, गिट्टा, भ्याकुर, तरुल १९म्यकअयचभव कउभअषभक०, कुरिलो १९वकउवचवनगक चवअभयकगक०, गुज्जर गानो १९प्लयकउयचव कप्लभलकषक०, रातीगेडी १९वचगक उचभअवतयचपाक०, हरो १९भकप्लवष्वि अजभदगवि०, तेजपात १९प्ललकयगक तकववि०, अमला १९भदष्वि याप्लवष्वि०, भलायो १९भकअवचउगक वलवअवचमषफ०, चिराइतो १९भचतष्व अजप्वथप्लव०, लोक्ता १९म्वउजलभ दजयगिब०, समायो, सिम्मे १९वभिचष्वलव धर्वाँअजष०, ठुलो ओखती १९वकतर्पदभ चष्वगविचषक०, पेलजडी १९तजवष्वितचगक कउभअषभक०, मुस्ली १९गचअगप्लिय यचअजयषभक०, छत्तीवन १९वकितयलष्व कअजयविचषक०, खोटेसल्ला १९एप्लगक चयहदगचनजष०, चुत्रो १९भचदभचषक वचषकतवतव०, ओखर १९वानविलक चभनष्व०, पाखनवेद १९भचनभलष्व अष्वितव०, रिट्टा १९वउप्लमगक गपयचयकक०, सतुवा १९वचषक उयथिउजर्थावि०, काउसो १९गअगलव उचगचषभलक०, टटेलो १९इचयहथगि प्लमष्वग०, ठटेलो १९चप्लकभउष्व गतष्वि०, मजीठो १९चादष्व ँवलवप्लज०, टिमुर १९वलतजयहथगि वकवतग०, अमारो १९उयलमष्वक उप्ललवतव०, खिरो १९वउप्ल प्लकप्लभ०, बरो १९भकप्लवष्वि दर्भाँअव० आदि प्रजातीहरु हुन् । यसका अलावा भ्याउ, सुगन्धवाल, काउलो, बोभो, कचुर, विष जरा, अल्लो, सुनाखरी प्रजातीहरु, लौठसल्ला, विष्केज, काकरसिंगी, वाँस, खयर, वेल, वन हल्दी, उपियाँ मार्ने विरुवा, निगालो, चिउरी आदि प्रजातीहरु पनि पाइन्छन् ।

खण्ड-३ जिल्ला वन कार्यालयको विवरण

३.१ परिचय

नेपालमा वन व्यवस्थापनको औपचारिक कार्य वि.सं. १९९९ मा काठ महल अड्डाको स्थापना र सो अन्तर्गत ३ सर्कल र १२ वन जाँच अड्डाहरु राखी शुरुवात गरिएको थियो । वि.सं. २००७ सालमा प्रजातन्त्रको विहानी सँगै २ सर्कल ११ डिभिजन र ४४ रेन्ज कार्यालयहरु सहित २००८ सालमा वन विभागको गठन भएको थियो । वि.सं. २०१२ सालमा वन विभागको प्रमुख चिफ फरेष्ट अफिसरको पद सृजना, वि.सं. २०१६ सालमा चिफ कन्जरभेटर अफिस अफ फरेष्टको गठन र सो अन्तर्गत २२ वटा डिभिजन कार्यालयहरु खडा गरिए । वि.सं. २०२६ सालमा केही सर्कल र डिभिजनहरुलाई खारेज गरी प्रधान वन कार्यालय तथा वन कार्यालयहरुको स्थापना र २०३३ सालमा राष्ट्रिय वन योजना लागु भएपछि पुनः संगठनमा परिवर्तन गरी प्रधान वन कार्यालय खारेज गर्नुका साथै ९ वटा सर्कल, ४० वटा वन डिभिजन र १७४ वटा रेन्ज कार्यालयहरुको स्थापना गरियो । वि.सं. २०४० सालमा विकेन्द्रिकरण प्रक्रियासँग मेल खाने गरी ५ वटा क्षेत्रिय वन निर्देशनालयहरु र आर्थिक वर्ष (आ.व.) २०४३/०४४ सम्म ७५ वटै जिल्लामा जिल्ला वन कार्यालय स्थापना गरिए । डडेल्धुरा जिल्लालाई बैतडी वन डिभिजन कार्यालय अन्तर्गतका २ वटा रेन्ज कार्यालयहरु उत्तर रेन्ज र दक्षिण रेन्ज कार्यालयहरुले हेर्दै आइरहेको सन्दर्भमा जिल्ला वन कार्यालय, डडेल्धुराको स्थापना वि.सं. २०३४ सालमा भएको थियो ।

नेपालका ७५ जिल्ला मध्ये ७४ वटा जिल्लामा जिल्ला वन कार्यालयहरुको संगठन संरचना रहेको र ती जिल्लाहरुलाई वनक्षेत्र र महत्वका आधारमा वि.सं. २०५० सालमा क देखि ड सम्म गरी ५ वर्गमा विभाजन गरेकोमा डडेल्धुरा जिल्ला (घ) वर्गका १७ जिल्ला मध्ये एक हो ।

३.२ जिल्ला वन कार्यालयको उद्देश्य र प्रमुख कार्यहरु

डडेल्धुरामा जिल्ला वन कार्यालय स्थापना भए देखि नै यसले जिल्ला भरिको सम्पूर्ण वनहरुको संरक्षण, व्यवस्थापन, जैविक विविधताको संरक्षण, सर्वसाधारण जनतालाई सर्वसुलभ ढंगमा वन पैदावारहरुको आपूर्ति गर्ने काम गर्नुका साथै वनबाट प्राप्त वातावरणिय सेवाहरुबाट यहाँका जनताको जिविकोपार्जनमा टेवा पुर्याउने कार्य गरिरहेको छ ।

क. उद्देश्यहरु

यस कार्यालयको मुल उद्देश्यमा वन क्षेत्रको वैज्ञानिक व्यवस्थापन, वन क्षेत्रको रेखाङ्कन, नियन्त्रण र संरक्षण तथा वृक्षारोपण गर्दै वातावरणीय सन्तुलनलाई समेत कायम राख्दै वन सम्पदाको सदुपयोग गरी वन जन्य श्रोतहरुलाई पुनः सिर्जना हुन दिने प्रकृया अपनाउने, आर्थिक दृष्टिकोणले बढी महत्वपूर्ण हुने वन पैदावारको दिगो व्यवस्थापन गर्ने र सर्वसाधारणलाई आवश्यक पर्ने काठ, दाउरा, जडीवुटी तथा अन्य वन पैदावारको न्यायोचित वितरण गर्ने व्यवस्था मिलाउने हो ।

यस कार्यालयका उद्देश्यहरुलाई वृंदागत रुपमा निम्नानुसार प्रस्तुत गरिएको छ :

- ❖ नेपाल सरकारको वन नीति, नियम एवं निर्देशन अनुसार वनको संरक्षण, सम्बर्द्धन एवं सदुपयोग गर्ने,
- ❖ वन संरक्षण, विकास र व्यवस्थापन सम्बन्धि तालिम, गोष्ठी संचालन गरी उपभोक्ता समुहहरुमा क्रमशः ठाउँ सुहाउँदो उपर्युक्त प्रविधि हस्तान्तरण गर्दै लैजाने,
- ❖ जन सहभागीतामा आधारित वन विकास कार्यक्रम संचालन गर्ने र संस्थागत विकासमा टेवा पुर्याउने,
- ❖ सर्वसाधारण जनतालाई दैनिक आवश्यक पर्ने वन पैदावारहरु काठ, दाउरा आदि आपूर्तिका लागि आवश्यक प्रवन्ध मिलाउने,
- ❖ निजी वन विकास तथा गैरकाष्ठ वन पैदावारको व्यावसायिक खेती र व्यवस्थापनमा जोड दिने,
- ❖ वन पैदावारमा आधारित आयमूलक कार्यक्रमबारे प्रचार-प्रसार गर्ने,
- ❖ वन्यजन्तु, वन क्षेत्रमा रहेका प्राकृतिक र साँस्कृतिक धरोहरहरुको संरक्षण गर्ने,
- ❖ जिल्लाको प्राकृतिक वातावरण तथा जैविक विविधताको संरक्षण गर्ने,
- ❖ नेपाल सरकारको नीति वमोजिम विभिन्न कार्यक्रमहरु संचालन गर्ने ।

ख. कार्यहरु

यस कार्यालयका कार्यहरु निम्न वमोजिम रहेका छन् :

- ❖ सरकारकारद्वारा व्यवस्थित वनको संरक्षण, सम्बर्द्धन तथा सदुपयोग गर्ने,

- ❖ सरकारी वनको केही भाग पायक पर्ने उपभोक्ता समुहलाई समुह गठन तथा वन कार्ययोजना तयार गरी हस्तान्तरण गर्ने,
- ❖ वन विकास, वैज्ञानिक वन व्यवस्थापन, जैविक विविधता संरक्षण, वातावरण संरक्षण एवं जलवायु परिवर्तन सम्बन्धि सर्वसाधारण जनतालाई जानकारी गराउने,
- ❖ प्रचलित ऐन, नियम र नीति अनुरूप संभाव्य सामुदायिक, कवुलियती, संरक्षित तथा धार्मिक वन क्षेत्रको पहिचान, विकास एवं व्यवस्थापन गर्ने,
- ❖ जिल्लामा निजी वन तथा कृषि वन प्रणालीको विकास एवं विस्तार गर्ने र आवश्यक ज्ञान र सिप हस्तान्तरण गर्ने,
- ❖ जिल्ला स्तरिय सरकारी, स्थानिय निकाय र गैर सरकारी संघ/संस्थाहरूसँग समन्वय विस्तार गरी स्थानियस्तरका वन विकास एवं व्यवस्थापनका कार्यहरूमा सहयोग जुटाउने,
- ❖ नेपाल सरकारका वनसँग सम्बन्धित ऐन, नियम तथा नीतिहरूको प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्ने,
- ❖ जिल्ला स्तरिय वन विकास तथा व्यवस्थापन कार्यमा जनसहभागिता जुटाउने,
- ❖ जिल्लाको पञ्च वर्षिय वन व्यवस्थापन कार्ययोजना एवं वार्षिक योजना तर्जुमा गरि स्वीकृतिका लागि वन विभागमा पेश गर्ने,
- ❖ जिल्लामा संचालित वन विकास कार्यक्रमको प्रगती विवरणका साथै अनुगमन प्रतिवेदन वन विभाग, क्षेत्रीय वन निर्देशनालय तथा अन्य निकायमा पेश गर्ने,
- ❖ वन विभागले तोकेका अन्य कार्यहरू गर्ने/गराउने,
- ❖ वन विकास तथा व्यवस्थापन सम्बन्धि नेपाल सरकारका ऐन, नियम, नीति र निर्देशन कार्यान्वयन गर्ने,
- ❖ वन संरक्षण एवं सम्बर्द्धन सम्बन्धि ऐन, नियम र नीतिको संशोधन एवं परिमार्जन गर्न वन विभागलाई सुझाव दिने,
- ❖ जिल्लास्तरीय वन विकाससम्बन्धि योजना तर्जुमा एवं कार्यान्वयन गरी अन्य सरोकारवालासँग समन्वय विस्तार गरी कार्यक्रम संचालन गर्ने ।

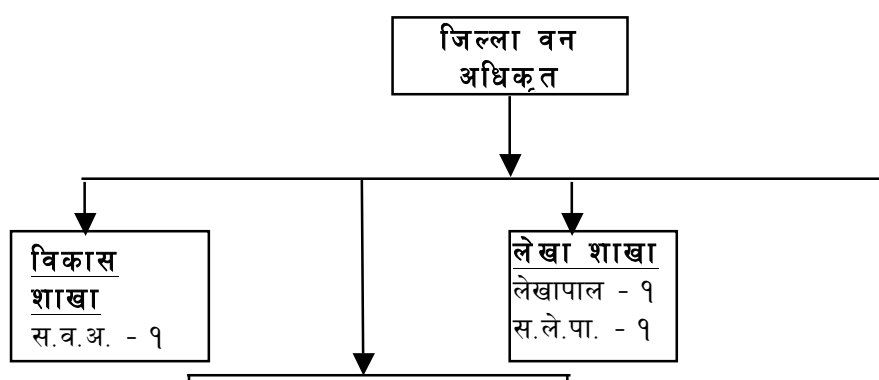
ग. जिल्ला वन कार्यालयबाट प्रदान गरिने मुख्य-मुख्य सेवाहरू

यस कार्यालयबाट प्रदान गरिने सेवाहरू निम्न वमोजिम रहेका छन् :

- ❖ वन संरक्षण, सम्बर्द्धन र विकास,
- ❖ सामुदायिक, कवुलियती वन उपभोक्ता समुह तथा धार्मिक वन समुह गठन,
- ❖ सामुदायिक वन, कवुलियती वन तथा धार्मिक वन हस्तान्तरण,
- ❖ सा.व.उ.स. तथा क.व.उ.स.हरूलाई प्राविधिक सेवा प्रदान,
- ❖ वन संरक्षण एवं विकास सम्बन्धि जन चेतनामुलक कार्यक्रम तथा विभिन्न तालिम/गोष्ठी संचालन,
- ❖ सर्वसाधारण जनता तथा वन उपभोक्ता समुहहरूलाई नर्सरीका बहुउद्देश्यीय विरुवा निःशुल्क वितरण,
- ❖ घरकाज तथा दैविप्रकोप पिडितको लागी काठ, दाउराको सहज आपूर्ति,
- ❖ जिल्लास्थित वन पैदावारहरूको सदुपयोग तथा राजश्व संकलन ।

३.३ जिल्ला वन कार्यालयको सांगठनिक स्वरूप

जिल्ला वन कार्यालय, डडेल्धुरा अन्तर्गत जिल्लामा प्रशासन, लेखा र विकास शाखा गरी ३ वटा शाखाहरू, १ वटा सेक्टर वन कार्यालय र ८ वटा ईलाका वन कार्यालयहरू रहेका छन् । सेक्टर वन कार्यालय जोगवुडा अन्तर्गत ३ वटा भित्री मधेश क्षेत्रका ईलाकाहरू आलिताल, जोगवुडा र साँदनी रहेका छन् । बाँकी ५ वटा ईलाकाहरू गणेशपुर, खलंगा, लाकम, रुपाल, डाँडावन पहाडी भागमा अवस्थित छन् । जिल्ला वन कार्यालय मातहतमा रहेका ३ वटा शाखा, १ वटा सेक्टर वन कार्यालय तथा ८ वटा ईलाका वन कार्यालयहरू अन्तर्गत रहेका कर्मचारी दरवन्दी विवरण चित्र १ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

चित्र ३: जिल्ला वन कार्यालय, दडेल्धुराको संस्थागत संरचना

३.४ जिल्ला वन कार्यालयको कर्मचारी दरवन्दी विवरण

डडेल्धुरा जिल्ला वन कार्यालयमा दरवन्दी कायम रहेका ७० जना कर्मचारीहरूमा १४ जना अप्राविधिक, ३१ जना वन रक्षक तथा २५ जना प्राविधिक कर्मचारीहरू मध्ये ६ जना स.व.अ., १ जना शाखा अधिकृत, ५ जना फरेष्टर, १ जना स-लेखापाल, १ जना टाईपिष्ट ना.सु. खरिदार - १ जना गरी जम्मा १५ जना रिक्त अवस्थामा रहेका छन् । जिल्लामा दरवन्दी रहेका तथा रिक्त कर्मचारीहरूको विस्तृत विवरण तालिका २१ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका २१ : कार्यालयका जनशक्तिहरूको दरवन्दी विवरण

क्र.सं.	पद	श्रेणी	स्विकृत दरवन्दी	पद पूर्ति	रिक्त संख्या	कैफियत
१	जि.व.अ.	रा.प.द्वि -प्रा.)	१	१	०	
२	स.व.अ.	रा.प.तृ (प्रा.)	१०	४	६	
३	शा.अ.	रा.प.तृ (प्र.)	१	०	१	
४	रेञ्जर	रा.प.अ.प्र. (प्रा.)	५	५	०	
५	नायव सुब्बा	रा.प.अ.प्र. (प्र.)	०	०	०	
६	लेखापाल	रा.प.अ.प्र. (ले.)	१	१	०	
७	सह-लेखापाल	रा.प.अ.द्वि. (ले.)	१	०	१	
८	टाईपिष्ट ना.सु.	रा.प.अ.प्र (प्र.)	१	०	१	
९	खरिदार	रा.प.अ.द्वि. (प्र.)	१	०	१	
१०	टाईपिष्ट खरीदार	रा.प.अ.द्वि. (प्र.)	१	०	१	
११	फरेष्टर	रा.प.अ.तृ. (प्रा.)	९	४	५	
१२	वन रक्षक	श्रेणी बिहिन	३१	२८	३	
१३	पियन	श्रेणी बिहिन	५	३	२	२ करार
१४	चौकीदार	श्रेणी बिहिन	१	०	१	१ करार
१५	डाईभर/सयस	श्रेणी बिहिन	२	१	१	१ करार
जम्मा			७०	४७	२३	

३.५ कार्यरत कर्मचारीहरुको विवरण

डडेल्धुरा जिल्ला वन कार्यालयमा दरबन्दी कायम रहेका ७० जना कर्मचारीहरुमा १४ जना अप्राविधिक, ३१ जना वन रक्षक तथा २५ जना प्राविधिक कर्मचारीहरु रहेका छन् । जिल्लामा कार्यरत कर्मचारीहरुको विस्तृत विवरण अनुसूची ३ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

३.६ स्थापना कालदेखि हालसम्म कार्यरत जिल्ला वन अधिकृतहरुको नामावली

जिल्ला वन कार्यालयको स्थापना २०३४ सालमा भएदेखि २०७४ असारसम्म २८ वटा जिल्ला वन अधिकृतहरु (जि.व.अ.) यस जिल्लामा कार्यरत रहेका थिए । जिल्लामा प्रथम जि.व.अ.को रूपमा श्री गोविन्द दाश जोशी कार्यरत हुनु भएको थियो भने सबैभन्दा बढी समय यस कार्यालयमा श्री देवेश मणी त्रिपाठी ५ वर्षसम्म कार्यरत हुनु भएको थियो । कार्यरत जि.व.अ.हरुको विस्तृत विवरण तालिका २२ मा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका २२ : हालसम्मका जिल्ला वन कार्यालयमा कार्यरत जिल्ला वन अधिकृतहरुको नामावली

सि.नं.	कार्यालय प्रमुखको नाम	अवधि		जम्मा बसेको वर्ष
		देखि	सम्म	
१.	श्री गोविन्द दाश जोशी	२०३४/१/१५	२०३४/२/३१	१ महिना १६ दिन
२.	श्री चक्रमान शाक्य	२०३४/२/२६	२०३६/९/१२	२ वर्ष ७ महिना
३.	श्री दिव्य देव भट्ट	२०३६/११/१२	२०४०/७/१६	३ वर्ष ८ महिना
४.	श्री राधा प्रसाद जोशी	२०४०/७/६	२०४४/५/२३	३ वर्ष १० महिना
५.क.	श्री लक्ष्मण गौतम	२०४२/२/२६	२०४३/२/८	१ वर्ष
६.ख.	श्री खगेन्द्र प्रसाद ओझा	२०४३/२/१०	२०४४/१/२०	११ महिना
७.	श्री ध्रुव राज भट्टराई	२०४४/ १/२१	२०४४/७/२०	६ महिना
८.	श्री महेन्द्र प्रसाद चौधरी	२०४४/ १०/१८	२०४६/११/२४	२ वर्ष १ महिना
९.	श्री मन बहादुर खड्का	२०४६/१/२१	२०४७ /८/१७	१ वर्ष ७ महिना
१०.	श्री राम वृक्ष ठाकुर	२०४७/१०/१३	२०४८/१०/६	१ वर्ष
११.	श्री किशोर चन्द्र गौतम	२०४८/८/२०	२०४९/९/९	१ वर्ष १ महिना
१२.	श्री रण बहादुर पाल	२०४९/९/१०	२०५०/५/२४	८ महिना
१३.	श्री ऋषिराम त्रिपाठी	२०५०/६/१५	२०५२/१/८	१ वर्ष ७ महिना
१४.	श्री राम पृत मौर्य	२०५२/१/८	२०५४/१०/९	२ वर्ष ९ महिना
१५.	श्री देवेश मणि त्रिपाठी	२०५४/११/३	२०५९/११/२६	५ वर्ष
१६.	श्री धनी चन्द्र ठकुरी	२०५९/११/२८	२०६०/६/४	७ महिना
१७.	श्री शान्त मुनी ताम्रकार	२०६०/६/४	२०६०/७/१०	१ महिना
१८.	श्री रमेश बहादुर चन्द	२०६०/७/२४	२०६३/८/१२	३ वर्ष १ महिना
१९.	श्री बुद्धि रिजाल	२०६३/८/१३	२०६५/८/८	२ वर्ष
२०.	श्री पंचलाल शाह	२०६५/८/२०	२०६६/१०/१०	१ वर्ष २ महिना
२१.	श्री धनी चन्द्र ठकुरी	२०६६/१०/१३	२०६८/५/२७	१ वर्ष ७ महिना
२२.	श्री कृष्ण प्रसाद ओस्ती	२०६८/५/२८	२०६८/१०/२०	५ महिना
२३.	श्री मुरारी प्रसाद पोखरेल	२०६८/१०/२४	२०६९/२/३०	४ महिना
२४.	श्री विनोद प्रसाद देवकोटा	२०६९/३/३१	२०७१/६/५	२ वर्ष ४ महिना
२५.	श्री कृष्ण दत्त भट्ट	२०७१/६/२८	२०७२/४/१	९ महिना
२६.	श्री विश्वमणी आर्चाय	२०७२/४/१४	२०७३/४/१२	१ वर्ष
२७.	श्री नवराज काफ्ले	२०७३/५/७	२०७३/६/१६	१ महिना
२८.	श्री इन्द्रमणी भण्डारी	२०७३/६/१८	हाल सम्म	

३.७ जिल्ला वन कार्यालयको फिल्ड ईकाइ र समेटेको न.पा./गा.वि.स. हरू

यस कार्यालय अन्तर्गत एउटा सेक्टर वन कार्यालय र ८ वटा ईलाका वन कार्यालयहरु रहेका छन् । जसको विस्तृत विवरण तालिका २३ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका २३ : डडेल्धुरा जिल्ला सदरमुकामदेखि गा.वि.स. तथा ई.व.का.हरु सम्मको दूरी

क्र. सं.	ई.व.का.	ई.व.का. कोड	दुरी (कोष)	गा.बि.स./न.पा.	दुरी (कोष)	गा.बि.स. संकेत नं.	सडकको अवस्था
१	खलङ्गा	७	०	अमरगढी न.पा.	०	०९	पक्की सडक पुगेको
				अजयमेरु गा.बि.स.	४	०८	कच्ची सडक पुगेको
				समैजी गा.बि.स.	४	०६	कच्ची सडक पुगेको
				कोटेली गा.बि.स.	४	०२	कच्ची सडक पुगेको
२	लाकम	१८	४	बगरकोट गा.बि.स.	४	१६	कच्ची सडक पुगेको
				देबलदिव्यपुर गा.बि.स.	१०	१३	कच्ची सडक पुगेको
				चिपुर गा.बि.स.	७	१४	कच्ची सडक पुगेको
				भद्रपुर गा.बि.स.	५	१५	कच्ची सडक पुगेको
३	रूपाल	७	१४	रूपाल गा.बि.स.	१४	१८	सडक नपुगेको
				भागेश्वर गा.बि.स.	१०	१७	कच्ची सडक पुगेको
४	गणेशपुर	८	७	गणेशपुर गा.बि.स.	७	१९	कच्ची सडक पुगेको
				कैलपालमाण्डौ गा.बि.स.	९	२०	सडक नपुगेको
				असिग्राम गा.बि.स.	७	२१	पक्की सडक पुगेको
५	डाँडावन	८	६	बेलापुर गा.बि.स.	८	०१	कच्ची सडक पुगेको
				मणिलेक गा.बि.स.	६	०३	कच्ची सडक पुगेको
				नवदुर्गा गा.बि.स.	६	०४	कच्ची सडक पुगेको
				मष्टामाण्डौ गा.बि.स.	८	०५	कच्ची सडक पुगेको
६	आलिताल	८	१६	आलिताल गा.बि.स.	१६	२५	कच्ची सडक पुगेको
				गाङ्गखेत गा.बि.स.	१२	२४	कच्ची सडक पुगेको
७	जोगबुडा	९	२०	जोगबुडा गा.बि.स.	२०	२३	कच्ची सडक पुगेको
				१, २, ६, ७, ८, ९ शिर्ष गा.बि.स.	२२	२२	कच्ची सडक पुगेको
८	साँदनी	९	२६	जोगबुडा गा.बि.स.	२६	२३	कच्ची सडक पुगेको
				३, ४ र ५			

(स्रोत : शाखा तथ्यांक कार्यालय डडेल्धुरा, २०५८)

खण्ड-४

वन विकास कार्यक्रम

४.१ परिचय

डडेल्धुरा जिल्लालाई बैतडी वन डिभिजन कार्यालय अन्तर्गतका २ वटा रेन्ज कार्यालयहरू उत्तर रेन्ज र दक्षिण रेन्ज कार्यालयहरूले हेर्दै आइरहेको सन्दर्भमा जिल्ला वन कार्यालय, डडेल्धुराको स्थापना वि.सं. २०४० सालमा भएको थियो । त्यसै बेलादेखि विरुवा उत्पादन, वितरण, वृक्षारोपण, वन सिमांकन, सामुदायिक वन उपभोक्ता समुह गठन र वन हस्तान्तरण, धार्मिक वन स्थापना, वन व्यवस्थापन सम्बन्धी तालिम/गोष्ठी संचालन, खोटो संकलन लगायतका वन विकासका कार्यहरूको शुरुवात भएको मानिन्छ ।

जिल्लामा वन विकासका विविध कार्यहरु सरकारी तवरबाट मात्र नभई विदेशी सहयोगबाट समेत संचालनमा भएका छन् । उदाहरणको लागि फिनल्याण्ड सरकारको आर्थिक सहयोगमा संचालित कबुलियती वन तथा पशु विकास कार्यक्रमलाई लिन सकिन्छ । त्यसै गरी आ.व. २०६७/०६८ बाट चुरे क्षेत्रको वन संरक्षण र व्यवस्थापन गर्न राष्ट्रपती चुरे संरक्षण कार्यक्रम लागु हुनुको साथै आ.व. २०६६/०६७ बाट जडीबुटी विकास कार्यक्रम राज्यका १५ जिल्ला लगायत यस जिल्लामा पनि लागु भएको छ ।

४.२ विरुवा उत्पादन र वितरण

जिल्लाको सरकारी वन, सार्वजनिक तथा निजी जग्गाहरुमा व्यापक रुपमा वृक्षारोपण गरी वन पैदावारको आपूर्ती एवं वातावरण संरक्षण गर्ने प्रमुख उद्देश्यले आ.व. ०३८/०३९ देखि विरुवा उत्पादन गरी वृक्षारोपण गर्ने कार्यको शुरुवात गरिएको हो । त्यसपछि जिल्लाका विभिन्न भागहरुमा सरकारी, सामुदायिक, निजी नर्सरीहरुबाट उत्पादित लाखौंका विरुवा रोपण गरिए तापनि आ.व. ०६४/०६५ देखि ०७३/०७४ सम्म मात्र १५,३५,५०० विरुवा उत्पादन भई रोपण गरिएको रेकर्डबाट देखिन्छ । यस कार्यालय अन्तर्गतका नर्सरीहरुको विरुवा उत्पादन क्षमता तालिका २४ मा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका २४ : दैलेख जिल्ला वन कार्यालय अन्तर्गतका नर्सरीहरुको विरुवा उत्पादन क्षमता

क्र.सं.	नर्सरीको नाम	ठेगाना	विरुवा उत्पादन क्षमता	कैफियत
१	जिल्ला वन कार्यालय नर्सरी	अ.न.पा.-५	दछ,णण	शिर्ष ६, मल्लो कटालमा थलाल नर्सरी, मष्टामाण्डौ ५, गवाँनी, असिग्राम, चिपुरमा बहुउद्देश्यीय नर्सरी, असिग्राम ८, फल्टाँडीमा जैविक विषादीयुक्त नर्सरीजस्ता निजी नर्सरी र आलिताल ७ मा प्रगतीशिल क.व. को सामुदायिक नर्सरी रहेका छन् ।
२	लाकम ई.व.का. नर्सरी	वगरकोट-७	घण,णण	
३	गणेशपुर ई.व.का. नर्सरी	असिग्राम-७	घण,णण	
४	डाँडावन ई.व.का. नर्सरी	नवदुर्गा-७	घण,णण	
५	रुपाल ई.व.का. नर्सरी	रुपाल, बिर्खम	दछ,णण	
६	जोगबुडा ई.व.का. नर्सरी	जोगबुडा-१	छण,णण	
७	आलिताल ई.व.का. नर्सरी	आलिताल-७	दछ,णण	
८	साँदनी ई.व.का. नर्सरी	साँदनी-३	दण,णण	
जिल्ला भरिको वन नर्सरीको कुल विरुवा उत्पादन क्षमता			६,४८,७७७	

४.३ वृक्षारोपण

यस जिल्ला वन कार्यालयको स्थापना पूर्व नै निजी र सामुदायिक रुपमा वृक्षारोपण हुँदै आइरहे तापनि यस जिल्लामा आ.व. ०३८/०३९ देखि सरकारी, सामुदायिक, कबुलियती, तथा निजी क्षेत्रमा वृक्षारोपण गर्ने गरिएको तथ्याङ्क छ । हालसम्म सरकारी, सामुदायिक (पञ्चायति वनमा र उपभोक्ता समुहद्वारा सामुदायिक वनमा गरिएको वृक्षारोपण, कबुलियती वनमा गरिएको वृक्षारोपण) र संस्थागत वृक्षारोपण (खोटो कम्पनी) गरी जिल्लामा जम्मा १३३७.१७ हेक्टर क्षेत्रमा वृक्षारोपण भएको छ । तर निजी क्षेत्रमा लाखौंका संख्यामा विरुवा वितरण भई रोपिएको क्षेत्रको विवरण एकिन हुन सकेको छैन ।

४.४ वन सिमांकन

वि.सं. २०३५ साल देखि पञ्चायत वन तथा पञ्चायत संरक्षित वनको रुपमा स्थानिय उपभोक्ताहरुलाई सामुदायिक वनको संरक्षण तथा व्यवस्थापनको जिम्मेवारी दिए पश्चात उक्त वन क्षेत्र अतिक्रमण तथा चरीचरण नहोस् भन्ने अभिप्रायले सो वनहरुमा सिमांकनको रुपमा यस जिल्लामा वान्नो चिन्ने, तार वार लगाउने, जिवित प्रजातीहरुको वार सिमानाहरुमा लगाउने कार्य भइरहेको छ । यस जिल्लामा आ.व. २०३७/०३८ देखि २०५९/०६० सम्म सामुदायिक तथा राष्ट्रिय वन क्षेत्रमा लगाइएको सिमांकन १४२०.९३ कि.मी. रहेको रेकर्डबाट देखिन्छ ।

४.५ सरकारद्वारा व्यवस्थित वन

यस जिल्लाको कुल वन क्षेत्र १,१५,१६९ हेक्टर मध्ये सरकारद्वारा व्यवस्थित वनको क्षेत्रफल ८४८४.५३ हेक्टर (वन क्षेत्रको ७.३७ %), हस्तान्तरित सामुदायिक वन क्षेत्र ५२६९३.०२ हेक्टर (४५.७५%), कबुलियती वन क्षेत्र ९००.७९ हेक्टर (०.७८%) र धार्मिक वन ७६.६६ हे. (०.०७%) रहेको छ । साथै यस जिल्लाको ५३,०१४ हेक्टर (४६.०३%) वनक्षेत्र महाभारत संरक्षित वनले ओगटेको छ ।

वन ऐन, २०४९ अनुसार नेपाल सरकारलाई राष्ट्रिय वनको कुनै भाग विशेष वातावरणीय, वैज्ञानिक वा सांस्कृतिक महत्वको वा अन्य विशेष महत्वको लागेमा उक्त वनलाई संरक्षित वनको रूपमा घोषणा गर्न सक्ने प्रावधान अनुरूप यस जिल्लामा २०६९ साउनमा महाभारत संरक्षित वनको कार्ययोजना तयार गरी संरक्षित वन घोषणा गरिएको छ । महाभारत संरक्षित वनको कुल क्षेत्रफल ५३,०१३.७८ हेक्टर (जिल्लाको जम्मा वनको ४६.०३%) रहेको छ र यो क्षेत्र चुरे श्रृंखला देखि उत्तर र अमरगढी नगरपालिका देखि दक्षिण तथा पूर्व र पश्चिममा जिल्ला सिमाना सम्म फैलिएर रहेको छ । यो वन समुन्द्र सतह देखि करीव ५०० मिटर देखि २५०० मिटर उचाई सम्म रहेको र यहाँको वन क्षेत्रले १ नगरपालिका र साविकका ७ गा.वि.स.हरूलाई समावेश गरेको छ । यस संरक्षित वनको पूर्वमा साविक गणेशपुर गा.वि.स.को वार्ड नं. १,२,३ तथा साविक कैलपालमाण्डौ गा.वि.स.को वार्ड नं. २,४,८,९ पश्चिममा साविक रुपाल गा.वि.स.को १,२,३,४,९ तथा साविक शिर्ष गा.वि.स.को वार्ड नं. १,२,३,४ पर्दछ । त्यस्तै उत्तरमा साविक वगरकोट गा.वि.स.को वार्ड नं. ४,५,६,८ अमरगढी नगरपालिका (अ.न.पा.) को वार्ड नं. १,२,३ तथा साविक असिग्राम गा.वि.स.को वार्ड नं. १,२,३,५,७ र दक्षिणमा साविक गांखेत गा.वि.स.को वार्ड नं. १,२,३,६,७,८ तथा साविक आलिताल गा.वि.स.को वार्ड नं. १, ४ पर्दछन् ।

४.७ सामुदायिक वन

वन विकास गुरुयोजना, २०४६ ले प्राथमिकतामा राखेको सामुदायिक वन विकास कार्यक्रममा यो जिल्ला देशकै अग्रणी जिल्लाको रूपमा रहेको छ । डडेल्धुरामा सा.व. विकास कार्यक्रम आ.व. ०४८/४९ बाट शुरु भई आ.व. ०७३/७४ सम्ममा जम्मा ५२,६९६ हेक्टरका ४७३ गोटा सामुदायिक वनहरु स्थानीय उपभोक्तालाई हस्तान्तरण गरिएको छ । जिल्लाका सबै ५ गा.पा. र २ नगरपालिकामा सा.व. हरु हस्तान्तरण भई ३७,१२७ घरधुरीहरुका २,२५,६१४ जनसंख्या सामुदायिक वनमा आवद्ध भइसकेका छन् । डडेल्धुरा जिल्लाभरि क्षेत्रफलको हिसावले सबैभन्दा ठूलो सा. व. अ.न.पा. १, २ मा अवस्थित २०५०/३/३१ मा हस्तान्तरण भएको त्रिपुरा सुन्दरी सा.व. (७५० हे.) हो भने सबैभन्दा सानो अ.न.पा. ८, ९ मा अवस्थित २०४९/३/३१ मा हस्तान्तरण भएको भूमिराज सा.व. (०.६० हे.) हो । अ.न.पा. ५ मा अवस्थित २०४९/३/३१ मा हस्तान्तरण भएको धोबिखोला सा.व. लगायत १३ सा.व. हरु जिल्लाकै सबैभन्दा पहिला हस्तान्तरित सा.व. हुन् ।

सामुदायिक वनबाट प्राप्त आमदानीको ठूलो हिस्सा स्कूल, वैदेशिक रोजगार, छात्रवृत्ति, ग्रामिण सडक, सौर्य उर्जा, खानेपानीका क्षेत्रहरुमा खर्च भइरहेको पाइए तापनि वन ऐन २०४९ मा भएको प्रावधान बमोजिम कम्तिमा २५ प्रतिशत रकम वन विकासमा खर्च गर्नु पर्ने कानुनी प्रावधानको प्रभावकारी कार्यान्वयनमा जोड दिनुपर्ने देखिन्छ । डडेल्धुरा जिल्लामा ई.व.का. अनुसार हस्तान्तरण भएका सा.व.हरुको विवरण तालिका २५ तथा अनुसूची ४ मा दिइएको छ ।

तालिका ६छ : दधेल्धरा जिल्लामा ई.व.का. अनुसार साम्दायिक वनहरुको विवरण

क्र.सं.	ई.व.का.	वनको क्षेत्रफल (हे.)	सा. व. क्षेत्रफल (हे.)	सा.व.संख्या	लाभान्वित घरधुरी	लाभान्वित जनसंख्या	कैफियत
१	खलंगा	नटडजठ	ठछढढण्ढ	डघ	ठटछठ	छण्ढठट	सा.व.का.उपभोक्ताहरु दोहोरा पर्न गई जिल्लाको श्रधुरी र जनसंख्या भन्दा वरी देखिन गएको छ ।
२	लाकम	डढटट	छटण्जाइछ	छढ	घडघघ	इघढटढ	
३	रुपाल	ननठण्ड	घढठढाघढ	इड	नढढठ	नण्टनछ	
४	गणेशपुर	ढछघढ	ढठडनछ	टण	ढनढढ	इढण्डन	
५	डाँडावन	डनटड	ढइठडाट	छइ	टडणन	घढछछघ	
६	आलिताल	इढनढण	डढडठाड	ठन	घछठढ	इनढघछ	
७	जोगबुडा	घछडछघ	नछननननठ	ढन	ठढघढ	ढठटनघ	
८	साँदनी		इछछडानढ	इढ	ननघट	टडठठ	
	जम्मा	ननढठघट	छइटढघाण्ढ	ढठघ	घठनइठ	इ,इछ,टनढ	

26

४.८ कवुलियती वन

गरिवीको रेखामुनी रहेका एवं उपेक्षित ग्रामिण जनताको वन पैदावारको आवश्यकता पुरा गर्न हस्तान्तरित कवुलियती वन क्षेत्रको दिगो व्यवस्थापन गरी पशु पालन र वन पैदावारमा आधारित साना उद्यम संचालन गरेर कवुलियती वन समुहका सदस्यहरुको जिविकोपार्जनमा टेवा पुर्‍याउन यस जिल्लामा यो कार्यक्रम आ.व. २०५८/०५९ बाट शुरु भएको हो । कवुलियती वन तथा पशु विकास कार्यक्रम नेपाल सरकारको प्राथमिकता प्राप्त नियमित कार्यक्रमको रुपमा विगतका वर्षहरु देखि संचालित पहाडी कवुलियती वन तथा चरन विकास आयोजनाको निरन्तरता तथा सोको विस्तारित रुप हो । यो कार्यक्रम मध्य पहाडी क्षेत्रका २२ जिल्लाहरु (पाँचथर, तेह्रथुम, भोजपुर, खोटाङ, ओखलढुङ्गा, रामेछाप, दोलखा, सिन्धुली, चितवन, मकवानपुर, धादिङ, सिन्धुपलाञ्चोक, काभ्रेपलाञ्चोक, तनहुँ, दोलखा, लमजुङ्ग, प्यूठान, सल्यान, अछाम, डोटी, डडेल्धुरा र बैतडी) मा संचालित छ । यो कार्यक्रम ~~हस्त~~ को ऋण तथा अनुदान सहयोगमा आ.व. २०६२/०६३ देखि ८ वर्षको लागी जिल्ला स्तरमा कार्यक्रम संचालन जिल्ला वन कार्यालय तथा जिल्ला पशु सेवा कार्यालयहरुले र केन्द्रिय स्तरमा वन विभागको नेतृत्वमा पशु सेवा विभाग समेतले संयुक्त रुपमा संचालन गर्ने गर्दछन् । गरिवीका रेखा मुनिका जनताहरुलाई हैसियत विग्रिएको तथा भू-क्षय भई अनुत्पादक वन क्षेत्रलाई मात्र कवुलियती वनको रुपमा हस्तान्तरण गर्ने लक्ष्य अनुरूप आ.व २०७३/०७४ सम्म जम्मा १६७ वटा कवुलियती वन समुहहरु गठन भई ९००।७९ हेक्टर वन क्षेत्र हस्तान्तरण भई १८५३ घरधुरीका ११,२३७ जनसंख्या लाभान्वित भएका छन् । यस जिल्लाको क्षेत्रफलको हिसावले सवैभन्दा ठुलो कवुलियती वन (क.व) २०६७/३/३१ मा हस्तान्तरित आलिताल ६ मा अवस्थित भूमिराज क.व. (२६ हे.) हो भने सवैभन्दा सानो क.व. २०६२/१०/२० मा हस्तान्तरित असिग्राम-७ मा अवस्थित भूमिराज क.व. (०.५५८ हे.) हो । साथै यस जिल्लाको वगरकोट-२ मा अवस्थित कैलपाल क.व. लगायत ८ वटा क.व. जिल्लाको सवैभन्दा पहिला हस्तान्तरण (२०६०/१०/२६) भएका क.व. अन्तर्गत पर्दछन् । डडेल्धुरा जिल्लामा ई.व.का. अनुसार हस्तान्तरण भएका क.व.को विवरण तालिका २६ तथा अनुसूची ६ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका इट : दडेलधुरा जिल्लाका ई.व.का. अनुसारका कवुलियती वनहरुको विवरण

क्र.सं.	ई.व.का.	वनको क्षेत्रफल (हे.)	क. व. क्षेत्रफल (हे.)	क.व. संख्या	लाभान्वित घरधुरी	लाभान्वित जनसंख्या
१	खलंगा	जठडजठ	जठजालछ	घढ	घढठ	दघदघ
२	लाकम	डढटट	दणजाइ	घढ	ढढण	दछछइ
३	रुपाल	जठठणढ	ण	ण	ण	ण
४	गणेशपुर	ढछघढ	ढढजाल	जढ	जघज	ठघछ
५	डाँडावन	डजठड	जठटजज	घघ	घटघ	ददघज
६	आलिताल	दढजठण	दटढादज	घठ	ढघण	दठजण
७	जोगबुडा	घछडछघ	घछटछ	ठ	टज	ढछज
८	साँदनी		जठाढघ	घ	घज	दजछ
जम्मा		ज,जढ,ठघट	ढणठढ	जठठ	ज,ढछघ	जज,दघठ

नोट : रुपाल, भागेश्वर, मष्टामाण्डौ, कैलपालमाण्डौ, बेलापुर र कोटेलीमा कवुलियती वन गठन नभएको ।

४.९ धार्मिक वन

धार्मिक संघ/संस्थाको वरीपरी रहेको वन जंगल क्षेत्रहरु धार्मिक क्षेत्रको महत्व र सौन्दर्य वढाउने उद्देश्यले त्यस्ता धार्मिक वनको रुपमा हस्तान्तरण गरिन्छ । डडेल्धुरा जिल्लाको विभिन्न भागहरु जस्तै उग्रतारा भगवतीको मन्दिर, भागेश्वर भगवतीको मन्दिर वरिपरिको वन क्षेत्र जस्ता धार्मिक स्थल धार्मिक वनको सम्भावना बोकेका क्षेत्रहरु भए तापनि हालसम्म जिल्लामा ७६.६६ हेक्टर क्षेत्रफल भएका ७ वटा धार्मिक वनहरु हस्तान्तरण भएका छन् । जिल्लाका हस्तान्तरित धार्मिक वनहरुको विवरण तालिका २७ मा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका इट : दडेलधुरा जिल्लाका हस्तान्तरित धार्मिक वनहरुको विवरण

क्र.सं.	धार्मिक वनको नाम	ठेगाना	क्षेत्रफल (हे.)	हस्तान्तरण वर्ष	कैफियत
१	परशुराम धार्मिक वन	शिर्ष ९ परिगाउँ	छढाछ	दण्टज/णद/जठ	
२	गोरक्षनाथ धार्मिक वन	अ.न.पा. २	णघढ	दण्टज/णठ/दद	
३	असिग्राम धार्मिक वन	अ.न.पा.५, सेलागाउँ	णजजद	दण्टद/जद/जण	
४	घटाल धार्मिक वन	अ.न.पा. ३	छाढज	दण्टज/णद/णछ	
५	चोरा धार्मिक वन	अजयमेरु १, ९	ढाज	दण्टद/णघ/घण	
६	निलकण्ठ वैजनाथ धार्मिक वन	अ.न.पा. ३	छाठ	दण्टद/णघ/घज	
७	मष्टा भगवती	कोटेली १, ७	टाण	दण्टद/जद/जड	
जम्मा			ठणटद		

(जि.व.का. डडेल्धुरा, २०७४)

४.१० निजी वन

डडेल्धुरा जिल्लाको प्रत्येक घर वरिपरि कृषि वन प्रणाली, शिर्ष, डोटी घटाल क्षेत्रको फाँटहरुमा कृषि वन ९वक यचभक्तचथ० को सम्भावना बोकेका क्षेत्रहरु रहेका छन् । तर जनचेतना र प्रचार-प्रसारको कमि, पर्याप्त राष्ट्रिय वन भएको आदि कारणले गर्दा उपक्षित उपलब्धी हासिल गर्न सकिएको छैन । हाल सम्म यस जिल्लामा दर्ता भएका निजी वनहरुको विवरण यस प्रकारको छ ।

तालिका इड : दडेलधुरा जिल्लाका हस्तान्तरित निजी वनहरुको विवरण

सि.न.	निजी वनको नाम	जग्गाधनीको नाम	ठेगाना	कि.नं.	जग्गाको क्षेत्रफल (रोपनी)
१	खाडीडाडाँ निजी वन	नर वहादुर खाती	नवदुर्गा - ६		जण-ण-ण-ण

६	कुणले निजी वन	श्री चन्द्रदेव भट्ट	अमरगढी न.पा.१, डडेल्धुरा	जटछ, जटट	घ-छ-प-६
घ	टाकर किम्मटा निजी वन	श्री लक्ष्मीदत्त जोशी	अ.न.पा. २, डडेल्धुरा	जडडछ, जडडड	६-छ-प-०

(स्रोत : जि.व.का. डडेल्धुरा २०७४)

४.११ वृक्ष सुधार तथा वन संवर्द्धन कार्यहरु

यस जिल्लामा सामुदायिक वन उपभोक्ता समुहहरु, क्षेत्रीय वीउ केन्द्र, धनगढी र जिल्ला वन कार्यालय समेतको प्रयासमा विभिन्न प्रकारका वृक्ष सुधार तथा वन सम्बर्द्धन सम्बन्धी कार्यहरु संचालन भएका छन् । यसमा अ.न.पा. ३ मा रहेको आइत मोडमा देवदारको वन वीउ वगैँचा स्थापना गरिएको छ । त्यस्तै अजयमेरुमा स्थानिय वासिन्दाहरुले कुलदेवताको मन्दिर वरिपरि पनि देवदारको वन वीउ वगैँचाको लागि सम्भाव्य वोकेको देवदारको पुरानो वन क्षेत्र रहेको छ ।

४.१२ काठ, दाउरा, जडीवुटी र खोटो संकलन

डडेल्धुरा जिल्लामा खोटेसल्लाको वन करीव ३०,००० हेक्टर रहेको छ । हाल डडेल्धुरामा भवानी केमिकल्स प्रा.लि. र दिव्या रोजिन एण्ड टर्पेन्टाइन प्रा.लि., माउन्ट रोजिन एण्ड टर्पेन्टाइन र हिमचुली रोजिन एण्ड हर्वल प्रा.लि.ले खोटो संकलन कार्य गर्दै आइरहेका छन् । यस जिल्लामा खोटो संकलनको शुरुवात सर्वप्रथम २०४० सालतिर कैलाली जिल्लाको गेटामा लक्ष्मी रोजिन एण्ड टर्पेन्टाइन उद्योग स्थापना भएपछि शुरु भएको थियो । त्यसपछि क्रमशः भवानी केमिकल्स प्रा.लि. ले मिति २०५९/०४/२८ मा वन विभागसँग करारनामा गरी १० वर्ष समयावधिको लागि खोटो संकलनको काम थाल्यो भने नेपाल रोजिन एण्ड टर्पेन्टाइन लि. ले वन विभागसँग २०५४/०३/२३ मा गरेको करारनामा बमोजिमका क्षेत्रहरु दिव्या रोजिन एण्ड टर्पेन्टाइन उद्योगले वन विभागसँग २०६३/११/१४ मा करारनामा गरी आ.व. २०६३/०६४ देखि १० वर्ष रहेकोमा मिति २०७३/२/९ वन विभागसँग ७ वर्षका लागि पुरक सम्झौता गरी खोटो संकलन कार्य गर्दै आएको छ ।

जिल्लाका साविकका ४ गा.वि.स.हरु (वगरकोट, भागेश्वर, रुपाल र गाङ्गखेत गा.वि.स.) र १ नगरपालिका (अमरगढी नगरपालिका) अन्तर्गतका सरकारद्वारा व्यवस्थित वन तथा सामुदायिक वनहरुमा क्रमशः ९०८३३, २१९६७३, ५७३३४, २०९०४४, ८५६७९ गरी कुल ६३०९८२ वटा ३० से.मी. र सोभन्दा बढी व्यास भएका खोटेसल्लाका रुखहरु निर्धारण गरी वार्षिक १५०० मेट्रिक टन खोटो संकलन गर्ने गरी दिव्या रोजिनसँग वन विभागले सम्झौता गरेको छ । दिव्या रोजिनको वार्षिक क्षमता ८००० टन (मेट्रिक) भए तापनि कैलालीका ३ गा.वि.स., डडेल्धुराका ४ गा.वि.स. र १ नगरपालिका, डोटीका ४ गा.वि.स. र बैतडीका ४ गा.वि.स.हरु गरी सुदूर-पश्चिमका १५ वटा गा.वि.स. तथा १ नगरपालिका क्षेत्रबाट वार्षिक ४००० टन (मेट्रिक) खोटो संकलन गर्ने इजाजत वन विभागबाट पाएको छ । त्यस्तै भवानी केमिकल्सको वार्षिक क्षमता ३५०० टन (मेट्रिक) भएकाले जिल्लाको वन स्रोत सर्भेक्षणले देखाएको परिमाण कैलालीमा ३०६९ टन (मेट्रिक) र डडेल्धुरामा ४४८३ टन (मेट्रिक) को अधिनमा रही उद्योगको वार्षिक क्षमता बराबरको परिमाण नेपाल रोजिन एण्ड टर्पेन्टाइन लि. ले काम गरिरहेको क्षेत्र बाहेकको संकलन क्षेत्र तोकी छुट्टै सम्झौता गरेर खोटो संकलन गर्न पाउने व्यवस्था अनुरूप डडेल्धुरा जिल्लाका मणिलेक, आलिताल लगायत साविकका १६ गा.वि.स.हरुका वन क्षेत्रहरुमा वार्षिक २००० टन (मेट्रिक) खोटो संकलन गर्ने गरी क्षेत्र निर्धारण गरिएको छ । त्यस्तै यस जिल्लामा शुरुका वर्षहरुमा फेन्च कप विधिबाट खोटो संकलन गर्ने अभ्यास गरिए तापनि त्यस विधिबाट रुखलाई बढी क्षती पुग्ने हुँदा हाल रिल विधिबाट खोटो संकलन कार्य हुँदै आइरहेको छ । यस जिल्लाको गा.वि.स. अनुसार खोटे सल्लाले ढाकिएको वन क्षेत्रको विवरण तालिका २८ तथा खोटो संकलन हुने वन क्षेत्रको विवरण अनुसूची ४ मा दिइएको छ । साथै काठ, दाउरा जडीवुटी र खोटो संकलनको विवरण अनुसूची ८ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका २८ : डडेल्धुरा जिल्लामा गा.वि.स. अनुसार खोटे सल्लाको वनले ढाकिएको क्षेत्रको विवरण

सि.नं.	न.पा./गा.वि.स.	क्षेत्रफल (हेक्टर)	गणना गरिएका खोटो संकलनयोग्य रुख संख्या	सि.नं.	न.पा./गा.वि.स.	क्षेत्रफल (हेक्टर)	गणना गरिएका खोटो संकलनयोग्य रुख संख्या
अ	जोगबुडा	घठठ	श्री भवानी	अ	मणिलेक	६६६	
इ	आलिताल	जटटट	केमिकल्स,	अ	अजयमेरु	जछछ	

घ	शिर्ष	ज्ञठघढ	अत्तरीया कैलालीले सरकारी वनमा १०६३१० रुख र सा.व.मा १११६४ रुख ।	ज्ञढ	भद्रपुर	हृढण	
ढ	असिग्राम	इडढड		ज्ञछ	चिपुर	घठछ	
छ	गणेशपुर	टड		ज्ञ	देवलदिव्यपुर	टडड	
ट	कैलपालमाण्डौ	ज्ञदघढ		इ	बगरकोट	ढइडड	श्री दिव्या रोजिन एण्ड टर्पेन्टाइन उद्योगले सरकारी वनमा ३२४०० रुख र सा.व.मा १८६०३५ रुख ।
ठ	मष्टामाण्डौ	ज्ञघघ		घ	रुपाल	घघढट	
ड	नवदुर्गा	डज्ञ		ढ	भागेश्वर	ज्ञण्ट	
ढ	वैलापुर	घघटड		छ	अमरगढी नगरपालिका	इढइढ	
ज्ञण	कोटेली	टणड		ट	गाङ्गखेत	इटइढ	
ज्ञज्ञ	समैजी	ठछट					

खण्ड-५ सामुदायिक वन विकास कार्यक्रम

५.१ पृष्ठभूमि

नेपालमा जनताहरू मिली सामुहिक रूपमा वनको संरक्षण, सम्बर्द्धन र सदुपयोग गर्ने कार्य वर्षौंदेखि गर्दै आईरहेका छन् । वि.सं. २०१३ सालमा आएको निजी वन जंगल राष्ट्रियकरण ऐन र वन ऐन, २०१८ ले वन क्षेत्रलाई स्थानीय जनताबाट अलग्याएको हुँदा वन फँडानी बढ्न गयो । बढ्दो वन विनाशलाई रोक्न वि.सं. २०२४ सालमा वन संरक्षण विशेष व्यवस्था ऐन र वि.सं. २०२७ सालमा वन पैदावार विक्री वितरण नियमावली लागु गरिए । वन संरक्षणमा स्थानीय जनसहभागितालाई स्वीकार गर्दै वि.सं. २०३३ सालमा राष्ट्रिय वन योजना लागु भयो । सोही अवधारणा बमोजिम वन ऐन, २०१८ लाई वि.सं. २०३४ र २०३५ सालमा संशोधन गरी पंचायती वन, पंचायत संरक्षित वन, धार्मिक वन, कवुलियती वन र निजी वनको प्रावधान समावेश गरियो । वि.सं. २०३५ सालमा पंचायती वन, पंचायत संरक्षित वन र कवुलियती वन नियमावली लागु गरिए । पंचायती वन र पंचायत संरक्षित वन नियमावलीहरु २०३५ सालमा लागु भए पछि सम्बन्धित पंचायतहरुलाई वन हस्तान्तरण गर्न र वन विकासका कार्यहरु संचालन गर्न सकिने प्रावधान भए तापनि वनको क्षेत्र ठूलो र राजनीतिक कार्यकर्ताद्वारा हुने वन व्यवस्थापन प्रभावकारी रूपमा अगाडी बढ्न सकेन । सन् १९८७ मा भएको सामुदायिक वन कार्यशाला गोष्ठीले वन उपभोक्ता समुहको अवधारणा निकाल्यो जसमा राजनैतिक व्यक्तिका हातमा वन नभै वास्तविक र परम्परागत उपभोक्ताहरुलाई नै वन हस्तान्तरण गर्ने नीति लियो । उक्त अवधारणालाई वन विकास गुरुयोजना, २०४६ मा समावेश गरियो र सो गुरुयोजनाले सामुदायिक वन तथा निजी वनलाई प्राथमिकतामा राख्यो । वन ऐन २०४९ र वन नियमावली २०५१ ले सामुदायिक वनको अवधारणालाई पूर्ण रूपमा कानुनी मान्यता प्रदान गर्‍यो र सो ऐन लागु भए पछि सामुदायिक वन विकास कार्यक्रमले गति लिएको देखिन्छ ।

५.२ डडेल्धुरा जिल्लामा सामुदायिक वन विकास कार्यक्रम

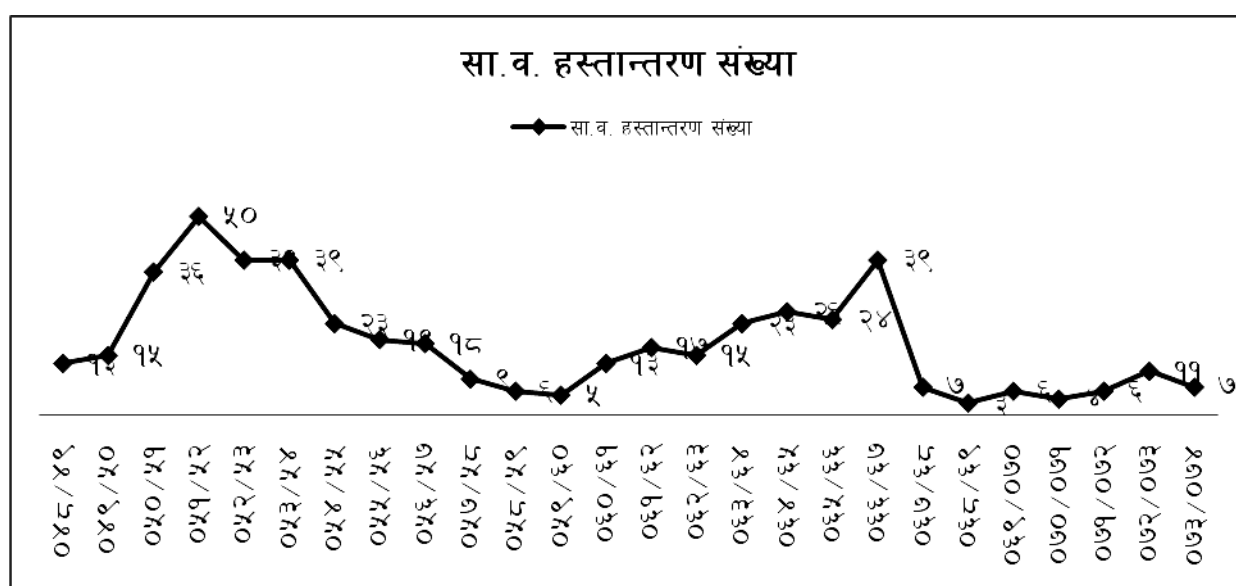
पंचायती वन नियमावली, २०३५ र पंचायत संरक्षित वन नियमावली, २०३५ लागु हुनासाथ जिल्लामा पंचायती वन र पंचायत संरक्षित वन स्थापनाका कार्यक्रमहरु शुरु भए । डडेल्धुरा जिल्लामा आ.व. २०४८/०४९ बाट उपभोक्ता समुहलाई वन हस्तान्तरणको कार्य शुरु भयो । आ.व. २०७३/०७४ को अन्त्यसम्म ५२,६९३.०२ हेक्टर वन क्षेत्र ४७३ वटा वन उपभोक्ता समुहलाई हस्तान्तरण गरिएको छ । सामुदायिक वनमा ३७,१२७ घरधुरीका २,२५,६१४ जनसंख्या आवद्ध रहेका छन् ।

५.३ विभिन्न आ.व.मा हस्तान्तरित सामुदायिक वन

आ.व. २०४८/०४९ मा जम्मा १३ वटा सामुदायिक वनहरु हस्तान्तरण भएकोमा सो क्रम आ.व. २०५१/०५२ सम्म बढ्दै गरेको र त्यसपछि क्रमशः घट्दै गएको देखिन्छ । यसो हुनुमा खासगरी वस्ती नजीकका वनहरु क्रमशः हस्तान्तरण भई सामुदायिक वनको रूपमा हस्तान्तरण हुने वन क्षेत्र क्रमशः कम हुँदै जानु रहेको छ । विभिन्न ई.व.का. र गा.वि.स. अनुसारका सामुदायिक वनहरुको विवरण अनुसूची ५ मा दिइएको छ ।

तालिका ३० : आ.व. २०७३/०७४ सम्ममा हस्तान्तरण भएका सामुदायिक वनहरु

आ.व.	सा.व. हस्तान्तरण संख्या	हस्तान्तरित क्षेत्रफल (हे .)	लाभान्वित घरधुरी	लाभान्वित जनसंख्या	कैफियत
पङ्कडरढढ	जघ	ढढजाघड	जङ्कघ	ढण्डठ	
पङ्कडरछण	जछ	जछङ्कछङ्क	ङ्कङ्क	जङ्कङ्क	
पङ्कणरछज	घट	घटघङ्क	छङ्कङ्क	ङ्कङ्कङ्क	
पङ्कजरछङ्क	छण	ठछङ्कङ्कङ्क	ढठङ्क	टछटटठ	
पङ्कङ्कङ्क	घढ	जणघणङ्क	जङ्कङ्क	ङटङ्कङ्क	
पङ्कघरछङ्क	घढ	ङ्कजङ्कङ्क	ङ्कङ्क	जङ्कङ्क	
पङ्कङ्कङ्क	ङ्क	जघणङ्क	जङ्कङ्क	ढटङ्क	
पङ्कङ्कङ्क	जङ्क	ङ्कङ्कङ्क	ङ्कङ्क	जघङ्कङ्क	
पङ्कङ्कङ्क	जङ्क	ढङ्कङ्कङ्क	जणघङ्क	टङ्कङ्क	
पङ्कङ्कङ्क	ढ	ङ्कङ्कङ्क	छङ्कङ्क	घटघट	
पङ्कङ्कङ्क	ट	घङ्कङ्कङ्क	घघङ्क	ङ्कङ्क	

[illegible]

चित्र नं. २ आ.व. अनुसार हस्तान्तरित साम्दायिक वनहरु

५.४ महिला सामुदायिक वनहरु

जिल्लामा हालसम्म हस्तान्तरित जम्मा ४७३ सामुदायिक वनहरु मध्ये उपभोक्ता समितीका सम्पूर्ण पदहरुमा महिला मात्र रहेका सामुदायिक वनहरुको संख्या ६९ पुगेको छ । आ.व. २०७३/०७४ सम्म ५,१५७ घरधुरीका ३१२४६ जनसंख्याले ५४८३.१ हेक्टर वन क्षेत्रलाई महिलाहरुले मात्र सामुदायिक वनको रुपमा व्यवस्थापन गरिरहेका छन् ।

५.६ अवलोकन योग्य साम्दायिक वनहरु

डडेल्धुरा जिल्लामा आ.व. २०७३/०७४ सम्ममा हस्तान्तरित ४७३ गोटा सामुदायिक वनहरु मध्ये कतिपय समूहहरुमा विशेष प्रकारका कार्यहरु संचालन भएको हुँदा अवलोकन गर्न लायक मानिएका छन् ।

तालिका ३१ : जिल्लाका अवलोकन योग्य सामुदायिक वनहरु

सि.नं.	सामुदायिक वनको नाम र ठेगाना	प्रमुख विशेषताहरु	जि.व.का. बाट पुग्न लाग्ने समय (घण्टा)
१	जयलक्ष्मी सा.व. आलिताल ७	समुहको पहलमा करीव २ हेक्टर वन क्षेत्रमा तेजपात, रिठा, अमला र अम्रिसो रोपण गरी वन क्षेत्र हराभरा पारेको	गाडीबाट २:३०
२	भूमिराज सा.व. नवदुर्गा ७, ८, ९	नांगो डाँडा संरक्षण गरी सालको पुनरुत्पादन संरक्षण कार्य गरेको र तेजपात रोपण कार्य गरेको	गाडीबाट १:००

३	जानकी सा.व. असिग्राम ३	करीव १ हेक्टर क्षेत्रमा ओखर र स्याउ रोपण गरेको	गाडीबाट ३० मिनेट
४	हटवानी सा.व. जोगवुडा ६	कार्यालय व्यवस्थापन र करीव १ हेक्टरमा सिसौ, बाँस वृक्षारोपण	गाडीबाट ४:००
५	समैजी सा.व. शिर्ष ८, टुँडेला	करीव २ हेक्टर क्षेत्रमा बाँस रोपण, चरिचरण नियन्त्रण गरी साल र साँदनको राम्रो अवस्थाको पुनरुत्पादन संरक्षण, सामुदायिक वन घेरबार र कार्यालय व्यवस्थापन	गाडीबाट ५:००
६	डुंगेरा र सुन्दरी सा.व. जोगवुडा १	अतिक्रमित क्षेत्र खाली गरी करीव ५ हेक्टर क्षेत्रफलमा बाँस, चिउरी रोपण, चरिचरण नियन्त्रण, कार्यालय व्यवस्थापन, समुहभित्र विधिको शासन, कान्जिहाउस स्थापना आदि	गाडीबाट ४:००
७	लटेश्वर धार्मिक वन अ.न.पा. ४	देवदारको वन विउ वगैचा स्थापना	गाडीबाट २० मिनेट
८	ऋषिखोला महिला सा.व. अ.न.पा. ५	खाली डाँडोको संरक्षण र वृक्षारोपण गरी खलगा वजारको दृष्यलाई मनमोहक बनाएको	गाडीबाट ५ मिनेट
९	खलकट्टे सा.व. अ.न.पा. ८	देवदारको वन वृद्धि गर्नुका साथै उग्रतारा मन्दिरको शोभा बढाउने कार्य गरेको	गाडीबाट २० मिनेट
१०	महादेव सा.व. वगरकोट ४	सल्लाको वन संरक्षण	गाडीबाट २:००

खण्ड-६ सामुदायिक वनहरुको अनुगमन

६.१ परिचय

ल्याटिन शब्द : यलप्ययच ९तय धवचल० बाट उत्पत्ति भएको : यलप्ययचलन (अनुगमन) भन्नाले कुनै पनि कार्यक्रम वा क्रियाकलाप कार्यान्वयन गर्ने सिलसिलामा निर्धारित कार्ययोजना अनुसार कार्यान्वयन भइरहेका छ वा छैन ? आशातित उपलब्धी वा नतिजा प्राप्त भइरहेको छ वा छैन ? लक्षित वर्गमा आशा गरिए अनुरूप सकारात्मक असर परिरहेको छ वा छैन ? आदि कुराहरुलाई नियमित रुपमा अध्ययन गर्ने प्रक्रियालाई बुझाउँछ । अर्को शब्दमा भन्नुपर्दा नीति, उद्देश्य, योजना तथा कार्यक्रमका क्रियाकलापहरु सही दिशातर्फ उन्मुख भएका छन्/छैनन् ? तोकिएको लागत र समय भित्र ती क्रियाकलापहरु प्रभावकारी रुपमा सम्पन्न हुन सक्छन्/सकदैनन् ? भनी देखाउने एक महत्वपूर्ण साधन हो ।

६.२ अनुगमनका उद्देश्यहरु

सामुदायिक वन उपभोक्ता समुहहरुको अनुगमन तथा मूल्यांकन विश्लेषण प्रतिवेदनको तपसिलमा उल्लेख भए वमोजिमका उद्देश्यहरु रहेका छन् :

- विधान र कार्ययोजना अनुरूप सा.व.उ.स.हरुले काम गरे/नगरेको पत्ता लगाउने,
- हस्तान्तरण पछि र अधिको सामुदायिक वनको अवस्थाको तुलनात्मक अध्ययन गर्ने,
- सामुदायिक वन उपभोक्ता समुहहरुको अनुगमन र मूल्यांकनको आधारमा सकृय समुहहरु, मध्यम स्तरीय समुहहरु र निष्क्रिय समुहहरु पत्ता लगाई उत्कृष्ट समुहहरुलाई पुरस्कृत गर्न तथा निष्क्रिय समुहहरुलाई सक्रिय बनाउनको लागि आवश्यक कार्यक्रमहरु तर्जुमा गरी लागु गर्ने ।
- जिल्ला भित्रका सामुदायिक वन उपभोक्ता समुहहरुको अवस्था, विधान र कार्ययोजना कार्यान्वयनमा देखा परेका समस्याहरुको पहिचान तथा समाधानका लागि सल्लाह सुझाव दिने ।
- सामुदायिक वन उपभोक्ता समुहहरुको आर्थिक एवं व्यवस्थापकीय अवस्था एवं क्षमता पत्ता लगाउने ।
- समाजमा रहेका गरीब, विपन्न, दलित, महिला, आदिवासी, जनजाती, पिछडिएका एवं पछ्याडि पारिएका वर्गहरुलाई सामुदायिक वनको हरेक क्रियाकलापमा समावेश गराई विकासको मूलधारमा ल्याउन तथा सामाजिक समावेशीकरणको सिद्धान्तलाई व्यवहारमा उतार्न सा.व.उ.स.हरुलाई अभिप्रेरित एवं सहजीकरण गर्ने,
- सामुदायिक वनको आय-व्ययको विवरण पारदर्शी गराउनेतर्फ समुहलाई जागरुक गराई आय-व्ययको लेखा परीक्षण एवं सार्वजनिक लेखा परीक्षण गराउने तर्फ समुहलाई सहजीकरण गर्ने,
- सामुदायिक वन सम्बन्धी सरकारी नीति, ऐन, नियम एवं मार्गदर्शन वमोजिम सामुदायिक वनको कोषको रकम विभिन्न प्राथमिकता प्राप्त क्षेत्रहरु जस्तै वन विकास, गरीबी न्युनिकरण र सामाजिक विकास आदिको क्षेत्रमा के कसरी खर्च गर्नुपर्छ भन्ने बारेमा सवै सरोकारवालाहरुलाई जानकारी गराउने ।

६.३ अनुगमन तथा मूल्यांकनका सिमितताहरु

- अनुगमन तथा मूल्यांकन फाराम अनुसारका कतिपय जानकारीहरुको रेकर्ड सामुदायिक वन उपभोक्ता समुहहरुले राख्ने नगरेको,
- केही ई.व.का.हरुमा स.व.अ.हरुको सरुवाका कारण र दक्षता र सीपको अभावमा फरेष्टर, व.र.हरुबाट फरमेटहरु पूर्ण रुपमा स्पष्टसंग नभरिएकोले पूर्ण विवरण प्राप्त नभएको,
- यस जिल्लामा ४४९ वटा सामुदायिक वनहरु भए तापनि जम्मा २०० वटा सामुदायिक वन उपभोक्ता समुहहरुको मात्रै अनुगमन भएको ।

६.४ अनुगमन गरिएका सामुदायिक वनहरु

जिल्लामा आ.व. २०७३/०७४ सम्म हस्तान्तरीत ४७३ गोटा सामुदायिक वनहरु मध्ये वार्षिक स्वीकृत कार्यक्रम अनुसार विभिन्न ई.व.का. मा गरी ४५५ वटा सामुदायिक वनहरुको अनुगमन गरिएको छ । अनुगमन गरिएको सा.व. हरूको संख्या तालिका ३१ मा रहेको छ ।

तालिका ३२ : अनुगमन गरिएका सामुदायिक वन उपभोक्ता समुहहरुको विवरण

क्र.सं.	ई.व.का.	सा.व. संख्या	अनुगमन गरिएको समुह संख्या	कैफियत
१	साँदनी	६६	६६	
२	जोगवुडा	६३	६६	

३	आलिताल	ठज	टठ	
४	गणेशपुर	टण	छड	
५	डाँडावन	छद्	दढ	
६	खलंगा	डघ	डण	
७	लाकम	छढ	छड	
८	रुपाल	दड	दठ	
	जम्मा	द्वठघ	द्वछछ	

६.५ अनुगमन विधि तथा तथ्यांकहरुको विश्लेषण

सामुदायिक वनको अनुगमनको लागि सामुदायिक वन विकास कार्यक्रमको मार्ग दर्शन, २०६५ मा निर्दिष्ट गरिएको अनुगमन तथा मूल्यांकन फारामको प्रयोग गरी सामुदायिक वनको अवलोकन, सामुदायिक वन उपभोक्ता समुहका पदाधिकारीसँग छलफल, सामुदायिक वन उपभोक्ता समुहका कार्ययोजना, विधान, निर्णय पुस्तिकाहरु, आम्दानी खर्चका रेकर्डहरु हेरी तथ्यांक संकलन गरिएको थियो । संकलित तथ्यांकलाई विश्लेषण गरी विभिन्न त्वदभिक, न्ववउजक, म्बनचकक, ऋजवचतक को सहायताले प्रस्तुत गरिएको छ ।

१. सा.व.उ.स. मा आवद्ध घरधुरी संख्याको अवस्था

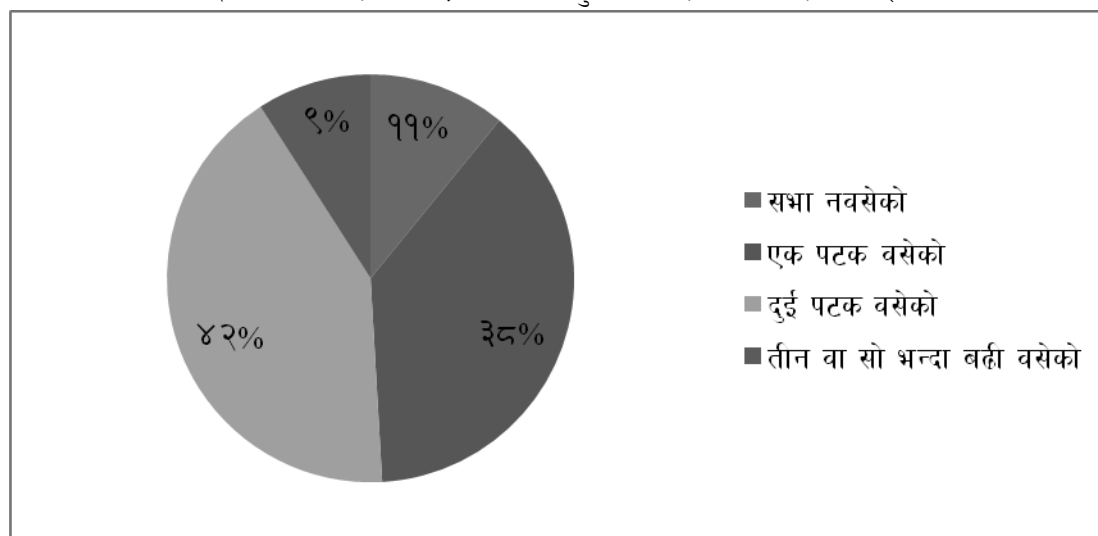
यस जिल्लाका कुल ४५५ सामुदायिक वनहरु मध्ये प्रति सामुदायिक वनको क्षेत्रफल औसतमा ११४ हेक्टर, औसतमा प्रति घरधुरी १.४३ हेक्टर वन क्षेत्र रहेको र प्रति व्यक्ति सरदर ०.२३ हेक्टर वन क्षेत्र रहेको तथ्यांकले देखाउँछ ।

२. समिती संरचना विश्लेषण

अनुगमन गरिएको सामुदायिक वनहरु र अन्य सामुदायिक वनहरु गरी कुल ४५५ सामुदायिक वनहरुको कार्यसमितीको संरचना लिंग अनुसार विश्लेषण गर्दा समिती औषत ११ जनाको रहेको र कार्यसमितीमा महिलाको प्रतिनिधित्व ३० प्रतिशत रहेको पाइएको छ ।

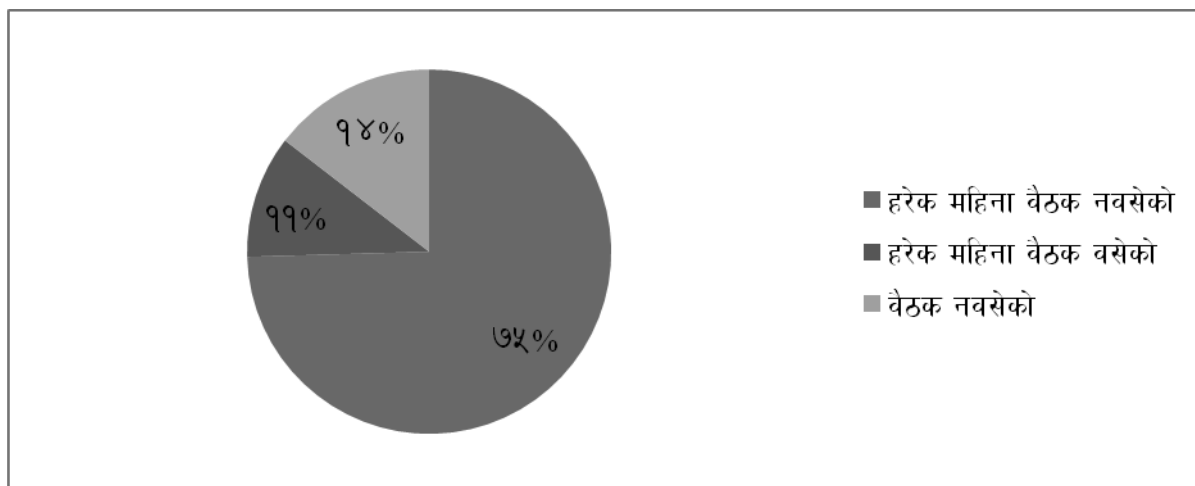
३. साधारण सभा वसेको संख्या

अनुगमन गरिएका ४५५ समुहहरु मध्ये ११ प्रतिशत समुहमा साधारण सभा नवसेको, ३८ प्रतिशतमा एक पटक सभा वसेको, ४२ प्रतिशतमा २ पटक वसेको र ९ प्रतिशत समुहमा तीन वा सो भन्दा बढी पटक वसेको पाइयो । साधारण सभामा ४३ प्रतिशत महिला र ५७ प्रतिशत पुरुषको सहभागिता रहेको पाइयो ।

४. बैठक सम्बन्धी अवस्था

अनुगमन गरिएका ४५५ सा.व.उ.स.हरु मध्ये विधान अनुसार मासिक रुपमा बैठक बस्ने समुह ११ प्रतिशत, १४ प्रतिशत समुहले बैठक नै नवसेको र ७५ प्रतिशत समुहले नियमित मासिक रुपमा बैठक नबस्ने गरेको पाइयो । नियमित बैठकमा ४२ प्रतिशत महिला र ५८ प्रतिशत पुरुषको सहभागिता रहेको पाइएको छ ।

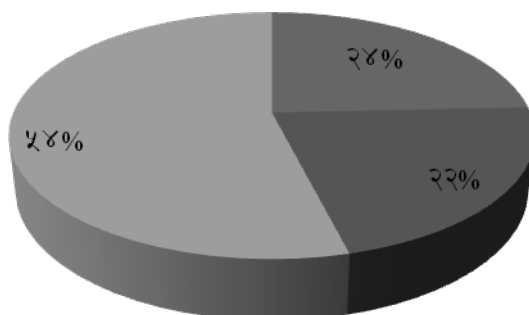

५. विभिन्न शिर्षकमा खर्च भएको रकमको विवरण

सामुदायिक वन विकास कार्यक्रमको मार्गदर्शन २०६५ वमोजिम सा.व.उ.स. ले वार्षिक आम्दानीको कम्तीमा २५ प्रतिशत रकम वन विकास, ३५ प्रतिशत गरीब तथा विपन्न वर्गको जिविकोपार्जनमा टेवा पुर्याउने उद्यम, आय आर्जन र बाँकी ४० प्रतिशत रकमबाट सामुदायिक र संस्थागत हितमा खर्च गर्नुपर्ने प्रावधान रहेको भए तापनि जिल्लाभरिका ४७३ वटा समुहहरू मध्ये यो वर्ष रकम निकासी गरेका ३८ वटा सामुदायिक वनको जिल्लाको रेकर्डबाट हेर्दा कुल ६९,५८,२२५ (एकसाठी लाख अन्ठाउन्न हजार दुई सय पचिस मात्र) रकम निकासी मध्ये वन विकासमा २४ प्रतिशत, सामाजिक विकास तथा संस्थागत तर्फ ५३ प्रतिशत, गरीबी न्यूनीकरणमा २२ प्रतिशत रकम निकासी भएको देखिन्छ ।

रकम निकासी

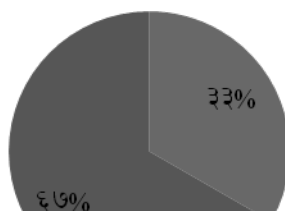
■ वन संरक्षण ■ गरीबी न्यूनीकरण ■ सामाजिक तथा संस्थागत

६. लेखापरीक्षण तथा बैंक खाता संचालन सम्बन्धी व्यवस्था

सा.व.उ.स. हरूले आ.व. समाप्त भएको १ महिना भित्र आ-आफ्नो आम्दानी लेखा परीक्षकबाट लेखा परीक्षण गराई सोको सामुदायिक वनको साधारण सभाबाट सार्वजनिक लेखा परीक्षण गराई त्यसको प्रतिवेदन जि.व.का. मा पेश गर्नुपर्ने प्रावधान भएको र सा.व. विकास कार्यक्रमको मार्गदर्शन २०६५ वमोजिम वार्षिक रु. ५०,००० भन्दा कम आम्दानी हुने समुहले सो समुहले तोकेको समुहको व्यक्तिबाट लेखा परीक्षण समेत गराउन सक्ने व्यवस्था भएकोमा तोकिएको समयमा लेखा परीक्षण गराउने सा.व.उ.स.को संख्या कुल ४५५ समुहको ३३ प्रतिशत मात्र हुन आउँछ । साथै ३३ प्रतिशत समुहले मात्र वार्षिक कार्यक्रम स्वीकृत गरेको पाईन्छ ।

लेखा परिक्षण गराउने ■ लेखा परिक्षण नगराउने

सामुदायिक वन उपभोक्ता समुहको रकम सबैको सामुहिक रकम भएकाले यसको समुचित प्रयोग हुनलाई बैंकमा खाता संचालन हुनुपर्छ । कुल अनुगमन गरिएका ४५० समुहहरू मध्ये ८५ प्रतिशत समुहले मात्र बैंक खाता संचालन गरेको र १५ प्रतिशत समुहको खाता संचालन भएको देखिदैन ।

७. सामुदायिक वन विकास कार्यक्रमका समस्या तथा सुझावहरू

७.१ समस्याहरू

सामुदायिक वन उपभोक्ता समुहको लागि स्वीकृत विधान तथा कार्ययोजना कार्यान्वयन गर्न देहाय अनुसारका समस्याहरू रहेको पाइएको छ । उक्त समस्याहरूलाई उपभोक्तास्तर, ई.व.का. तथा सेक्टर स्तर र जिल्लास्तरमा गरी विभाजन गरिएको छ ।

क) उपभोक्तास्तर

- वन व्यवस्थापनमा अपेक्षित सहभागिता नहुनु,
- विधानको प्रावधान बमोजिम साधारण सभा नवस्नु तथा गणपुरक संख्या पुर्याउन घरमै गएर हस्ताक्षर गर्नु पर्ने अवस्था रहनु,
- कार्य समितीमा महिला तथा दलित वर्गको सहभागिता न्युन रहेकोले निजहरूको प्रतिनिधित्व न्युन हुनु,
- अधिकांश उपभोक्ताहरू सामुदायिक वनको मर्म तथा भावनाबाट अनभिज्ञ हुनु,
- उपभोक्ता समुहले कार्य समितीमाथि दायित्व थोपर्ने हुँदा समिती समुह माथि हावी हुने हुँदा निर्णय तथा समुहको व्यवस्थापन कमजोर हुनु,
- प्रत्येक समुहमा सहभागितामुलक अनुगमन तथा मूल्यांकन प्रणाली स्थायी हुन नसक्नु,
- कोषको परिचालन गरीवी न्यूनीकरण तथा वन विकास कार्यमा गर्नुको साटो सामुदायिक विकास कार्यहरूमा परिचालन गर्न बढी उत्साही हुनु,
- लेखा परीक्षण प्रतिवेदन र वार्षिक कार्यक्रम तोकिएको अवधिमा सम्बन्धीत निकायमा पेश नगर्नु,
- विभिन्न सामुदायिक वनहरूको बीचमा सिमा विवाद र उपभोक्ता समावेश सम्बन्धी विवाद समाधान हुन नसक्नु ।

ख) ईलाका तथा सेक्टर वन कार्यालयस्तर

- समय सापेक्ष प्राविधिक ज्ञान एवं सिप उपभोक्ताहरूलाई प्रभावकारी रुपमा प्रदान गर्न नसक्नु,
- उपभोक्ताहरूबाट माग भै आए बमोजिम समयमै प्राविधिक सहयोग उपलब्ध गराउन नसक्नु,
- कार्ययोजना तयारी तथा नविकरण कार्यमा अपेक्षाकृत प्राविधिक सहयोग उपलब्ध गराउन नसक्नु,
- भौतिक स्रोत, साधनको अभाव हुनु ।

ग) जिल्ला वन कार्यालयस्तर

- सामुदायिक वन कार्ययोजनाको परिमार्जनको कार्य बढ्दै गएको र जनशक्ति तथा बजेटको न्युनताले उक्त कार्य प्रभावकारी रुपमा सम्पन्न गर्न कठिनाई उत्पन्न भएको,
- वन कर्मचारीहरूलाई समय सापेक्ष तालिम, गोष्ठी एवं अध्ययन भ्रमणको व्यवस्था नभएकोले सामुदायिक वन विकास सम्बन्धी कार्य प्रति अपेक्षाकृत उत्साह बढाउन नसकिएको,
- विकास बजेट न्युन भएकोले सबै समुहमा अपेक्षाकृत कार्यहरू गर्न नसकिएको,
- भौतिक स्रोत, साधन एवं सुविधाको अभाव रहेको ।

७.२ सुभावावरु

उल्लेखित समस्याहरुको समाधानको लागि देहाय वमोजिमका सुभावहरु प्रस्तुत गरिएको छ ।

क) उपभोक्तास्तर

- सामुदायिक वन विकास कार्यक्रमको प्रभावकारीताको लागि प्रत्येक उपभोक्तामा चेतना जगाउन जनचेतनामूलक कार्यक्रमहरु व्यापक रुपमा संचालन गर्नुपर्ने,
- कार्य समितीमा विना भेदभाव महिला, उत्पिडित, जनजाती, दलित, विपन्न वर्गबाट सबै गाउँ, टोलबाट प्रतिनिधित्व गराउने व्यवस्था सुनिश्चित हुनुपर्ने,
- विधान र कार्ययोजनाको प्रावधानहरु मुख्यतः दण्ड, जरिवाना, पुरस्कार, वन सम्बर्द्धन एवं वन विकास कार्य र वन सदुपयोग विधि विना भेदभाव पूर्णतः पालना हुने परिपाटीको सुनिश्चितता हुनु पर्ने,
- समुहको काम कारवाही प्रति सुशासन कायम गर्न सहभागितामूलक अनुगमन तथा मुल्यांकन, सार्वजनिक लेखा परीक्षण र सार्वजनिक सुनुवाई गर्ने परिपाटीको विकास गर्नु पर्ने,
- समुहले वन ऐन, नियमावली तथा सामुदायिक वन विकास कार्यक्रमको मार्गदर्शन पालना गर्न समयमै लेखा परीक्षण गराई सोको प्रतिवेदन सम्बन्धीत निकायमा पेश गर्नु पर्ने ।

ख) ई.व.का. तथा सेक्टर वन कार्यालयस्तर

- विधान तथा कार्ययोजनाको नविकरण कार्यलाई प्राथमिकता दिनुका साथै सम्पन्नता स्तरीकरण गरी गरीवी न्युनिकरण एवं आय आर्जनका स्रोतहरु पहिचान गरी सोको व्यवस्थापनमा जोड दिनु पर्ने,
- समुहको साधारण सभामा अनिवार्य वन कर्मचारी उपस्थित भई समुहको कोषको रकम सामुदायिक वन विकास कार्यक्रमको मार्गदर्शन वमोजिम खर्च गर्न लगाउनुपर्ने,
- सामुदायिक वन तथा समुहको नियमित रुपमा तोकिएको क्षेत्र अनुसार फरेष्टर एवं वन रक्षकबाट अनुगमन गरी सोको प्रतिवेदन बुझाउने व्यवस्था मिलाउने ।

ग) जिल्ला वन कार्यालयस्तर

- समय सापेक्ष वन प्रविधी सम्बन्धी ज्ञान, सिप, सुचना एवं अन्य जानकारी वन कार्यालयमा प्राप्त गर्नका लागि सम्बन्धीत निकायमा पहल गर्नुपर्ने,
- ई.व.का. भवनहरु निर्माण एवं ई.व.का. लाई सुविधा सम्पन्न गर्नका लागि सम्बन्धित निकायमा बजेटको लागि पहल गर्नुपर्ने ।

घ) अनुगमनकर्ता स्तर

- अनुगमन कार्यमा प्रयोग गरिएको फाराममा समावेश भएका तथ्यांकहरुको पुष्टी हुने गरी भर्नुपर्ने,
- फारामहरुमा समावेश हुन नसकेका तर महत्वपूर्ण देखिएका सुचनाहरु समेत फाराममा समावेश गर्नुपर्ने ।

खण्ड-७
वन विकाससँग सम्बन्धित कार्यक्रमहरु

७ परिचय

यस कार्यालयको लागि आ.व. २०७३/०७४ मा नेपाल सरकारबाट सामुदायिक वन विकास कार्यक्रम, राष्ट्रिय वन विकास तथा व्यवस्थापन कार्यक्रम, जडीवुटी विकास कार्यक्रम, राष्ट्रपती चुरे तराई मधेश संरक्षण कार्यक्रम, वन्यजन्तु संरक्षणका लागि क्षेत्रीय सहयोग प्रवर्द्धन आयोजना, वृक्ष सुधार, वृक्षारोपण तथा निजी वन कार्यक्रम तराई भु-परिधि कार्यक्रम गरी जम्मा ७ वटा कार्यक्रमहरु संचालन भएका थिए । सम्पन्न गरिएका प्रमुख कार्यक्रम, प्रगती एवं मुख्य गतिविधिहरुलाई निम्नानुसार उल्लेख गरिएको छ । साथै वन विकाससँग सम्बन्धित सम्पूर्ण कार्यक्रमहरुको प्रगती विवरण अनुसूची ९ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ३२ : आ.व. २०७३/०७४ मा संचालित कार्यक्रमको प्रगति विवरण

सि.नं	कार्यक्रमको नाम	बजेट रु. (हजारमा)	भौतिक प्रगती (%)	वित्तिय प्रगती (%)	कैफियत
१	सामुदायिक वन विकास कार्यक्रम	डढटज्ञ	ढड	ढटाढढ	
२	राष्ट्रिय वन विकास तथा व्यवस्थापन कार्यक्रम	दडजद	ज्ञण	ढटाढठ	
३	राष्ट्रपती चुरे तराई मधेश संरक्षण कार्यक्रम	ढठठछ	ढढाज्ञघ	ढछाढज्ञ	
४	जडीवुटी विकास कार्यक्रम	ज्ञडघड	ढठ	ढटाघद	
५	वन्यजन्तु संरक्षणका लागि क्षेत्रीय सहयोग प्रवर्द्धन आयोजना	ढटढ	ज्ञण	ज्ञण	
६	वृक्ष सुधार, वृक्षारोपण तथा निजी वन कार्यक्रम	घघढढ	ज्ञण	ज्ञण	
७	तराई भु-परिधि कार्यक्रम	ढज्ञण	ढढाज्ञड	ढढाज्ञड	
	जम्मा	दघज्ञणढ	ढठाढज्ञ	ढठाज्ञछ	

(नोट : दुई करोड एकतिस लाख नौ हजार मात्र)

७.१ सामुदायिक वन विकास कार्यक्रम

७.१.१ उपभोक्ता समुह गठन, वन कार्ययोजना तयारी, वन हस्तान्तरण तथा कार्ययोजना पुनरावलोकन

यस आ.व. २०७३/०७४ मा ५ वटा समुह गठन र ५ सामुदायिक वन हस्तान्तरणको लक्ष्य रहेकोमा ७ वटा समुह गठन र ७ वटा वन हस्तान्तरण भई १०५९।५७ हेक्टर राष्ट्रिय वन समुहद्वारा व्यवस्थापन भई ५२५ घरधुरीका २९०८ जनसंख्या लाभान्वित भए । साथै सामुदायिक वन विकास कार्यक्रम तर्फ ७० वटा कार्ययोजना पुनरावलोकन, महाभारत संरक्षित वन कार्यक्रम तर्फ २ वटा समुहको कार्ययोजना नविकरण सहयोग र राष्ट्रपती चुरे तराई मधेश संरक्षण कार्यक्रमतर्फ १० वटा समुहको कार्ययोजना संरक्षणमुखी वनाउन परिमार्जजन गरी कुल ८२ वटा समुहको कार्ययोजना नविकरणको लक्ष्य रहेकोमा ५० वटा समुहको कार्ययोजना नविकरण भएको देखिन्छ ।

७.१.२ सामुदायिक वन उपभोक्ता समुहको अनुगमन र निरीक्षण

गत आ.व. सम्ममा हस्तान्तरण भएका ४६८ वटा सामुदायिक वन मध्ये यस आ.व. मा ४५५ वटा समुहको अनुगमन तथा निरीक्षण गरी प्राप्त तथ्यांकको आधारमा विश्लेषण गरी निष्कर्ष निकालिएको छ ।

७.१.३ एक सामुदायिक वन एक उच्चम विकास कार्यक्रम

यस आ.व.मा श्री राधाकृष्ण सामुदायिक वन उपभोक्ता समुह, गांखेत ४ र श्री त्रिपुरा सुन्दरी सामुदायिक वन उपभोक्ता समुह, अ.न.पा. - २ गरी जम्मा २ वटा सा.व.लाई प्रति सा.व. रु. ५०,०००/- का दरले रकम उपलब्ध गराई मौरीका आधुनिक घर खरिद गरी उपभोक्ताहरुलाई वितरण गरी सम्पन्न गरियो ।

७.१.४ सामुदायिक वन व्यवस्थापन स्थलगत अभ्यास र नमुना प्लट स्थापना

यस आ.व. मा ८ वटा समुहको स्थलगत अभ्यासको लक्ष्य रहेकोमा जिल्लाभरिका ८ वटै ई.व.का.मा १/१ स्थलगत अभ्यास कार्यक्रम विभिन्न सा.व.उ.स. क्षेत्रका बाँझ, सल्लो र साल प्रजातीको छाँटकाँट, पत्ल्याउने कार्य गरी सम्पन्न गरियो । त्यस्तै नमुना (नतिजा तथा विधि) प्रदर्शनी प्लट स्थापना र वन सम्बर्द्धन प्लट स्थापनाको अभ्यास श्री सराउनिगाघाडा सामुदायिक वन उपभोक्ता समुह, अ.न.पा. ५ को ५ हेक्टर वन क्षेत्रमा भाडी सफाई, एक्लाउने, पत्ल्याउने, लाईव फेन्स तथा वृक्षारोपण गरि सम्पन्न गरिएको छ ।

७.१.४ उपभोक्ता समुह गठन, वन कार्ययोजना तयारी, वन हस्तान्तरण तथा कार्ययोजना

पुनरावलोकन

यस आ.व. २०७३/०७४ मा १० वटा कवुलियती वन समुह गठन र १० कवुलियती वन हस्तान्तरणको लक्ष्य रहेकोमा लक्ष्य अनुरूप श्री पञ्चदेव क.व.उ.स. अजयमेरु - २, श्री वैजनाथ क.व.उ.स. अजयमेरु - २, श्री एकलेगडा क.व.उ.स. आलिताल - ८, श्री राताखाली क.व.उ.स. आलिताल - ८, श्री ब्रमस्थान क.व.उ.स. मणिलेक - ५, श्री चौपाती क.व.उ.स. नवदुर्गा - ३, श्री प्रगतीसिल क.व.उ.स. आलिताल - ९, श्री अडदेउ क.व.उ.स. मणिलेक - ७, श्री हरीयाली क.व.उ.स. आलिताल - ८ र श्री त्रिवेणी क.व.उ. आलिताल - ८ मा गरी जम्मा १० वटा क.व. गठन तथा हस्तान्तरण भई ६८९३ हेक्टर राष्ट्रिय वन समुहद्वारा व्यवस्थापन भई १२८ घरधुरीका ७८१ जनसंख्या लाभान्वित भएका छन् । साथै ३० वटा कवुलियती वनको कार्ययोजना नविकरणको लक्ष्य रहेकोमा ३० वटै कवुलियती वन समुहको कार्ययोजना नविकरण भएको छ ।

७.१.५ ग्रामिण पूर्वाधार/भू संरक्षण सामग्री सहयोग

यस अन्तर्गत श्री रातामाटी क.व.उ.स. मणिलेक- ५, श्री धौलामाटी क.व.उ.स.वगरकोट-७ श्री शिवशक्ती क.व.उ.स.नवदुर्गा -९, श्री खैरकोटक.क.उ.स.भद्रपुर- ८ श्री लालीपुत्र कृषी वन नर्सरी वगरकोट- ७ श्री चनाली क. व. उ. स. भद्रपुर-८, गरी जम्मा ५ वटा समुहहरुमा सिंचाई पोखरीको निर्माण तथा पाईप खरिद कार्य सम्पन्न गरिएको थियो ।

७.१.६ एक कलष्टर एक उत्पादन

यस अन्तर्गत श्री देउभाङ क.व.उ.स. र उग्रतारा क.व.उ.स. अ.न.पा. ८ को करिव १० हेक्टर क्षेत्रफलमा ओखरको वोटको वृक्षारोपण तथा मेलमा नास्पाती लगाई सिचाई तथा घेरवारको व्यवस्था गरी ओखरको पकेट क्षेत्रको रुपमा विकास गर्ने कार्य गरिएको छ ।

७.१.७ विरुवा उत्पादन, वीउ/विरुवा खरिद तथा वितरण

यस कार्यक्रम अन्तर्गत डालेघाँसको विउ खरिद तथा वितरणमा कोइरालो, इपिलइपिल र इन्दुको विउ खरिद गरी खलङ्गा ई.व.का. अन्तरगतका कवुलियती वन समुहलाई वितरण गरिएको थियो । त्यस्तै क.व.उ.स वाट उत्पादित विरुवा खरिद तथा वितरणमा ओखर, जैतुन, नास्पाती कलमी, श्रीखण्डका विरुवा खरिद गरी मणिलेक गा.वि.स. अन्तरगतका क.व., खलङ्गा र आलिताल ई.व.का.का क.व.उ.स. र उपभोक्ताहरुको निजी जग्गा तथा कवुलियती वन क्षेत्रमा करिव १२०० गोटा ओखरका विरुवा रोपण गरिएको थियो । आलिताल ई.व.का. का विभिन्न क.व.उ.स.ले उत्पादन गरेका नेपियर तथा अम्रिसोका विरुवाहरु वगरकोट, अ.न.पा. तथा डाडाँवनका विभिन्न क.व.उ.स.हरुमा वितरण गरी रोपण कार्य सम्पन्न गरियो ।

७.१.८ निस्कृय तथा पुराना समुह शशक्तिकरण अनुदान

यस आ.व.मा श्री भुमी देउली क.व.उ.स. मणिलेक - ५, श्री वेताल क.व.उ.स. अ.न.पा. - ८, श्री समैजी वैडा क.व.उ.स. समैजी - ९, श्री खारखोला क.व.उ.स. आलिताल - ६, पिपलगैरा क.व.उ.स. मणिलेक - ५, श्री भुमिराज क.व.उ.स. असिग्राम - ५, श्री महिला सिमपाल क.व.उ.स. अ.न.पा. - २, श्री सुन्कु क.व.उ.स. मणिलेक - ८, श्री भुमिराज क.व.उ.स. आलिताल - ८, श्री ग्वासी क.व.उ.स.अ.न.पा.- ६, श्री प्रगतीसिल क.व.उ.स. मणिलेक - ५, श्री खालिगडा क.व.उ.स. आलिताल - ८, श्री ठुलोखोला क.व.उ.स. आलिताल - ८, श्री वुढाधामी क.व.उ.स. समैजी - ३, श्री भुमिराज क.व.उ.स. समैजी - ३, श्री महारुह क.व.उ.स. समैजी - ३, श्री मालीगाउँ क.व.उ.स. वगरकोट - १, श्री धामीगाउँ क.व.उ.स. वगरकोट - ३, श्री जनउत्थान क.व.उ.स. देवलदिव्यपुर - ४, श्री लालीगुराँस क.व.उ.स. देवलदिव्यपुर - १, श्री सिद्ध खैरेनी क.व.उ.स. आलिताल - ६, श्री समजी क.व.उ.स. अ.न.पा. - ६, श्री सिन्तोला क.व.उ.स. भद्रपुर - ६ र श्री घट्टेथला क.व.उ.स. भद्रपुर - ७ जम्मा गरी २५ वटा निस्कृय तथा पुराना क.व.उ.स. हरुलाई शसक्तिकरण गर्नका लागि रु. ५०,०००/- का दरले अनुदान प्रदान गरी

कवुलियती वन क्षेत्रमा कटाई छटाई घेरवार गरी विभिन्न प्रजातिका विरुवा र घाँस रोपण तथा समुहको कोष प्रभाव गर्ने कार्य सम्पन्न गरियो ।

७.१.९ कवुलियती वन सहकारी गठन तथा सन्चालन

वचत तथा ऋण कार्यलाई दिगो, प्रभावकारी तथा व्यवस्थित तवरबाट सन्चालन गर्नका लागि सकृय क.व.उ.स.हरुको क्लष्टर छानी मणिलेक र भद्रपुरमा जम्मा गरी दुई वटा कवुलियती वन सहकारी गठन, दर्ता गरी सन्चालनमा ल्याईएको छ । जसले गर्दा उपभोक्ताहरुमा वचतको वानी विकास भई आत्मनिर्भर तर्फ उन्मुख हुने देखिन्छ ।

७.१.१० आर्यआर्जन तथा सिप विकास तालिम

यस आ.व.मा श्री रातामाटी क.व.उ.स. मणिलेक - ५ र श्री नौलो विहानी क.व.उ.स. आलिताल - ६ का उपभोक्ताहरुलाई वाखापालनका लागि उन्नत स्तरको बोका वितरण तथा आधुनिक मौरीको घर वितरण कार्य सन्चालन गरीएको छ । जसले गर्दा आर्यआर्जनमा वृद्धि ल्याई जिविकोपार्जनमा सुधार गर्ने अपेक्षा गरिएको छ ।

७.१.११ नमुना क्लष्टर सुदृढिकरण

यस आ.व.मा श्री रानी क.व.उ.स, श्री वसेनी क.व.उ.स. र श्री खारखोला क.व.उ.स. आलिताल - ६ का ३ वटै समुहहरुको सहकार्यमा टिमुर तथा तेजपातको नर्सरी स्थापना गरी विरुवा उत्पादन गरी उक्त क.व.उ.स.को क्षेत्रमा रोपण गर्ने कार्य सम्पन्न गरियो ।

७.१.१२ अनफार्मबाट आर्यआर्जनको लागि अनुदान सहयोग

यस आ.व.मा श्री भैरव क.व.उ.स. अजयमेरु - ४, श्री ठुलीदेउ क.व.उ.स. मणिलेक - ९, श्री विरवेताल क.व.उ.स. भद्रपुर - ९, श्री समैजी क.व.उ.स. मणिलेक - ९, श्री विरवेताल क.व.उ.स. देवलदिव्यपुर - ७, श्री कालिका क.व.उ.स. मणिलेक - ५, श्री जमुना क.व.उ.स. मणिलेक - ५, श्री शिवशक्ति क.व.उ.स. नवदुर्गा - ८ र ९, श्री भगवती क.व.उ.स. अजयमेरु - ३, र श्री वेताल क.व.उ.स. अजयमेरु - २ गरी जम्मा १० वटा क.व.उ.स.मा प्रति समुह रु. २०,०००/- दरले अनुदान सहयोग गरी उक्त समुहको वन क्षेत्रको जग्गामा डालेघाँस तथा फलफुलका बोटविरुवाहरु लगाईएको छ ।

७.१.१३ जिविकोपार्जन सुधार कार्यक्रम

यस आ.व.मा श्री भागेश्वर क.व.उ.स. आलिताल - ६, मा मौरीपालन, श्री कृष्ण क.व.उ.स. आलिताल - ६ मा वाखापालन, श्री जनता क.व.उ.स. आलिताल - ६ मा मौरीपालन, श्री हरीयाली क.व.उ.स. आलिताल - ६ मा मौरीपालन, श्री माहुरीफागँ क.व.उ.स. वगरकोट - ७ मा मौरीपालन, श्री प्रगतीशिल क.व.उ.स. आलिताल - ६ मा मौरीपालन, श्री दुधधारी पासो क.व.उ.स. अ.न.पा. - ८ मा मौरीपालन, श्री वसेनी क.व.उ.स. आलिताल - ६ मा मौरीपालन, श्री सितलचौर क.व.उ.स. मणिलेक - ५ मा मौरीपालन, श्री नलीगडा क.व.उ.स. नवदुर्गा - ९ मा मौरीपालन, श्री देवीवजार क.व.उ.स. अ.न.पा. - ८, मा फलफुल खेती, श्री डागेश्वरी क.व.उ.स. देवलदिव्यपुर - ७ मा मौरीपालन, श्री भुमिराज क.व.उ.स. वगरकोट - १ मा वाखापालन, श्री तुल्सीपुर क.व.उ.स. अजयमेरु - ५ मा वाखापालन, श्री चिउरेनी क.व.उ.स. आलिताल - ८ मा वाखापालन, श्री खेतेचौर क.व.उ.स. आलिताल - ८ मा वाखापालन, श्री भगवती क.व.उ.स. चिपुर - ५, मा फलफुल, श्री सुन्दरी महिला क.व.उ.स. देवलदिव्यपुर - १, फलफुल खेती, श्री मकवापुर क.व.उ.स. आलिताल - ८ मा वाखापालन र श्री धौलामाटी क.व.उ.स. वगरकोट - ७, मौरीपालन कार्य जम्मा २० वटा समुहमा प्रति समुह रु. ५०,०००/- को दरले रकम प्रदान गरि कार्यक्रम सन्चालन गरिएको छ ।

७.१.१४ पुराना समुहको कवुलियती वन क्षेत्र व्यवस्थापन अनुदान

यस आ.व.मा श्री दुधधारी क.व.उ.स. अ.न.पा. - ६, श्री भगवती क.व.उ.स. वगरकोट - ३, श्री फौजापानी क.व.उ.स. आलिताल - ८, श्री घट्टुडो क.व.उ.स. अ.न.पा. - ८, श्री उग्रतारा क.व.उ.स. अ.न.पा. - ८, देउभाङ्ग क.व.उ.स. अ.न.पा. - ६, श्री लालीगुराँस क.व.उ.स. अ.न.पा. - ६, श्री सन्ताशीमा क.व.उ.स. मणिलेक - ८, श्री चनाली क.व.उ.स. भद्रपुर - ८ र श्री राउलाइजर क.व.उ.स. समैजी - ९ का जम्मा १० वटा क.व.उ.स.मा कटाई छटाई घेरवार तथा वृक्षारोपण कार्य का लागि प्रति समुह रु. २०,०००/- का दरले अनुदान प्रदान गरि कार्य सम्पन्न गरिएको छ ।

७.३ राष्ट्रिय वन विकास तथा व्यवस्थापन कार्यक्रम

७.३.१ संरक्षित वन व्यवस्थापन कार्ययोजना कार्यान्वयन तथा ताल तलैया संरक्षण

यस आ.व. मा महाभारत संरक्षित वन कार्यक्रम अन्तर्गत २ वटा सामुदायिक वनको कार्ययोजना नविकरणको लक्ष्य रहेकोमा गणेशपुर ई.व.का. अन्तर्गतका श्री भुमिराज सा.व. असिग्राम - ७ र श्री राउटेखाली सा.व.

गणेशपुर - २ का गरी जम्मा २ वटा सामुदायिक वनहरुको कार्ययोजना नविकरण भएको, एउटा जडिवुटी प्रजातीको नमुना प्लट स्थापना अन्तर्गत अ.न.पा.-३ स्थित श्री वैजनाथ डुडेश्वर सा.व.को वन क्षेत्रमा तेजपात, रिठठा, टिमुर, ओखर, लप्सी र वासँको प्लट स्थापना गरिएको, वन डढेलो नियन्त्रणका लागि सुख्खा वन क्षेत्रमा पानि पोखरी निर्माण तथा ताल तलैया संरक्षण कार्यक्रम अन्तर्गत श्री भागेश्वर कमल पोखरी ताल निर्माण समिति, वगरकोट - ७, वैजनाथ खानेपानी योजना समुह अ.न.पा. - २, श्री बहुमुखी कृषि तथा पुष्प नर्सरी उद्योग, वगरकोट - ८, एडुङ्गा, श्री त्रिशक्ती वेताल सा.व.उ.स. वगरकोट - ५, श्री वैजनाथ डुडेश्वर सा.व.अ.न.पा. - ३, श्री सिमपाल महिला क.व.उ.स. अ.न.पा. - २, श्री सराउनिकाघाडा सा.व.उ.स. अ.न.पा. - ५ र श्री डंसेरा सा.व.उ.स. प.न.पा. - १२ मा जम्मा गरी १० वटा पोखरी निर्माण कार्य सम्पन्न भएको छ । जसले गर्दा सुख्खायाममा ताल तलैयाको संरक्षण तथा वन डढेलो व्यवस्थापनमा टेवा पुग्ने अपेक्षा लिईएको छ । त्यस्तै समुदायमा आधारित संरक्षणमुखी वन व्यवस्थापन कार्यक्रम अन्तर्गत श्री निलकण्ठ आधारभुत विद्यालय, अ.न.पा. - ३, श्री शारदा मा.वि.वगरकोट -५, श्री सिद्धनाथ आधारभुत विद्यालय अ.न.पा. - ३ र श्री लाटामाण्डौ आधारभुत विद्यालय, कैलपालमाण्डौ - ९ जम्मा गरी ४ वटा विद्यालयमा प्रति विद्यालय रु. १५,०००/- दरले सहयोग गरी ईको क्लवको स्थापना तथा परिचालन गरिएको छ । साथै गरिव तथा विपन्न वर्गलाई आर्यआर्जन कार्यक्रम अन्तर्गत श्री त्रिपुरा सुन्दरी सा.व.उ.स. अ.न.पा. - ३ र श्री भुवनथला सा.व.उ.स. कैलपालमाण्डौ - ९ जम्मा गरी २ वटा समुहमा मौरीपालन कार्यक्रम सन्चालन गरिएको छ ।

७.३.२ वन डढेलो प्रतिरोध पूर्व तयारी तथा नियन्त्रण व्यवस्थापन योजना कार्यान्वयन

यस अन्तर्गत वन डढेलो सम्बन्धी प्रचार-प्रसार गर्ने अभिप्रायले ईलाका स्तरीय वन डढेलो सम्बन्धी ३ दिने तालिम लाकम ई.व.का. र २ दिने तालिम डाँडावन ई.व.का. मा सञ्चालन गर्नुको साथै स्थानिय एफ.एम. बाट वन डढेलो सम्बन्धी प्रचार प्रसार गर्ने कार्य सम्पन्न गरिएको थियो ।

७.३.३ वन अतिक्रमण हटाई व्यवस्थापन

यस आ.व. मा १० हेक्टर वन क्षेत्र हटाई व्यवस्थापनको कार्यक्रम रहेकोमा महाभारत संरक्षित वन क्षेत्रको गांखेत ७ नाङ्नी, गांखेत ६ ढल्कने, गांखेत ३ पातिहाले, गांखेत ३ हलने र गांखेत १ नेटाखान गरी ५ स्थानका ७१ घर, टहरा हटाई २०.६२ हेक्टर खाली गर्नुका साथै सिताराम सा.व.उ.स. जोगवुडा ४, घुम्तेगडा, जिम्दार बावा संरक्षण क्षेत्र आलिताल ७, जाल्दुडा, आलिताल ५, आमगौरा, कुर्जेनी र जोगवुडा-३, कौवानीका ५ स्थानमा ४८ घर, टहरा हटाई २५.७ हेक्टर गरी कुल ११९ घर, टहरा हटाई ४६.३२ हेक्टर वन अतिक्रमण खाली गराएर वन क्षेत्र कायम गर्ने कार्य गरिएको थियो । त्यस्तै जिम्दार बावा संरक्षण क्षेत्र आलिताल ७ मा काँडेतरबाट घेरवार गरी चिउरी, तेजपातका विरुवा रोपण समेत गरिएको थियो ।

७.३.४ अग्नि रेखा निर्माण तथा मर्मत

यस आ.व.मा श्री सिमतेपाला सामुदायिक वन उपभोक्ता समुह, गणेशपुर -५, को वन क्षेत्रमा गणेशपुर ई.व.का. का वन प्राविधिक तथा उक्त सा.व.का उपभोक्ताको सहकार्यमा उक्त सा.व.को वन क्षेत्रको डढेलो जोखिम युक्त क्षेत्रमा ३०० मि. अग्नि रेखा निर्माण कार्य सम्पन्न गरियो ।

७.३.५ वन डढेलो सचेतना गोष्ठी

वन जङ्गललाई वन डढेलोबाट जोगाउन कर्मचारी र समुह स्तर गरी दुई तहमा वन डढेलो सम्बन्धि सचेतना गोष्ठी सम्पन्न गरीयो । जि.व.का. र ई.व.का. जोगवुडामा ३ वटा कर्मचारी स्तरमा वन डढेलो सचेतना कार्यक्रम सन्चालन गरिएको थियो । जसमा वन रक्षक, फरेष्टर, रेञ्जर, सहायक वन अधिकृत, नेपाल प्रहरी, सशस्त्र प्रहरी र नेपाली सेनाको उपस्थिती रहेको थियो । त्यस्तै समुह स्तरको सचेतना गोष्ठी कार्यक्रम डाडाँवन ई.व.का., खलङ्गा ई.व.का. र लाकम ई.व.का. का सा.व. तथा क.व.का उपस्थितीका सम्पन्न गरियो ।

७.३.६ अग्नि नियन्त्रण कार्यमा प्रभावकारी भुमिका निवार्ह गर्ने व्यक्ति, सघं सस्थाहरुलाई पुरस्कार

वन क्षेत्रलाई वन डढेलोबाट जोगाउन प्रतिरोधात्मक तथा उपचारात्मक कार्यमा उल्लेखनिय भुमिका निवार्ह गर्ने वन कर्मचारी, नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी, सशस्त्र प्रहरी, रेडियो, पत्र पत्रिका तथा सा.व.उ.स.आदिलाई नगद तथा प्रमाणपत्र सहित पुरस्कार प्रदान गर्ने कार्य सम्पन्न गरियो ।

७.३.७ गाउँ वस्ती नजिकको जोखिम युक्त वन क्षेत्रको द्यगचलप्लन :वतभचष्वकि व्यवस्थापन

यस आ.व.मा श्री लामचुचुरे सामुदायिक वन उपभोक्ता समुह असिग्राम - ५ र श्री राजपुर सामुदायिक वन उपभोक्ता समुह अ.न.पा. - ३ को वन क्षेत्रमा रहेको जोखिमयुक्त द्यगचलप्लन :वतभचष्वकि वन प्राविधिक, समुहका उपभोक्ता को सहकार्यमा स्थलगत अभ्यास कार्य सम्पन्न गरियो ।

७.४ जडीवुटी विकास कार्यक्रम

७.४.१ पकेट क्षेत्रमा जडीवुटी स्थायी नर्सरी स्थापना, विरुवा उत्पादन तथा वृक्षारोपण कार्य

यस आ.व. मा पकेट क्षेत्रमा १ ओटा जडीवुटी स्थायी नर्सरी स्थापनाको लक्ष्य रहेकोमा लाकम ई.व.का.मा ३०,००० विरुवा उत्पादन क्षमताको नर्सरी स्थापना गरिएको छ । त्यस्तै फोकल टिमले छानेका ६०,००० विरुवा उत्पादनको लक्ष्य रहेकोमा लाकम ई.व.का. नर्सरीमा ३०,०००, जि.व.का. डडेल्धुरा नर्सरीमा २०,०००, ई.व.का. आलितालमा ५,००० र ई.व.का. जोगवुडामा ५,००० अमला, तेजपात, रिठा, लप्सी, चिउरी, कल्कीफुल, पंयु, आदि प्रजातीका विरुवाहरु उत्पादन गरिएका थिए । त्यस्तै एक पकेट क्षेत्रमा एक प्रजातीको व्यावसायिकरण अन्तर्गत ई.व.का. लाकम अन्तर्गतको वगरकोट गा.वि.स.का सा.व. तथा क.व. हरुमा जडीवुटीको व्यवसायिकरण गर्ने उद्देश्यले तेजपात, रिठा, अमला, ओखरका विरुवा रोपण गरिएका थिए ।

निजी कृषक तथा उद्यमीलाई प्रति विरुवा रु. ३ का दरले ढुवानी तथा वृक्षारोपण सहयोग अनुदानतर्फ ३३,००० र निजी जग्गामा रोपणका लागि गरीव तथा विपन्न वर्गलाई प्रति विरुवा रु. ५ का दरले ढुवानी तथा वृक्षारोपण सहयोग अनुदानतर्फ ९०,००० विरुवा रोपणको कार्य अन्तर्गत श्री लक्ष्मि राज जोशी अ.न.पा. - २, श्री उपेन्द्र राज जोशी अ.न.पा. - २, श्री ईश्वरी प्रसाद जोशी अ.न.पा. - २, प्रेम व.खत्री आलिताल - ६, टंक प्रसाद पाठक अ.न.पा. - ५, शान्ती शाकी अ.न.पा. - ८, तारा प्रसाद ओझा अ.न.पा. - ५, भोजराज जोशी अ.न.पा. - २, ज्ञानेन्द्र राज जोशी अ.न.पा. - २, श्याम राज जोशी अ.न.पा. - २, चन्द्र देव भट्ट अ.न.पा. - १, प्रेम बहादुर खाती आलिताल - ६, ईश्वरी प्रसाद जोशी अ.न.पा. - २ लाई कोईरालो, लप्सी, अलैची, मसला, कल्की, ईन्दु, रवेनिया, ईपिल ईपिल, टाँकी, वाँस, अम्रिस्रो, इत्यादी रोपणका लागि अनुदान प्रदान गरिएको छ ।

साथै निजी जग्गामा कृषक, उद्यमी, गरीव तथा विपन्न वर्गलाई वचेको विरुवाको थप स्याहार संभारको लागि प्रति विरुवा रु. ३ का दरले अवसर मुल्य भुक्तानी अन्तर्गत २०,००० विरुवाको लागि रु. ६०,००० रकम विनियोजित भएकोमा मनिराज भट्ट मणिलेक - ८, मान बहादुर खड्का अ.न.पा. - १, गोरख बहादुर पुन गाँखेत - ९, ईन्द्र बहादुर माली वगरकोट - १, मोहन सिंह माली, वगरकोट - १, तिलक बहादुर साउद आलिताल - ६, कोईरालो, लप्सी, अलैची, मसला, कल्की, ईन्दु, रवेनिया, ईपिल ईपिल, टाँकी, वाँस, अम्रिस्रो, वोटविरुवा निजको निजी जग्गामा वचेका २०,००० विरुवा वापतको रकम भुक्तानी गरी पुनः वृक्षारोपण कार्य सम्पन्न गरिएको थियो ।

७.४.२ जडीवुटी नमुना प्लट मर्मत तथा संचालन

यस आ.व. मा एक जडीवुटी नमुना प्लटको मर्मत गर्ने लक्ष्य रहेकोमा अ.न.पा. - ६ स्थित श्री कालापथर सामुदायिक वनमा भाडी सफाई तथा घेरवार गरी लप्सी, तेजपात, रिठ्ठा, इपिलइपिल रोपण गरी जडीवुटी नमुना प्लटको मर्मत तथा संचालन गर्ने कार्य गरिएको थियो ।

७.४.३ पकेट क्षेत्र पहिचान, प्राविधिक सहायता प्रदान र पकेट क्षेत्र सुदृढीकरण

गत आ.व.मा लाकम ई.व.का. लाई पकेट क्षेत्रको रूपमा घोषणा गरी वगरकोट गा.वि.स.का. सम्पूर्ण सा.व.तथा क.व.हरुमा तेजपात, रिठ्ठा, अमला, लप्सी, चिउरी, इत्यादीका विरुवाहरु रोपण गरी जडीवुटीका कार्यक्रमहरु एकिकृत रूपमा सञ्चालन गरिएका थिए ।

७.४.४ गैरकाष्ठ वन पैदावारमा आधारित वन उद्यम विकास सहयोग

यस आ.व.मा. गैरकाष्ठ वन पैदावारमा आधारित वन उद्यम विकास सहयोग अन्तर्गत २ वटा उद्योग/समुहलाई कार्यक्रम रहेकोमा श्री असिग्राम हरियाली सा.व.उ.स. वगरकोट - ५ लाई प्रशोधित अल्लोवाट कपडा वुन्ने मेसिन खरिद वापत रु. ७५,०००/- अनुदान र श्री पुवालेक अल्लो प्रशोधन साभा सुविदा केन्द्र रुपाल - ९ लाई अल्लो प्रशोधन गर्दा अल्लो पकाउने चासनी खरिद वापत रु. ५०,०००/- अनुदान रकम प्रदान गरी कार्य सम्पन्न गरिएको छ ।

७.५ राष्ट्रपती चुरे तराई मधेश संरक्षण कार्यक्रम

७.५.१ नदि प्रणालीको क्षेत्रमा तारवार सहित वृक्षारोपण

यस आ.व.मा आलिताल - ४ मा रहेको जिम्दार बाबा क्षेत्रको ३.६१ हे. र रमाईलो डाडाँको ६.४१ हे. जम्मा गरी १० हे. क्षेत्रफलमा तारवार सहित वृक्षारोपण कार्यका लागि श्री जय लक्ष्मी सा.व.उ.स. आलिताल - ४ र श्री सिद्धभगवती सा.व.उ.स. आलिताल - ४ को वन क्षेत्रबाट घरकाजलाई कटान गरिएको रुखहरुको हागाँविगा र टुप्पाटापीवाट निस्केका ७०० वटा पोलहरु प्रयोग १२१० मि. मा तारवार गरी २०० वटा वास, २३००० नेपियर र १२८०० बोट टिक, कल्कीफुल, गुल्मोर, इपिलइपिल, लप्सी, ववुल, मसला, श्रीखण्ड, सिमल, अमला, तेजपात, अमला तथा भट्मासेका विरुवाहरु रोपण कार्य सम्पन्न गरिएको छ ।

७.५.२ जैविक, वातावरणीय तथा भू-स्खलन हिसावले अति संवेदनशिल क्षेत्रमा तारवार सहित पुनरुत्पादन संरक्षण

जैविक, वातावरणीय एवं भुस्खलनका हिसावले अति संवेदनशिल रहेका १५ हेक्टर वन क्षेत्रमा तारवार सहित पुनरुत्पादन संरक्षण कार्य परशुराम न.पा. - ५, को वहादुरे परशुराम क्षेत्रमा १५.४२ हे. को ४२०९ मिटरमा तारवार गर्ने कार्य, श्री ऐडिवन सा.व.उ.स. प.न.पा. - ५ बाट पोल कटान तथा ढुवानी कार्य र उक्त क्षेत्रमा २० हजार खयर र सिसौँका विउ रोपण तथा ९ हजार वास र नेपियरका विरुवा रोपण कार्य सम्पन्न गरिएको छ ।

७.५.३ चुरे क्षेत्रमा अतिक्रमण, आगलागी, चोरी निकासी र चरिचरण नियन्त्रण तथा व्यवस्थापन

यस कार्यक्रम अन्तर्गत आलिताल, जोगवुडा र साँदनीमा चोरी निकासी, चरीचरण तथा वन डढेलो सम्बन्धी तालिम संचालन, जोगवुडा ई.व.का. क्षेत्रका केही सा.व.उ.स. हरु खुल्ला चरीचरण मुक्त क्षेत्र घोषणा, वन डढेलो नियन्त्रण, वन फाँडानी नियन्त्रण सम्बन्धमा गस्ती लगायतका क्रियाकलापहरु सञ्चालन गरिएका थिए ।

७.१.४ नर्सरी मर्मत तथा स्तर वृद्धि, विरुवा उत्पादन, खरीद तथा वितरण र वृक्षारोपण कार्य यस आ.व.मा. ३ वटा नर्सरी मर्मत, सुदृढिकरण र व्यवस्थापन लक्ष्य रहेकोमा ई.व.का.जोगवुडा, आलिताल र साँदनी नर्सरी मर्मत, सुदृढिकरण र व्यवस्थापनको कार्य सम्पन्न भएको थियो । त्यस्तै ६०,००० विरुवा उत्पादनको लक्ष्य रहेकोमा जोगवुडा ई.व.का. नर्सरीमा २५,००० विरुवा मसला, चिउरी, श्रीखण्ड, ववुल, निमारो, भट्मासे, अमला, धुपी आदिका विरुवा उत्पादन, ई.व.का. साँदनी नर्सरीमा अमला, चिउरी, लप्सी, कल्कीफुल, भट्मासे, मसला, टिक आदि २०,००० विरुवा उत्पादन र ई.व.का. आलितालमा तेजपात, रिठा, लप्सी, अमला, कल्कीफुल, गुल्मोहर वकाईनो आदीका २०,००० विरुवा उत्पादन गरी वितरण कार्य सम्पन्न गरिएको छ । साथै बाँसका कलमी विरुवा उत्पादन तथा वितरण कार्य अन्तर्गत ३००० उत्पादन गर्ने लक्ष्य रहेकोमा ई.व.का. जोगवुडा नर्सरीमा १५०० र ई.व.का. आलितालमा १५०० वासकास विरुवा उत्पादन गरी वितरण कार्य सम्पन्न गरिएको छ ।

त्यस्तै अग्निसोका २०,००० विरुवा खरीद गरी वितरण गर्ने लक्ष्य रहेकोमा लक्ष्य अनुरूपका विरुवाहरु साँदनी ई.व.का. र आलिताल ई.व.का. अन्तर्गतका सामुदायिक वनबाट खरीद गरी उक्त ई.व.का. अन्तर्गतका सा.व.उ.स. का वन क्षेत्रमा रोपण गरिएको छ ।

७.६ वन्यजन्तु संरक्षणका लागि क्षेत्रीय सहयोग प्रवर्द्धन आयोजना

७.६.१ वन्यजन्तु अपराध नियन्त्रण सम्बन्धी युवाहरुको संजाल निर्माण तथा परिचालन

यस कार्यक्रम अन्तर्गत गणेशपुर ई.व.का. र जोगवुडा ई.व.का. अन्तर्गत २ वटा वन्यजन्तु अपराध नियन्त्रण सम्बन्धी स्थानिय संजालहरु गठन गरिएका थिए ।

७.६.२ सुराकी परिचालन र जानकारी खरिद तथा चोरी शिकारी नियन्त्रणमा नियमित गस्ती यस आ.व. मा जिल्लाको चोरी शिकारीका दृष्टिकोणले सम्बेदनशिल अवस्थामा रहेको जोगवुडा ई.व.का. र आलिताल ई.व.का. मा १/१ वटा सुराकीको व्यवस्था गरी वन अपराध सम्बन्धी सुचना संकलन गर्ने कार्य गरिएको थियो । त्यस्तै चोरी शिकारी नियन्त्रण सम्बन्धी गस्ती कार्य जिल्लाभरिका वन क्षेत्रमा गरिएको थियो ।

७.६.३ वन र वन्यजन्तु अपराध सम्बन्धी मुद्दामा प्रमाण, दशी संकलन, तहकिकात र दायरी यस अन्तर्गत चितुवाको छाला ओसार पसार सम्बन्धी मुद्दा दायरी कार्य, आलिताल ई.व.का.को गाङ्गखेतमा घाईते अवस्थामा चोट लागेको हुचिललाई यस कार्यालयमा उपचार पश्चात श्री ऋषिखोला सा.व.उ.स., अन.पा.- ५ मा

सकुशल छोड्ने कार्य सम्पन्न भएको थियो । त्यस्तै ई.व.का. जोगवुडामा चितुवाको वच्चा घाइते अवस्थामा भेटिएकोमा उपचारको क्रममा मृत्यु भएको थियो ।

७.६.४ वन्यजन्तु संरक्षण सम्बन्धी स्कुल शिक्षा कार्यक्रम

यस कार्यक्रम अन्तर्गत जिल्लाका ८ वटै ई.व.का. अन्तर्गतका १/१ वटा स्कुलमा गई वन र वन्यजन्तु संरक्षण सम्बन्धी जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने कार्य भएको थियो ।

७.७ वृक्षा सुधार, वृक्षारोपण तथा निजी वन कार्यक्रम

७.७.१ नर्सरी स्थापना तथा विरुवा उत्पादन

यस आ.व. एउटा नर्सरी मर्मतको लागि रु. असी हजार विनियोजन भएकोमा उक्त नर्सरी ई.व.का.खलङ्गा, ई.व.का. डाडाँवन, ई.व.का.गणेशपुर र जिल्ला वन कार्यालयको नर्सरी निर्माण गर्ने कार्य गरियो । त्यस्तै विभिन्न प्रजातीका ८०,००० विरुवा उत्पादनको लक्ष्य रहेकोमा इपिलइपिल, चिउरी, रिठा, कोईरालो, धुपी, लहरेपिपल तेजपात, लप्सी, टाँकी आदि प्रजातीका विरुवाहरु डाँडावन ई.व.का. मा २५,०००, खलंगामा २५,०००, गणेशपुरमा २५,०००, जि.व.का.मा ५,००० उत्पादन गरिएको थियो ।

त्यस्तै रु. दुई लाख चालिस हजार बजेटको ४०,००० विरुवा उत्पादन अनुदान व्यक्ति/सामुदायिक वन उपभोक्ता समुहलाई प्रदान गरिने कार्यक्रम अन्तर्गत ऐडीवन सा.व.उ.स. प.न.पा. - ५ लाई १०,०००, श्री शक्ति जडिवुटी उद्योग भद्रपुर - १ नौलाकोट २०,००० र श्री भगवती सा.व. जोगवुडा - ७ मा १०,०००/- इपिलइपिल, चिउरी, रिठा, कोईरालो, धुपी, लहरेपिपल तेजपात, लप्सी, टाँकी, श्रीखण्ड विरुवा उत्पादन गरी वितरण गरिएको छ ।

७.७.२ नगरपालिकामा वृक्षारोपण सहित उद्यान निर्माण एवम् व्यवस्थापन

यस कार्यक्रम अन्तर्गत विनियोजित बजेट रु. १६ लाख अमरगढी नगरपालिका क्षेत्र श्री घटाल क्षेत्र विकास समाज अ.न.पा. ३ र परशुराम न.पा. - १२ मा रहेको श्री डड्सेरा सामुदायिक वनमा वृक्षारोपण सहितको उद्यान निर्माण गरिएको छ ।

खण्ड-८ पुरस्कार

८.१ परिचय

सामुदायिक वनका दृष्टिले धनी डडेल्धुरा जिल्लाका सामुदायिक तथा कवुलियती वन उपभोक्ताहरु विभिन्न राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रियस्तरका पुरस्कारहरु विभिन्न आ.व. मा जित्न सफल भएका छन् । सामुदायिक वन उपभोक्ता समुह तथा कवुलियती वन उपभोक्ता समुहहरुको सक्रिय सहभागितामा वनको संरक्षण, विकास, जैविक विविधता संरक्षण र वातावरण संरक्षणका विविध पक्षमा उल्लेखनिय योगदान पुर्याए बापत उक्त सामुदायिक वन उपभोक्ता समुहहरु तथा कवुलियती वन समुहहरु विभिन्न निकायबाट पुरस्कृत भएका हुन् । त्यस्तै आ.व. २०६९/७० मा सु.प. क्षेत्रका ९ वटा जिल्लाहमध्ये उत्कृष्ट कार्य गरे बापत वन विभागद्वारा जि.व.अ. ज्यूलाई पनि सम्मान गरेको थियो । त्यस्तै अ.न.पा. ५ स्थित ऋषिखोला महिला सामुदायिक वनले वि.सं. २०५६ सालमा **सर्वमान्य गणेशमान सिंह वन संरक्षण पुरस्कार** प्राप्त गरेको थियो भने सुदूर पश्चिमाञ्चल क्षेत्रीय वन निर्देशनालय, धनगढीबाट आयोजित अन्तर्राष्ट्रिय पर्वतीय दिवस, २०७० को अवसरमा सु.प. क्षेत्रभरको सामुदायिक स्तरबाट वन संरक्षणमा उत्कृष्ट कार्य गरे बापत शिवशक्ती कवुलियती वन अन्तर समुह, आलिताल-८, शेरीले रु. ३०,०००/- (अक्षरुपी तीस हजार मात्र) तथा कदरपत्र प्राप्त गरेको थियो ।

८.२ राष्ट्रिय तथा जिल्ला स्तरबाट पुरस्कृत समुहहरु

यस जिल्लामा रहेका ४७६ सामुदायिक वनहरु मध्येबाट राष्ट्रिय तथा जिल्ला स्तरबाट मुल्यांकन भई पुरस्कृत हुने समुहहरुको विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका ३३ : विभिन्न आ.व. मा राष्ट्रिय स्तरबाट पुरस्कृत समुहहरुको नामावली

क्र.सं.	वर्ष	पुरस्कारको नाम	रकम (रु.)	प्राप्त गर्ने सा.व.उ.स./क.व.उ.स.	उपलब्ध गराउने निकाय
१	२०५६	गणेशमानसिंह पुरस्कार	कदरपत्र	ऋषिखोला महिला सा.व.उ.स. अ.न.पा. ५	नेपाल वन प्राविधिक संघ
२	२०७०	पर्वतीय विकास पुरस्कार	३०,००० र कदरपत्र	शिवशक्ति कवुलियती वन अन्तर समुह (खालीडाँडा, आरुगडा, छडाखोला, मुलपानी, सुन समैजी), आलिताल-८, शेरी, डडेल्धुरा	सुदूर पश्चिमाञ्चल क्षेत्रीय वन निर्देशनालय, धनगढी

तालिका ३४ : विभिन्न आ.व. मा जि.व.का. बाट पुरस्कृत सा.व.उ.स.हरुको नामावली

आ.व.	सि.नं.	सा.व.उ.स.को नाम	ठेगाना	स्थान	पुरस्कार रकम (रु.)	ई.व.का.
२०७३/०७४ (उत्कृष्ट सा.व.उ.स. पुरस्कार)	१.	भागेश्वर सा.व.	वगरकोट -८	प्रथम	७,०००/-	लाकम
	२.	शिव सुन्दरी सा.व.	प.न.पा. - ७	द्वितीय	५,०००/-	सादँनी
	३.	खम्पाल सा.व.	रुपाल - ३	तृतीय	३,०००/-	रुपाल
२०७३/०७४ (चुरे उत्कृष्ट सा.व.उ.स. पुरस्कार)	१.	असिग्राम सा.व.	प.न.पा. - १	प्रथम	५,०००/-	जोगवुडा
	२.	सुनखोला नदि नियन्त्रण उपभोक्ता समुह	आलिताल - ५	द्वितीय	३,०००/-	आलिताल
	३.	जयलक्ष्मी सा.व.	आलिताल - ४	तृतीय	२,०००/-	आलिताल
२०७२/०७३ (उत्कृष्ट सा.व.उ.स. पुरस्कार)	१.	परी सा.व.	मणिलेख - ५	प्रथम	७,०००/-	डाडाँवन
	२.	त्रिशक्ति बेताल सा.व.	वगरकोट - ५	द्वितीय	५,०००/-	लाकम
	३.	गोरिल सा.व.	रुपाल - ५	तृतीय	३,०००/-	रुपाल
	४.	भुमिराज सा.व.	गांखेत - ९	तृतीय	३,०००/-	आलिताल

२०७२/०७३ (चुरे उत्कृष्ट सा.व.उ.स. पुरस्कार)	१.	भगवती सा.व.	प.न.पा. - १०	प्रथम	५,०००/-	जोगवुडा
	२.	सुन्दरी सा.व.	प.न.पा. - १२	द्वितीय	३,०००/-	जोगवुडा
	३.	आलिताल सा.व.	आलिताल - ४	तृतीय	२,०००/-	आलिताल
	४.	सेलेगडा जडाखायो तटवन्ध समिति	प.न.पा. - ९	सान्त्वना	१,०००/-	जोगवुडा
२०७१/०७२ (उत्कृष्ट सा.व.उ.स. पुरस्कार)	१	श्री घटाघाट सा.व.	कैलपालमाण्डौ ५	प्रथम	६०००/-	गणेशपुर
	२	श्री जन जागृती सा.व.	रुपाल ५	द्वितीय	४०००/-	रुपाल
	३	श्री परिवन मटेलीसैन	अ.न.पा. १०	तृतीय	२५००/-	खलंगा
	४	श्री मष्टा वैजनाथ	नवदुर्गा ३, ४	तृतीय	२५००/-	डाँडावन
२०७१/०७२ (चुरे उत्कृष्ट सा.व.उ.स. पुरस्कार)	१	सिताराम सा.व.उ.स.	जोगवुडा ४	प्रथम	५०००	साँदनी
	२	सिद्देश्वर सा.व.उ.स.	जोगवुडा ९	द्वितीय	३०००	जोगवुडा
	३	शिव शंकर सा.व.उ.स.	आलिताल ७	तृतीय	२०००	आलिताल
२०७०/०७१	१	श्री डडुसेरा सा.व.	जोगवुडा १	प्रथम	६०००	जोगवुडा
	२	श्री भूमिराज सा.व.	नवदुर्गा ७, ८, ९	द्वितीय	५०००	डाँडावन
	३	श्री महादेव सा.व.	वगरकोट ७	तृतीय	३०००	लाकम
	४	श्री थाम सा.व.	मष्टामाण्डौ ८, ९	तृतीय	३०००	डाँडावन
	५	श्री खलकट्टे सा.व.	अ.न.पा. ८	तृतीय	३०००	खलंगा
२०६९/०७०	१	श्री पलेथर सा.व.	कोटेली ८, ९	प्रथम	७०००	खलंगा
	२	श्री बेताल सा.व.	भागेश्वर ४	द्वितीय	५०००	रुपाल
	३	श्री जयलक्ष्मी सा.व.	आलिताल ७	तृतीय	४०००	आलिताल
	४	श्री रवालीघाट सा.व.	कैलपालमाण्डौ ८, ९	तृतीय	४०००	गणेशपुर
२०६८/०६९	१	श्री महादेव सा.व.	वगरकोट ५	प्रथम	८०००	लाकम
	२	श्री ऋषिखोला विरपत्ता	अ.न.पा. ७	द्वितीय	७०००	खलंगा
	३	श्री गणेश सा.व.	कैलपालमाण्डौ २	तृतीय	५०००	गणेशपुर
२०६७/०६८	१	श्री सराउनीका घडा सा.व.	अ.न.पा. ५	प्रथम	७०००	खलंगा
	२	श्री भागेश्वर सा.व.	असिग्राम ४	द्वितीय	५०००	खलंगा
	३	श्री भिमदत्त सा.व.	आलिताल ७	तृतीय	३०००	आलिताल

तालिका ३५ : विभिन्न आ.व. मा जि.व.का. बाट पुरस्कृत क.व.उ.स. को नामावली

आ.व.	सि.नं.	क.व.उ.स.को नाम	ठेगाना	स्थान	पुरस्कार रकम (रु.)	ई.व.का.
२०७३/०७४	१	श्री भगवती क.व.स.	चिपुर - ५	प्रथम	७,०००/-	लाकम
	२	श्री पिपलघैरा क.व.स.	मणिलेख - ५	द्वितीय	५,०००/-	डाडावन
	३	श्री चोखुटे क.व.स.	आलिताल - ६	तृतीय	३,०००/-	आलिताल
२०७२/०७३	१	श्री निलपाल क.व.स.	चिपुर - ६	प्रथम	५०००	लाकम
	२	श्री शिवशक्ति क.व.स.	नवदुर्गा ८, ९	द्वितीय	३०००	डाडावन
	३	श्री केदार क.व.स.	आलिताल - ८	तृतीय	२०००	आलिताल
२०७१/०७२	१	श्री धौलामाटी क.व.स.	वगरकोट ७	प्रथम	५०००	लाकम
	२	श्री नवजिवन क.व.स.	असिग्राम ३	द्वितीय	३०००	गणेशपुर
	३	श्री सिद्धनाथ टाकुरा क.व.स.	अ.न.पा. २	तृतीय	२०००	खलंगा
	४	श्री न्वाखोला क.व.स.	अ.न.पा. ८	तृतीय	२०००	खलंगा
२०७०/०७१	१	श्री प्रगतीशिल क.व.स.	आलिताल ८	प्रथम	५०००	आलिताल
	२	श्री देवी बजार क.व.स.	अ.न.पा. ८	द्वितीय	४०००	खलंगा
	३	श्री सगरमाथा क.व.स.	असिग्राम ७	तृतीय	३०००	गणेशपुर
	४	श्री भगवती क.व.स.	मणिलेक ९	तृतीय	३०००	डाडावन
२०६९/०७०	१	श्री सुन समैजी क.व.स.	आलिताल ८	प्रथम	५०००	आलिताल
	२	श्री कुयली क.व.स.	अ.न.पा. ८	द्वितीय	४०००	खलंगा
	३	श्री सगरमाथा क.व.स.	असिग्राम ५	तृतीय	३०००	गणेशपुर
	४	श्री रातामाटी क.व.स.	जोगबुडा ४	तृतीय	३०००	साँदनी
२०६८/०६९	१	श्री प्रगतीशिल क.व.स.	आलिताल ८	प्रथम	७०००	आलिताल
	२	श्री शश्यथला क.व.स.	भद्रपुर ९	द्वितीय	५०००	लाकम
	३	श्री घट्टेढो क.व.स.	अ.न.पा. ८	तृतीय	३०००	खलंगा
२०६७/०६८	१	श्री भूमिराज कवुलियती वन अन्तर समुह (भूमिराज, महारुद्र र सिद्धनाथ क.व.स.हरु)	समैजी ३	प्रथम	७०००	खलंगा
	२	श्री मकवानपुर क.व.स.	आलिताल ८	द्वितीय	५०००	आलिताल
	३	श्री मुसानी क.व.स.	मणिलेक ८	तृतीय	३०००	डाडावन
२०६६/०६७	१	श्री सिद्धनाथ क.व.स.	वगरकोट ५	प्रथम	७०००	लाकम
	२	श्री रानी क.व.स.	आलिताल ६	द्वितीय	५०००	आलिताल
	३	श्री परिवन क.व.स.	अ.न.पा. ८	तृतीय	३०००	खलंगा
२०६५/०६६	१	सिद्धनाथ क.व.स.	आलिताल ८	प्रथम	७०००	आलिताल

२०६४/०६५	२	बेताल क.व.स.	अ.न.पा. ८	द्वितीय	५०००	खलंगा
	३	आरुगडा क.व.स.	आलिताल ८	तृतीय	३०००	आलिताल
	१	धौलामाटी क.व.स.	बगरकोट २	प्रथम	५०००	लाकम
	२	छडाखोला क.व.स.	आलिताल ८	द्वितीय	३०००	आलिताल
२०६३/०६४	३	बेताल क.व.स.	अ.न.पा. ८	तृतीय	२०००	खलंगा
	१	दुधधारीपासो क.व.स.	अ.न.पा. ८	प्रथम	५०००	खलंगा
	२	रावलतोलीगुफा क.व.स.	अ.न.पा. ८	द्वितीय	३०००	खलंगा
	३	सिद्धाथान क.व.स.	जोगबुडा १	तृतीय	२०००	जोगबुडा
२०६२/०६३	१	शिखर क.व.स.	असिग्राम ७	प्रथम	५०००	गणेशपुर
	२	माहुरीफाग क.व.स.	बगरकोट २	द्वितीय	३०००	लाकम
	३	मुसानि क.व.स.	मणिलेक ७	तृतीय	२०००	डाँडावन
	१	जमुनि क.व.स.	मणिलेक ७	प्रथम	५०००	डाँडावन
२०६१/०६२	२	धौलामाटी क.व.स.	बगरकोट ७	द्वितीय	३०००	लाकम
	३	माहुरीफाग क.व.स.	बगरकोट ७	तृतीय	२०००	लाकम
	१	भागेश्वर क.व.स.	बगरकोट २	प्रथम	५०००	लाकम
	२	सिमपाल क.व.स.	अ.न.पा. २	द्वितीय	३०००	खलंगा
२०६०/०६१	३	कालगोडे क.व.स.	मणिलेक ७	तृतीय	२०००	डाँडावन
	१	कैलपाल क.व.स.	अ.न.पा. २	प्रथम	५०००	खलंगा
	२	कैलपाल क.व.स.	बगरकोट २	द्वितीय	३०००	लाकम
	३	ब्रह्मस्थान क.व.स.	मणिलेक ८	तृतीय	२०००	डाँडावन

तालिका ३६ : विभिन्न आ.व. मा जि.व.का. बाट पुरस्कृत वन्यजन्तु संरक्षणमा उत्कृष्ट व्यक्ति/संस्थाको नामावली

आ.व.	सि.नं.	व्यक्ति/संस्थाको नाम	ठेगाना	स्थान	पुरस्कार रकम (रु.)	ई.व.का.
२०७३/०७४	१.	स.व.अ.श्री चिरञ्जिवी थापामगर,	जोगबुडा इ.व.का., डडेल्धुरा		३,०००/-	जोगबुडा
	२.	श्री रामबहादुर खड्का,	आलिताल-१, डडेल्धुरा		३,०००/-	आलिताल
	३.	प्र.ज. श्री यज्ञ राज साउद,	जिल्ला प्रहरी कार्यालय,		३,०००/-	खलंगा
	४.	रे.श्री महिन्द्र सिंह धामी,	खलङ्गा इ.व.का.,		३,०००/-	खलंगा
२०७२/०७३	१.	श्री क्षेत्रीय अनुसन्धान व्युरो	दिपालय	प्रथम	५०००/-	संयुक्त पुरस्कार
	२.	डब्लु. पि. एस. आई	नयाँ दिल्ली	प्रथम		
	३.	श्री ईलाका प्रहरी कार्यालय	जोगबुडा	द्वितीय	३०००/-	जोगबुडा
	४.	श्री जिल्ला प्रहरी कार्यालय	डडेल्धुरा	तृतीय	२०००/-	खलंगा
२०७१/०७२	१	श्री जिल्ला प्रहरी कार्यालय	अ.न.पा. ५	प्रथम	५०००/-	खलंगा
	२	श्री सशस्त्र प्रहरी वल वेश क्याम्प	अ.न.पा. ५	द्वितीय	३०००/-	खलंगा
	३	श्री जिल्ला पशु सेवा कार्यालय	अ.न.पा. ५	तृतीय	२०००/-	खलंगा
	४	श्री रेडियो सुदूर आवाज	अ.न.पा. ५	तृतीय	२०००/-	खलंगा
	५	श्री रेडियो अमरगढी	अ.न.पा. ५	तृतीय	२०००/-	खलंगा
२०७०/०७१	१	श्री ईलाका प्रहरी कार्यालय, जोगबुडा	जोगबुडा १	प्रथम	५०००	जोगबुडा
	२	श्री प्रहरी चौकी परीगाउँ	शिर्ष ९	द्वितीय	४०००	जोगबुडा
	३	श्री श्रीनाथ गण, दहव्यारेक, डडेल्धुरा	अ.न.पा. १	तृतीय	३०००	खलंगा

	४	प्रहरी जवान श्री हरजित राम लुहार	शिर्ष ९	तृतीय	३०००	जोगवुडा
--	---	----------------------------------	---------	-------	------	---------

तालिका ३७ : विभिन्न आ.व. मा जि.व.का. बाट निजी वन धनीले पाउने प्रोत्साहन पुरस्कारको विवरण

आ.व.	सि.न	निजी वन धनीको नाम	ठेगाना	स्थान	पुरस्कार रकम रु.	ई.व.का.
२०७३/०७४	१.	हरिदत्त भट्ट,	गन्यापधुरा-१	उत्कृष्ट	३,०००/-	गणेशपुर
	२.	लक्ष्मी दत्त जोशी,	अ.न.पा.-२	उत्कृष्ट	३,०००/-	खलंगा
	३.	चन्द्र देव भट्ट,	अ.न.पा.-१	उत्कृष्ट	३,०००/-	खलंगा
	४	तिलक ब. साउद,	आलिताल-६	उत्कृष्ट	३,०००/-	आलिताल
२०७२/०७३	१.	जय राज उप्रेती	नवदुर्गा -८	प्रथम	५,०००/-	डाडावन
	२.	मदन राज ओझा	प.न.पा.-१०	द्वितीय	३,०००/-	जोगवुडा
	३.	चन्द्र देव भट्ट	अ.न.पा.-२	तृतीय	२,०००/-	खलंगा
२०७१/०७२	१	नर वहादुर खाती	नवदुर्गा ४	प्रथम	५०००/-	डाडावन
	२	जय देव टमटा	अ.न.पा. ७	द्वितीय	३०००/-	खलंगा
	३.	भोजराजअवस्थी	असिग्राम ९	तृतीय	२०००/-	गणेशपुर
जम्मा					१०,०००/-	

तालिका ३८ : चुरे दिवस २०७४ असार २ गतेको अवसरमा आयोजित निबन्ध प्रतियोगिताका उत्कृष्ट विद्यार्थीहरुले पाएको पुरस्कार विवरण

सि.नं	उत्कृष्ट विद्यार्थीको नाम, थर	ठेगाना	स्थान	पुरस्कार रकम रु.	कैफियत
१	महेश जोशी	श्री भागेश्वर मा.वि. प.न.पा. - ४	प्रथम	४०००	प्रमाण पत्र सहित
२	पुष्पा नाथ	श्री शिव पार्वती मा.वि. प.न.पा.-४	द्वितीय	३०००	
३	लक्ष्मण नाथ	श्री शिव पार्वती मा.वि. प.न.पा.-४	तृतीय	२०००	
४	सरस्वती महारा	श्री शिव पार्वती मा.वि. प.न.पा.-४	सान्त्वना	१०००	
	जम्मा			१०,०००	

अनुसूचीहरू

अनुसूची १ : गा.वि.स. अनुसार घरपरिवार तथा जनसंख्या विवरण

सि.नं.	गा.वि.स. / न.पा.	घरपरिवार संख्या	जनसंख्या			कैफियत
			महिला	पुरुष	जम्मा	
अ	अजयमेरु	ठडट	दण्डठ	नठटछ	घडछद	
इ	अलिताल	दघठठ	ठण्णछ	टदददट	नघददज	
घ	असिग्राम	टछण	नडनछ	नछठघ	घघडड	
ङ	बगरकोट	डछठ	दघछघ	ददठठ	ददघद	
छ	बेलापुर	नदछन	दण्ण	घदठद	ठघठद	
ट	भद्रपुर	ददद	नदणघ	ठदद	दजटछ	
ठ	भागेश्वर	टडद	नठडद	नठघघ	घठनठ	
ड	चिपुर	छछछ	नदठघ	नदछन	दठदद	
ढ	देवल दिव्यपुर	नणदघ	घणदघ	दठडट	छडठठ	
ण	गणेशपुर	ठनछ	दण्णठ	नदडछ	घछठद	
न	गांखेत	ठण्ण	दछठण	दछण	छणठण	
नद	जोगबुडा	घठनठ	ननदठद	नणघछड	दजटघद	
नघ	कैलपालमाण्डौ	डठट	ददछठ	दण्ण	ददडण	
नद	कोटेली	नण्णट	दददद	नठछट	ददण	
नछ	मणिलेक	ठठण	दददड	नठठण	ददजड	
नट	मष्टामाण्डौ	डण्ण	दजटठ	नददट	घटघघ	
नठ	नवदुर्गा	टठछ	नठछड	नदणठ	घघटछ	
नड	रुपाल	ठदन	घण्णद	दठजट	छठडण	
नढ	समैजी	छण्ण	नघजट	नजघण	दददट	
दण	शिर्ष	ददठज	टठनछ	टदघट	नघघछन	
दज	अमरगढी न.पा.	दठठड	ननददद	नणणघ	दजददछ	
दद	संस्थागत	दद	छन	नणघठ	नण्ण	
जिल्लाको जम्मा		दठण्णछ	ठछछघड	टटछछट	नददण्णद	

(स्रोत : राष्ट्रिय जनगणना, २०६८ के.त.वि.)

अनुसूची २ : डडेल्धुरा जिल्लाका वन पैदावारमा आधारित उद्योगको विवरण

सि. नं.	वन पैदावारमा आधारित उद्योग	ठेगाना	वन पैदावार	दर्ता मिति	उद्योगीको नाम	कैफियत
१	महाकाली फर्निचर उद्योग	जोगबुडा १	फर्निचर	२०६६।७।१९	श्री सुरेन्द्र बहादुर बोहरा	निजी
२	हरियाली दुना टपरी उद्योग	जोगबुडा १	दुना टपरी	२०६७।१२।४	श्री गालु थापा र कल्पना साउद	साभेदारी
३	सल्लेरी अल्लो कपडा उद्योग	गांखेत ९	अल्लो	२०६७।१२।२५	श्री शोभा पुन मगर	साभेदारी
४	भगवती काष्ठ उद्योग	गांखेत ९	काठको भाँडा	२०४२।१।१८	श्री देव बहादुर मडै	निजी
५	वरतोला काष्ठ उद्योग	रूपाल ९	काठका भाँडा	२०४१।८।१	श्री गंगाराम जोशी	
६	असिग्राम काष्ठ उद्योग	रूपाल ६	फर्निचर	२०५३।१०।१	श्री गोपी भारती	
७	कैलाशपती काष्ठ उद्योग	शिर्ष २	फर्निचर	२०४६।११।१५	श्री जय बहादुर बोहरा	
८	भागेश्वर फर्निचर उद्योग	शिर्ष ७	फर्निचर	२०५३।१।१६	श्री राम दत्त पाण्डेय	
९	गोरील काष्ठ उद्योग	शिर्ष २	फर्निचर	२०५७।६।१५	श्री यज्ञ बहादुर बोहरा	
१०	हरिश काष्ठ उद्योग	शिर्ष ३	फर्निचर	२०५७।१०।५	श्री पदम सिंह धामी	
११	निगलासैनी काष्ठ उद्योग	शिर्ष ७	फर्निचर	२०६३।१२।२२	श्री मान सिंह हमाल	
१२	भागेश्वर काष्ठ उद्योग	जोगबुडा १	फर्निचर	२०४१।१।२४	श्री शंकर दत्त पाण्डे	
१३	बहादुर कष्ठ उद्योग	जोगबुडा ७	फर्निचर	२०४२।१।२९	श्री नरबहादुर बिष्ट	
१४	बोहरा घरेलु ठेकी निर्माण उद्योग	शिर्ष ८	ठेकीपारा	२०४०।६।२४	श्री नर बहादुर बोहरा	
१५	पशुपती काष्ठ कला उद्योग	शिर्ष ५	फर्निचर	२०४७।१।३०	श्री चन्द्र बहादुर बोहरा	
१६	सिद्धनाथ फर्निचर उद्योग	शिर्ष १	फर्निचर	२०५६।६।२५	श्री भीम बहादुर साउद	
१७	प्रविण फर्निचर उद्योग	आलिताल ७	फर्निचर	२०५६।११।२०	श्री तुलाराम बोहरा	
१८	आलिताल मौरी घर उद्योग	जोगबुडा १	मौरी घर निर्माण	२०६४।१२।१९	श्री मने गिरी	
१९	महाकाली काष्ठ उद्योग	गांखेत ६	फर्निचर	२०५५।४।०३	श्री राम भट्ट	
२०	अम्बे हाते कागज उद्योग	गांखेत १	हाते कागज उत्पादन	२०५८।५।१८	श्री जय बहादुर थापा	
२१	सन्तोषी काष्ठ उद्योग	बेलापुर ९	फर्निचर	२०४२।१।२३	श्री विर बहादुर राहुल	
२२	शैलेश्वरी बाँस तथा निगालो उद्योग	बेलापुर ६	फर्निचर	२०५६।१२।१५	श्री रिउले पार्की	
२३	भागेश्वर हाते कागज उद्योग	भद्रपुर २	हाते कागज उत्पादन	२०५६।१।२०	श्री कान्तुराम भट्ट	
२४	गंगा माहुरी घर उद्योग	अजयमेरु ५	मौरी घर निर्माण	२०५७।१।२९	श्री गंगाराम ऐर	
२५	निगालासैनी कागज उद्योग	समैजी ३	हाते कागज उत्पादन	२०६१।९।६	श्री तारा दत्त भट्ट	
२६	सिद्ध बैजनाथ काष्ठ	जोगबुडा ६	फर्निचर	२०५८।१।१४	श्री प्रेम सिंह बोहरा	

२६	सिद्ध बैजनाथ काष्ठ उद्योग	जोगबुडा ६	फर्निचर	२०५८।१।१४	श्री प्रेम सिंह बोहरा	
२७	सिद्धेश्वर काष्ठ उद्योग	जोगबुडा १	फर्निचर	२०५८।३।२१	श्री दल बा. साउद	
२८	सूर्योदय फर्निचर उद्योग	जोगबुडा ४	फर्निचर	२०६४।२।२९	श्री जन बहादुर बिष्ट	
२९	भुमिराज काष्ठ उद्योग	जोगबुडा १	फर्निचर	२०६४।६।४	श्री अम्मर बहादुर साउद	
३०	दिवस फर्निचर उद्योग	शिर्ष १	फर्निचर	२०६४।५।१	श्री यक्ष राज नाथ	
३१	विशाल ठेकी पारा उद्योग	शिर्ष १	ठेकी उत्पादन	२०६४।५।२७	श्री वीर बहादुर धामी	
३२	विकास फर्निचर उद्योग	अ.न.पा. ५	फर्निचर	२०४५।४।२६	श्री टुक प्रसाद श्रेष्ठ	
३३	कर्ण हाते कागज उद्योग	अ.न.पा. ७	कागज उत्पादन	२०४९।१०।७	श्री पदम बा. महारा	
३४	रुविन काष्ठ उद्योग	अ.न.पा. ५	फर्निचर	२०५५।७।१९	श्री सरिता केसि (नामसारी)	
३५	जोशी फर्निचर उद्योग	अ.न.पा. ८	फर्निचर	२०५६।१।१०	श्री करुणाकर जोशी	
३६	उग्रतारा निगालो उद्योग	अ.न.पा. ७	निगालो सम्बन्धी	२०५८।६।११	श्री डम्बर बहादुर पार्की	
३७	विष्ट फर्निचर उद्योग	अ.न.पा. २	फर्निचर	२०५८।६।११	श्री पदम सिंह विष्ट	
३८	असिग्राम भुमिराज काष्ठ उद्योग	अ.न.पा. ५	फर्निचर	२०५८।१०।८	श्री लाल बहादुर ऐर	
३९	घण्टेश्वर जडीवुटी प्रशोधन तथा हाते कागज उद्योग	अ.न.पा. ५	हाते कागज	२०६१।१२।७	श्री प्रकास साउद	
४०	न्यू असिग्राम समैजी फर्निचर उद्योग	अ.न.पा. ५	फर्निचर	२०६३।८।२७	श्री नेत्र प्रसाद वस्ती	
४१	सृजना फर्निचर उद्योग	अ.न.पा. ५	फर्निचर	२०६४।५।१७	श्री राजेन्द्र प्रसाद भट्ट	
४२	सुसिल स्टील फर्निचर एण्ड काष्ठ उद्योग	अ.न.पा. ५	फर्निचर	२०६४।९।१८	श्री दिवाकर भट्ट	
४३	साइनो काष्ठ फर्निचर उद्योग	अ.न.पा. ५	फर्निचर	२०६४।१२।१२	श्री बल बहादुर गुरुङ्ग	
४४	आरती फर्निचर उद्योग	अ.न.पा. ५	फर्निचर	२०६५।२।१२	श्री गणेश दत्त जोशी	
४५	न्यू लक्ष्मी फर्निचर उद्योग	शिर्ष ७	फर्निचर	२०६५।९।२२	श्री दान बहादुर पाल	
४६	ओम प्रकास काष्ठ उद्योग	शिर्ष ५	फर्निचर	२०६५।४।६	श्री दानी ओड	
४७	न्य भगेश्वर फर्निचर उद्योग	शिर्ष ७	फर्निचर	२०५३।१।१६	श्री राम दत्त पाण्डेय	
४८	ओम मौरीघार तथा कृषिजन्य उद्योग	आलीताल ७	धार निर्माण	२०४०।	श्री कर्ण बहादुर वोहरा	
४९	समैजी काष्ठ उद्योग	समैजी	फर्निचर	२०४०।१०।५	श्री कृपा राम जोशी	
५०	महाकाली मौरी घर उद्योग	असिग्राम ७	धार निर्माण	२०६१।७।८	श्री कृष्ण दत्त भट्ट	
५१	जय बाबा कैलपाल फर्निचर उद्योग	अ.न.पा. २	फर्निचर	२०६६।३।२३	श्री राधा देवी जोशी	
५२	पाण्डेय काष्ठ उद्योग	अ.न.पा. ५	फर्निचर	२०४०।४।३१	श्री भवानी दत्त	

५३	महाकाली काष्ठ तथा फर्निचर उद्योग	अ.न.पा. ५	फर्निचर	०६३१०१२२	श्री चन्द्रदेव वोहरा	
५४	इन्द्र काष्ठ उद्योग	आलीताल ५	फर्निचर	०४०१८१४	श्री दिपेन्द्र कठायत	
५५	हुनैनाथ घरेलु ठेकी काष्ठ उद्योग	जोगबुढा ४	ठेकी तथा फर्निचर	०४६३१११	श्री सुन्दर सिंह बिष्ट	

अनुसूची ३ : जि.व.का. डडेल्धुरामा कार्यरत कर्मचारीहरुको विवरण

जिल्ला वन कार्यालय, डडेल्धुरा											
स.न.	कर्मचारीको नाम	पद/तह	स्थायी ठेगाना	लिंग	सेवा समुह	स्थायी / अस्थायी / करार	हालको पदमा नियुक्ति मिति	यस कार्यालयमा हाजिर मिति	जन्म मिति	मोबाइल नं.	कैफियत
१	श्री इन्द्र मणी भण्डारी	जि.व.अ. रा.प.डी. प्रा.	दमक-१३ भापा	पु.	नेपाल वन	स्थायी	पठरघरजङ	०७३१०६१८	पठरघरजङ	ढडढडढडढडढड	
२	श्री प्रकाश जोशी	स.व.अ. रा.प.तृ. प्रा.	अ.न.पा.-२, डडेल्धुरा	पु.	नेपाल वन	स्थायी	दण्ठघरघ	०६११०४३२	पठरघरजङ	ढडढडढडढडढड	
३	श्री केशव पुडासैनी	स.व.अ. रा.प.तृ. प्रा.	भिमफेदी-६, मकवानपुर	पु.	नेपाल वन	स्थायी	दण्ठघरठरदुध	२०७३१०८१३	पठरघरजङ	ढडढडढडढडढड	
४	श्री ज्ञान बहादुर सिजाली	ले.पा.रा.प.अन.प्र.	भृरीगंगा न.पा.-१२ सुर्खेत	पु.	लेखा समुह	स्थायी	दण्ठघरठरजङ	२०७३१०८१२९	पठरघरजङ	ढडढडढडढडढड	
५	श्री सत्य कुमाल	फरेष्टर रा.प.अन.डि.	मण्टामाडौ - ३, अछाम	म.	नेपाल वन	स्थायी	दण्ठघरजङ	दण्ठघरजङ	पठरघरजङ	ढडढडढडढडढड	
६	श्री गणेश सिंह ठगुना	रेञ्जर रा.प.अन.प्र.	शुक्लाफाटा न.पा. ७ कञ्चलपुर	पु.	नेपाल वन	स्थायी	दण्ठघरजङ	दण्ठघरजङ	पठरघरजङ	ढडढडढडढडढड	
७	श्री तारा प्रसाद ओझा	का.स. श्रे.वि.	अ.न.पा.- ५, डडेल्धुरा	पु.	सा.प्र.	स्थायी	पठरघरजङ	०६३१३१	पठरघरजङ	ढडढडढडढडढड	
८	श्री रघु नाथ विष्ट	डाइभर श्रे.वि.	वासुलिंग, वैतडी	पु.	सा.प्र.	स्थायी	दण्ठघरजङ	०५११११२६	पठरघरजङ	ढडढडढडढडढड	
९	श्री चन्द्र देव भट्ट	का.स. श्रे.वि.	गाजरी- ७, वैतडी	पु.	सा.प्र.	स्थायी	दण्ठघरजङ	०६३११०१५	पठरघरजङ	ढडढडढडढडढड	
१०	श्री मनि राज भट्ट	का.स. श्रे.वि.	मणिलेक- ८, डडेल्धुरा	पु.	सा.प्र.	स्थायी	दण्ठघरजङ	०६४१२१४	पठरघरजङ	ढडढडढडढडढड	
११	श्री मेख राज भट्ट	का.स.श्रे.वि.	मणिलेक- ८, डडेल्धुरा	पु.	सा.प्र.	अस्थायी	दण्ठघरजङ	०६७१११३ (करार)	पठरघरजङ	ढडढडढडढडढड	
१२	श्री चन्द्रा देवी थापामगर	का.स. श्रे.वि.	वगरकोट -४, डडेल्धुरा	म.	-	अस्थायी	दण्ठघरजङ	करार	पठरघरजङ	ढडढडढडढडढड	

१३	श्री तारा सिंह वोहरा	डाइभर शे.वि.	आलिताल -७ डडेल्धुरा	पु.	-	अस्थायी	इण्टरजरज	करार	पद्धतजरज	ढडढडढढढढढ	
१५	टंक प्र. पाठक	ग्रा.वि.स	अ.न.पा-५ डडेल्धुरा	पु.	-	करार	पठघरजरड	करार		ढडढडढढढढढ	
१५	निर्मला पाठक	जि.सु.	अ.न.पा-५ डडेल्धुरा	म	-		पठघरजरड	करार		ढडढडढढढढढ	
सेक्टर वन कार्यालय, जोगबुडा											
१६	श्री टिका बहादुर साउद	का.स.शे.वि.	जोगबुडा, डडेल्धुरा	पु.	-	अस्थायी	इण्टरजरज	करार		ढडढढढढढढढ	
खलङ्गा ईलाका वन कार्यालय											
१७	श्री महेन्द्र सिंह धामी	रेञ्जर शे.वि.	गाजरी-५, वैतडी	पु.	नेपाल वन	स्थायी	इण्टरजरड	०७२।२।२०	पद्धतजरड	ढडढडढडढडढ	
१८	श्री देव राज ओझा	व.र.तेश्रो शे.वि.	अ.न.पा.-५, डडेल्धुरा	पु.	नेपाल वन	स्थायी	इण्डरजरड	शुरु नियुक्ति	पद्धतजरड	ढडढडढडढडढ	
१९	श्री जगन्नाथ ओस्वी	व.र. शे.वि.	अ.न.पा-५ डडेल्धुरा	पु.	नेपाल वन	स्थायी	इण्डरजरड	२०४।४।५।५	पद्धतजरड	ढडढडढडढडढ	
२०	श्री राजेन्द्र प्रसाद ओझा	व.र. शे.वि.	अ.न.पा-५ डडेल्धुरा	पु.	नेपाल वन	स्थायी	इण्डरजरड	०७१।३।४	पद्धतजरड	ढडढडढडढडढ	
लाकम ईलाका वन कार्यालय											
२१	श्री शेर बहादुर देउवा	व.र. शे.वि.	असिगाम-२ डडेल्धुरा	पु.	नेपाल वन	स्थायी	इण्डरजरड	०५५।४।४	पद्धतजरड		
२२	श्री चुडा मणी जोशी	व.र. शे.वि.	सुडा -५, कञ्चनपुर	पु.	"	स्थायी	इण्डरजरड	०६८।२।४	पद्धतजरड	ढडढडढडढडढ	
२३	श्री राज बहादुर विष्ट	व.र.तेश्रो शे.वि.	वगरकोट- ५, डडेल्धुरा	पु.	"	स्थायी	इण्डरजरड	०६३।६।१	पद्धतजरड	ढडढडढडढडढ	
डाँडावन ईलाका वन कार्यालय											
२४	श्री धिर बहादुर खाती	व.र. शे.वि.	नवदुर्गा-६, डडेल्धुरा	पु.	नेपाल वन	स्थायी	इण्डरजरड	२०५।४।१०।०७	पद्धतजरड	ढडढडढडढडढ	
२५	श्री डम्बर राज भण्डारी	व.र. शे.वि.	गणेशपुर- ४, डडेल्धुरा	पु.	"	स्थायी	इण्डरजरड	२०५।४।१२।१		ढडढडढडढडढ	
२६	श्री वम बहादुर विष्ट	व.र. शे.वि.	सहजपुर-४, कैलाली	पु.	"	स्थायी	इण्डरजरड	२०७।१।३।३	पद्धतजरड	ढडढडढडढडढ	
२७	श्री गोपाल दत्त ओझा	व.र. शे.वि.	अ.न.पा.-५ डडेल्धुरा	पु.	"	स्थायी	इण्डरजरड	२०५।२।१।२६	पद्धतजरड	ढडढडढडढडढ	
गणेशपुर ईलाका वन कार्यालय											
२८	श्री धन बहादुर भुवाल	रेञ्जर	अ.न.पा.- ९, डडेल्धुरा	पु.	नेपाल वन	स्थायी	इण्डरजरड	शुरु नियुक्ति	पद्धतजरड	ढडढडढडढडढ	
२९	श्री कल्लु राम राना	व.र. शे.वि.	विकासवस्ती -५ कञ्चनपुर	पु.	"	स्थायी	इण्डरजरड	०७१।३।५	पद्धतजरड	ढडढडढडढडढ	
३०	श्री प्रेम बहादुर कामी	व.र. शे.वि.	जोशीगाउँ-२ बझाङ	पु.	"	स्थायी	इण्डरजरड	२०७।१।३।१२	पद्धतजरड	ढडढडढडढडढ	
३१	श्री चन्द्र बहादुर महता	व.र. शे.वि.	असिगाम- ३, डडेल्धुरा	पु.	"	स्थायी	इण्डरजरड	०५८।३।१७	पद्धतजरड	ढडढडढडढडढ	
३२	श्री टिकाराम पनेरु	व.र. शे.वि.	गणेशपुर, डडेल्धुरा	पु.	"	स्थायी	इण्डरजरड	शुरु नियुक्ति	इण्डरजरड	ढडढडढडढडढ	
रुपाल ईलाका वन कार्यालय											
३३	श्री सिद्ध राज जोशी	फरेष्टर	अ.न.पा.-२, डडेल्धुरा	पु.	नेपाल वन	स्थायी	इण्डरजरड	०६६।२।८	इण्डरजरड	ढडढडढडढडढ	
३४	श्री लक्ष्मी प्रसाद जोशी	व.र. शे.वि.	महेन्द्रनगर-१०, कञ्चनपुर	पु.	"	स्थायी	इण्डरजरड	०७१।३।११	इण्डरजरड	ढडढडढडढडढ	
३५	श्री भोज बहादुर विष्ट	व.र.पाचौ शे.वि.	वगरकोट- ५, डडेल्धुरा	पु.	"	स्थायी	इण्डरजरड	०५५।८।८	इण्डरजरड	ढडढडढडढडढ	
आलिताल ईलाका वन कार्यालय											

३६	श्री सुवास कुवर	स.व.अ.	ढाप्चा खनाल थोक-४ काभ्रे	पु.	नेपाल वन	स्थायी	पट्टरछरठ	०७२।५।२३	पट्टरछरजट	ढडढजण्टजठण	
३७	श्री अर्जुन बहादुर ऐर	व.र.पांचनै श्रे.वि.	कफललेक-४, डोटी	पु.	"	स्थायी	पट्टरजणरजण	०५८।९।२।९२	पट्टरजणरघ	ढठढढणघणढज	
३८	श्री नवल सिंह महता	व.र.श्रे.वि.	असिग्राम-३, डडेल्धुरा	पु.	"	स्थायी	पट्टरजणरदठ	०६६।२।९७	पट्टरजणरछ	ढडढडडठजणजछ	
जोगबुडा ईलाका वन कार्यालय											
३९	श्री चिरन्जीवी थापा मगर	स.व.अ.	दोरम्वा-८, रामेछाप	पु.	नेपाल वन	स्थायी	पट्टरपट्टरदण	२०७२।०५।२०	पट्टरदरजढ	ढडढजदघघदणढ	
४०	उदयलाल चौधरी	फरेष्टर	ठाकुरद्वार - ६, बर्दिया	पु.	"	स्थायी	पट्टरजणरजण	पट्टरजणरजण	पट्टरजणरद	ढडढजणटडटटठ	
४१	श्री शिव राज ओझा	व.र.श्रे.वि.	कालिमाथान-९, डोटी	पु.	"	स्थायी	पट्टरछरघज	२०४७।२।२९	पट्टरटरदद	ढठढढजठजघठ	
४२	श्री रामदिन जोगी	व.र.श्रे.वि.	मसुरिया-३, कैलाली	पु.	"	स्थायी	पट्टरजणरछ	२०७९।३।५	पट्टरजणरछ	ढडढछटछघजणढ	
४३	श्री दामोदर पन्त	व.र.श्रे.वि.	दशरथ-६, वैतडी	पु.	"	स्थायी	पट्टरदरजढ	२०४५।९।२।०९	पट्टरजणरदछ	ढडढडडपछघघड	
साँदनी ईलाका वन कार्यालय											
४४	श्री कीर्ति बहादुर साउद	फरेष्टर	कोटेली-४, डडेल्धुरा	पु.	नेपाल वन	स्थायी	पट्टरजणरदरदठ	०५५।४।२४	पट्टरजणरज	ढठढजणढदददद	
४५	श्री देवीसिंह भाट	व.र.श्रे.वि.	चिपुर -९, डडेल्धुरा	पु.	"	स्थायी	पट्टरजणरजणरजछ	०५६।९।९।४	पट्टरजणरछ	ढडढढछघटणजढ	
४६	श्री गोरे खड्का	व.र.श्रे.वि.	कोटी गाउँ- ६, डोटी	पु.	"	स्थायी	पट्टरदरजणरजड	०५२।९।९।४	पट्टरदरजणरछ	ढडजछटटछघदद	
४७	श्री पदम बहादुर थापा	व.र.श्रे.वि.	जोगबुडा- ९, डडेल्धुरा	पु.	"	स्थायी	पट्टरजणरदरठ	शुरुनियुक्ति	पट्टरदरजणरज	ढडढडडडठठठघ	
४८	श्री दिनेश चौधरी	व.र.श्रे.वि.	दरक-७ कैलाली	पु.	"	स्थायी	पट्टरजणरदढ	०७९।३।४	पट्टरदरजणरजघ	ढडढडछघढढघढ	
४९	श्री सन्तोश राज जोशी	व.र.श्रे.वि.	चैनपुर -८, बझाङ	पु.	"	स्थायी	पट्टरजणरदरट	२०७३।८।६	पट्टरजणरदरघण		

अनुसूची ४ : खोटो कम्पनीहरुले खोटो संकलन गर्ने वन क्षेत्रहरुको विवरण

भवानी केमिकल्सले खोटो संकलन गर्ने वन क्षेत्रहरु			
असिग्राम, चिपुर, जोगवुडा, आलिताल, शिर्ष, असिग्राम, गणेशपुर, कैलपालमाण्डौ, मष्टामाण्डौ, नवदुर्गा, वेलापुर, भद्रपुर, कोटेली, देवलदिव्यपुर, मणिलेक र समैजी गा.वि.स.हरु			
सि. नं.	सा.व.को नाम	ठेगाना	रुख संख्या
१	सिगास सा.व.उ.स.	वेलापुर-७	६०४३
२	वेताल सा.व.उ.स.	वेलापुर-८	७१८५
३	कैलपाल सा.व.उ.स.	वेलापुर-९	३५९६
४	सेरी सा.व.उ.स.	वेलापुर-६	५६३१
५	विजाकोट सा.व.उ.स.	वेलापुर-६	२९१५
६	दुर्गा सा.व.उ.स.	वेलापुर-८	२१०४
७	गौडेश्वर सा.व. उ.स.	वेलापुर -४, ५	१०८५७
८	दुर्गा सा.व.उ.स.	मणिलेक - ८, ९	४३१३
९	भैरव सा.व.उ.स.	मणिलेक -९	२२६७
१०	सुनकेसरी सा.व.उ.स.	वेलापुर -१	४३८०
११	भुमिराज सा.व.उ.स.	मणिलेक -९	२८१३
१२	गिलेश्वरी सा.व.उ.स.	वेलापुर-१	१९७६
१३	दुर्गा सा.व.उ.स.	वेलापुर-१	१७७५
१४	वोरेथुम सा.व.उ.स.	वेलापुर-२	८०३
१५	मष्टावैजनाथ सा.व.उ.स.	वेलापुर-३	६७२
१६	मालिका सा.व.उ.स.	मष्टामाण्डौ-२	३४३४
१७	सन्तोषी सा.व.उ.स.	नवदुर्गा	९००
१८	सुरपाल सा.व.उ.स.	आलिताल-८	५२०
१९	रौलेश्वर सा.व.उ.स.	आलिताल-८	१४४६
२०	सिद्धनाथ सा.व.उ.स.	आलिताल-९	१५००
२१	वसन्त हरियाली सा.व.उ.स.	आलिताल-८	२६०
२२	समैजी सल्लेरी सा.व.उ.स.	आलिताल-९	५१००
२३	त्रिसुल सा.व.उ.स.	आलिताल -९	४०५१
२४	समैजी साईरोडा सा.व.उ.स.	समैजी -९	११००
२५	कैलपाल सा.व.उ.स.	अजयमेरु -६	२९२०
२६	वेताल सा.व.उ.स.	अजयमेरु -४	६८६१
२७	कालापातल सा.व.उ.स.	अजयमेरु -५	११२५
२८	सेलासधुरा सा.व.उ.स.	कोटेली-८	७७५
२९	भेलगडा सा.व.उ.स.	कोटेली-८	५७०
३०	जयलक्ष्मी सा.व.उ.स.	जोगवुडा -९	२१८२
३१	सिद्धभगवती सा.व.उ.स.	जोगवुडा -९	३४५
३२	नवदुर्गा सा.व.उ.स.	शिर्ष-२	२५७०
३३	वैजनाथ सा.व.उ.स.	शिर्ष-२	२९५
३४	सिद्धनाथ सा.व.उ.स.	शिर्ष-७	२५५
३५	निरपाल महिला सा.व.उ.स.	असिग्राम-२	४४२६
३६	भागेश्वर सा.व.उ.स.	असिग्राम-४	३३२३
३७	घण्टेश्वर सा.व.उ.स.	असिग्राम-१	१९२४
३८	वैजनाथ सा.व.उ.स.	असिग्राम-१	३३३३
३९	कैलपाल सा.व.उ.स.	असिग्राम-२	२०६०

४०	आदर्श सा.व.उ.स.	असिग्राम-१	२३८२
४१	जानकी सा.व.उ.स.	असिग्राम-३	५२९०
४२	लामचुचुरे सा.व.उ.स.	असिग्राम-३	४८२
४३	आदर्श महिला सा.व.उ.स.	असिग्राम-५	२७२६
४४	गन्याप सा.व.उ.स.	असिग्राम-५	५१०
४५	देउपाल सा.व.उ.स.	असिग्राम-६	२९१४
४६	कैलपाल महिला सा.व.उ.स.	असिग्राम-९	८५२
४७	महादेव सा.व.उ.स.	असिग्राम-९	२४३९
४८	चिरा सा.व.उ.स.	असिग्राम-८	२१२५
४९	वापुर सा.व.उ.स.	असिग्राम-८	२०८०
५०	उकाली सा.व.उ.स.	असिग्राम-९	२७५
५१	गणेश सा.व.उ.स.	कैलपालमाण्डौ-२	२७३०
		जम्मा	१,३३,४१०

दिव्या रोजिनले खोटे सङ्कलन गर्ने वन क्षेत्रहरु

गांखेत, बगरकोट, रुपाल, भागेश्वर, गा.वि.स.हरु र अमरगढी न.पा. ।

सि.नं	राष्ट्रिय वन/सामुदायिक वनको नाम	ठेगाना	रुख संख्या
१	आईत रा.व.	स्याउले	३०००
२	वैज्यू दुधपोखरा रा.व.	पथरोडा	४०००
३	गुवाडी रा.व.	बगरकोट	२९००
४	गुवाडी रा.व.	बगरकोट	१००००
५	गुवाडी रा.व.	बगरकोट	१००००
६	पातल रा.व.	बगरकोट	२०००
७	बगरकोट रा.व.	बगरकोट	५००
८	वनचुल्लु रा.व.	बगरकोट	२०००
९	कैलपाल रा.व.	बगरकोट	५७००
१०	वसन्त रा.व.	बगरकोट	३०००
११	प्लेक रा.व.	बगरकोट	५८३५
१२	लामीकाण्डे रा.व.	बगरकोट	१००००
१३	गांखेत रा.व.	गोगनपानी	१००००
	जम्मा		५८,९३५
१	सौन्दर्य सा.व.उ.स.	बगरकोट-७	११७००
२	भागेश्वर सा.व.उ. स.	बगरकोट-७	५८००
३	लाली गुराँस सा.व.उ. स.	बगरकोट-५	६९००
४	सुटिल सा.व.उ.स.	बगरकोट-५	२६००
५	सिद्धनाथ सा.व.उ. स.	बगरकोट-५	६९००
६	घटाल भागेश्वर सा.व.उ.स.	बगरकोट-५	१००
७	भगवती सा.व.उ.स.	बगरकोट-५	२८००
८	त्रिशक्ति वेताल सा.व.उ.स.	बगरकोट-५	८७००
९	असिग्राम सा.व.उ.स.	बगरकोट-५	६५३०
१०	सिद्धनाथ सा.व.उ.स.	बगरकोट-५	६९००
११	भुमिराज सा.व.उ.स.	गांखेत-९	२५००
१२	चतुरमाला सा.व.उ.स.	गांखेत-९	२२००
१३	राधाकृष्ण सा.व.उ.स.	गांखेत-५	१०००
१४	कालापत्थर सा.व.उ.स.	अ.न.पा.-६	६०००
१५	चन्द्रपुर सा.व.उ.स.	अ.न.पा.-७	५५००
१६	ग्वारसी सा.व.उ.स.	अ.न.पा.-६	१०००

१७	लेकी समैजी सा.व.उ.स.	अ.न.पा.-७	२०००
१८	भुमिराज शान्ति सा.व.उ.स.	अ.न.पा.-६	३५००
१९	शान्ति सा.व.उ.स.	अ.न.पा.-४	३९००
२०	राजपुर सा.व.उ.स.	अ.न.पा.-३	४०८५
२१	पारीवन सा.व.उ.स.	अ.न.पा.-२, ३	२२५००
२२	आदित्यपुर सा.व.उ.स.	अ.न.पा.-४	२००
२३	सरस्वती सा.व.उ.स.	रुपाल -७	४९००
२४	नानगार्जुन सा.व.उ.स.	रुपाल-७	२०००
२५	गोरील सा.व.उ.स.	रुपाल-५	५२००
२६	जनजागृती सा.व.उ.स.	रुपाल-५	४४००
२७	मडलिक सा.व.उ.स.	रुपाल-३	४०००
२८	सुन्दरी सा.व.उ.स.	रुपाल-५	१५००
२९	महाकाली सा.व.उ.स.	रुपाल-८	२०००
३०	खम्पाल सा.व.उ.स.	रुपाल-३	८६००
३१	बलडा सा.व.उ.स.	रुपाल-६	६०००
३२	डुडेश्वर सा.व.उ.स.	रुपाल-६	२५००
३३	नारायणी सा.व.उ.स.	रुपाल-९	२०००
३४	शिवसुन्दरी सा.व.उ.स.	रुपाल-४	३०००
३५	कैनपाल सा.व.उ.स.	रुपाल-९	२०००
३६	महादेव सा.व.उ.स.	रुपाल-९	५०००
३७	वसन्त हरियाली सा.व.उ.स.	भागेश्वर-३	३०५०
३८	वेताल सा.व.उ.स.	भागेश्वर-४	४४५०
३९	भागेश्वर सा.व.उ.स.	रुपाल-१	९३००
४०	लाटा सा.व.उ.स.	रुपाल-२	५४५०
४१	लामीकाण्डे सा.व.उ.स.	भागेश्वर-७,८,९	२४००
४२	खानडाँडा सा.व.उ.स.	भागेश्वर-३	१०००
जम्मा			२०८४६५
कुल जम्मा			२६७४००

अनुसूची ५: वन पैदावार निकासी, वेरुजु र वन मुद्दा सम्बन्धी सम्बन्धी विवरण

१. काठको विवरण

क. आ.व. २०७३/०७४ सालमा सुख्खड खडा/ढलापडा रुखहरुवाट संकलित मुद्दा नलागेका सामुदायिक वनहरुको काठ निकासी विवरण

सि. नं.	प्रजाती	गोलिया थान	परीमाण (क्यु. फिट)	समुहको सकार रकम (रु.)	राजश्व	संकलन खर्चको राजश्व रु.	मु. अ. कर (रु.)	कैफियत
१	साल	जण्ड	जड्ठडाघड	जज,दछ,णजछाज	ज,ढड,छघडाजज	ज,टज,घघघाट	ज,ढघ,णघछाजद	
२.	सल्ला	छददघ	टट,घदडाठट	ज,दछ,दड,डठडाढ	ण	ठण,ठज,छढडाद	दड,णड,णटद	

ख. आ.व. २०६५/०६६ मा संकलित मुद्दा नलागेका सामुदायिक वनहरुको काठ निकासी विवरण

सि.नं.	प्रजाती	गोलिया थान	परीमाण (क्यु. फिट)	सकार रकम (रु.)	मु. अ. कर (रु.)	संकलन खर्च रु.	कैफियत
--------	---------	------------	--------------------	----------------	-----------------	----------------	--------

१	साल	नननन	ननननननन	नन,नन,ननन	न,नन,नननन	न,नन,ननन	
---	-----	------	---------	-----------	-----------	----------	--

ग. विशेष अदालतमा मुद्दा दायर भएका सामुदायिक वनहरुको काठ निकासी विवरण

सि. नं.	प्रजाती	गोलिया थान	परीमाण (क्यु. फिट)	सकार रकम (रु.)	मु.अ.कर (रु.)	संकलन खर्च रु.	कैफियत
१	साल	नननन	ननननननन	न,नन,नन,ननन	नन,नन,नननन	ननननननननन	

घ. निजी आवादीको काठ निकासी विवरण

सि. नं.	प्रजाती	गोलिया र चिरान थान	परीमाण (क्यु. फिट)	मु.अ.कर (रु.)	कैफियत
१	सल्लो	नननन	नन,ननननन	न,नन,नननन	

ड. घरकाज पुर्जी तथा दैविप्रकोप प्रयोजनको काठ निकासी विवरण

सि.नं.	प्रजाती	परीमाण (क्यु. फिट)	राजश्व (रु.)	मु.अ.कर (रु.)	कैफियत
१	साल	ननननन	नननननन	ननननन	घरकाज पुर्जी
२	साल	ननननन	ननननन	ननननन	दैवी प्रकोप
३	सल्ला	नननन	नननन	ननन	दैवी प्रकोप
जम्मा		ननननन	न,नन,ननन	नन,ननन	

२. गैरकाष्ठ वन पैदावार निकासी विवरण

क. जडीवुटी निकासी विवरण

सि.नं.	जडीवुटीको नाम	परिमाण (के.जी.)	राजश्व(रु.)	जि.वि.स.कोष (रु.)	मु.अ.कर (रु.)
१	तेजपात	ननननन	नननन	नननन	
२	साधारण च्याउ	ननन	नननन	नननन	
३	पाषणवेद	नननन	नननन	नननन	
४	सुगन्धवाल	ननन	ननन	ननन	
५	वोभो	ननन	ननन	ननन	
६	अमला	ननननन	ननननन	नननन	
७	रिठा दाना (रा.व.)	ननननन	ननननन	ननननन	
८	रिठा दाना (आवादी)	ननन			नननन
९	विषफेज	नननन	ननननन	नननन	
१०	सिस्नु	ननन	ननन	ननन	
११	अल्लो	ननन	नननन	ननन	
१२	हरो	ननन	ननन	ननन	
१३	वरो	ननन	ननन	ननन	
जम्मा		न,नन,ननन	न,नन,ननन	नन,ननन	नननन

ख. खोटो निकासी विवरण

सि.नं.	खोटो कम्पनीको नाम (सा.व.)	टिना संख्या	परिमाण (के.जी.)	सा.व. कोष (रु.)	मु.अ.कर (रु.)	कैफियत
१	भवानी केमिकल्स प्रा.लि. गेटा-७ कैलाली	घट्टण्डछ	टण्टनठठ	ढढनठढढढाण	टढनडढाण	
२	दिव्या रोजिन एण्ड टर्पेन्टाईन प्रा.लि. अत्तरीया, कैलाली	घडछण्ड	टटडठण्डाछ	छघढढछढटाण	टढछठढटाड	
३	माउण्ट रोजिन एण्ड टर्पेन्टाईन	ठढढ	नढछढघ	नणनडढाण	नघणढाण	
	जम्मा	ठनघढघ	नढ,डठ,ढण्डाछ	ढडटठटण्ड	नघ,छण,छढघाटड	
सि.नं.	खोटो कम्पनीको नाम (रा.व.)	टिना संख्या	परिमाण (के.जी.)	राजश्व रु.	जि.वि.स. रु.	मु.अ.कर (रु.)
१	दिव्या रोजिन एण्ड टर्पेन्टाईन प्रा.लि. अत्तरीया, कैलाली	ढटढड	ठडघडठ	छटढघढघाढण	टढठण्डाण	डढटछटाढड

४. बेरुजु सम्बन्धी विवरण

आ.व. २०७१/०७२ सम्मको फर्स्यौट भएर बाँकी बेरुजु रकम (रु.)	आ.व. २०७२/७२ को बेरुजु रकम (रु.)	आ.व. २०७३/०७४ मा फर्स्यौट रकम (रु.)	प्रतिक्रिया बाट सं.प. भएको	बाँकी बेरुजु रकम (रु.)	सम्परिक्षणको लागि पठाईएको बेरुजु रकम (रु.)
२९,१८,०२७२२	०	२९,९६०१००	६९,४४२	१९,६०,२६२६९	९,३५,८०४५३

५. वन मुद्दा सम्बन्धी विवरण

सि.नं.	गत आ.व. सम्मका मुद्दा संख्या	चालु आ.व. मा दायर संख्या	जम्मा मुद्दा संख्या	चालु आ.व. मा फैसला भएको संख्या	बाँकी मुद्दा संख्या	कैफियत
१	५	२	७	४	३	

६. आ.व. २०७३/०७४ सम्ममा जिल्ला वन कार्यालय, डडेल्धुराद्वारा हटाईएको अतिक्रमणको विवरण

सि.नं.	अतिक्रमण खाली गरिएको क्षेत्रको ठेगाना	अतिक्रमण खाली गरिएको मिति	हटाईएका घर, टहरा संख्या	क्षेत्रफल (हेक्टर)	कैफियत
१	जिम्दार बाबा संरक्षण क्षेत्र आलिताल ७, जाल्हुँडा	दण्ठजरजरद्वट	घर, टहरा नभएको तर आवाद गरेको	घाघ	चुरे क्षेत्र
२	आलिताल ५, आमगौरा, कुर्जेनी	दण्ठजरजरद्वट	„	ज्ञाघ	चुरे क्षेत्र
३	जोगवुडा-३, कौवानी	दण्ठजरजरद्वट र द्ढ	द्ढ	ज्ञछ	चुरे क्षेत्रको ६ स्थान
४	गांखेत-७, नाङ्नी	दण्ठजरजरद्व	ज्ञद्व	छाढढ	महाभारत क्षेत्र
५	गांखेत-६, ढल्कने	दण्ठजरजरद्व	छ	दाद्व	
६	गांखेत-३, पातिहाल्ने	दण्ठजरजरद्व	द्व	दाद्व	
७	गांखेत-३, हलाने	दण्ठजरजरद्व	छ	घाढद्व	
८	गांखेत-१, नेटाखान	दण्ठजरजरद्वघ	द्वछ	टाद्वछ	
	जम्मा		ठज्ञ	द्वण्टद्व	
६	सिताराम सा.व.उ.स. जोगवुडा ४, घुम्तेगडा	दण्ठजरजरद्वट	घर, टहरा नभएको तर आवाद गरेको	टाज्ञ	चुरे क्षेत्र
		कुल जम्मा	११९	द्वटाघद्व	

(नोट: डडेल्धुरा जिल्लाको ४०९.६ हेक्टर अतिक्रमणित वन क्षेत्र मध्ये मिति २०७१/०७/२६ गतेदेखि माथिको ४६।३२ हेक्टर (११.३०५० वन क्षेत्र अतिक्रमणबाट खालि गराईएको हो ।)

६.आ.व. २०७३/०७४ मा जि.व.का. डडेल्धुराद्वारा खोटो संकलनको कार्य रोक्का गरिएका सा.व.को विवरण

सि.न	ईलाका वन कार्यालय	सा.व.उ.स. को नाम	ठेगाना	खोटो संकलन कम्पनी	कैफियत
(क)	लाकम				
१.		लालीगुराँस सा.व.उ.स.	वगरकोट ४ र ५	दिव्या रोजिन एण्ड टर्पेन्टाईन प्रा.लि.	<ul style="list-style-type: none"> • १३ रुख राखेको नपाईएको • ललाका रुखहरुमा ब्लेज लगाउँदा न्यचमप्लिन हुने गरी ब्लेज लगाई केही रुखहरु सुकेको पाईएको
२.		सुन्दरी सा.व.उ.स.	वगरकोट ७	दिव्या रोजिन एण्ड टर्पेन्टाईन प्रा.लि.	<ul style="list-style-type: none"> • गलागीले गर्दा वनको सौन्दर्यता नष्ट भएको पाईएको • आईट क्लियरेन्स गरेको नपाईएको आदि ।
३.		महादेव सा.व.उ.स.	वगरकोट ५	दिव्या रोजिन एण्ड	

				टर्पेन्टाई न प्रा.लि.
४.		डौडाँ सा.व.उ.स.	भद्रपुर १,४,५,६	भवानी केमिकल् स् प्रा.लि.
५.		आत्मनिर्भर सा.व.उ.स.	देवलदिव्यपु २४	भवानी केमिकल् स् प्रा.लि.
६.		टुनसुनी सा.व.उ.स.	चिपुर १,२२३	भवानी केमिकल् स् प्रा.लि.
(ख)	खलंगा			
१.		लेकी समैजी सा.व.उ.स.	अ.न.पा.७	दिव्या रोजिन एण्ड टर्पेन्टाई न प्रा.लि.
२.		सेलासधुरा सा.व.उ.स.	कोटेली ६	भवानी केमिकल् स् प्रा.लि.
३.		भेलगडा सा.व.उ.स.	कोटेली ८	भवानी केमिकल् स् प्रा.लि.
४.		भाडीवन रा.व.	कोटेली १ र ७	भवानी केमिकल् स् प्रा.लि.
५.		शान्ति सा.व.	अ.न.पा. ४	दिव्या रोजिन एण्ड टर्पेन्टाई न प्रा.लि.
६.		काला पातल सा.व.	अजयमेरु ५	भवानी केमिकल् स् प्रा.लि.
७.		समैजी साइरोडा	समैजी ७ र ९	भवानी केमिकल् स् प्रा.लि.

(ग)	जोगवुडा			
१.		रोलेश्वर सा.व.उ.स.	प.न.पा. ११	भवानी केमिकल् स् प्रा.लि.
२.		जयलक्ष्मी सा.व.उ.स.	प.न.पा. ११	भवानी केमिकल् स् प्रा.लि.
(घ)	आलिताल			
१.		चतुरमाला सा.व.उ.स.	गाङ्गखेत ८	भवानी केमिकल् स् प्रा.लि.
२.		भुमिराज सा.व.उ.स.	गाङ्गखेत ८	भवानी केमिकल् स् प्रा.लि.
३.		गाङ्गखेत ८ र ९ को रा.व.	गाङ्गखेत ८ र ९	भवानी केमिकल् स् प्रा.लि.

(नोट: खोटा संकलन निर्देशिका २०६४ विपरित खोटा संकलन गरेको पाइएकोले जम्मा १७ वटा सामुदायिक वनको खोटा संकलनको कार्य बन्द गरिएको छ ।)

अनुसूची ७: आ.व. २०७३/०७४ सम्म हस्तान्तरण तथा नविकरण भएका सामुदायिक वनहरुको विवरण

ई.व.का. : आलिताल									
सि. नं.	सा.व.उ.स.को नाम	उपगना	क्षेत्रफल (हेक्टर)	इरधूरी संख्या	सावान्वित जनसंख्या	हस्तान्तरण मिति	पशिलो पक्ष नविकरण मिति	कार्ययोजना अवधि	कार्ययोजना कोष
अ	भुवनेश्वरी सा.व.	आलिताल छ	दुधडाण	अध	ठठ	दण्ड/पघ/दठ	दण्ड/पघ/अज	छ	अमरव्यदुखरण
इ	आलिताल सा.व.	आलिताल द	दुठाण	दद	दुद	दण्ड/पघ/दठ	दण्ड/पघ/दद		अमरव्यदुखरण
ए	रजनी सा.व.	आलिताल छ	अछणट	अज	अध	दण्ड/पघ/दठ	दण्ड/पघ/अज	छ	अमरव्यदुखरण
ब	दक्षिणकाली सा.व.	आलिताल घ	छजाण	अण्ड	अजठ	दण्ड/पघ/दठ	दण्ड/पघ/अज	छ	अमरव्यदुखरण
ब	भैरवकाली सा.व.	आलिताल छ	दुठाण	दण	दधज	दण्ड/पघ/दठ	दण्ड/पघ/दध		अमरव्यदुखरण
ट	मदावहार सा.व.	आलिताल छ	दुदजाण	दठ	घदज	दण्ड/पघ/दठ	दण्ड/पघ/अज	छ	अमरव्यदुखरण
ठ	सिद्ध भगवती सा.व.	आलिताल छ	अठणज	छध	घधद	दण्ड/पघ/घण	दण्ड/पघ/अज	छ	अमरव्यदुखरण
ड	दोगरी सा.व.	आलिताल ट	अजडाण	घद	ददठ	दण्ड/पघ/अज	दण्ड/पघ/अज		अमरव्यदुखरण
ढ	भीम सा.व.	आलिताल घ	दुछाण	छद	घदज	दण्ड/पघ/घण	दण्ड/पघ/घद	छ	अमरव्यदुखरण
अण	भगवती सा.व.	आलिताल ट	छडाण	छड	दुछण	दण्ड/पघ/अज	दण्ड/पघ/अज		अमरव्यदुखरण
अज	च्युरेनी सा.व.	आलिताल छ	घघण	ठट	छधड	दण्ड/पघ/घण	दण्ड/पघ/अज	छ	अमरव्यदुखरण
अद	नारायण सा.व.	आलिताल ट	छघण	दठ	दधद	दण्ड/पघ/घण	दण्ड/पघ/घद	छ	अमरव्यदुखरण
अध	जय लक्ष्मी सा.व.	आलिताल ठ	दुठाठ	डड	ददज	दण्ड/पघ/घध	दण्ड/पघ/घद	छ	अमरव्यदुखरण

જઢ	માલિકા સા.વ.	આલિતાલ ડ	જહજાળ	હટ	ટહહ	દ્ણછહ/ળધ/ઘદ્	દ્ણઠદ્/ળધ/ઘજ	છ	મ્મરવ્વદ્છરજહ
જછ	સંતોષી સા.વ.	આલિતાલ ડ	દ્છહાહછ	જળટ	ટઘળ	દ્ણછહ/ળધ/ઘજ	દ્ણઠજ/જળ/ળદ્	છ	મ્મરવ્વદ્છરજછ
જટ	શિવ શંકર સા.વ.	આલિતાલ ઠ	જઘહાહદ્	ઘહ	દ્હદ્	દ્ણછહ/જદ્/ળધ	દ્ણઠજ/ળહ/ઘળ	છ	મ્મરવ્વદ્છરજટ
જઠ	કૌલેની સા.વ.	આલિતાલ દ્	દ્ટાટજ	ઘહ	દ્હહ	દ્ણછઠ/ળદ્/દ્હ	દ્ણઠજ/ળધ/ઘદ્	છ	મ્મરવ્વદ્છરજઠ
જહ	સિઝ ભગવતી મ. સા.વ.	આલિતાલ ટ	જહદ્જાહ	હધ	દ્હહ	દ્ણછહ/જજ/જઘ	દ્ણઠદ્/ળધ/ઘજ	છ	મ્મરવ્વદ્છરજહ
જઢ	સિઝ કેદાર સા.વ.	આલિતાલ ડ	જજછાહહ	ટદ્	હધજ	દ્ણછહ/ળધ/ળદ્	દ્ણઠજ/ઘ/ઘદ્	છ	મ્મરવ્વદ્છરજહ
દ્ળ	સિઝ ચ્યૂરેની સા.વ.	આલિતાલ ટ	હધાળ	ઘળ	જહઠ	દ્ણછહ/ળધ/ળછ	દ્ણઠજ/ળધ/ઘદ્	છ	મ્મરવ્વદ્છરદ્ળ
દ્જ	સિઝ ભગવતી સા.વ.	આલિતાલ ઠ	જઘઠાછળ	ટઘ	હછધ	દ્ણઠજ/ળજ/જજ	દ્ણઠજ/ઘ/ઘદ્	છ	મ્મરવ્વદ્છરદ્જ
દ્દ	ગૌરી શંકર સા.વ.	આલિતાલ ઠ	ઘળઘટ	ઘધ	દ્ધઠ	દ્ણઠળ/ળજ/જજ	દ્ણઠદ્/ળધ/ઘજ	છ	મ્મરવ્વદ્છરદ્દ
દ્ધ	પાર્વતી સા.વ.	આલિતાલ ઠ	છહાઠજ	દ્દ	જદ્ઠ	દ્ણઠળ/ળજ/જજ	દ્ણઠજ/હ/ઘળ	છ	મ્મરવ્વદ્છરદ્ધ
દ્હ	સિઝનાથ સા.વ.	આલિતાલ ટ	હહાઠછ	ઘહ	દ્ધજ	દ્ણઠળ/ળદ્/ળછ	દ્ણઠજ/ઘ/ઘદ્	છ	મ્મરવ્વદ્છરદ્હ
દ્છ	કાલિકા સા.વ.	આલિતાલ ઢ	ટજાળ	ઘદ્	દ્ટળ	દ્ણઠળ/જદ્/છ	દ્ણઠધ/ળધ/ઘજ	છ	મ્મરવ્વદ્છરદ્છ
દ્ટ	ભગવતી સા.વ.	આલિતાલ હ	જળછાટહ	હળ	હઠળ	દ્ણઠજ/ળદ્/ળછ	દ્ણઠજ/ઘ/ઘદ્	છ	મ્મરવ્વદ્છરદ્ટ
દ્ઠ	શાન્તિપૂર સા.વ.	આલિતાલ છ	જઘછાધળ	ટહ	હજદ્	દ્ણઠજ/ળદ્/ળછ	દ્ણઠદ્/ળધ/ઘજ	છ	મ્મરવ્વદ્છરદ્ઠ
દ્હ	હરે સા.વ.	આલિતાલ હ	જજદ્જાહહ	હહ	દ્હહ	દ્ણઠજ/ળધ/ળહ	દ્ણઠદ્/ળધ/ઘજ	છ	મ્મરવ્વદ્છરદ્હ
દ્હ	રાધાકૃષ્ણ સા.વ.	આલિતાલ ઢ	હહાળ	છદ્	ઘછટ	દ્ણઠજ/ળદ્/જ	દ્ણઠધ/ળધ/ઘજ	છ	મ્મરવ્વદ્છરદ્હ
ઘળ	લક્ષ્મી નારાયણ સા.વ.	આલિતાલ હ	ઘદ્જાહછ	જછ	જજહ	દ્ણઠદ્/ળદ્/જઘ	દ્ણઠજ/ઘ/ઘદ્	છ	મ્મરવ્વદ્છરઘળ
ઘજ	ગંગામાલા સા.વ.	આલિતાલ છ	દ્ધળજદ્	ઘહ	દ્હહ	દ્ણઠદ્/ળધ/ળધ	દ્ણઠદ્/ળધ/ઘજ	છ	મ્મરવ્વદ્છરઘજ
ઘદ્	મહાલક્ષ્મી ભવાની સા.વ.	આલિતાલ ટ	હહાધહ	હધ	ઘધધ	દ્ણઠદ્/જળ/ળઠ	દ્ણઠળ/હ/જહ	છ	મ્મરવ્વદ્છરઘદ્
ઘધ	સૂરપાલ સા.વ.	આલિતાલ હ	દ્ધછાધટ	ઠજ	ઘદ્હ	દ્ણઠદ્/જળ/ળઠ	દ્ણઠળ/ળધ/ઘળ		મ્મરવ્વદ્છરઘધ
ઘહ	નવદૂર્ગા સા.વ.	આલિતાલ ટ	ઘછાજઠ	ઘધ	દ્જટ	દ્ણઠદ્/જળ/જઠ	દ્ણઠદ્/ળધ/ઘજ	છ	મ્મરવ્વદ્છરઘહ
ઘછ	હિલ્દાંદા સા.વ.	આલિતાલ ઘ	છજાળ	ઘહ	દ્હછ	દ્ણઠધ/ળદ્/જહ	દ્ણઠળ/ળદ્/જઘ		મ્મરવ્વદ્છરઘછ
ઘટ	સિઝનાથ સા.વ.	આલિતાલ હ	જઘહાહળ	ઘહ	દ્છહ	દ્ણઠધ/ળહ/ળહ	દ્ણઠળ/ઘ/દ્ટ		મ્મરવ્વદ્છરઘટ
ઘઠ	જાનકી સા.વ.	આલિતાલ છ	ટળઠળ	છધ	ઘધદ્	દ્ણઠધ/જળ/જઠ	દ્ણઠદ્/ળધ/ઘજ	છ	મ્મરવ્વદ્છરઘઠ
ઘહ	મિમદત્ત સા.વ.	આલિતાલ ઠ	ઘહાદ્છ	દ્હ	દ્ધઠ	દ્ણઠધ/જળ/જહ	દ્ણઠજ/ઘ/ઘદ્	છ	મ્મરવ્વદ્છરઘહ
ઘહ	અસિગ્રામ સા.વ.	આલિતાલ ઢ	જજઘાળ	દ્હ	જહધ	દ્ણઠધ/જળ/જહ	દ્ણઠધ/ઘ/ઘજ	છ	મ્મરવ્વદ્છરઘહ
હળ	વૈજનાથ સા.વ.	આલિતાલ હ	જઘદ્જાટળ	દ્હ	જહહ	દ્ણઠધ/જદ્/જછ	દ્ણઠજ/ળધ/ઘદ્	છ	મ્મરવ્વદ્છરહળ
હજ	ચિરાસૈની મહિલા સા.વ.	આલિતાલ છ	જઠઘાટદ્	ઠટ	છધહ	દ્ણઠહ/ળજ/ળટ	દ્ણઠદ્/ળધ/ઘજ	છ	મ્મરવ્વદ્છરહજ
હદ્	સિતા મહિલા સા.વ.	આલિતાલ ડ	જજઘાળ	ટજ	હઠઠ	દ્ણઠહ/ળજ/જળ			મ્મરવ્વદ્છરહદ્
હધ	રાવલેશ્વર સા.વ.	આલિતાલ ડ	ટળદ્જ	ઘહ	જઠળ	દ્ણઠહ/ળજ/જળ	દ્ણઠળ/ળધ/ઘળ		મ્મરવ્વદ્છરહધ
હહ	વસન્ત હરિયાલી સા.વ.	આલિતાલ હ	જજહાહળ	છદ્	ઘધજ	દ્ણઠહ/ટ/જછ			મ્મરવ્વદ્છરહહ
હછ	મોલા સમૈજી સા.વ.	આલિતાલ દ્	જહટાહહ	હઠ	ટઠજ	દ્ણઠહ/ટ/જછ	દ્ણઠદ્/ળધ/ઘજ	છ	મ્મરવ્વદ્છરહછ
હટ	પન્ચવલી સા.વ.	આલિતાલ ટ	દ્ણહાહહ	ટહ	હજટ	દ્ણઠહ/ટ/જછ	દ્ણઠજ/ઘ/ઘદ્	છ	મ્મરવ્વદ્છરહટ
હઠ	સપ્તરંગી પ્રગતિશિલ સા.વ.	આલિતાલ હ	હળાછળ	દ્હ	જહધ	દ્ણઠહ/ટ/જછ			મ્મરવ્વદ્છરહઠ
હહ	ભગવતી સા.વ.	આલિતાલ દ્	હળઠઠ	ટહ	હઠહ	દ્ણઠહ/હ/છ	દ્ણઠજ/ઘ/ઘદ્		મ્મરવ્વદ્છરહહ
હહ	ભગવતી મહિલા સા.વ.	આલિતાલ ઘ	ઘટાળ	જળહ	ઘહહ	દ્ણઠછ/દ્/ઘ	દ્ણઠધ/ઘ/ઘજ	છ	મ્મરવ્વદ્છરહહ
છળ	કૈલાસપતી સા.વ.	આલિતાલ ટ	ટહાળ	દ્છ	જહળ	દ્ણઠછ/દ્/ઘ			મ્મરવ્વદ્છરછળ
છજ	કૃષ્ણ સા.વ.	આલિતાલ ટ	જદ્જાહટ	ઘદ્	દ્ળધ	દ્ણઠછ/દ્/ઘ	દ્ણઠદ્/ઘ/ઘજ	છ	મ્મરવ્વદ્છરછજ
છદ્	સિઝ ભગવતી સા.વ.	આલિતાલ દ્	જછધાહહ	દ્ળ	જઠજ	દ્ણઠછ/ટ/હ	દ્ણઠદ્/ઘ/ઘજ	છ	મ્મરવ્વદ્છરછદ્
છધ	હરિયાલી સા.વ.	આલિતાલ હ	જઠહાઠછ	દ્હ	જછદ્	દ્ણઠછ/ઠ/છ			મ્મરવ્વદ્છરછધ
છહ	વલવાન સા.વ.	આલિતાલ ઘ	જદ્જાઠહ	છઠ	ઘછહ	દ્ણઠટ/જ/જળ			મ્મરવ્વદ્છરછહ
છછ	મુમિરાજ સા.વ.	આલિતાલ હ	જઘહાળ	હહ	દ્ળધ	દ્ણઠટ/જદ્/જઠ			મ્મરવ્વદ્છરછછ

છટ	પાસાલિજ સા.વ.	આલિતાલ ઢ	દ્ધટાળ	છજ	ધદ્	દ્ધટટ/જદ્/દ્ધ	દ્ધઠધ/પધ/જદ્	છ	મ્મરવ્વદ્ધરછટ
છઠ	સિઃ સમૈજી સા.વ.	આલિતાલ ટ	જજઠાળદ્ધ	ધદ્	દ્ધજ	દ્ધટટ/જદ્/દ્ધ	દ્ધઠદ્ધ/ધ/ધજ	છ	મ્મરવ્વદ્ધરછટ
છડ	પ્રગતીશિલ સા.વ.	આલિતાલ ટ	જજઠાળ	દ્ધજ	દ્ધઠ	દ્ધટટ/જ/ધ			મ્મરવ્વદ્ધરછડ
છઢ	મુમિરાજ સા.વ.	આલિતાલ ટ	ઢદ્ધાજદ્	ધદ્	દ્ધજટ	દ્ધઠદ્ધ/ધ/ધજ		છ	મ્મરવ્વદ્ધરછઢ
ટજ	કૈફલપાલ સા.વ.	આલિતાલ જ	દ્ધઠાઢધ	દ્ધઠ	જજધ	દ્ધઠદ્ધ/ધ/ધજ		છ	મ્મરવ્વદ્ધરટજ
ટજ	કૈલપાલ મહિલા સા.વ.	આલિતાલ જ	દ્ધજળ	દ્ધજ	દ્ધધ	દ્ધઠધ/ધ/જઠ		છ	મ્મરવ્વદ્ધરટજ
	જમ્મા		ટઠઢધાળ	દ્ધટઢ	જઢટજઢ				
ટદ્	ચિત્રકૂદ્ ૨૦૨૨જવર સા.વ.	ગાંધેત ઢ	દ્ધજળજ	ઢદ્	દ્ધટદ્	દ્ધજઢ/ધઢ/દ્ધ	દ્ધઠધ/પધ/ધ		મ્મરવ્વદ્ધરજ
ટધ	મુમિરાજ સા.વ.	ગાંધેત ઢ	જજઢઢાજ	ટજ	ધધઠ	દ્ધટદ્ધ/ઢ/ધ	દ્ધઠધ/પધ/દ્		મ્મરવ્વદ્ધરજ
ટદ્	સિઃવાવા સા.વ.	ગાંધેત ઢ	જજઢાદ્ધ	ઢદ્	દ્ધદ્ધ	દ્ધટઢ/જ/ધ			મ્મરવ્વદ્ધરજ
ટછ	કૈલાશ સમૈજેશ્વર સા.વ.	ગાંધેત ટ	જઢઢાઢઢ	ધજ	જઢઢ	દ્ધટટ/જજ/ટ	દ્ધઠદ્ધ/પધ/ધજ	છ	મ્મરવ્વદ્ધરજ
ટટ	રાઘાકુળ સા.વ.	ગાંધેત ઢ	દ્ધટાળ	છઢ	ધજ	દ્ધટટ/જ/જઢ	દ્ધઠધ/ધ/જઠ	છ	મ્મરવ્વદ્ધરજ
ટઠ	ચતુરમાલા સા.વ.	ગાંધેત ઢ	દ્ધજઠાળ	છધ	ધઢઢ	દ્ધટટ/જદ્/દ્ધ	દ્ધઠધ/પધ/જઢ	છ	મ્મરવ્વદ્ધરજ
ટઢ	જય અમ્બે સા.વ.	ગાંધેત ઠ	ઠજળ	છજ	ધદ્	દ્ધટઢ/ધ/ધજ	દ્ધઠદ્ધ/જદ્/જઢ	છ	મ્મરવ્વદ્ધરજ
ટઢ	વન દેવી સા.વ.	ગાંધેત ઢ	જજઢાઢઠ	છછ	ધજઢ	દ્ધઠદ્ધ/ધ/જઢ		છ	મ્મરવ્વદ્ધરજ
ઠજ	વિન્દ્રા સા.વ.ઝ.સ.	ગાંધેત ટ	ઢઢાઢદ્	ધઢ	જજધ	દ્ધઠધાજજાધ		છ	મ્મરવ્વદ્ધરજ
ઠજ	વૈજનાથ સા.વ.ઝ.સ.	ગાંધેત ઠ આલિતાલ ધ	દ્ધટ	જજદ્	દ્ધઢઢ	દ્ધઠધાધા		છ	મ્મરવ્વદ્ધરજ
	જમ્મા		જઢઢઢાઢદ્	ટજ	ધધજઢ				
	કૂલ જમ્મા		ઢઢઢઠાઢ	ધજઢઢ	દ્ધઢધજ				
ઈ.વ.કા. : ઢાંધાવન									
ઠદ્	કૂલાઝ સા.વ.	મધ્મામાઠઢૌ જ,દ્ધ,ધ	જજઢાઢઢ	જઢઢ	ઢઢઠ	દ્ધજઢ/પધ/ધ	દ્ધઠધ/ધ/ધજ		મ્મરવ્વદ્ધરજ
ઠધ	મુવનેશ્વરી સા.વ.	મધ્મામાઠઢૌ જ,ટ	જઢદ્ધાજ	દ્ધઠ	જધજ	દ્ધજઢ/પધ/ધજ	દ્ધઠધ/જ/ઢ	છ	મ્મરવ્વદ્ધરજ
ઠદ્	ગોરેયુમ સા.વ.	મધ્મામાઠઢૌ ટ,ઢ	ઢજઢદ્	દ્ધધઢ	જઢઢધ	દ્ધજઢ/પધ/ધદ્	દ્ધઠધ/જ/ઢ	છ	મ્મરવ્વદ્ધરજ
ઠછ	નૂવાકોધ સા.વ.	મધ્મામાઠઢૌદ,જ,ટ,ઢ,ઢ	જજજધઢ	ધધજ	જઢજ	દ્ધજઢ/પધ/દ્ધ	દ્ધઠધ/જ/ઢ	છ	મ્મરવ્વદ્ધરજ
ઠટ	ધામ સા.વ.	મધ્મામાઠઢૌ ઢ,ઢ	જઢદ્ધાજઢ	દ્ધઢઢ	જઢઢઢ	દ્ધજઢ/પધ/દ્ધ	દ્ધઠધ/જ/ઢ		મ્મરવ્વદ્ધરજ
ઠઠ	માલમ સા.વ.	મધ્મામાઠઢૌ ઢ,ઢ	જઢાળ	જઢઢ	ઢઠઠ	દ્ધજઢ/પધ/દ્ધ			મ્મરવ્વદ્ધરજ
ઠઢ	મધ્મા સા.વ.	મધ્મામાઠઢૌ ઢ,ઢ	જઢાજઢ	જજઢ	ટધઢ	દ્ધજઢ/પધ/દ્ધ	દ્ધટઢ/પધ/દ્ધ		મ્મરવ્વદ્ધરજ
ઠઢ	કૂલાઝદે રાની સા.વ.	મધ્મામાઠઢૌ ઠ	ઢાઠજ	ઢદ્	જઢજ	દ્ધજઢ/પધ/દ્ધ	દ્ધટઢ/પધ/દ્ધ		મ્મરવ્વદ્ધરજ
ઢજ	નિલપાલ મહિલા સા.વ.	મધ્મામાઠઢૌ જ	દ્ધજળ	ઢઢ	દ્ધઢ	દ્ધજઢ/પધ/દ્ધ	દ્ધટદ્ધ/ધ/દ્ધ		મ્મરવ્વદ્ધરજ
ઢજ	માગચોરી સા.વ.	મધ્મામાઠઢૌ જ,ઠ	દ્ધજળ	દ્ધઠટ	દ્ધધઢ	દ્ધજઢ/પધ/દ્ધ			મ્મરવ્વદ્ધરજ
ઢદ્	રાની મહિલા સા.વ.	મધ્મામાઠઢૌ ઢ,ઢ	દ્ધજાળ	જઠધ	જજઢઠ	દ્ધજઢ/પધ/દ્ધ	દ્ધટદ્ધ/પધ/જઢ		મ્મરવ્વદ્ધરજ
ઢધ	કાલિકા રેધાલ સા.વ.	મધ્મામાઠઢૌ દ્ધ,ધ,ઠ	ઢદ્ધાળ	જઢઢ	ઢજઢ	દ્ધજઢ/પધ/દ્ધ			મ્મરવ્વદ્ધરજ
ઢઢ	કાલિકા રેધાલ સા.વ.	મધ્મામાઠઢૌ દ્ધ,ધ,ઠ	જજળ	ઢઢ	ઢઢ	દ્ધજઢ/પધ/દ્ધ	દ્ધઠધ/જ/ઢ	છ	મ્મરવ્વદ્ધરજ
ઢછ	મધ્માચૂલા મહિલા સા.વ.	મધ્મામાઠઢૌ ઢ	જઢાઢઠ	ઢજ	ઢઢટ	દ્ધજઢ/પધ/ધ	દ્ધઠધ/ધ/જદ્	જ	મ્મરવ્વદ્ધરજ
ઢટ	મૈરવ મહિલા સા.વ.	મધ્મામાઠઢૌ ઢ	ઢઢાઢઠ	છજ	ધજઠ	દ્ધજઢ/પધ/દ્ધ	દ્ધઠધ/જ/ઢ	છ	મ્મરવ્વદ્ધરજ
ઢઠ	આદિત્યવાવા સા.વ.	મધ્મામાઠઢૌ જ	જઢાળ	ઠદ્	જજઢ	દ્ધજઢ/પધ/ધજ	દ્ધઠધ/જ/જઢ	છ	મ્મરવ્વદ્ધરજ
ઢઢ	પંચકન્યા મહિલા સા.વ.	મધ્મામાઠઢૌ ધ,ઢ	ઢાઢઠ	ટઢ	જઢઢ	દ્ધજઢ/પધ/ધ	દ્ધટઢ/પધ/દ્ધ		મ્મરવ્વદ્ધરજ
	જમ્મા		જજજઢાજ	દ્ધટદ્	જઢદ્ધધ				
ઢઢ	મધ્મા વૈજનાથ સા.વ.	નવદ્ધા ધ,ઢ	જઢજળ	ઢઢ	ઢઢઠ	દ્ધજળ/પધ/ધજ	દ્ધટટ/જદ્/ધ	જ	મ્મરવ્વદ્ધરજ
ઢજ	ધાંધાવન સા.વ.	નવદ્ધા ઢ	દ્ધજળ	જઢધ	ઢધટ	દ્ધજળ/પધ/ધજ	દ્ધઠધ/પધ/ધદ્	જ	મ્મરવ્વદ્ધરજ
ઢજ	મુવનેશ્વરી સા.વ.	નવદ્ધા ઢ,જ,ટ	જઢજાધ	જઢદ્	જઢઢદ્	દ્ધજઢ/પધ/ધ	દ્ધઠધ/પધ/ધજ	જ	મ્મરવ્વદ્ધરજ
ઢદ્	મુમિરાજ સા.વ.	નવદ્ધા ઠ, ઢ, ઢ	જઢજઢ	દ્ધજ	જઢટ	દ્ધજઢ/પધ/ધ	દ્ધઠધ/પધ/દ્ધ	જ	મ્મરવ્વદ્ધરજ

હઘ	મૂમિદેવ સા.વ.	નવદૂર્ગા ધ,દ્	જળધાછળ	જઢઢ	હઢધ	દ્ળછદ્ / ણધ / દ્ઢ	દ્ળટટ / જદ્ / જધ	જળ	મ્ઝરમ્ઝળદ્ઝરળ્ઝ
હઢ	ન્વાદેડ સા.વ.	નવદૂર્ગા દ્	જઞઢઢછ	દ્દ	જઢજ	દ્ળછદ્ / ણધ / દ્ઢ	દ્ળટછ / ણધ / દ્ઢ		મ્ઝરમ્ઝળદ્ઝરળટ
હછ	આમ્ઝોલા સા.વ.	નવદૂર્ગા ટ	ધટાહજ	દ્દ	જધઢ	દ્ળઠધ / ણધ / ધજ	ધટાહજ	છ	મ્ઝરમ્ઝળદ્ઝરળઠ
હટ	નવદૂર્ગા સા.વ.ડ.સ.	નવદૂર્ગા જ કનેડા	ધળઠજ	હઢ	ધધઢ	દ્ળઠધાહાજઠ			મ્ઝરમ્ઝળદ્ઝરળહ
	જમ્મા		ટઢઢઢાછઢ	હછટ	છજદ્ઢ				
હઠ	સૂતકેસરી સા.વ.	વેલાપૂર જ	જળજાદ્ધ	હઠ	ટહછ	દ્ળટઢ / ટ / દ્ઢ	દ્ળઠજ / ધ / ધદ્	છ	મ્ઝરમ્ઝળજળરળજ
હઢ	વિજયાસૈની સા.વ.	વેલાપૂર હ	ધઠાછળ	જછટ	જળટદ્	દ્ળછદ્ / ણધ / દ્ઢ			મ્ઝરમ્ઝળજળરળદ્
હઢ	દૂર્ગા સા.વ.	વેલાપૂર દ્,ધ	જઞછઢધઠ	જઢહ	જઞળઢ	દ્ળછઢ / ણધ / ધળ	દ્ળઠજ / ણધ / ધદ્	જળ	મ્ઝરમ્ઝળજળરળધ
જળળ	મિલેશ્વરી સા.વ.	વેલાપૂર ધ,દ્	ઠળઢળ	દ્ઢળ	જળધછ	દ્ળછજ / ણધ / ધળ	દ્ળઠળ / ણધ / દ્છ		મ્ઝરમ્ઝળજળરળઢ
જળજ	મોદેશ્વર સા.વ.	વેલાપૂર છ	જધહાટજ	દ્ળઢ	જળઢજ	દ્ળછછ / ણધ / ધજ	દ્ળઠળ / ધ / ધળ		મ્ઝરમ્ઝળજળરળછ
જળદ્	સિગાસ સા.વ.	વેલાપૂર ઠ	ઠછળળ	દ્ળછ	જદ્ળઠ	દ્ળછઠ / ણદ્ / દ્ઢ	દ્ળટઢ / જદ્ / ણઢ	છ	મ્ઝરમ્ઝળજળરળટ
જળધ	વિજાકોડ સા.વ.	વેલાપૂર ટ	ધઢાછળ	જઞઢ	ઠજધ	દ્ળછઠ / ણદ્ / દ્ઢ	દ્ળઠજ / ધ / ધદ્	છ	મ્ઝરમ્ઝળજળરળઠ
જળઢ	સિઝનાથ સા.વ.	વેલાપૂર દ્ઢ	દ્ઠછઢઢજ	જઠઢ	હછ	દ્ળછઠ / ણધ / દ્દ	દ્ળઠળ / ધ / ધજ		મ્ઝરમ્ઝળજળરળહ
જળછ	મૂમિરાજસિલા સા.વ.	વેલાપૂર જ	જધહાછછ	હઢ	છટધ	દ્ળટદ્ / ણઢ / ણહ	દ્ળઠજ / ધ / ધદ્	છ	મ્ઝરમ્ઝળજળરળહ
જળટ	શેરી સા.વ.	વેલાપૂર ટ	દ્ઢહાહઠ	જહળ	હછઠ	દ્ળટઢ / ટ / દ્ઢ	દ્ળઠળ / ણઢ / ધ		મ્ઝરમ્ઝળજળરળળ
જળઠ	વેતાલ સા.વ.	વેલાપૂર હ, હ	જટઢઢઠઠ	દ્ધહ	જછધહ	દ્ળટહ / ણધ / છ	દ્ળઠધ / ણધ / ધજ	છ	મ્ઝરમ્ઝળજળરળજ
જળહ	દૂર્ગા સા.વ.	વેલાપૂર હ, હ	ટછઢઢ	છઢ	જઢહ	દ્ળટહ / ણધ / છ	દ્ળઠધ / ણધ / ધજ	છ	મ્ઝરમ્ઝળજળરળદ્
જળઢ	કૈલપાલ સા.વ.	વેલાપૂર હ, હ	દ્ઞહાહળ	ઠઠ	હજછ	દ્ળટહ / ણધ / છ	દ્ળઠધ / ણધ / છ	છ	મ્ઝરમ્ઝળજળરળધ
જઞળ	મૂમિરાજ પાતલ	વેલાપૂર દ્ઢ	જઞહાજધ	છહ	છઢધ	દ્ળઠળ / ણધ / ધળ		છ	મ્ઝરમ્ઝળજળરળઢ
જઞજ	મૂમિરાજ સા.વ.	વેલાપૂર હ, કાંદે	દ્ધઢાદ્હ	જઞજ	ટહટ	દ્ળઠળ / હ / દ્છ		છ	મ્ઝરમ્ઝળજળરળછ
	જમ્મા		દ્ળહઠાળહ	દ્દ્ળજ	જઞહળઢ				
જઞદ્	દેવસ્થલ સા.વ.	મઠિલેક ધ,દ્	હધાદ્છ	જઢળ	હદ્છ	દ્ળછજ / ણધ / ધળ	દ્ળટદ્ / જળ / ણઠ		મ્ઝરમ્ઝળધરળજ
જઞધ	પરી સા.વ.	મઠિલેક છ	દ્હાહઢ	હઢ	ટઢઢ	દ્ળછજ / ણધ / ધળ	દ્ળટહ / ધ / ધજ		મ્ઝરમ્ઝળધરળદ્
જઞઢ	ઝગેરિગઢા સા.વ.	મઠિલેક જ,દ્	દ્ળઠછ	દ્ધળ	જઢદ્ળ	દ્ળછદ્ / ણધ / દ્ઢ	દ્ળટટ / ણધ / ધજ		મ્ઝરમ્ઝળધરળધ
જઞછ	હોવરાપાની સા.વ.	મઠિલેક ટ	ધળઢળ	હહ	છટછ	દ્ળછટ / ણહ / દ્ઢ	દ્ળઠધ / ણધ / દ્ઢ	છ	મ્ઝરમ્ઝળધરળઢ
જઞટ	સૂન્દરી મહિલા સા.વ.	મઠિલેક ધ	દ્ળઠઠ	ઠળ	હટઢ	દ્ળછહ / જઞ / ણઢ	દ્ળટછ / ણધ / જઠ		મ્ઝરમ્ઝળધરળછ
જઞઠ	મખ્દા સા.વ.	મઠિલેક ઠ	ધળધઠ	હધ	દ્ધઢ	દ્ળટળ / જળ / જઞ	દ્ળટટ / ણધ / દ્દ		મ્ઝરમ્ઝળધરળટ
જઞહ	ધામ મહિલા સા.વ.	મઠિલેક દ્ઢ	હાછઢ	ટહ	હજહ	દ્ળટજ / ણજ / ધળ	દ્ળટટ / ણધ / દ્ધ		મ્ઝરમ્ઝળધરળઠ
જઞહ	દૂર્ગા સા.વ.	મઠિલેક હ, હ	ટછઢઠ	જઞછ	ટદ્ઠ	દ્ળટદ્ / જદ્ / દ્જ	દ્ળટહ / ધ / ધજ		મ્ઝરમ્ઝળધરળહ
જદ્ળ	મૈરવ સા.વ.	મઠિલેક હ	હટાહઠ	ટઢ	હદ્હ	દ્ળટધ / જઞ / દ્ળ	દ્ળઠળ / છ / હ	છ	મ્ઝરમ્ઝળધરળહ
જદ્જ	વસન્તપૂર સા.વ.	મઠિલેક દ્	હાહઢ	છહ	ધદ્ઠ	દ્ળઠજ / ધ / ધદ્		જળ	મ્ઝરમ્ઝળધરળળ
જદ્દ	વિકાસપૂર સા.વ.	મઠિલેક દ્ઢ	જટાઠઠ	હધ	દ્જટ	દ્ળઠજ / ધ / ધદ્		છ	મ્ઝરમ્ઝળધરળજ
જદ્ધ	ધેઢાની સા.વ.	મઠિલેક ઠ	દ્દાઠળ	છધ	જઞછ	દ્ળઠદ્ / જદ્ / દ્દ		છ	મ્ઝરમ્ઝળધરળદ્
	જમ્મા		ધહઢાહધ	જળહદ્	ટદ્હઢ				
	કુલ જમ્મા		હદ્ઠહાટ	ટહળજ	ધહછછધ				
ઈ.વ.કા. : ગોશપૂર									
જદ્ઢ	ઝસિગામ વૈરેજે સા.વ.	ઝસિગામ ધ	ઠાદ્	હધ	છઢજ	દ્ળઢહ / ણધ / ધજ	દ્ળટહ / ણદ્ / જ		મ્ઝરમ્ઝળદ્ઝરળજ
જદ્છ	મોગેશ્વર સા.વ.	ઝસિગામ હ	દ્ઢળળળ	જછળ	હટટ	દ્ળછદ્ / ણધ / દ્ઢ	દ્ળઠળ / જઞ / ણદ્		મ્ઝરમ્ઝળદ્ઝરળદ્
જદ્ટ	ગન્ધાપ સા.વ.	ઝસિગામ છ	ઠહાધળ	ધછ	જઠછ	દ્ળછદ્ / ણધ / દ્ઢ	દ્ળઠજ / ણઢ / દ્ધ	જળ	મ્ઝરમ્ઝળદ્ઝરળધ
જદ્ઠ	લામચૂરે સા.વ.	ઝસિગામ છ	જધદ્હાહદ્	દ્ઠ	જટઢ	દ્ળછદ્ / ણધ / દ્ઢ	દ્ળઠજ / ણધ / ધદ્	છ	મ્ઝરમ્ઝળદ્ઝરળઢ
જદ્હ	કૈલપાલ મહિલા સા.વ.	ઝસિગામ હ	જદ્હાછળ	ઠજ	દ્ધછ	દ્ળછઢ / ણધ / ધળ	દ્ળટઠ / ણધ / ધદ્		મ્ઝરમ્ઝળદ્ઝરળછ
જદ્હ	નિરપાલ મહિલા સા.વ.	ઝસિગામ હ	જદ્હાહટ	હળ	દ્દટદ્	દ્ળછધ / ણધ / દ્ઠ	દ્ળટધ / ણહ / જઠ		મ્ઝરમ્ઝળદ્ઝરળટ

जघण	जानकी सा.व.	असिग्राम घ	घढटाढद	जणछ	छछछ	दणछघ/णघ/दठ	दणठद/जद/जढ	छ	अमरन्तरदुजरणठ
जघज	वापूर सा.व.	असिग्राम ड	जणढाजठ	ढज	छढढ	दणछघ/णढ/दठ	दणठण/घ/घज		अमरन्तरदुजरणढ
जघद	चिरा सा.व.	असिग्राम ड	जढठाछण	ढज	छढढ	दणछघ/णढ/दठ	दणठण/घ/घज		अमरन्तरदुजरणढ
जघघ	कैलपाल महिला सा.व.	असिग्राम ड	छजाठट	दघ	जदद	दणछढ/णघ/घण	दणठज/घ/घद	छ	अमरन्तरदुजरजण
जघढ	भागेश्वर सा.व.	असिग्राम ढ	जठदाघट	दढ	जढद	दणछढ/णघ/घज	दणठद/णद/जण	जण	अमरन्तरदुजरजज
जघछ	निरपाल महिला सा.व.	असिग्राम ढ	टदाछण	टद	जदढ	दणछघ/णघ/दठ	दणठघ/णढ/जट		अमरन्तरदुजरजद
जघट	उकाली सा.व.	असिग्राम ढ	जघाठछ	जठ	जढछ	दणछढ/णघ/घण	दणठछ/जज/घण		अमरन्तरदुजरजघ
जघठ	शान्ति महिला सा.व.	असिग्राम घ	ठाढड	डढ	छछठ	दणछढ/णघ/घण	दणठघ/णढ/जठ		अमरन्तरदुजरजढ
जघड	भूमिराज सा.व.	असिग्राम ठ	जठडाछढ	टद	घढट	दणछढ/जण/णज	दणठट/ज/णट		अमरन्तरदुजरजछ
जघढ	श्रृजना महिला सा.व.	असिग्राम घ	जठाण	डढ	छछठ	दणछछ/णघ/घज	दणठघ/णढ/जठ		अमरन्तरदुजरजट
जढण	वैजनाथ सा.व.	असिग्राम ज	छणघद	टज	ढणढ	दणछछ/णघ/घज	दणठछ/जण/दठ		अमरन्तरदुजरजठ
जढज	३०देश्वर सा.व.	असिग्राम ज	दणढाणज	छड	दढढ	दणछछ/णघ/घज	दणठघ/णघ/घज	छ	अमरन्तरदुजरजड
जढद	खदेलीवावा सा.व.	असिग्राम ठ	जघणजढ	जछघ	ढढद	दणछट/णघ/घण	दणठद/घ/घण	जण	अमरन्तरदुजरजढ
जढघ	निलपाल महिला सा.व.	असिग्राम ढ	छणण	टद	घठछ	दणछट/णघ/घण			अमरन्तरदुजरदण
जढढ	आदर्श सा.व.	असिग्राम ज	डठादघ	ढढ	दढट	दणछट/जज/णघ	दणठट/णघ/घद		अमरन्तरदुजरजज
जढछ	निरपाल महिला सा.व.	असिग्राम द	दघघाट	छछ	घदघ	दणछठ/णघ/जज	दणठघ/णघ/घज	छ	अमरन्तरदुजरदद
जढट	आदर्श महिला सा.व.	असिग्राम छ	जजदणद	घछ	जढढ	दणछठ/णघ/जट	दणठघ/णघ/घज	छ	अमरन्तरदुजरदघ
जढठ	कैलपाल सा.व.	असिग्राम द	दघठाड	छछ	घदघ	दणछठ/णठ/घण	दणठघ/घ/ज	छ	अमरन्तरदुजरदढ
जढड	देउपाल सा.व.	असिग्राम ट	ढघाछ	छण	घडज	दणठद/णद/णढ	दणठट/णघ/घद		अमरन्तरदुजरदछ
जढढ	महादेव सा.व.	असिग्राम ढ	जणढाघढ	टघ	घडद	दणठघ/णघ/जद	दणठढ/णघ/घज		अमरन्तरदुजरदट
जछण	मणिलेक सा.व.	असिग्राम ज, घ	घडाड	जड	जजछ	दणठघ/णज/णड			अमरन्तरदुजरदठ
	जम्मा		दढढददठद	जठदट	ढढढढ				
जछज	खालिशद सा.व.	कैलपालमा०नौ ड,ढ	टठाढज	जछढ	ढछछ	दणढढ/णघ/दढ	दणठद/जण/दण		अमरन्तरदुजरणज
जछद	खालीनोडेलदूकरी सा.व.	कैलपालमा०नौड,ढ	जणछाछठ	ठढ	ढटढ	दणढढ/णघ/घज	दणठघ/णघ/घज	छ	अमरन्तरदुजरणद
जछघ	द९लेक सा.व.	कैलपालमा०नौ ट	छाणघ	ठद	ढजठ	दणछद/णघ/दढ	दणठछ/णघ/दढ		अमरन्तरदुजरणघ
जछढ	चिउरी पहाद म. सा.व.	कैलपालमा०नौ घ	ढाजद	टट	ढदद	दणछढ/णघ/घण	दणठछ/णघ/दढ		अमरन्तरदुजरणढ
जछछ	पिलकोद सा.व.	कैलपालमा०नौ घ,ढ	जघाढढ	टट	ढदद	दणछढ/णघ/घण	दणठछ/णघ/दढ		अमरन्तरदुजरणछ
जछट	भनाशद सा.व.	कैलपालमा०नौ छ	दढछाण	जढद	डजढ	दणछछ/णघ/घज	दणठद/णघ/घज	छ	अमरन्तरदुजरणट
जछठ	गणेश महिला सा.व.	कैलपालमा०नौ ड,ढ	ढणछ	दघछ	जढजठ	दणछछ/णठ/दट	दणठघ/घ/घज	छ	अमरन्तरदुजरणठ
जछड	सालकोद सा.व.	कैलपालमा०नौ ढ	ढढाछढ	जणण	ढठघ	दणछट/जज/णघ	दणठघ/णज/णड	छ	अमरन्तरदुजरणड
जछढ	गणेश सा.व.	कैलपालमा०नौ द	दढज	जढद	जणटद	दणछट/जज/णघ	दणठघ/घ/घज	छ	अमरन्तरदुजरणढ
जटण	रवालीशद सा.व.	कैलपालमा०नौ ड,ढ	दढज	जटट	ढछद	दणढढ/घ/दढ	दणठघ/णद/जठ	छ	अमरन्तरदुजरजण
	जम्मा		जढटद,जज	जदठठ	ठढणघ				
जटज	सक्लेवाफ सा.व.	गणेशपुर घ	ढाढठ	छढ	घणठ	दणढढ/णघ/दछ	दणठज/णघ/घद	जण	अमरन्तरजढरणज
जटद	गुगना सा.व.	गणेशपुर ज	छाणढ	घढ	दजद	दणछण/णघ/घज	दणठट/घ/घज		अमरन्तरजढरणद
जटघ	कुच्चाकोद सा.व.	गणेशपुर ज	ढाण	ढण	दणण	दणछण/णघ/घज	दणठट/घ/घज		अमरन्तरजढरणघ
जटढ	भदैनी सा.व.	गणेशपुर ज	ढाजठ	घज	दणढ	दणछण/णघ/घज	दणठछ/णघ/दढ		अमरन्तरजढरणढ
जटछ	कालापानी सा.व.	गणेशपुर द	ढढादट	टण	घछण	दणछज/णघ/घण	दणठघ/णघ/घज	छ	अमरन्तरजढरणट
जटट	रानी सा.व.	गणेशपुर घ	छछाढड	छढ	घणठ	दणछज/णद/घण	दणठज/णघ/घद	जण	अमरन्तरजढरणठ
जटठ	सत्यवती महिला सा.व.	गणेशपुर घ	ढाढट	छढ	घणठ	दणछज/णद/घण	दणठज/णघ/घद	जण	अमरन्तरजढरणढ
जटड	सरस्वती महिला सा.व.	गणेशपुर ज	ढादछ	घज	जढछ	दणछद/णघ/दछ	दणठछ/णघ/जढ	विन्दा म. सा. व. एकिकरण	अमरन्तरजढरजद
जटढ	कैलपाल महिला सा.व.	गणेशपुर ज	घाजछ	घघ	जटछ	दणछद/णघ/दछ	दणठछ/णघ/दढ		अमरन्तरजढरजघ

ਜਠਭ	ਬਾਜੀ ਪਹਾੜ ਸਾ.ਵ.	ਗੰਓਸ਼ਪੁਰ ਜ	ਵਾਹਿਗ	ਘਵ	ਜਡਜ	ਵੁਧੁਕੁਵ / ਧਥ / ਵੁਕੁ	ਵੁਧੁਕੁਕੁ / ਧਥ / ਵੁਕੁ		ਮਥਰਨੁਕੁ ਜਠਰਜਠ
ਜਠਜ	ਲਖਮੀ ਮਹਿਲਾ ਸਾ.ਵ.	ਗੰਓਸ਼ਪੁਰ ਜ	ਕੁਯਾਵੁ	ਥਥ	ਵੁਧੁਕੁ	ਵੁਧੁਕੁਵ / ਧਥ / ਵੁਕੁ	ਵੁਧੁਕੁਕੁ / ਧਥ / ਵੁਕੁ		ਮਥਰਨੁਕੁ ਜਠਰਜਠ
ਜਠਵ	ਕਦੈਜੀ ਸਾ.ਵ.	ਗੰਓਸ਼ਪੁਰ ਜ	ਵਾਜਾਕੁ	ਵੁਧੁ	ਜਵਵ	ਵੁਧੁਕੁਵ / ਧਥ / ਵੁਕੁ	ਵੁਧੁਕੁਕੁ / ਧਥ / ਜਠ		ਮਥਰਨੁਕੁ ਜਠਰਜਠ
ਜਠਥ	ਰਾਜੀ ਸਾ.ਵ.	ਗੰਓਸ਼ਪੁਰ ਵ	ਜਥਾਕੁਧ	ਵੁਵ	ਵੁਥਵ	ਵੁਧੁਕੁਜ / ਜਜ / ਵੁਕੁ	ਵੁਧੁਕੁਕੁ / ਧਥ / ਵੁਕੁ	ਲਖਮੀ ਰ ਮੈਲੀਡਾ ਸਾ.ਵ. ਂਯਕਿਕਰਧ	ਮਥਰਨੁਕੁ ਜਠਰਜਠ
ਜਠਫ	ਪਿਧਲ ਸਾ.ਵ.	ਗੰਓਸ਼ਪੁਰ ਜ	ਕੁਯਾਵੁ	ਵੁਜ	ਜਵਵ	ਵੁਧੁਕੁਥ / ਧਥ / ਵੁਠ	ਵੁਧੁਕੁਕੁ / ਧਥ / ਜਠ		ਮਥਰਨੁਕੁ ਜਠਰਜਠ
ਜਠਕੁ	ਸ਼ਾਧਾਪਾਜੀ ਕਾਲਾਕੋਵ ਸਾ.ਵ.	ਗੰਓਸ਼ਪੁਰ ਵ,ਫ	ਜਠਾਠਕੁ	ਠਥ	ਵੁਥਕੁ	ਵੁਧੁਕੁਥ / ਧਥ / ਵੁਠ	ਵੁਧੁਕੁਕੁ / ਧਥ / ਥਧ	ਕੁ	ਮਥਰਨੁਕੁ ਜਠਰਜਠ
ਜਠਟ	ਪਾਤਿਹਾਲਾ ਸਾ.ਵ.	ਗੰਓਸ਼ਪੁਰ ਟ	ਥਵਾਕੁਧ	ਫਜ	ਵੁਥਵ	ਵੁਧੁਕੁਥ / ਧਥ / ਵੁਠ	ਵੁਧੁਕੁਜ / ਜਵ / ਧਕੁ	ਜਧ	ਮਥਰਨੁਕੁ ਜਠਰਜਠ
ਜਠਠ	ਸ਼ਧੇਸ਼ਵਰ ਸਾ.ਵ.	ਗੰਓਸ਼ਪੁਰ ਟ	ਕੁਕੁਯਾਕੁ	ਫਕੁ	ਵੁਵਵ	ਵੁਧੁਕੁਥ / ਧਥ / ਵੁਠ	ਵੁਧੁਕੁਜ / ਜਵ / ਜਠ	ਜਧ	ਮਥਰਨੁਕੁ ਜਠਰਜਠ
ਜਠਫ	ਸਿਮੁਨੇਪਾਕੁ ਸਾ.ਵ.	ਗੰਓਸ਼ਪੁਰ ਕੁ	ਥਵਾਵੁਵ	ਠਜ	ਥਵਵ	ਵੁਧੁਕੁਥ / ਧਥ / ਵੁਠ	ਵੁਧੁਕੁਜ / ਧਥ / ਥਵ	ਕੁ	ਮਥਰਨੁਕੁ ਜਠਰਜਠ
ਜਠਕੁ	ਤਿਮਲੀ ਪਹਾੜ ਮ. ਸਾ.ਵ.	ਗੰਓਸ਼ਪੁਰ ਵ	ਜਾਫਠ	ਕੁਫ	ਵੁਫਠ	ਵੁਧੁਕੁਕੁ / ਧਥ / ਥਜ	ਵੁਧੁਕੁਕੁ / ਧਥ / ਵੁਠ		ਮਥਰਨੁਕੁ ਜਠਰਜਠ
ਜਠਧ	ਰਾਠਵੇਕੁਲੀ ਮਹਿਲਾ ਸਾ.ਵ.	ਗੰਓਸ਼ਪੁਰ ਵ	ਜਥਾਕੁਕੁ	ਵੁਧੁ	ਵੁਠਵ	ਵੁਧੁਕੁਕੁ / ਧਥ / ਥਜ	ਵੁਧੁਕੁਕੁ / ਧਥ / ਜਠ		ਮਥਰਨੁਕੁ ਜਠਰਜਠ
ਜਠਜ	ਰਾਜੀ ਸਾ.ਵ.	ਗੰਓਸ਼ਪੁਰ ਜ	ਥਵਾਥਠ	ਥਠ	ਵੁਠਵ	ਵੁਧੁਕੁਜ / ਜਜ / ਵੁਕੁ	ਵੁਧੁਕੁਥ / ਧਥ / ਥਜ	ਕੁ	ਮਥਰਨੁਕੁ ਜਠਰਜਠ
ਜਠਵ	ਵੇਠਥਵਾ ਮਹਿਲਾ ਸਾ.ਵ.	ਗੰਓਸ਼ਪੁਰ ਵ	ਥਕੁਯਾਵੁ	ਠਵ	ਠਥਵ	ਵੁਧੁਕੁਠ / ਧਥ / ਵੁਠ	ਵੁਧੁਕੁਠ / ਵੁ / ਜ		ਮਥਰਨੁਕੁ ਜਠਰਜਠ
ਜਠਥ	ਪਾਰੀਵਨ ਸਾ.ਵ.ਊ.ਸ.	ਗੰਓਸ਼ਪੁਰ ਵ	ਜਠਾਵੁਠ	ਕੁਫਾਧਧ	ਥਵਕੁਧਧ	ਵੁਧੁਕੁਥਾਧਾਜਠ			ਮਥਰਨੁਕੁ ਜਠਰਥਧ
	ਜਠਮਾ		ਵੁਵਵਾਠਠ	ਜਠਵਜ	ਠਠਥਠ				
	ਕੁਲ ਜਠਮਾ		ਵੁਠਠਜਾਕੁਧ	ਵੁਥਵਵ	ਵੁਠਧਠਜ				
ਵੁਵ.ਕਾ. : ਜੀਧਕੁਵਾ									
ਜਠਫ	ਯਾਧੇਸ਼ਵਰ ਸਾ.ਵ.	ਸਿਧੰ ਠ	ਵੁਵਵਾਥਠ	ਜਵਵ	ਫਠਥ	ਵੁਧੁਕੁਵ / ਧਥ / ਵੁਠ	ਵੁਧੁਕੁਜ / ਧਥ / ਜਠ	ਕੁ	ਮਥਰਨੁਕੁ ਵੁਵਰਜਠ
ਜਠਕੁ	ਵੁਗਾ ਵੇਧਿ ਸਾ.ਵ.	ਸਿਧੰ ਠ	ਵੁਵਕੁਥਠ	ਜਵਵ	ਠਠਜ	ਵੁਧੁਕੁਵ / ਧਥ / ਵੁਠ	ਵੁਧੁਕੁਜ / ਵੁ / ਵੁਜ	ਕੁ	ਮਥਰਨੁਕੁ ਵੁਵਰਜਠ
ਜਠਟ	ਜਧਵਮੁਥਾ ਸਾ.ਵ.	ਸਿਧੰ ਟ	ਜਠਵਾਠਠ	ਵੁਕੁਠ	ਜਠਜਵ	ਵੁਧੁਕੁਵ / ਧਥ / ਵੁਠ	ਵੁਧੁਕੁਜ / ਧਥ / ਥਵ	ਕੁ	ਮਥਰਨੁਕੁ ਵੁਵਰਥਧ
ਜਠਠ	ਕਾਲਿਕਾ ਸਾ.ਵ.	ਸਿਧੰ ਟ	ਥਧਵਾਠਧ	ਜਠਵ	ਜਵਧੁਕੁ	ਵੁਧੁਕੁਵ / ਧਥ / ਵੁਠ	ਵੁਧੁਕੁਜ / ਧਥ / ਥਵ	ਕੁ	ਮਥਰਨੁਕੁ ਵੁਵਰਧਠ
ਜਠਫ	ਸਮੈਜਿ ਸਾ.ਵ.	ਸਿਧੰ ਫ	ਜਵਵਾਧਠ	ਥਠ	ਜਠਠ	ਵੁਧੁਕੁਥ / ਧਥ / ਵੁਠ	ਵੁਧੁਕੁਜ / ਧਥ / ਥਵ	ਕੁ	ਮਥਰਨੁਕੁ ਵੁਵਰਧਕੁ
ਜਠਕੁ	ਸਿਠਨਾਥ ਸਾ.ਵ.	ਸਿਧੰ ਵ	ਵੁਠਵਾਧਥ	ਵੁਕੁਠ	ਜਠਵਠ	ਵੁਧੁਕੁਥ / ਧਥ / ਵੁਠ	ਵੁਧੁਕੁਜ / ਜਜ / ਜਵ		ਮਥਰਨੁਕੁ ਵੁਵਰਧਠ
ਜਠਧ	ਜਾਨਕੀ ਸਾ.ਵ.	ਸਿਧੰ ਫ	ਜਜਵਾਵੁਕੁ	ਠਠ	ਵੁਠਧ	ਵੁਧੁਕੁਥ / ਧਥ / ਵੁਠ	ਵੁਧੁਕੁਥ / ਜਵ / ਧਵ		ਮਥਰਨੁਕੁ ਵੁਵਰਧਠ
ਜਠਜ	ਵੇਠਵਾਨ ਸਾ.ਵ.	ਸਿਧੰ ਵ	ਵੁਠਧਠਜ	ਥਵਠ	ਜਠਠਧ	ਵੁਧੁਕੁਥ / ਧਥ / ਵੁਠ	ਵੁਧੁਕੁਧ / ਜਜ / ਜਵ		ਮਥਰਨੁਕੁ ਵੁਵਰਧਠ
ਜਠਵ	ਕਾਲਿਕਾ ਮਹਿਲਾ ਸਾ.ਵ.	ਸਿਧੰ ਫ	ਠਕੁਧਧ	ਜਜਵ	ਠਵਧ	ਵੁਧੁਕੁਠ / ਧਥ / ਵੁਕੁ	ਵੁਧੁਕੁਥ / ਧਥ / ਵੁਠ		ਮਥਰਨੁਕੁ ਵੁਵਰਧਠ
ਜਠਥ	ਸ਼ਸਿਧਾਮ ਸਾ.ਵ.	ਸਿਧੰ ਜ	ਜਜਵਾਜਠ	ਥਕੁ	ਜਵਵ	ਵੁਧੁਕੁਧ / ਧਥ / ਧਠ	ਵੁਧੁਕੁਜ / ਧਕੁ / ਜਠ	ਕੁ	ਮਥਰਨੁਕੁ ਵੁਵਰਧਧ
ਜਠਫ	ਧਰੁਰਾਮ ਵਾਠਸ਼ਵ ਮ.ਸਾ.ਵ.	ਸਿਧੰ ਵ	ਠਠਾਜਜ	ਜਠਠ	ਜਜਵਠ	ਵੁਧੁਕੁਜ / ਜਵ / ਧਜ	ਵੁਧੁਕੁਵ / ਧਥ / ਥਜ	ਕੁ	ਮਥਰਨੁਕੁ ਵੁਵਰਜਠ
ਜਠਕੁ	ਯਾਧੇਸ਼ਵਰ ਸਾ.ਵ.	ਸਿਧੰ ਜ	ਠਕੁਧਧ	ਥਕੁ	ਵੁਧਥ	ਵੁਧੁਕੁਵ / ਧਵ / ਧਠ			ਮਥਰਨੁਕੁ ਵੁਵਰਜਵ
ਜਠਟ	ਕੁਰਿਕੁਥਾਨ ਸਾ.ਵ.	ਸਿਧੰ ਜ	ਜਵਵਾਧਠ	ਵੁਠ	ਵੁਧਵ	ਵੁਧੁਕੁਵ / ਧਵ / ਧਠ	ਵੁਧੁਕੁਜ / ਧਥ / ਥਧ	ਕੁ	ਮਥਰਨੁਕੁ ਵੁਵਰਜਥ
ਜਠਠ	ਸਵਾਧਹਾਰ ਸਾ.ਵ.	ਸਿਧੰ ਫ	ਠਧਧਧ	ਥਜ	ਵੁਜਕੁ	ਵੁਧੁਕੁਵ / ਧਵ / ਧਠ			ਮਥਰਨੁਕੁ ਵੁਵਰਜਠ
ਜਠਫ	ਸਮੈਜਿ ਸਾ.ਵ.	ਸਿਧੰ ਫ	ਜਠਧਧਧ	ਵੁਕੁ	ਵੁਧਕੁ	ਵੁਧੁਕੁਵ / ਧਵ / ਜਥ			ਮਥਰਨੁਕੁ ਵੁਵਰਜਕੁ
ਜਠਕੁ	ਧਸ਼ੁਧਤਿ ਸਾ.ਵ.	ਸਿਧੰ ਜ	ਠਜਾਧਧ	ਵੁਵ	ਵੁਠਠ	ਵੁਧੁਕੁਵ / ਧਵ / ਜਥ			ਮਥਰਨੁਕੁ ਵੁਵਰਜਠ
ਵੁਧਧ	ਜਧਵਮੁਥਾ ਸਾ.ਵ.	ਸਿਧੰ ਫ	ਫਠਵਧਧ	ਵੁਠ	ਜਠਧ	ਵੁਧੁਕੁਵ / ਧਥ / ਜਠ			ਮਥਰਨੁਕੁ ਵੁਵਰਜਠ
ਵੁਧਜ	ਯਿਰਕੋਵ ਜਿਧਵਾਰ ਮ.ਸਾ.ਵ.	ਸਿਧੰ ਜ	ਠਠਾਧਧ	ਵੁਜ	ਜਕੁਧ	ਵੁਧੁਕੁਵ / ਧਠ / ਵੁਠ			ਮਥਰਨੁਕੁ ਵੁਵਰਜਠ
ਵੁਧਵ	ਨਵਵੁਗਾ ਸਾ.ਵ.	ਸਿਧੰ ਕੁ	ਵੁਠਾਕੁਧ	ਵੁਠ	ਜਠਠ	ਵੁਧੁਕੁਥ / ਜਧ / ਜਠ			ਮਥਰਨੁਕੁ ਵੁਵਰਜਠ
ਵੁਧਥ	ਸਿਠਨਾਥ ਸਾ.ਵ.	ਸਿਧੰ ਵ	ਠਠਾਧਧ	ਵੁਵ	ਜਧਠ	ਵੁਧੁਕੁਥ / ਜਵ / ਜਜ			ਮਥਰਨੁਕੁ ਵੁਵਰਵਧ
ਵੁਧਫ	ਮਹਾਕਾਲੀ ਮਹਿਲਾ ਸਾ.ਵ.	ਸਿਧੰ ਵ	ਜਠਵਾਧਧ	ਵੁਧਠ	ਜਵਵਜ	ਵੁਧੁਕੁਥ / ਜਵ / ਜਠ			ਮਥਰਨੁਕੁ ਵੁਵਰਵਜ
ਵੁਧਕੁ	ਯਾਧੇਸ਼ਵਰ ਸਾ.ਵ.	ਸਿਧੰ ਵ	ਜਠਧਧਧ	ਥਧ	ਜਠਕੁ	ਵੁਧੁਕੁਥ / ਜਵ / ਜਠ			ਮਥਰਨੁਕੁ ਵੁਵਰਵਵ
ਵੁਧਟ	ਸਮੈਜਿ ਸਾ.ਵ.	ਸਿਧੰ ਕੁ	ਜਧਠਾਵੁਵ	ਠਠ	ਕੁਥਠ	ਵੁਧੁਕੁਵ / ਜਜ / ਧਠ			ਮਥਰਨੁਕੁ ਵੁਵਰਵਥ
ਵੁਧਠ	ਸਿਧਾਸ ਸਾ.ਵ.	ਸਿਧੰ ਕੁ	ਜਧਕੁਠਾਧਧ	ਫਜ	ਕੁਧਧ	ਵੁਧੁਕੁਵ / ਜਜ / ਧਠ			ਮਥਰਨੁਕੁ ਵੁਵਰਵਠ
ਵੁਧਫ	ਯਾਧਵਤੀ ਮਹਿਲਾ ਸਾ.ਵ.	ਸਿਧੰ ਜ,ਫ	ਜਥਵਾਧਧ	ਫਜ	ਕੁਠਵ	ਵੁਧੁਕੁਵ / ਜ / ਵੁਧ			ਮਥਰਨੁਕੁ ਵੁਵਰਵਕੁ

દ્વંદ્વ	મુમિરાજ સુદાકોદ મહિલા સા.વ.	શીર્ષં ઢ	હઠાળ	જઠદ	જઘઠઘ	દ્વંદ્વ / જન / દ્વં			મ્મર વ્દર દ્વંદ્વ
દ્વંદ્વ	વાંસી સમૈજી જનકલ્યાણ સા.વ.	શીર્ષં છ	જઠદાળ	ટળ	ઘછળ	દ્વંદ્વ / દ્ / ઘ			મ્મર વ્દર દ્વંદ્વ
દ્વંદ્વ	સિદ્ધનાથ સા.વ.	શીર્ષં ઢ	જઠછાટ	ઢદ	દ્છછ	દ્વંદ્વ / છ / છ			મ્મર વ્દર દ્વંદ્વ
દ્વંદ્વ	જયદુર્ગા મહિલા સા.વ.	શીર્ષં છ	જઠડાઢ	દ્દ	જનઢ	દ્વંદ્વ / છ / દ્ધ			મ્મર વ્દર દ્વંદ્વ
દ્વંદ્વ	નાર્ગાજુન સા.વ.	શીર્ષં છ	જઠદાઢળ	દ્છ	જનઢ	દ્વંદ્વ / છ / દ્ધ			મ્મર વ્દર દ્વંદ્વ
દ્વંદ્વ	સમૈજી વાસશરી સા.વ.	શીર્ષં જ	જઠદાઢળ	ઘઢ	દ્ઢઢ	દ્વંદ્વ / જળ / દ્વ			મ્મર વ્દર દ્વંદ્વ
દ્વંદ્વ	શિવ પાર્વતી સા.વ.	શીર્ષં જ	દ્ધઢાદ્ધ	ઢળ	દ્ઢઢ	દ્વંદ્વ / જળ / દ્વ	દ્વંદ્વ / ઢઢ / ઘળ	છ	મ્મર વ્દર દ્વંદ્વ
દ્વંદ્વ	જનચેતના સા.વ.	શીર્ષં છ	જઠડાઢઘ	ઘટ	દ્ઢઘ	દ્વંદ્વ / જળ / દ્વ			મ્મર વ્દર દ્વંદ્વ
દ્વંદ્વ	લાદાદેવ સા.વ.	શીર્ષં ઢ	જઠજાઢઢ	ટઠ	છળઢ	દ્વંદ્વ / જન / દ્			મ્મર વ્દર દ્વંદ્વ
દ્વંદ્વ	સમૈજી મહિલા સા.વ.	શીર્ષં ઢ	છદાળ	દ્ઢ	જનઢ	દ્વંદ્વ / જન / દ્છ			મ્મર વ્દર દ્વંદ્વ
દ્વંદ્વ	વૈજનાથ મહિલા સા.વ.	શીર્ષં દ્ ર ઢ	દ્વંદ્વ / ઢઢ	ઢજ	દ્ઢઢ	દ્વંદ્વ / જદ્ / જળ	દ્વંદ્વ / ઢઢ / ઘળ	છ	મ્મર વ્દર દ્વંદ્વ
દ્વંદ્વ	સમૈજી સા.વ.	શીર્ષં ઘ	જઠદાઢળ	ઢછ	ઘઢદ	દ્વંદ્વ / જદ્ / જઘ			મ્મર વ્દર દ્વંદ્વ
દ્વંદ્વ	સુનલકં સા.વ.	શીર્ષં ટ	ઢઢાઢળ	છઘ	ઘઢદ	દ્વંદ્વ / જદ્ / જઘ			મ્મર વ્દર દ્વંદ્વ
દ્વંદ્વ	રંગુનમિર સા.વ.	શીર્ષં ઠ	ઠઢાઢદ	દ્ધ	જનઢ	દ્વંદ્વ / જદ્ / જઘ			મ્મર વ્દર દ્વંદ્વ
દ્વંદ્વ	રંગુનમિર સા.વ.	શીર્ષં છ	જઠદાઢળ	ઘઘ	જનઢ	દ્વંદ્વ / જદ્ / જન			મ્મર વ્દર દ્વંદ્વ
દ્વંદ્વ	શરદી દેવ સા.વ.	શીર્ષં ઢ	જઠઠાઢઢ	દ્દ	જનઢ	દ્વંદ્વ / જદ્ / જન			મ્મર વ્દર દ્વંદ્વ
દ્વંદ્વ	મહાકાલી સા.વ.	શીર્ષં છ	જઠજાળ	ઘછ	દ્ઢઘ	દ્વંદ્વ / જદ્ / જન			મ્મર વ્દર દ્વંદ્વ
દ્વંદ્વ	માયાલુ સા.વ.	શીર્ષં ઢ	છઠાઢઢ	ઢળ	દ્ઢઢ	દ્વંદ્વ / જ / ઘજ			મ્મર વ્દર દ્વંદ્વ
દ્વંદ્વ	મહાકાલી સા.વ.	શીર્ષં છ	જઠદાઢળ	દ્ઢ	જઢઢ	દ્વંદ્વ / જ / જન			મ્મર વ્દર દ્વંદ્વ
દ્વંદ્વ	ધરધર સા.વ.	શીર્ષં છ	જઠદાઢળ	દ્ઢ	જઢઢ	દ્વંદ્વ / જ / જન			મ્મર વ્દર દ્વંદ્વ
દ્વંદ્વ	સગમ સા.વ.	શીર્ષં ટ	ઢઢાળ	ઢઢ	જઢળ	દ્વંદ્વ / જ / દ્વ			મ્મર વ્દર દ્વંદ્વ
દ્વંદ્વ	નવદુર્ગા સા.વ.	શીર્ષં દ્, ગોગન	ઢઢાળ	ઢઢ	ઘનઢ	દ્વંદ્વ / જન / જન			મ્મર વ્દર દ્વંદ્વ
દ્વંદ્વ	મગવતી સા.વ.	શીર્ષં જ, કોલખાન	ઢઢાઢઢ	ઘઠ	દ્ઢછ	દ્વંદ્વ / ઘ / ઘદ		છ	મ્મર વ્દર દ્વંદ્વ
	જમ્મા		ઠઢઢઢઢઢ	ઘછઢઢ	દ્દદ્દ				
દ્વંદ્વ	મુન્દરી સા.વ.	જોગવુના જ	દ્ઢજાઢઘ	દ્દજ	જનઢઢ	દ્વંદ્વ / ઢળ / ઘળ	દ્વંદ્વ / ઘ / ઘદ	જળ	મ્મર વ્દર દ્વંદ્વ
દ્વંદ્વ	દ્ધવાનિ સા.વ.	જોગવુના ટ	દ્વંદ્વ / ઢઢ	દ્વંદ્વ	જનઢઢ	દ્વંદ્વ / ઢળ / દ્છ	દ્વંદ્વ / ઘ / ઘદ	છ	મ્મર વ્દર દ્વંદ્વ
દ્વંદ્વ	મુન્દરી સા.વ.	જોગવુના ઢ	જઠઢઢઢ	જનદ	છળઢ	દ્વંદ્વ / ઢળ / દ્છ	દ્વંદ્વ / ઢળ / દ્ઢ	છ	મ્મર વ્દર દ્વંદ્વ
દ્વંદ્વ	તાલખોલા ચૌતારી સા.વ.	જોગવુના ટ	દ્ઢઢાળ	જનઢ	ઢઢઘ	દ્વંદ્વ / ઢળ / દ્છ	દ્વંદ્વ / ઢળ / ઢઢ	છ	મ્મર વ્દર દ્વંદ્વ
દ્વંદ્વ	નંસેરા સા.વ.	જોગવુના જ	ઘઢઢાઢઘ	દ્ઢઢ	ઢઢળ	દ્વંદ્વ / ઢળ / દ્છ	દ્વંદ્વ / ઘ / ઘદ	જળ	મ્મર વ્દર દ્વંદ્વ
દ્વંદ્વ	સિદ્ધનાથ સા.વ.	જોગવુના દ્, ઘ	જઢળળ	જનઢ	ઘછજ	દ્વંદ્વ / ઢળ / દ્છ			મ્મર વ્દર દ્વંદ્વ
દ્વંદ્વ	કુલેભાદ સા.વ.	જોગવુના ટ	દ્ઢઢાઢઢ	જનઢ	ટઘઠ	દ્વંદ્વ / ઢળ / દ્છ	દ્વંદ્વ / દ્ / જન	છ	મ્મર વ્દર દ્વંદ્વ
દ્વંદ્વ	સિદ્ધનાથ સા.વ.	જોગવુના જ	જઢઢાઢઢ	જનઢ	જનદ્	દ્વંદ્વ / ઢળ / દ્છ	દ્વંદ્વ / ઢળ / ઘદ		મ્મર વ્દર દ્વંદ્વ
દ્વંદ્વ	રામ જાનકી સા.વ.	જોગવુના ઢ	જઠઢાઢઢ	જનઢ	ટળ	દ્વંદ્વ / ઢળ / દ્છ	દ્વંદ્વ / ઢળ / જન	છ	મ્મર વ્દર દ્વંદ્વ
દ્વંદ્વ	ધનસરા સા.વ.	જોગવુના ઢ	ઘઢઢાઢઢ	જઢઢ	જનળ	દ્વંદ્વ / ઢળ / દ્ઢ	દ્વંદ્વ / ઢળ / દ્ઢ	છ	મ્મર વ્દર દ્વંદ્વ
દ્વંદ્વ	વૈજનાથ સા.વ.	જોગવુના દ્	દ્ઢળજઢ	જનઢ	ઠઢઢ	દ્વંદ્વ / ઢળ / દ્ઢ	દ્વંદ્વ / ઢળ / ઢઢ	છ	મ્મર વ્દર દ્વંદ્વ
દ્વંદ્વ	સિદ્ધનાથ સા.વ.	જોગવુના દ્	જઢઢાળ	જનઢ	ટળ	દ્વંદ્વ / ઢળ / ઘળ	દ્વંદ્વ / ઢળ / જન		મ્મર વ્દર દ્વંદ્વ
દ્વંદ્વ	સિદ્ધશર સા.વ.	જોગવુના ઢ	જનદાઢળ	જન	જનઢ	દ્વંદ્વ / ઢળ / ઘળ	દ્વંદ્વ / જદ્ / ઢઢ		મ્મર વ્દર દ્વંદ્વ
દ્વંદ્વ	નયા મહિલા સા.વ.	જોગવુના ઢ	જઢઢાઢઢ	ઠઘ	ઘજઢ	દ્વંદ્વ / ઢળ / ઘજ	દ્વંદ્વ / ઢળ / જન	છ	મ્મર વ્દર દ્વંદ્વ
દ્વંદ્વ	વૈજનાથ સા.વ.	જોગવુના ઠ	દ્વંદ્વ / જનઢ	જનઢ	જનઢ	દ્વંદ્વ / ઢળ / ઘજ	દ્વંદ્વ / ઢળ / ઢઢ	છ	મ્મર વ્દર દ્વંદ્વ
દ્વંદ્વ	આમગૌડા તાલ સા.વ.	જોગવુના ટ	જઢઢાઢઢ	ટદ	ઘજઢ	દ્વંદ્વ / ઢળ / ઘળ	દ્વંદ્વ / ઢળ / ઘળ	છ	મ્મર વ્દર દ્વંદ્વ
દ્વંદ્વ	રેરેન રુપ્પે સા.વ.	જોગવુના ટ	જઢઢાઢળ	જનઢ	ટઢજ	દ્વંદ્વ / ઢળ / ઘળ	દ્વંદ્વ / ઢળ / ઢઢ	છ	મ્મર વ્દર દ્વંદ્વ
દ્વંદ્વ	શૈલેશ્વરી સા.વ.	જોગવુના જ	જનજાઢઘ	ઢછ	ઢઢઘ	દ્વંદ્વ / ઢળ / દ્ઢ	દ્વંદ્વ / જળ / દ્વ		મ્મર વ્દર દ્વંદ્વ

દ્છપ	પ્ાંપુર સા.વ.	જોગવ્ના જ	છટાજટ	દ્ટપ	જછહછ	દ્પછહ/પધ/દ્છ	દ્પઠદ્/પધ/પહ	જપ	મ્મરલ્હરદ્ધ્પ્પરદ્જ
દ્છજ	ધનુકે સા.વ.	જોગવ્ના જ	ઠજાટહ	હહ	જહછ	દ્પછહ/પધ/દ્છ	દ્પઠધ/પહ/પહ		મ્મરલ્હરદ્ધ્પ્પરદ્દ
દ્છદ્	દક્ષિણકાલી મ. સા.વ.	જોગવ્ના જ	જદ્દાહ્પ	હઠ	દ્દટ	દ્પછહ/પધ/દ્છ	દ્પઠપ/પજ/ધપ	છ	મ્મરલ્હરદ્ધ્પ્પરદ્ધ
દ્છધ	સન્તોપિ સા.વ.	જોગવ્ના જ	હહાળ્પ	હદ્	દ્ટપ	દ્પછહ/પધ/પછ	દ્પઠહ/પટ/જછ		મ્મરલ્હરદ્ધ્પ્પરદ્હ
દ્છઢ	વેવિધુરા મહિલા સા.વ.	જોગવ્ના દ્	જળજાછ્પ	જહધ	હદ્ધ	દ્પઠજ/પહ/જજ	દ્પઠછ/જજ/દ્પ		મ્મરલ્હરદ્ધ્પ્પરદ્ઠ
દ્છઙ	ભુવનેશ્વરી મહિલા સા.વ.	જોગવ્ના હ,હ	હઠાછ્પ	જદ્હ	હદટ	દ્પઠજ/પજ/જઠ	દ્પઠટ/જજ/જહ		મ્મરલ્હરદ્ધ્પ્પરદ્ઢ
દ્છટ	ભાગેશ્વર સા.વ.	જોગવ્ના ઠ	હહાછ્પ	જજટ	ઠટપ	દ્પઠજ/પજ/દ્હ	દ્પઠટ/પધ/દ્જ	જપ	મ્મરલ્હરદ્ધ્પ્પરદ્ઢ
દ્છઠ	મધુબન મહિલા સા.વ.	જોગવ્ના જ	હહાળ્પ	હછ	છહહ	દ્પઠજ/જદ્/પદ્	દ્પઠઠ/જ/દ્હ		મ્મરલ્હરદ્ધ્પ્પરદ્ધ
દ્છઢ	સજુગાનિ સા.વ.	જોગવ્ના જ	દ્પળપદ્	જળજ	ટપહ	દ્પઠદ્/પદ્/જટ	દ્પઠધ/પધ/ધજ	છ	મ્મરલ્હરદ્ધ્પ્પરદ્હ
દ્છઢ	સિહનાથ સા.વ.	જોગવ્ના ઠ	જળ્પહહ	દ્હ	જહહ	દ્પઠદ્/જજ/દ્ટ	દ્પઠઠ/પહ/ધપ	છ	મ્મરલ્હરદ્ધ્પ્પરદ્ધ
દ્ટપ	પન્ચકન્યા મ. સા.વ.	જોગવ્ના ઠ	હળહહ	ટજ	ધટજ	દ્પઠધ/પધ/જહ	દ્પઠધ/પદ્/દ્છ	છ	મ્મરલ્હરદ્ધ્પ્પરદ્ધ
દ્ટજ	દુર્ગા ભગવતી સા.વ.	જોગવ્ના હ	જહછાળ્પ	ટટ	હટહ	દ્પઠછ/ધ/દ્દ			મ્મરલ્હરદ્ધ્પ્પરદ્ધધ
દ્ટદ્	વૈજનાથ સા.વ.	જોગવ્ના હ	જહળઠટ	હધ	દ્ટધ	દ્પઠછ/ધ/દ્દ			મ્મરલ્હરદ્ધ્પ્પરદ્હહ
દ્ટધ	ભગવતી સા.વ.	જોગવ્ના ઠ	જટદ્ાળ્પ	ટપ	ધછટ	દ્પઠછ/ધ/દ્ધ	દ્પઠજ/પછ/જછ		મ્મરલ્હરદ્ધ્પ્પરદ્હહ
દ્ટહ	સલ્લેરી સા.વ.	જોગવ્ના હ	જહહાહટ	હહ	હદ્જ	દ્પઠછ/ટ/ઠ			મ્મરલ્હરદ્ધ્પ્પરદ્ઢટ
દ્ટછ	જયલક્ષ્મી સા.વ.	જોગવ્ના હ	જહઠાટપ	હપ	ધછહ	દ્પઠછ/હ/ધ	દ્પઠજ/જપ/પદ્	છ	મ્મરલ્હરદ્ધ્પ્પરદ્હહ
દ્ટટ	સિહ ભગવતી સા.વ.	જોગવ્ના હ	જહહાછ્પ	જળઠ	ઠધજ	દ્પઠછ/હ/જઠ	દ્પઠટ/જદ્/જછ		મ્મરલ્હરદ્ધ્પ્પરદ્હહ
દ્ટઠ	જરાયોશાલ સુન્દરી મ.સા.વ.	જોગવ્ના દ્	દ્હઠાજદ્	જદ્જ	ટહછ	દ્પઠછ/જદ્/જપ	દ્પઠદ્/પધ/ધજ	છ	મ્મરલ્હરદ્ધ્પ્પરદ્છદ્
દ્ટહ	ત્રિશુલી મ.સા.વ.	જોગવ્ના દ્	જહછાળ્પ	જજધ	ઠઠઠ	દ્પઠછ/જદ્/જપ			મ્મરલ્હરદ્ધ્પ્પરદ્ધધ
દ્ટહ	ગૈલેશ્વર	જોગવ્ના હ	જહટાળ્પ	છહ	ધછજ	દ્પઠટ/જજ/ટ			મ્મરલ્હરદ્ધ્પ્પરદ્છહ
દ્ટપ	વઠ્ઠાલ હરિયાલી	જોગવ્ના હ	જઠહાળ્પ	ધપ	દ્દ્ઠ	દ્પઠટ/જજ/જધ			મ્મરલ્હરદ્ધ્પ્પરદ્છટ
દ્ટજ	સિહ ભગવતી સા.વ.	જોગવ્ના હ	જધહાછ્પ	હહ	ધછહ	દ્પઠછ/હ/જઠ			મ્મરલ્હરદ્ધ્પ્પરદ્છઠ
દ્ટદ્	કેરાવારી સા.વ.	જોગવ્ના ટ	દ્હદ્દાહહ	ઠજ	ધહછ	દ્પઠઠ/જ/ધજ	દ્પઠધ/પધ/પછ	છ	મ્મરલ્હરદ્ધ્પ્પરદ્છહ
દ્ટધ	ધરમપાત્રી સા.વ.	જોગવ્ના ઠ, હ	દ્જજાટહ	હછ	જહહ	દ્પઠધ/ધ/જઠ		છ	મ્મરલ્હરદ્ધ્પ્પરદ્ઠજ
દ્ટહ	સિહનાથ સા.વ.ઉ.સ.	પ.ન.પા. જપ	જધધાટદ્	ધહ	જઠજ	દ્પઠધાજાજાહ			મ્મરલ્હરદ્ધ્પ્પરદ્ઠદ્
	જમ્મા		ઠટટહાહટ	હહળટ	દ્છધદ્ધ				
	કૂલ જમ્મા		જછજજજાહઠ	ઠહધહ	હઠટજધ				
	ઈ.વ.કા. : સર્લંગા								
દ્ઠછ	ધોવિહોલા સા.વ.	અ.ન.પા. છ	છહાહજ	ધહ	દ્ટછ	દ્પહહ/પધ/ધજ	દ્પઠજ/પધ/ધદ્	છ	મ્મરપ્પરદ્હરપ્પજ
દ્ઠટ	ભુવનેશ્વરી જલદેવિ સા.વ.	અ.ન.પા. હ	ળહળ	ઠહ	હહછ	દ્પહહ/પધ/ધજ	દ્પઠહ/પધ/દ્ઠ		મ્મરપ્પરદ્હરપ્પદ્
દ્ઠઠ	પરિવન સા.વ.	અ.ન.પા. હ	જજાછદ્	જજહ	ટછટ	દ્પહહ/પધ/ધજ	દ્પઠહ/પધ/જહ		મ્મરપ્પરદ્હરપ્પધ
દ્ઠહ	સલકટ્ટે સા.વ.	અ.ન.પા. હ	દ્હાછ્પ	હજ	છહદ્	દ્પહહ/પધ/દ્હ	દ્પઠપ/પહ/જદ્	જપ	મ્મરપ્પરદ્હરપ્પહ
દ્ઠહ	મુમિરાજ સા.વ.	અ.ન.પા. હ,હ	ળાટપ	ઠદ્	ટપજ	દ્પહહ/પધ/દ્હ	દ્પઠહ/પધ/દ્ઠ		મ્મરપ્પરદ્હરપ્પહ
દ્ઠપ	શિયાસાન સા.વ.	અ.ન.પા. દ્	હઠાટપ	હહ	જઠહ	દ્પછ્પ/પધ/ધજ	દ્પઠજ/જદ્/પજ	છ	મ્મરપ્પરદ્હરપ્પટ
દ્ઠજ	ત્રિપુરા સુન્દરી સા.વ.	અ.ન.પા. જ ર દ્	ઠછળળ્પ	ધપજ	દ્દ્જહ	દ્પછ્પ/પધ/ધજ	દ્પઠટ/જ/દ્		મ્મરપ્પરદ્હરપ્પઠ
દ્ઠદ્	વૈષ્ણવર શ્દાલ પાતિહલ્લા સા.વ.	અ.ન.પા. દ્	ટટાહછ	જછદ્	હદ્છ	દ્પછ્પ/પધ/ધજ	દ્પઠહ/પધ/ધજ	છ	મ્મરપ્પરદ્હરપ્પહ
દ્ઠધ	વુશાકાફલ સા.વ.	અ.ન.પા. જ	છઠાદ્પ	ટટ	ધટહ	દ્પહહ/પછ/દ્દ	દ્પઠદ્/પધ/ધજ	જપ	મ્મરપ્પરદ્હરપ્પહ
દ્ઠહ	અસિગામ સા.વ.	અ.ન.પા. જજ	હાહઠ	દ્પધ	જળહટ	દ્પછ્પ/પધ/ધજ	દ્પઠજ/જપ/જહ	જપ	મ્મરપ્પરદ્હરપ્પજ
દ્ઠછ	સલાની સા.વ.	અ.ન.પા. હ	જદ્દાહહ	છહ	હહધ	દ્પછ્પ/પધ/ધજ	દ્પઠહ/પધ/દ્ઠ		મ્મરપ્પરદ્હરપ્પજ
દ્ઠટ	કેદાર સહશ્રાંલિ સા.વ.	અ.ન.પા. જ	ધાટપ	હહ	ધજટ	દ્પછ્પ/પધ/ધજ	દ્પઠહ/પધ/દ્ઠ		મ્મરપ્પરદ્હરપ્પદ્
દ્ઠહ	ઋષિહોલા માલમ સા.વ.	અ.ન.પા. જ	જછધાહધ	હપ	હછહ	દ્પછ્પ/પધ/ધજ	દ્પઠજ/પધ/દ્છ		મ્મરપ્પરદ્હરપ્પધ
દ્ઠહ	શિયાસાન ધોવિહોલા મુગરહાલી મહિલા સા.વ.	અ.ન.પા. હ, છ	જછાદ્ટ	જળહ	ટહટ	દ્પછજ/પધ/ધપ	દ્પઠદ્/પધ/ધજ	જપ	મ્મરપ્પરદ્હરપ્પહ

दडढ	माभुको कंढाल सा.व.	अ.न.पा. ज	जडाणछ	ढठ	घजण	दणछज / पघ / घण	दण्टट / जज / जढ	जण	झरपजइहरजछ
दृढ	कैलपाल सा.व.	अ.न.पा. ज	दृछाण	जघ	जजघ	दणछज / पघ / घण	दणछठ / पघ / दृ		झरपजइहरजट
दृदज	परिवन सा.व.	अ.न.पा. छ	दृढाटज	घढ	दृदघ	दणछज / पघ / घण	दण्टढ / पघ / जढ		झरपजइहरजठ
दृदद	देउचना सा.व.	अ.न.पा. ढ	ढघाछण	छढ	दृढठ	दणछज / पघ / घण	दण्टट / जद / जद		झरपजइहरजढ
दृदघ	सिङवावा सा.व.	अ.न.पा. ज	ढघाजद	ढण	जठद	दणछज / पघ / घण	दणठज / पढ / पठ	जण	झरपजइहरजढ
दृढढ	झपिखोला महिला सा.व.	अ.न.पा. छ	टटादृछ	दृढढ	जटघघ	दणछज / पघ / घण	दण्टढ / पघ / घज		झरपजइहरदण
दृढछ	सिरादे देउचना सा.व.	अ.न.पा. ढ	ढछाण	घण	दृघ	दणछज / पघ / घण	दण्टछ / पघ / जठ		झरपजइहरदृज
दृढट	समैज महिला सा.व.	अ.न.पा. ढ	घजणण	छट	दृढढ	दणछद / पघ / दृछ	दण्टढ / घ / घज		झरपजइहरदृद
दृढठ	परिवन मरेलिसैन सा.व.	अ.न.पा. जण	घडाणण	ढढ	दृछण	दणछज / पढ / दृछ	दण्टठ / घ / दृछ		झरपजइहरदृघ
दृढढ	सराउनिका रेना सा.व.	अ.न.पा. छ	ढाणण	ढद	दृघज	दणछज / पढ / दृछ	दण्टढ / पघ / घज		झरपजइहरदृढ
दृढढ	असिगाम सा.व.	अ.न.पा. छ	ढाघद	घठ	दृदृज	दणछद / पघ / दृछ	दण्टद / पघ / घण	जण	झरपजइहरदृछ
घणण	पारिवन सा.व.	अ.न.पा. दृ, घ	जजटाणढ	ढढ	छढढ	दणछद / पघ / दृढ	दण्टद / पघ / घण	जण	झरपजइहरदृट
घणज	धारि महिला सा.व.	अ.न.पा. छ	दृटाटण	घढ	दृटण	दणछद / पघ / दृढ	दण्टट / जद / जद		झरपजइहरदृठ
घणदृ	झपिखोला विरपता सा.व.	अ.न.पा. ङ	ढटाणण	जछद	ढढढ	दणछज / पघ / दृठ	दण्टट / जद / जद	जण	झरपजइहरदृढ
घणघ	चौदि सा.व.	अ.न.पा. ट	छघाढढ	ठट	ढघठ	दणछद / पढ / दृज	दणठज / पघ / घद	छ	झरपजइहरदृढ
घणढ	शान्ति सा.व.	अ.न.पा. ढ	जघटाढढ	छढ	घजछ	दणछघ / पघ / दृठ	दणठज / जण / जढ	जण	झरपजइहरघण
घणछ	मेरिचौद सा.व.	अ.न.पा. ढ	दृजाणण	जढ	ढढ	दणछघ / पघ / दृठ	दण्टछ / पघ / दृछ		झरपजइहरघज
घणट	शान्ति सा.व.	अ.न.पा. ज	जजाघढ	ठण	घदृण	दणछघ / पघ / दृठ	दणठण / ढ / जद		झरपजइहरघदृ
घणठ	वजेसिम चिउरीपहाद सा.व.	अ.न.पा. जण	ढढाछण	छढ	घढढ	दणछघ / पघ / दृठ	दण्टट / पघ / दृघ	जण	झरपजइहरघघ
घणढ	सहश्रलिंग धुरा सा.व.	अ.न.पा. ज	ढढादृछ	छठ	घणछ	दणछघ / पघ / दृठ	दणठज / जण / जढ	जण	झरपजइहरघढ
घणढ	आदित्यपुर सा.व.	अ.न.पा. दृ, घ, ढ	ढटाणण	टण	घढढ	दणछघ / पछ / दृघ	दणठज / पघ / घद	छ	झरपजइहरघछ
घजण	लेश्वर धार्मिक सा.व.	अ.न.पा. ढ	जाछण	ढज	टघढ	दणछघ / पछ / दृघ			झरपजइहरघट
घजज	सिरमखोला म. सा.व.	अ.न.पा. छ	ठाढठ	ढघ	दृज	दणछघ / जद / दृढ	दण्टट / पघ / दृज		झरपजइहरघठ
घजदृ	विजोदा सल्लोदि सा.व.	अ.न.पा. जण	जडाणण	घदृ	जटछ	दणछढ / पघ / घण	दण्टण / जण / पढ		झरपजइहरघढ
घजघ	भौतरे पातल सा.व.	अ.न.पा. जण	छजाणण	दृढठ	जटघठ	दणछढ / पघ / घण	दण्टज / पघ / जण		झरपजइहरघढ
घजढ	हावादांसि म. सा.व.	अ.न.पा. छ	दृघढ	घठ	दृज	दणछढ / पघ / घण	दण्टद / पघ / घण	जण	झरपजइहरदण
घजछ	समैज पातल सा.व.	अ.न.पा. जज	ढाणण	ढढ	ढदघ	दणछढ / पघ / घण	दण्टछ / पघ / जठ		झरपजइहरदृज
घजट	प्रांगिरी म. सा.व.	अ.न.पा. छ	छाढछ	ढढ	दृढट	दणछछ / पघ / घज	दणठण / जज / जद		झरपजइहरदृद
घजठ	रोन्दयान म. सा.व.	अ.न.पा. छ	जढादण	छढ	घदृघ	दणछछ / पघ / घज	दण्टट / जद / जद	जण	झरपजइहरदृघ
घजढ	ग्वासि सा.व.	अ.न.पा. ट	टघाढज	दृणढ	जछढठ	दणछट / पघ / घण	दण्टढ / पघ / घज		झरपजइहरदृढ
घजढ	विषा भगवति म. सा.व.	अ.न.पा. घ	छाघण	ढण	दृदृ	दणछट / पघ / घण	दण्टट / पघ / घज	जण	झरपजइहरदृछ
घदृण	शितल सा.व.	अ.न.पा. ठ	ढाठदृ	दृठ	दृण्ट	दणछढ / जद / जठ	दण्टघ / पघ / पद		झरपजइहरदृट
घदृज	भूमिराज शान्ति सा.व.	अ.न.पा. ट	ढठाछट	जदृठ	ढजछ	दणछढ / पढ / पढ	दणठज / पज / दृघ		झरपजइहरदृठ
घदृदृ	भन्दारी महिला सा.व.	अ.न.पा. जण	दृढादण	दृढ	जठठ	दण्टज / जद / जण	दण्टट / जण / दृद	जण	झरपजइहरदृढ
घदृघ	राजपुर सा.व.	अ.न.पा. घ	दृढादृज	दृढ	दृजघ	दण्टज / जद / घण	दण्टद / पघ / जढ	छ	झरपजइहरदृढ
घदृढ	शिखर कैलाश सा.व.	अ.न.पा. ट, ठ	जठटाटण	घघण	दृढजट	दण्टदृ / जण / घण	दण्टढ / पद / ज		झरपजइहरदृण
घदृछ	भन्दकट्टे सेलास सा.व.	अ.न.पा. जज	जणजढ	घण	जछठ	दण्टघ / जद / पढ			झरपजइहरदृज
घदृट	कालापत्यर सा.व.	अ.न.पा. ट	घढटाजठ	जढण	जढघज	दण्टघ / जद / जढ	दणठण / ठ / जढ		झरपजइहरदृद
घदृठ	भूमिराज सा.व.	अ.न.पा. ज	जढादण	दृढ	जढदृ	दण्टढ / ङ / दृण			झरपजइहरदृघ
घदृढ	चन्द्रपुर सा.व.	अ.न.पा. ठ	जटघाठठ	दृढढ	जढटढ	दण्टछ / छ / जढ	दणठज / ज / ठ	छ	झरपजइहरदृढ
घदृढ	लेकी समैजी सा.व.	अ.न.पा. ठ	टढाघछ	टढ	ढटढ	दण्टठ / घ / दृट			झरपजइहरदृछ
घघण	विरादे सा.व.	अ.न.पा. दृ, घ	जघठाटढ	जठढ	ढदृढ	दण्टदृ / घ / दृज		ढ	झरपजइहरदृछट

घघज	जय भगवती सा.व.	अ.न.पा. घ	दृढाटज	ढढ	दृढप	दृणठदृ/घ/घप		ज्ञप	झरपजरणदृरछठ
घघदृ	जय रेशल सा.व.	अ.न.पा. घ	जघठाटठ	ढट	छठढ	दृणठदृ/घ/घप		ज्ञप	झरपजरणदृरछढ
घघघ	वैजनाथ दुदेश्वर सा.व.	अ.न.पा. घ	दृढाढघ	ठघ	घढट	दृणठदृ/घ/घज		छ	झरपजरणदृरछढ
घघढ	ब्रह्मकेदार सा.व.	अ.न.पा. घ	दृजठ	छठ	घणट	दृणठघ/घ/छ		छ	झरपजरणदृरठप
घघछ	कैलपाल सा.व.	अ.न.पा. घ	ढढाण	ढदृ	छघप	दृणठघ/घ/घज		छ	झरपजरणदृरटज
घघट	कसे महिला सा.व.	अ.न.पा. ठ	ढाणट	दृढ	जढघ	दृणठठ/घ/दृठ		ज्ञप	झरपजरणदृरटदृ
	जम्मा		ढटढठाढढ	छघजढ	घढढढढ				
घघठ	परिवन सा.व.	समैज ज,ढ	जदृघाछप	जजठ	ढटढ	दृणछज/णछ/णढ	दृणटघ/णघ/जछ		झरपजरणदृरणज
घघढ	त्रिशुल सा.व.	समैज ढ,ट	जढघाघप	टघ	घठढ	दृणछघ/णघ/दृठ	दृणठज/ज्ञप/जढ	छ	झरपजरणदृरणदृ
घघढ	समैज सल्लेर सा.व.	समैज छ,ढ	घजछाढछ	ढछ	टघदृ	दृणछछ/णठ/दृट	दृणटछ/जदृ/ज्ञप		झरपजरणदृरणघ
घढप	शिखर सुईनोव सा.व.	समैज घ,छ,ढ	टजाढठ	जढछ	जढजज	दृणछट/णघ/घप	दृणटघ/णघ/जढ		झरपजरणदृरणढ
घढज	कालिका सा.व.	समैज ठ	जढाठदृ	घढ	जदृट	दृणछठ/णघ/दृदृ	दृणटट/णघ/दृज		झरपजरणदृरणछ
घढदृ	समैज साईरोना सा.व.	समैज ठ,ढ	दृढाण	ढढ	छघढ	दृणछढ/णठ/णढ	दृणठण/णघ/दृछ	छ	झरपजरणदृरणट
	जम्मा		ठघजाढढ	छढघ	घढढछ				
घढघ	भादीवन सा.व.	कोरेली ठ	ढढजण	ढढप	घदृढढ	दृणछछ/णठ/दृढ			झरपजरणदृरणज
घढढ	पलेयर सा.व.	कोरेली ङ, ढ	ढठदृाण	जट	ढछढ	दृणछछ/ज्ञप/जढ	दृणटट/णज/णट		झरपजरणदृरणदृ
घढछ	सेलासधुरा सा.व.	कोरेली ट	छठादृछ	ठज	छणज	दृणछट/णघ/घप	दृणटट/जदृ/जछ	ज्ञप	झरपजरणदृरणघ
घढट	भेलगना सा.व.	कोरेली ङ	छजाठछ	घट	दृदृढ	दृणछट/णघ/घप	दृणटट/जज/जढ		झरपजरणदृरणढ
घढठ	लालीगुरास सा.व.	कोरेली दृ	जढाण	ढठ	छढदृ	दृणछट/णघ/घप	दृणठघ/णघ/घज	छ	झरपजरणदृरणछ
घढढ	भाउनिगना सा.व.	कोरेली ढ,छ	टटाढज	जछढ	ढजढ	दृणटढ/णदृ/जढ			झरपजरणदृरणट
घढढ	सेलास सा.व.	कोरेली ट	ढाढट	दृढ	दृदृठ	दृणटछ/जदृ/दृ			झरपजरणदृरणठ
घछप	शुआखोला सा.व.	कोरेली ठ	जठट	ढठ	छठघ	दृणठघ/दृ/दृछ			झरपजरणदृरणढ
	जम्मा		ज्ञघढदृाढठ	ढठछ	टठठठ				
घछज	काला पातल सा.व.	अजयमेरु ढ, छ	जघढाघठ	छदृ	घदृढ	दृणछप/णढ/जछ	दृणठप/णढ/ढ	छ	झरपजरणदृरणज
घछदृ	विनायक महिला सा.व.	अजयमेरु ज	छाटप	घघ	दृदृट	दृणछट/णछ/दृदृ	दृणटट/णघ/जठ	ज्ञप	झरपजरणदृरणदृ
घछघ	रानी सा.व.	अजयमेरु ठ	दृघाढढ	ढज	दृछढ	दृणछघ/णघ/दृदृ	दृणटछ/णदृ/णढ		झरपजरणदृरणघ
घछढ	कैलपाल सा.व.	अजयमेरु ट	ठछाठछ	ढढ	जढट	दृणटज/णघ/णढ			झरपजरणदृरणढ
घछछ	कृष्ण विहार सा.व.	अजयमेरु ङ	घढाढघ	टदृ	घठठ	दृणटदृ/णढ/णठ	दृणठज/घ/घदृ	ज्ञप	झरपजरणदृरणछ
घछट	वेताल सा.व.	अजयमेरु घ, छ	जछछाढदृ	घघछ	दृजण	दृणटघ/ढ/घप	दृणठप/घ/दृछ		झरपजरणदृरणट
घछठ	विन्द्रधुरा सा.व.उ.स.	अजयमेरु ज र दृ	घढढ	दृणढ	जजठघ	दृणठघाजजाढढ			झरपजरणदृरणठ
	जम्मा		ढघघाणट	ठठज	ढटजण				
	कूल जम्मा		ठछढढाणढ	ठटछठ	छणदृठट				
ई.व.का. : लाकम									
घछढ	सुनकट्टे पहाड सा.व.	भद्रपुर दृ	ठाण	घदृ	जछढ	दृणछप/णघ/घज	दृणटट/णज/ज्ञप	ज्ञप	झरीवजछरणज
घछढ	भरनशुगा सा.व.	भद्रपुर दृ	छाण	छढ	ढटज	दृणछप/णघ/घज	दृणछट/णघ/दृठ	छ	झरीवजछरणदृ
घटप	सत्यचौरा सा.व.	भद्रपुर दृ	ढाटट	जढ	जछढ	दृणछज/णघ/घप	दृणटछ/जदृ/ज्ञप	ज्ञप	झरीवजछरणघ
घटज	मुसमना सा.व.	भद्रपुर ढ,छ	छघाढछ	जणछ	टढढ	दृणछप/णघ/घज	दृणटट/णघ/दृघ	ठ	झरीवजछरणढ
घटदृ	रानि सा.व.	भद्रपुर ढ,छ	जढछाठट	जणछ	टढढ	दृणछज/णघ/घप	दृणटट/ज/ज्ञप	छ	झरीवजछरणछ
घटघ	नौना सा.व.	भद्रपुर ज,ढ,छ,ट	छढाण	जढघ	जजछढ	दृणछज/णघ/घप	दृणठप/णघ/घज	ज्ञप	झरीवजछरणट
घटढ	चम्मेताल सा.व.	भद्रपुर घ,ढ,ठ	ढाण	दृठ	जढठ	दृणछदृ/जदृ/णछ	दृणटट/ज/जठ	ज्ञप	झरीवजछरणठ
	जम्मा		घजढाघठ	ढढढ	घढछढ				
घटछ	सुदिल सा.व.	वगरको ६ ढ	जढढाढछ	दृढ	जढट	दृणछघ/णघ/दृठ	दृणठघ/णघ/दृढ	छ	झरीवजछरणज

ઘટટ	વિરાદે સા.વ.	વગરકોદે ડ,ઢ	ઘડાઠછ	ઢજ	જટડ	દ્ણછઘ/૫ઘ/દ્ઠ	દ્ણઠઘ/જ૫/ઠ	રેદાલ ર ભાગેશ્વર એકિકરો (જાણ)	મ્મરીવજટરપદ્
ઘટઠ	વહુમુખિ સા.વ.	વગરકોદે ડ	દ્ઠઠાજ૫	ઢઢ	દ્જઢ	દ્ણછઘ/જદ્/૫ઘ	દ્ણઠઘ/૫ઘ/ઘજ	છ	મ્મરીવજટરપઘ
ઘટઢ	કૈલપાલ સા.વ.	વગરકોદે ડ,ઢ	જછઠાઘ૫	ઘઢ	દ્દ્જ	દ્ણછઘ/જદ્/દ્છ	દ્ણઠઘ/જજ/૫ઢ	છ	મ્મરીવજટરપઢ
ઘટઢ	ભાગેશ્વર સા.વ.	વગરકોદે ડ	દ્દ્ણઘદ્	છઢ	ઘદ્ઢ	દ્ણછઢ/૫દ્/દ્ઘ	દ્ણઠજ/૫ટ/૫દ્	જ૫	મ્મરીવજટરપછ
ઘઠ૫	વિશક્તિ વેતાલ સા.વ.	વગરકોદે છ	જઢજાઢટ	ઢઢ	દ્ણઘ	દ્ણછછ/૫ઘ/ઘજ	દ્ણઠજ/જ૫/ટ	જ૫	મ્મરીવજટરપટ
ઘઠજ	દુોશ્વર સા.વ.	વગરકોદે ઢ	ઢઘાછ૫	ઢજ	દ્ધઢ	દ્ણછછ/૫ઘ/ઘજ	દ્ણઠજ/ઘ/દ્ઢ	જ૫	મ્મરીવજટરપઠ
ઘઠદ્	સૌન્દર્ય સા.વ.	વગરકોદે ઠ	ઘઢઢાજ૫	ઢદ્	દ્ઢટ	દ્ણછછ/૫ઘ/ઘજ	દ્ણઠજ/જદ્/દ્ધ	છ	મ્મરીવજટરપઢ
ઘઠઘ	કિલેલક સા.વ.	વગરકોદે ટ	દ્ધદ્દાટ૫	જ૫જ	છઢઠ	દ્ણછઠ/૫ઘ/દ્દ	દ્ણઠદ્/૫જ/જ૫	છ	મ્મરીવજટરપઢ
ઘઠઢ	રેદાલ ભાગેશ્વર સા.વ.	વગરકોદે છ	ઠઢાદ્ઢ	ઢજ	ઘઢજ	દ્ણછઠ/૫ઠ/જટ	દ્ણઠ૫/૫ઢ/જદ્	જ૫	મ્મરીવજટરજ૫
ઘઠછ	માલિકા સા.વ.	વગરકોદે છ	ઢજાઢઠ	દ્છ	જઢટ	દ્ણછઠ/૫ઘ/દ્દ	દ્ણઠ૫/ઢ/જજ	જ૫	મ્મરીવજટરજદ્
ઘઠટ	અસિશામ હરિયાલી સા.વ.	વગરકોદે છ	દ્છઢાઢઢ	ઢઘ	છઠઢ	દ્ણટઢ/ટ/ઢ	દ્ણઠ૫/ઘ/દ્છ	જ૫	મ્મરીવજટરજઘ
ઘઠઠ	સિજનાથ સા.વ.	વગરકોદે ઢ	જઢઢાજઢ	ઢઢ	દ્ઢઠ	દ્ણટઢ/ઢ/દ્છ	દ્ણઠ૫/ઘ/ઘ		મ્મરીવજટરજઢ
ઘઠઢ	મગવતી સા.વ.	વગરકોદે ઢ	જઢજાઠઠ	જઢ૫	જદ્ઢ	દ્ણટટ/જજ/ટ	દ્ણઠ૫/૫ઘ/ઘજ	છ	મ્મરીવજટરજછ
ઘઠઢ	મહાદેવ સા.વ.	વગરકોદે ઢ	ઘદ્દાઠછ	ટદ્	ઘજ૫	દ્ણટટ/જ૫/દ્ઢ	દ્ણઠદ્/જજ/દ્ઢ	છ	મ્મરીવજટરજટ
ઘઢ૫	કુચલી સા.વ.	વગરકોદે દ્,ઘ,ઢ	દ્ઢટાદ્૫	છઢ	ઘઢઢ	દ્ણટઢ/ઘ/છ	દ્ણઠ૫/૫ઘ/ઘજ	છ	મ્મરીવજટરજઠ
ઘઢજ	લાલિગુરાશ સા.વ.	વગરકોદે ઢ, છ	ઘઠઠાઘઢ	ઢઢ	છજઠ	દ્ણટઢ/જજ/જઢ	દ્ણઠ૫/૫ઘ/ઘજ	છ	મ્મરીવજટરજઢ
ઘઢદ્	સિજનાથશિખર સા.વ.	વગરકોદે ઠ	દ્ણ૫ઠદ્	ટ૫	ઘઢ૫	દ્ણઠ૫/ઘ/ઘ૫			મ્મરીવજટરજઢ
ઘઢઘ	કલ્દો સા.વ.ઝ.સ.	વગરકોદે જ ર દ્ ડુગરી	ઢઢાઢઘ	ઢઢ	દ્ઢઘ	દ્ણઠઘાઢાજ૫			મ્મરીવજટરદ્૫
	જમ્મા		ઘઢજછાટજ	જજઢટ	ટઢઠઠ				
ઘઢઢ	લદ્કોઈલા સા.વ.	ચિપુર ઢ	છાછઢ	ઘજ	જઢ૫	દ્ણછદ્/૫ઘ/દ્ઠ	દ્ણટછ/જજ/દ્ઢ	જ૫	મ્મરીવજઢદ્૫જ
ઘઢછ	હાલિદ્દા સા.વ.	ચિપુર જ, ઘ	જઢાટટ	જ૫દ્	ટ૫ઠ	દ્ણછદ્/૫ઘ/દ્ઠ	દ્ણટછ/જજ/દ્ઢ	જ૫	મ્મરીવજઢદ્૫દ્
ઘઢટ	દુદ્માઠો સા.વ.	ચિપુર ઢ	દ્ઠાઠ	જછ	જજ૫	દ્ણછદ્/૫ઘ/દ્ઢ	દ્ણટટ/ઘ/જઠ	જ૫	મ્મરીવજઢદ્૫ઘ
ઘઢઠ	ધારાપાનિ સા.વ.	ચિપુર જ, ઘ	દ્દા૫ઘ	જ૫દ્	ટ૫ઠ	દ્ણછદ્/૫ઘ/દ્ઢ	દ્ણટછ/જજ/દ્ઢ	જ૫	મ્મરીવજઢદ્૫ઢ
ઘઢઢ	જમન્ના સા.વ.	ચિપુર જ	ટાજ૫	જઘ	ઠ૫	દ્ણછદ્/૫ઘ/દ્ઢ	દ્ણટટ/૫ઘ/દ્જ	જ૫	મ્મરીવજઢદ્૫છ
ઘઢઢ	વામ્પાનિ સા.વ.	ચિપુર જ, ઘ	દ્ણ૫ટ	જ૫દ્	ટ૫ઠ	દ્ણછદ્/૫ઘ/દ્ઢ	દ્ણટછ/જજ/દ્ઢ	જ૫	મ્મરીવજઢદ્૫ટ
ઘઢ૫	પોહરા સા.વ.	ચિપુર ઠ	ઢા૫૫	જઢ	જજઠ	દ્ણછદ્/જદ્/૫છ	દ્ણટટ/જ/જઠ	છ	મ્મરીવજઢદ્૫ઠ
ઘઢજ	કેદાર સા.વ.	ચિપુર છ	જજાઠછ	જ૫	ઢ૫	દ્ણછઘ/૫ઘ/દ્ઠ	દ્ણટટ/૫ઘ/દ્જ	જ૫	મ્મરીવજઢદ્૫ઢ
ઘઢદ્	જગન્નાથ મન્દલિક સા.વ.	ચિપુર જ,ટ	જછા૫ઘ	ઢછ	છઘઠ	દ્ણછઢ/૫દ્/દ્ધ	દ્ણટટ/૫ઘ/જઠ	જ૫	મ્મરીવજઢદ્૫ઢ
ઘઢઘ	દુન્સુનિ સા.વ.	ચિપુર જ,દ્,ઘ	જ૫છા૫૫	જછટ	ઢઢઢ	દ્ણછઢ/૫દ્/દ્ધ	દ્ણઠ૫/૫ઘ/ઘજ	જ૫	મ્મરીવજઢદ્૫જ૫
ઘઢઢ	ખાલદુકુરી સા.વ.	ચિપુર છ, ઢ	જછાછઢ	ઢદ્	છછ૫	દ્ણછઢ/૫દ્/દ્ધ	દ્ણટટ/ઘ/જઠ	જ૫	મ્મરીવજઢદ્૫જ
ઘઢછ	જગન્નાથ સા.વ.	ચિપુર ઢ, ઢ	ટા૫ઢ	ઢઘ	છદ્ટ	દ્ણછછ/૫ઘ/ઘજ	દ્ણટટ/ઘ/જઠ	જ૫	મ્મરીવજઢદ્૫જદ્
ઘઢટ	માઈતિ મહિલા સા.વ.	ચિપુર ઢ	ઠદ્જાછ	ઢજ	ઘછજ	દ્ણછઠ/૫દ્/જઢ	દ્ણઠ૫/૫ઘ/દ્ઢ	જ૫	મ્મરીવજઢદ્૫ઘ
ઘઢઠ	કૈલાશ સા.વ.	ચિપુર દ્,ઘ,ઢ	જદ્ણઢછ	ઢઘ	ઢઢઢ	દ્ણછઢ/૫ઘ/દ્છ	દ્ણઠ૫/ઘ/દ્જ	છ	મ્મરીવજઢદ્૫ઢ
ઘઢઢ	ભાગેશ્વર સા.વ.	ચિપુર દ્	જઠઠાઢઢ	ઢઘ	ટઠજ	દ્ણઠ૫/૫ઘ/ઘજ			મ્મરીવજઢદ્૫જછ
	જમ્મા		ટ૫છાટઢ	જ૫ઠઠ	ટઘટજ				
ઘઢઢ	ગોલ્દેઝ સા.વ.	દેવલદિવ્યપુર ઢ	છાઠદ્	ઢઢ	દ્દટ	દ્ણઢઢ/૫ઘ/ઘજ	દ્ણટટ/૫ઘ/દ્ધ	જ૫	મ્મરીવજઢઘ૫જ
ઢ૫૫	મુન્કટ્ટે સા.વ.	દેવલદિવ્યપુર જ	જજાજજ	ઢટ	ઘ૫૫	દ્ણઢઢ/૫ઘ/ઘજ	દ્ણટટ/૫ઘ/દ્ધ	જ૫	મ્મરીવજઢઘ૫દ્
ઢ૫જ	ખૂરી પત્થરકોદે સા.વ.	દેવલદિવ્યપુર જ	જઠા૫૫	ઢઠ	દ્છઢ	દ્ણદ્દ/૫ઘ/દ્છ	દ્ણટટ/૫ઘ/જઠ		મ્મરીવજઢઘ૫ઘ
ઢ૫દ્	લામા હલ્દુ સા.વ.	દેવલદિવ્યપુર દ્	દ્ઢાદ્ધ	જજઘ	ટઠઘ	દ્ણદ્દ/૫ઘ/દ્ઢ	દ્ણટટ/૫ઘ/દ્ઢ	ઠ	મ્મરીવજઢઘ૫દ્
ઢ૫ઘ	ભાગેશ્વર સા.વ.	દેવલદિવ્યપુર ઢ	દ્ણદ્છ	છદ્	ઘઠટ	દ્ણદ્દ/૫ઘ/દ્ઢ	દ્ણટછ/જ૫/દ્ઠ		મ્મરીવજઢઘ૫છ
ઢ૫ઢ	દિન્કે સોલા સા.વ.	દેવલદિવ્યપુર જ	ઢાદ્છ	દ્ઢ	દ્ઢઢ	દ્ણદ્દ/૫ઘ/દ્ઢ	દ્ણટછ/૫ઘ/દ્ઢ	છ	મ્મરીવજઢઘ૫ટ

ਫ਼ਯੁੱ	ਨਿਲਪਾਲ ਸ਼ਾਂਤਿ ਸਾ.ਵ.	ਦੇਵਲਦਿਵਧਪੁਰ ਫ਼	ਵਾਟਯ	ਧਵ	ਵਯੁ	ਵਯੁਯ/ਯ/ਵੁ	ਵਯੁਟ/ਧ/ਵਧ	ਠ	ਯਯੀਯਯਧਰਯੁ
ਫ਼ਯੁਟ	ਖ਼ਿਰਕੋਫ਼ ਸੁਨਦਰੀ ਸਾ.ਵ.	ਦੇਵਲਦਿਵਧਪੁਰ ਯ	ਯੁਯਫ਼	ਯਠ	ਯਧ	ਵਯੁਯਧ/ਯਧ/ਵੁ	ਵਯੁਟਯ/ਯ/ਯ	ਯ	ਯਯੀਯਯਧਰਯੁ
ਫ਼ਯੁਠ	ਯੋਯਯਾਮ ਯੋਲਾਪਾਤਲ ਸਾ.ਵ.	ਦੇਵਲਦਿਵਧਪੁਰ ਵ	ਯਠਯਯਧਧ	ਟਯ	ਠਯਫ਼	ਵਯੁਯਧ/ਯਧ/ਵੁ	ਵਯੁਟ/ਧ/ਵਯੁ	ਠ	ਯਯੀਯਯਧਰਯੁ
ਫ਼ਯੁਫ਼	ਯਗੇਸ਼ਵਰੀ ਸਾ.ਵ.	ਦੇਵਲਦਿਵਧਪੁਰ ਠ	ਧਾਟਯ	ਵੁਠ	ਯਟਯ	ਵਯੁਯਧ/ਯਧ/ਵੁ	ਵਯੁਟਯ/ਯਵ/ਯਧ	ਯਧ	ਯਯੀਯਯਧਰਯਧ
ਫ਼ਯੁਯ	ਸੁਧੁਰਖ਼ਾਲ ਸਾ.ਵ.	ਦੇਵਲਦਿਵਧਪੁਰ ਵ	ਟਯਯਯਫ਼	ਠਵ	ਯਧਫ਼	ਵਯੁਯਧ/ਯਧ/ਵੁ	ਵਯੁਟਯ/ਯਧ/ਵਯੁ	ਠ	ਯਯੀਯਯਧਰਯਯ
ਫ਼ਯੁਯਧ	ਯਯਰਪੁਰ ਸਾ.ਵ.	ਦੇਵਲਦਿਵਧਪੁਰ ਫ਼	ਯੁਯਧ	ਧਟ	ਵਯੁਯ	ਵਯੁਯਧ/ਯਧ/ਧਯ	ਵਯੁਟਯ/ਯਧ/ਵਯੁ	ਯਧ	ਯਯੀਯਯਧਰਯਵ
ਫ਼ਯੁਯਯ	ਧੋਯੁਰਾ ਸਾ.ਵ.	ਦੇਵਲਦਿਵਧਪੁਰ ਫ਼	ਯੁਯਧ	ਯਧਯ	ਧਯਯਯ	ਵਯੁਯਯ/ਯਧ/ਧਯ	ਵਯੁਟਯ/ਯਧ/ਵਯੁ	ਯਧ	ਯਯੀਯਯਧਰਯਧ
ਫ਼ਯੁਯਵ	ਯਾਤਮਨਿਯਰ ਸਾ.ਵ.	ਦੇਵਲਦਿਵਧਪੁਰ ਫ਼	ਵਯੁਯਯਠ	ਯਯਧ	ਠਠਫ਼	ਵਯੁਟਯ/ਯਧ/ਵਵ			ਯਯੀਯਯਧਰਯਯਯ
ਫ਼ਯੁਯਧ	ਕੈਲਪਾਲ ਪਰਿਯਨ ਸਾ.ਵ.	ਦੇਵਲਦਿਵਧਪੁਰ ਫ਼	ਯਧਯਯਯ	ਯਯਧ	ਯਧਧ	ਵਯੁਟਯ/ਯਧ/ਵਵ	ਵਯੁਯਯ/ਧ/ਧਵ	ਯਧ	ਯਯੀਯਯਧਰਯਯਯ
ਫ਼ਯੁਯਯਯ	ਯੈਰਾਨੀ ਗਾਯਲੀ ਸਾ.ਵ.	ਦੇਵਲਦਿਵਧਪੁਰ ਵ	ਯਧਯਯਯਯ	ਟਵ	ਯਧਧ	ਵਯੁਯਧ/ਧ/ਯ			ਯਯੀਯਯਧਰਯਯ
ਫ਼ਯੁਯਯਯ	ਯਗੇਸ਼ਵਰੀ ਸਾ.ਵ.	ਦੇਵਲਦਿਵਧਪੁਰ ਧ	ਵਵਯੁਯਯਟਯ	ਠਟ	ਯਟਧ	ਵਯੁਯਧ/ਧ/ਯ			ਯਯੀਯਯਧਰਯਯਠ
ਫ਼ਯੁਯਯਟ	ਕੇਯਾਰ ਸਾ.ਵ.	ਦੇਵਲਦਿਵਧਪੁਰ ਵ	ਯਧਯੁਯਧਧ	ਟਵ	ਧਠਯ	ਵਯੁਯਧ/ਧ/ਧ			ਯਯੀਯਯਧਰਯਯਯ
	ਯਯਯਾ		ਯਟਯਯਯਧ	ਯਧਯਯ	ਠਵਠਵ				
	ਕੂਲ ਯਯਯਾ		ਯਟਯਯਯਯਯਯ	ਧਯਧਧ	ਵਧਧਯਯਯ				
	ਵ.ਕਾ. : ਰੁਪਾਲ								
ਫ਼ਯੁਯਠ	ਸ਼ਿਵ ਸੁਨਦਰੀ ਸਾ.ਵ.	ਰੁਪਾਲ ਯ	ਧਧਯਯਯਯ	ਧਯਟ	ਯਯਠ	ਵਯੁਯਯਯ/ਯਧ/ਧਧ	ਵਯੁਯਧ/ਯਯ/ਯ	ਯਧ	ਯਯਰਯਰਯਯਯਰਯਯ
ਫ਼ਯੁਯਯਫ਼	ਯੁਯੇਸ਼ਵਰ ਸਾ.ਵ.	ਰੁਪਾਲ ਯ	ਯਟਯਧ	ਵੁਠ	ਯਯਧ	ਵਯੁਯਯਯ/ਯਧ/ਵਯੁ	ਵਯੁਯਧ/ਯਯ/ਯਵ	ਯ	ਯਯਰਯਰਯਯਯਰਯਵ
ਫ਼ਯੁਯਯਯਫ਼	ਖ਼ਯਯਾਲ ਸਾ.ਵ.	ਰੁਪਾਲ ਧ	ਧਧਯਯਯਧ	ਯਯਯ	ਯਯਯਯਯ	ਵਯੁਯਯਯ/ਯਧ/ਵਯੁ	ਵਯੁਯਧ/ਯਧ/ਵਧ	ਯ	ਯਯਰਯਰਯਯਯਰਯਧ
ਫ਼ਯੁਯਧ	ਯਯਲਿਕ ਸਾ.ਵ.	ਰੁਪਾਲ ਯ	ਵਯੁਯਯਯਧ	ਯਯ	ਧਧਯ	ਵਯੁਯਯਯ/ਯਧ/ਵਯੁ	ਵਯੁਯਧ/ਯਯਯ/ਵਯੁ		ਯਯਰਯਰਯਯਯਰਯਯਯ
ਫ਼ਯੁਯਯ	ਯਲਯਾ ਸਾ.ਵ.	ਰੁਪਾਲ ਯ	ਵਯੁਯਯਯਯ	ਠਟ	ਯਧਧ	ਵਯੁਯਯਯ/ਯਧ/ਧਧ	ਵਯੁਯਯਯ/ਧ/ਧਵ	ਯਧ	ਯਯਰਯਰਯਯਯਰਯਯਯ
ਫ਼ਯੁਯਵ	ਸ਼ਿਵ ਸੁਨਦਰੀ ਸਾ.ਵ.	ਰੁਪਾਲ ਯ	ਟਯਯਯਧ	ਯਯਯ	ਧਯਟ	ਵਯੁਯਯਯ/ਯਧ/ਧਧ	ਵਯੁਯਧ/ਯਧ/ਯਯਯ	ਯ	ਯਯਰਯਰਯਯਯਰਯਯਯ
ਫ਼ਯੁਯਧ	ਨਾਰਾਯਣੀ ਸਾ.ਵ.	ਰੁਪਾਲ ਯ	ਟਯਯਯਠ	ਵਧ	ਯਯਯਯ	ਵਯੁਯਯਯ/ਯਯਯ/ਵਯੁ	ਵਯੁਯਧ/ਯਧ/ਧਧ	ਯਧ	ਯਯਰਯਰਯਯਯਰਯਯਠ
ਫ਼ਯੁਯਯਯ	ਯਨ ਯਾਗੁਤਿ ਸਾ.ਵ.	ਰੁਪਾਲ ਯ	ਯਠਯਯਯਯਯ	ਯਯਯ	ਧਧਯਯ	ਵਯੁਯਯਯ/ਯਧ/ਵਯੁਯ	ਵਯੁਯਧ/ਯਧ/ਵਧ	ਯਧ	ਯਯਰਯਰਯਯਯਰਯਯਯ
ਫ਼ਯੁਯਯਯਯ	ਯਧੁ ਸਾ.ਵ.	ਰੁਪਾਲ ਯਯਯ	ਧਯਧਧਧਧ	ਯਧ	ਯਯਯਯ	ਵਯੁਯਯਧ/ਯਧ/ਵੁਠ	ਵਯੁਯਧ/ਯਧ/ਯਧ	ਯ	ਯਯਰਯਰਯਯਯਰਯਯਯ
ਫ਼ਯੁਯਟ	ਨਾਗਾਯੁਨ ਸਾ.ਵ.	ਰੁਪਾਲ ਯ	ਧਠਯਯਧ	ਯਵ	ਯਯਯਯ	ਵਯੁਯਯਧ/ਯਧ/ਵੁਠ	ਵਯੁਯਧ/ਯਧ/ਵਯੁਯ	ਯ	ਯਯਰਯਰਯਯਯਰਯਯਯ
ਫ਼ਯੁਯਯ	ਧੋਰਿਲ ਸਾ.ਵ.	ਰੁਪਾਲ ਯ	ਯਯਯਯਯਧ	ਯਠ	ਯਯ	ਵਯੁਯਯਯਯ/ਯਧ/ਧਧ	ਵਯੁਯਯਯਯ/ਯਧ/ਧਯ	ਯ	ਯਯਰਯਰਯਯਯਰਯਯਯਯ
ਫ਼ਯੁਯਯਯ	ਯਾਗੇਸ਼ਵਰ ਸਾ.ਵ.	ਰੁਪਾਲ ਯ	ਯਟਯਯਯਯਯ	ਠਧ	ਯਯਯਯ	ਵਯੁਯਧ/ਯਠਯ/ਵਧ	ਵਯੁਯਧ/ਧ/ਵਯੁਯ	ਯਧ	ਯਯਰਯਰਯਯਯਰਯਯਯ
ਫ਼ਯੁਯਯਯਯ	ਸੁਨਦਰੀ ਸਾ.ਵ.	ਰੁਪਾਲ ਯ	ਟਯਯਧ	ਯਯਯ	ਧਧਯਯ	ਵਯੁਯਧ/ਯਧ/ਯਯਯ	ਵਯੁਯਧ/ਯਧ/ਯਵ	ਯਧ	ਯਯਰਯਰਯਯਯਰਯਯਧ
ਫ਼ਯੁਧਧ	ਧੋਰਿਲ ਸਾ.ਵ.	ਰੁਪਾਲ ਯ	ਯਯਯਯਯਧ	ਯਠ	ਯਯ	ਵਯੁਯਯਯਯ/ਵਧ/ਵਧ	ਵਯੁਯਧ/ਯਧ/ਧਯਯ	ਯ	ਯਯਰਯਰਯਯਯਰਯਯਯਯ
ਫ਼ਧਧਯ	ਧਾਤਲ ਸਾ.ਵ.	ਰੁਪਾਲ ਯ	ਯਟਯਯਯਯਯ	ਯਯਯ	ਯਧਧ	ਵਯੁਯਯਯਯ/ਵਧ/ਯ	ਵਯੁਯਧ/ਯਧ/ਯਯਯ	ਯ	ਯਯਰਯਰਯਯਯਰਯਯਯਯ
ਫ਼ਧਧਵ	ਯਰਯਯਯੀ ਸਾ.ਵ.	ਰੁਪਾਲ ਠ	ਯਯਯਯਯ	ਟਵ	ਧਯਧ	ਵਯੁਯਯਯਯ/ਵਧ/ਯਯਯ	ਵਯੁਯਧਧ/ਧ/ਵਯੁਯ	ਯ	ਯਯਰਯਰਯਯਯਰਯਯਯਯ
ਫ਼ਧਧਧ	ਯਾਧਾ ਸਾ.ਵ.	ਰੁਪਾਲ ਵ	ਯਯਯਯਯਯਯ	ਯਧ	ਟਧਧ	ਵਯੁਯਧਧ/ਧ/ਯਧ	ਵਯੁਯਧਧ/ਧ/ਵਯੁਯ	ਯਧ	ਯਯਰਯਰਯਯਯਰਯਯਯਯ
ਫ਼ਧਧਯਯ	ਯਯਾਕਾਲੀ ਸਾ.ਵ.	ਰੁਪਾਲ ਠ	ਯਧਯਯਯਯ	ਯਯਯ	ਧਯਧਧ	ਵਯੁਯਯਯਯ/ਯਧ/ਯਯ	ਵਯੁਯਧਧ/ਧ/ਵਯੁਯ	ਯਧ	ਯਯਰਯਰਯਯਯਰਯਯਯਯ
ਫ਼ਧਧਯਯਯ	ਯਯਾਧੇਵ ਸਾ.ਵ.	ਰੁਪਾਲ ਯ	ਯਯਯਯਯਯ	ਵਧ	ਧਧਯਯ	ਵਯੁਯਯਯਯ/ਧ/ਧਧਯ	ਵਯੁਯਧਧ/ਧ/ਵਯੁਯ	ਯਧ	ਯਯਰਯਰਯਯਯਰਯਯਯਯ
ਫ਼ਧਧਯ	ਕਯੁਪਾਲ ਸਾ.ਵ.	ਰੁਪਾਲ ਯ	ਧਧਯਯਯਯਯ	ਯਵ	ਵਯੁਯਯ	ਵਯੁਯਧਧ/ਧ/ਧਧਯ	ਵਯੁਯਧਧ/ਧ/ਧਧਯ	ਯ	ਯਯਰਯਰਯਯਯਰਯਯਯਧ
ਫ਼ਧਧਠ	ਕਾਲਿਯੈਨੀ ਸਾ.ਵ.	ਰੁਪਾਲ ਯ	ਯਧਧਧਯਯਯ	ਯਯਯ	ਯਯਯਯ	ਵਯੁਯਧਧ/ਧ/ਯਠ		ਯ	ਯਯਰਯਰਯਯਯਰਯਯਯਯ
	ਯਯਯਾ		ਧਧਧਧਧਧਧ	ਯਯਧਧਧ	ਠਵਯਯਯ				
ਫ਼ਧਧਯਯ	ਯਾਧਿਕਾਯੈ ਸਾ.ਵ.	ਯਾਗੇਸ਼ਵਰ ਠ, ਯ, ਯ	ਵਧਯਯਯਯਧ	ਵਯਯਯ	ਧਧਧਧਧ	ਵਧਯਯਯਯ/ਧਧ/ਧਧਯ	ਵਧਯਧਧਧ/ਧ/ਵਯੁਯ	ਯਧ	ਯਯਰਯਰਯਯਯਰਯਯਧਧਧ
ਫ਼ਧਧਯਯ	ਯਾਗੇਸ਼ਵਰ ਸਾ.ਵ.	ਯਾਗੇਸ਼ਵਰ ਯ, ਯ	ਟਯਯਯਯਯ	ਯਵਧ	ਯਧਧਧ	ਵਧਯਯਯਯ/ਧਧ/ਧਧਯ	ਵਧਯਧਧਧ/ਧਧ/ਵੁਠ		ਯਯਰਯਰਯਯਯਰਯਯਧਵ
ਫ਼ਧਧਧ	ਵੁਯੈਕੈਯਾਯੈ ਸੇਲਾਯੈਲੈ ਸਾ.ਵ.	ਯਾਗੇਸ਼ਵਰ ਯ, ਯ	ਯਧਧਧਧਧਧ	ਯਵਵ	ਠਵਯ	ਵਧਯਯਯਯ/ਧਧ/ਧਧਯ	ਵਧਧਧਧਧਧ/ਧਧ/ਧਧ	ਯ	ਯਯਰਯਰਯਯਯਰਯਧਧਧ
ਫ਼ਧਧਧਧ	ਯਯਿਲਾ ਯਨ ਯਾਗੁਤੀ ਸਾ.ਵ.	ਯਾਗੇਸ਼ਵਰ ਯਵ, ਧ	ਯਯਧਧ	ਧਟ	ਵਧਧ	ਵਧਯਯਯਯ/ਧਧ/ਧਧਯ	ਵਧਧਧਧਧਧ/ਧਧ/ਧਧਯ	ਯਧ	ਯਯਰਯਰਯਯਯਰਯਧਧਧਧ
ਫ਼ਧਧਵ	ਯਾਨਯਾਯਾ ਸਾ.ਵ.	ਯਾਗੇਸ਼ਵਰ ਯ	ਵਧਧਧਧਧ	ਠਵ	ਯਯਯਯ	ਵਧਯਯਯਯ/ਧਧ/ਧਧਯ	ਵਧਧਧਧਧਧ/ਧ/ਧਧਧ	ਯ	ਯਯਰਯਰਯਯਯਰਯਧਧਧਧਧਧ

ઢઢઢ	વેતાલ સા.વ.	ભાગેશ્વર ઢ	જઠઠાછટ	ઠછ	ઢઠઢ	દ્વળટઢ/ટ/ઢ	દ્વળઠ/ઘ/જઞ	જળ	મ્મરવ્વદ્ધૂરજઠરળટ
ઢઢઢ	વસન્ત હરિયાલી સા.વ.	ભાગેશ્વર ઘ	ઠઠાજળ	હઢ	ટળટ	દ્વળટટ/જળ/જઠ	દ્વળઠજ/ઘ/દ્વટ	છ	મ્મરવ્વદ્ધૂરજઠરળઠ
	જમ્મા		ટજઘાળઠ	છળઢ	ઘઘદ્વળ				
	કૂલ જમ્મા		ઘઢઠઢાઠઢ	જઢઢઠ	જળટજછ				
	ઈ.વ.કા. : સા□વની								
ઢઢછ	અમ્બિકા હરિયાલી સા.વ.	જોગવ્ના છ	જઢઘાઢઢ	ઘઠ	દ્વઢ	દ્વળછટ/ઘ/ઘળ	દ્વળઢ/ળઢ/દ્વઘ	છ	મ્મરવ્વદ્ધૂરજઢ
ઢઢટ	સિજનાથ સા.વ.	જોગવ્ના છ	ટછાળળ	ઠટ	છળઢ	દ્વળટઢ/જઞ/દ્વઠ			મ્મરવ્વદ્ધૂરજઢ
ઢઢઠ	સૂન્દર હરિયાલી સા.વ.	જોગવ્ના છ	જઠદ્વાઘળ	હટ	જઠદ્	દ્વળટળ/ળછ/ઘજ	દ્વળઠળ/જઞ/જહ	હ	મ્મરવ્વદ્ધૂરદ્વછ
ઢઢઢ	સિતારામ સા.વ.	જોગવ્ના ઢ	હછાઢદ્	ટઘ	ઢટદ્	દ્વળટળ/ળછ/ઘજ	દ્વળઠઘ/ઘ/જઘ	છ	મ્મરવ્વદ્ધૂરદ્વટ
ઢઢહ	શિવ સૂન્દરી સા.વ.	જોગવ્ના ઢ	દ્વજછાછળ	દ્વઘઠ	જછઘઠ	દ્વળટજ/ળહ/ળજ	દ્વળઠજ/જદ્/દ્વટ	છ	મ્મરવ્વદ્ધૂરઘળ
ઢછળ	યકાયલ મહિલા સા.વ.	જોગવ્ના દ્વઘ	જછઢાઢળ	જઢજ	હજળ	દ્વળટજ/જદ્/ળજ	દ્વળટટ/જઞ/ળટ	છ	મ્મરવ્વદ્ધૂરઘજ
ઢછજ	ત્રિપૂરા સા.વ.	જોગવ્ના ઘ	ઠઢાળળ	ટઘ	ઢઢઘ	દ્વળટદ્/જ/જટ	દ્વળટટ/જદ્/જઘ	છ	મ્મરવ્વદ્ધૂરઘઘ
ઢછદ્	સૂન્દર સા.વ.	જોગવ્ના ઢ	જછદ્વાઢદ્	ઠહ	ઢહહ	દ્વળટદ્/જઞ/ઢ	દ્વળઠજ/જદ્/ળજ	જળ	મ્મરવ્વદ્ધૂરઘછ
ઢછઘ	સિતલ મહિલા સા.વ.	જોગવ્ના ઢ	ટળળળ	છટ	ઢઘઘ	દ્વળટદ્/જઞ/ળઢ			મ્મરવ્વદ્ધૂરઘટ
ઢછઢ	શાન્તિકૂજ મહિલા સા.વ.	જોગવ્ના ઢ	દ્વદ્વજાળદ્	ઠટ	ઢઠઘ	દ્વળટઘ/જળ/જઠ	દ્વળઠઘ/ઘ/જઘ	છ	મ્મરવ્વદ્ધૂરઘહ
ઢછછ	વાસવારી સા.વ.	જોગવ્ના ઢ	છળળળ	જટ	હળ	દ્વળછઢ/ઘ/ળજ			મ્મરવ્વદ્ધૂરઢળ
ઢછટ	સિજનાથ સા.વ.	જોગવ્ના દ્વઘ	જદ્વળળળ	જઘઠ	હજળ	દ્વળટછ/હ/દ્વછ	દ્વળટઘ/ઘ/જહ		મ્મરવ્વદ્ધૂરઢજ
ઢછઠ	યસોધરા મહિલા સા.વ.	જોગવ્ના ઢ	જદ્વઢાઠળ	ઢહ	ઘઘઢ	દ્વળટછ/દ્વ/દ્વટ	દ્વળઢઘ/ઘ/ઘજ	છ	મ્મરવ્વદ્ધૂરઢઢદ્
ઢછહ	ઈન્દ્રેની મહિલા સા.વ.	જોગવ્ના ઢ	દ્વછઘાટજ	જઢહ	હઢદ્	દ્વળટછ/હ/દ્વછ	દ્વળઢદ્/ળદ્/જઞ	છ	મ્મરવ્વદ્ધૂરઢઠ
ઢછહ	ફિલમિલા ચૂરે સા.વ.	જોગવ્ના ઢ	જહઢાઢળ	હઘ	છછઘ	દ્વળટછ/હ/જહ	દ્વળઢદ્/ળહ/ળહ	છ	મ્મરવ્વદ્ધૂરછળ
ઢટળ	સલ્લેરી સા.વ.	જોગવ્ના છ	જહટાજદ્	ઘહ	દ્વઘહ	દ્વળટછ/જદ્/જળ	દ્વળઠજ/ઘ/ઘદ્	છ	મ્મરવ્વદ્ધૂરછજ
ઢટજ	વૈજનાથ સલ્લેરી સા.વ.	જોગવ્ના ઢ	જઠછાહઘ	ઘઠ	દ્વળ	દ્વળટટ/જળ/દ્વઢ	દ્વળઢદ્/ળહ/ળહ	છ	મ્મરવ્વદ્ધૂરછઢ
ઢટદ્	સિજનાથ સા.વ.	જોગવ્ના છ	હહાહહ	ઢટ	દ્વઢહ	દ્વળટટ/જદ્/જઠ			મ્મરવ્વદ્ધૂરછહ
ઢટઘ	સિજનાથ સા.વ.	જોગવ્ના છ	જદ્વઠાળળ	દ્વહ	હહ	દ્વળટઠ/જ/ળઠ			મ્મરવ્વદ્ધૂરછહ
ઢટઢ	વૈજનાથ સા.વ.	જોગવ્ના છ	જદ્વઢાળળ	દ્વદ્	હહ	દ્વળટઠ/જ/ળઠ			મ્મરવ્વદ્ધૂરઠળ
ઢટછ	લક્ષ્મી મહિલા સા.વ.	જોગવ્ના છ	જઘછાળળ	દ્વજ	જઘહ	દ્વળટઠ/જ/ળઠ			મ્મરવ્વદ્ધૂરઠજ
ઢટટ	સતરુપા સા.વ.	જોગવ્ના ઢ	ઠહાટછ	ઢળ	દ્વછઠ	દ્વળટઠ/જ/જળ	દ્વળઠઘ/ઘ/જઘ	છ	મ્મરવ્વદ્ધૂરઠદ્
ઢટઠ	મધૂ સૂન્દરી સા.વ.	જોગવ્ના ઘ	જઞછાળળ	ટઢ	ઢઢઘ	દ્વળટઠ/જ/જઢ			મ્મરવ્વદ્ધૂરઠઘ
ઢટહ	મૈરવનાથ ચૂરે સા.વ.	જોગવ્ના ઢ	દ્વઠટાદ્વઢ	હટ	ઘઠઘ	દ્વળટઠ/જ/દ્વહ	દ્વળઠઘ/ળદ્/જઠ	છ	મ્મરવ્વદ્ધૂરઠઢ
ઢટહ	સરસ્વતી સા.વ.	જોગવ્ના છ	ઘઢાળળ	દ્વઘ	જઢછ	દ્વળટઠ/જ/જછ			મ્મરવ્વદ્ધૂરઠટ
ઢઠળ	ત્રિશૂલે સા.વ.	જોગવ્ના છ	જદ્વઘાળળ	દ્વહ	જઘળ	દ્વળટઠ/જ/જછ			મ્મરવ્વદ્ધૂરઠઠ
ઢઠજ	મગવતી મહિલા સા.વ.	જોગવ્ના છ	જછદ્વળળ	દ્વઘ	જઢછ	દ્વળટઠ/જ/જછ			મ્મરવ્વદ્ધૂરઠહ
ઢઠદ્	શાન્તી સા.વ.	પ.ત.પા. હ	જઠછાછટ	હદ્	છહહ	દ્વળઢદ્/ળહ/દ્વઘ		છ	મ્મરવ્વદ્ધૂરઠહ
ઢઠઘ	મધૂવન સા.વ.	જોગવ્ના છ	ઘઠાઠઠ	જદ્	ટળ	દ્વળટઠ/ળજ/ઘજ	દ્વળઢદ્/ળહ/દ્વઘ	છ	મ્મરવ્વદ્ધૂરઠળ
	જમ્મા		દ્વહછહાજહ	જઞઘટ	ટહઠઠ				
	કૂલ જમ્મા		છદ્વટઢઘાળદ્	ઘઠજઢટ	દ્વદ્વછટજહ				

अनुसूची नः आ.व. २०७३/०७४ सम्म हस्तान्तरण तथा नविकरण भएका क्वलियती वनहरुको विवरण

सि.नं.	क.व.उ.स.को नाम	उगाना	क्षेत्रफल (हे.)	समितीमा		जम्मा शेरधुरी	लाभान्वित जनसंख्या			हस्तान्तरण मिति	नविकरण मिति	ई.व.का.	कार्ययोजनाको को.नं.
				महिला	पुरुष		महिला	पुरुष	जम्मा				
ज	कैलपाल क.व.स.	बगरकोट	जाघट			जण	दृ	एण	ढद	दृण्टण/जण/दृट	दृण्टण/जद/दृढ	लाकम	म्वरीवजदरणज
दृ	धौलामादी क.व.स.	बगरकोट	दादड			ढ	जढ	जढ	घड	दृण्टण/जण/दृट	दृण्टण/घ/दृछ	लाकम	म्वरीवजदरणदृ
घ	माहुरीफाग क.व.स.	बगरकोट	दाद			ढ	जढ	जट	घड	दृण्टण/जण/दृट	दृण्टण/घ/दृट	लाकम	म्वरीवजदरणघ
ढ	भागेश्वर क.व.स.	बगरकोट	जादट			ड	दृज	दृद	ढघ	दृण्टण/जण/दृट	दृण्टण/घ/दृछ	लाकम	म्वरीवजदरणढ
छ	रतनी क.व.स.	बगरकोट	घाठदृ	घ	ढ	ठ	जढ	जट	घण	दृण्टण/घ/घज	दृण्टण/घ/घण	लाकम	म्वरीवजदरणछ
ट	धामी गाउँ क.व.स.	बगरकोट	ठाछढ	घ	ढ	जछ	ढढ	छण	ढढ	दृण्टण/घ/घज	दृण्टण/घ/दृढ	लाकम	म्वरीवजदरणट
ठ	माली गाउँ क.व.स.	बगरकोट	डादठ	घ	ढ	जछ	ढछ	घड	डघ	दृण्टण/घ/घज	दृण्टण/घ/घज	लाकम	म्वरीवजदरणठ
ड	सिधनाथ क.व.स.	बगरकोट	जाटघ			जछ	घड	दृठ	टज	दृण्टण/घ/दृद		लाकम	म्वरीवजदरणड
ढ	जोगेनीथान क.व.स.	बगरकोट	जाजज	ज	जढ	जछ	छढ	ढठ	जणज	दृण्टण/घ/घज		लाकम	म्वरीवजदरणढ
जण	भूमिराज क.व.स.	बगरकोट	दाठछ	ट	ढ	जछ	ढढ	ढठ	ढज	दृण्टण/घ/घज		लाकम	म्वरीवजदरणज
जम्मा				घदृ।छदृ	जट	घछ	जजढ	घदृण	घणदृ	दृदृदृ			
जज	भूमिराज क.व.स.	चिपूर	दृठट	ड	ट	जढ	ढघ	ढज	डढ	दृण्टण/घ/दृद	दृण्टण/घ/घदृ	लाकम	म्वरीवजदरणज
जदृ	सिधनाथ क.व.स.	चिपूर	जादढ	ज	ट	ठ	दृज	दृढ	ढछ	दृण्टण/घ/दृद	दृण्टण/घ/घदृ	लाकम	म्वरीवजदरणदृ
जघ	कैलपाल क.व.स.	चिपूर	जाछ	जज	घ	जढ	घढ	घढ	ठड	दृण्टण/घ/दृद	दृण्टण/घ/घदृ	लाकम	म्वरीवजदरणघ
जढ	निलपाल क.व.स.	चिपूर	जाछ	घ	ट	ढ	दृठ	दृढ	छट	दृण्टण/घ/दृद	दृण्टण/घ/घदृ	लाकम	म्वरीवजदरणढ
जछ	भगवती क.व.स.	चिपूर	ठाघट	ट	ठ	जघ	घघ	घड	ठज	दृण्टण/घ/घज		लाकम	म्वरीवजदरणछ
जम्मा				जढ।छट	दृढ	दृढ	छठ	जटघ	जठज	घघढ			
जट	सुन्दरी महिला क.व.स.	देवलदिव्यपूर	घादढ			जछ	ढठ	छड	जणछ	दृण्टण/घ/दृट	„	लाकम	म्वरीवजदरणज
जठ	करालीथला क.व.स.	देवलदिव्यपूर	टाढढ			जछ	ढण	छदृ	ढदृ	दृण्टण/घ/दृट	„	लाकम	म्वरीवजदरणदृ
जड	जनउत्थान क.व.स.	देवलदिव्यपूर	घाठ	दृ	जण	जछ	ढज	घघ	ठढ	दृण्टण/घ/घज		लाकम	म्वरीवजदरणढ
जढ	विरवेताल क.व.स.	देवलदिव्यपूर	डाछदृ	ठ	ड	जछ	ढछ	छघ	ढड	दृण्टण/घ/घज		लाकम	म्वरीवजदरणज
दृण	दिपज्योती क.व.स.	देवलदिव्यपूर	ढाछढ	ट	ढ	जछ	ढढ	ढज	डछ	दृण्टण/घ/घज		लाकम	म्वरीवजदरणज
दृज	भागेश्वरी क.व.स.	देवलदिव्यपूर	डादृ	ण	जछ	जछ	घघ	ढज	ठढ	दृण्टण/घ/घज		लाकम	म्वरीवजदरणघ
दृदृ	भट्टयारी क.व.स.	देवलदिव्यपूर	जजाछड	जघ	ज	जढ	ढढ	ढछ	ढढ	दृण्टण/घ/घज		लाकम	म्वरीवजदरणढ
दृघ	लालीगुरास क.व.स.	देवलदिव्यपूर	छाठट	ण	जछ	जछ	घघ	ढज	ठढ	दृण्टण/घ/घज		लाकम	म्वरीवजदरणछ
दृढ	सेल्तमलका क.व.स.	देवलदिव्यपूर	टाढदृ	घ	जज	जढ	छदृ	ढघ	ढछ	दृण्टण/घ/घज		लाकम	म्वरीवजदरणट
दृछ	चौदी क.व.स.	देवलदिव्यपूर	जजादृछ	ढ	ट	जछ	छदृ	ढढ	ढट	दृण्टण/घ/घज		लाकम	म्वरीवजदरणछ
दृट	भूमिराज क.व.स.	देवलदिव्यपूर	टाठछ	ट	ढ	जढ	घछ	ढढ	ठढ	दृण्टण/घ/घज		लाकम	म्वरीवजदरणड
जम्मा				डदृ।छ	ढट	ढघ	जटदृ	ढठज	ढढछ	ढटट			
दृठ	भैथला क.व.स.	भद्रपूर	डाडछ	छ	ड	जघ	ढठ	ढठ	ढढ	दृण्टण/घ/घज		लाकम	म्वरीवजदरणघ
दृड	गोलदेउ क.व.स.	भद्रपूर	जजादृ	ज	जढ	जछ	ढज	छढ	ढछ	दृण्टण/घ/घज		लाकम	म्वरीवजदरणढ
दृढ	खैरकोट क.व.स.	भद्रपूर	ठाघठ	ण	ड	ड	दृदृ	दृज	ढघ	दृण्टण/घ/घज		लाकम	म्वरीवजदरणछ
घण	राउतकट्टे क.व.स.	भद्रपूर	जणछठ	दृ	जघ	जछ	ढड	छछ	जणघ	दृण्टण/घ/घज		लाकम	म्वरीवजदरणट
घज	शस्यथला क.व.स.	भद्रपूर	जजाछ	ज	जढ	जछ	घज	ढण	ठज	दृण्टण/घ/घज		लाकम	म्वरीवजदरणज
घदृ	सिन्धुला क.व.स.	भद्रपूर	डाडज	ढ	ड	जदृ	घड	घदृ	ठण	दृण्टण/घ/घज		लाकम	म्वरीवजदरणढ
घघ	विरवेताल क.व.स.	भद्रपूर	छाटछ	ज	ढ	जण	घज	दृढ	टण	दृण्टण/घ/घज		लाकम	म्वरीवजदरणदृ
घढ	चनाली क.व.स.	भद्रपूर	ठाछघ	ढ	घ	जछ	ढढ	छण	ढढ	दृण्टण/घ/घज		लाकम	म्वरीवजदरणज

	जम्मा		ठनाछड	जड	ठठ	जणघ	घणद्	घदड	टघण				
	कुल जम्मा		दणजानट	जणढ	ददध	ददध	जदछट	जददट	दछछद				
ख	ई.व.का. दादावन												
घछ	मूसानी क.व.स.	मणिलेक ड	दाठद			जज	दठ	दघ	हण	दण्टण/जण/दट	दण्टट/घ/दछ	दाँवैन	म्वरम्वरणज
घट	ब्रह्मस्थान क.व.स.	मणिलेक ड	दाद			जज	दघ	घछ	ठड	दण्टण/जण/दट	दण्टट/घ/दट	दाँवैन	म्वरम्वरणज
घठ	कालगेदे क.व.स.	मणिलेक ठ	जानघ			जज	दछ	दण	उछ	दण्टज/ण/जद	दण्टट/घ/दठ	दाँवैन	म्वरम्वरणघ
घड	जमूनी क.व.स.	मणिलेक ठ	जानघ			जज	घढ	घद	ठघ	दण्टज/ण/णछ	दण्टट/घ/दड	दाँवैन	म्वरम्वरणद
घढ	नौलो क.व.स.	मणिलेक ढ	टानघ			जछ	छण	दद	ढद	दण्टद/णघ/जठ		दाँवैन	म्वरम्वरणट
दण	भैरव क.व.स.	मणिलेक ढ	घाछद			जद	घघ	घड	ठज	दण्टद/णघ/जठ		दाँवैन	म्वरम्वरणठ
दज	सुक्क क.व.स.	मणिलेक ढ	घाडड			जछ	दट	दठ	ढघ	दण्टद/णघ/जठ		दाँवैन	म्वरम्वरणड
दद	भगवती क.व.स.	मणिलेक ढ	घादज			ठ	दघ	जछ	घड	दण्टद/णघ/जठ		दाँवैन	म्वरम्वरणढ
दघ	शूभ समैजी क.व.स.	मणिलेक ढ	दाठठ			छ	जद	जद	दड	दण्टद/णघ/जठ	दण्टढ/घ/घज	दाँवैन	म्वरम्वरणघ
दड	सन्तोषी मां क.व.स.	मणिलेक ड	दाटद			छ	जठ	जण	दठ	दण्टद/णघ/जठ		दाँवैन	म्वरम्वरणज
दछ	दाँदाबाग क.व.स.	मणिलेक ढ	घाडड			जघ	घघ	घण	टघ	दण्टद/णघ/जठ	दण्टढ/घ/घज	दाँवैन	म्वरम्वरणजद
दट	मणिलेक क.व.स.	मणिलेक ढ	दाठठ			छ	जण	ठ	जठ	दण्टद/णघ/जठ		दाँवैन	म्वरम्वरणजघ
दठ	कालिका क.व.स.	मणिलेक छ	णहघ			जण	घघ	घज	टद	दण्टद/जण/दण	„	दाँवैन	म्वरम्वरणछ
दड	कधरु क.व.स.	मणिलेक ड	दाघ			जछ	दड	दज	डढ	दण्टद/णघ/दछ	„	दाँवैन	म्वरम्वरणजद
दढ	तेदी क.व.स.	मणिलेक ड	दाणद			जछ	घघ	दछ	ठड	दण्टद/णघ/दछ	„	दाँवैन	म्वरम्वरणजछ
छण	समैजी क.व.स.	मणिलेक ढ	दाठघ			जज	घढ	दठ	टट	दण्टट/घ/दछ	दण्टण/जद/दड	दाँवैन	म्वरम्वरणजट
छज	जुलदेउ क.व.स.	मणिलेक ढ	डाडद	ढ	द	जज	दद	घढ	डघ	दण्टठ/घ/घज		दाँवैन	म्वरम्वरणजठ
छद	भुमिदेउली क.व.स.	मणिलेक छ	टाठघ	जघ	द	जछ	दढ	घढ	डड	दण्टठ/घ/घज		दाँवैन	म्वरम्वरणजड
छघ	पिपल गौरा क.व.स.	मणिलेक छ	जनाछ	द	जघ	जछ	छघ	छज	जणद	दण्टड/घ/घज		दाँवैन	म्वरम्वरणजढ
छद	प्रगतीशिल क.व.स.	मणिलेक छ	जदाठ	ढ	ठ	जछ	दछ	दड	ढघ	दण्टड/घ/घज		दाँवैन	म्वरम्वरणदण
छछ	रातामादी क.व.स.	मणिलेक छ	जनाटढ	जण	छ	जद	दड	दढ	ढठ	दण्टड/घ/घज		दाँवैन	म्वरम्वरणदज
छट	सितलचौर क.व.स.	मणिलेक छ	डाछ	घ	जण	जछ	घढ	घठ	ठट	दण्टड/घ/घज		दाँवैन	म्वरम्वरणदद
छठ	मर्षा क.व.स.	मणिलेक ठ	घाडड	ठ	ड	जछ	घड	दट	डद	दण्टज/घ/दछ		दाँवैन	म्वरम्वरणदघ
छड	ब्रह्मस्थान क.व.उ.स.	मणिलेक छ	ड			जछ	□□	□□	ढढ	दण्टघाघ		दाँवैन	म्वरम्वरणदद
छढ	अडदेउ क.व.उ.स.	मणिलेक ठ	दाट			ढ	दठ	दट	छघ	दण्टघाघादट		दाँवैन	म्वरम्वरणदछ
	जम्मा		जदछाठ	छघ	दठ	ददद	ददठ	दडद	जददद				
टण	कोष भुइलेईजर क.व.स.	नवदुगां ड,ढ	दाघज			ठ	जढ	जढ	घड	दण्टट/घ/दछ	दण्टण/जद/दड	दाँवैन	म्वरम्वरणदणज
टज	फेरैखाली क.व.स.	नवदुगां ड,ढ	छाढड			जज	दज	घड	ठढ	दण्टट/घ/दछ	दण्टण/जद/दड	दाँवैन	म्वरम्वरणदणद
टद	जुगानी क.व.स.	नवदुगां ड	डाटछ	ठ	द	जज	घढ	घण	टढ	दण्टड/घ/घज		दाँवैन	म्वरम्वरणदणघ
टघ	नलीगादा क.व.स.	नवदुगां ड	दादछ	द	द	ट	जद	जट	दड	दण्टड/घ/घज		दाँवैन	म्वरम्वरणदणद
टद	सिर्जना क.व.स.	नवदुगां ड	दादछ	छ	ण	छ	जण	जघ	दघ	दण्टड/घ/घज		दाँवैन	म्वरम्वरणदणछ
टछ	सोलसरे	नवदुगां ड	टाछघ	छ	द	ठ	जट	दद	दड	दण्टड/घ/घज		दाँवैन	म्वरम्वरणदणट
टट	शिव शक्ति क.व.स.	नवदुगां ड,ढ	घादद			जछ	दट	दढ	ढछ	दण्टज/घ/घद		दाँवैन	म्वरम्वरणदणठ
टठ	चौपाती क.व.उ.स.	नवदुगां घ	छ			ठ	दघ	जढ	दद	दण्टघाघादछ		दाँवैन	म्वरम्वरणदणड
	जम्मा		दणदज	जढ	जण	टढ	दणट	दणट	दणद				
	कुल जम्मा		जटटाजज	ठद	छठ	घटघ	जजछघ	जणडड	ददघज				
ग	ई.व.का. खलङ्गा												
टड	केलपाल क.व.स.	अ.न.पा. द	जाट			जण	घद	दण	छद	दण्टण/जण/दट	„	खलंगा	म्वरम्वरणदणज
टढ	सिङनाथ धाकुरा क.व.स.	अ.न.पा. द	जाड			जण	घद	घघ	टठ	दण्टण/जण/दट	दण्टण/जद/दड	खलंगा	म्वरम्वरणदणद

ઠળ	સિમપાલ મહિલા ક.વ.સ.	અ.ન.પા. દ્	જાહ			હ	દ્જ	દ્ટ	ઢઠ	દ્પટજ / પઠ / જદ્	દ્પટળ / જદ્ / દ્હ	ખલંગા	મ્બરપ્સરળદરળધ
ઠજ	પાતીહાલ્લા ક.વ.સ.	અ.ન.પા. દ્	જાહ			જજ	ઘઢ	ઢદ્	ઠટ	દ્પટજ / પઠ / જદ્	દ્પટળ / જદ્ / ઘળ	ખલંગા	મ્બરપ્સરળદરળઢ
ઠદ્	પ્રગતિશિલ ક.વ.સ.	અ.ન.પા. જળ	જાજજ			હ	દ્હ	ઘહ	ટઠ	દ્પટજ / ળળ / ઘજ	દ્પટળ / જદ્ / ઘજ	ખલંગા	મ્બરપ્સરળદરળજ
ઠઘ	દુધધારીપાસો ક.વ.સ.	અ.ન.પા. હ	ઢાજહ			ઠ	જહ	દ્ધ	ઢજ	દ્પટઘ / ળળ / ળહ	દ્પટહ / ઘ / દ્હ	ખલંગા	મ્બરપ્સરળદરળટ
ઠઢ	દેવી વજાર ક.વ.સ.	અ.ન.પા. હ	ઢાજછ			જળ	ઘછ	ઘછ	ઠળ	દ્પટઘ / ળછ / ઘળ	દ્પટહ / ઘ / ઘજ	ખલંગા	મ્બરપ્સરળદરળઠ
ઠછ	રૂઢેન્ડો ક.વ.સ.	અ.ન.પા. હ	દ્હાઠ			છ	જઠ	જઘ	ઘળ	દ્પટઘ / ળછ / ઘળ	દ્પટહ / ઘ / દ્હ	ખલંગા	મ્બરપ્સરળદરળહ
ઠટ	ઉપતારા ક.વ.સ.	અ.ન.પા. હ	ઘ			છ	જહ	જઢ	ઘદ્	દ્પટઘ / ળળ / ળહ	દ્પટહ / ઘ / દ્હ	ખલંગા	મ્બરપ્સરળદરળહ
ઠઠ	રાવલતોલીગુફા ક.વ.સ.	અ.ન.પા. ઠ	છાટઢ			હ	ઘઠ	ઢળ	ઠઠ	દ્પટઘ / ળળ / ળહ	દ્પટહ / ઘ / દ્હ	ખલંગા	મ્બરપ્સરળદરળળ
ઠઢ	વુશધામી ક.વ.સ.	અ.ન.પા. હ	ઘાજહ			છ	જછ	હ	દ્હ	દ્પટઘ / ળળ / ળહ	દ્પટહ / ઘ / ઘળ	ખલંગા	મ્બરપ્સરળદરળજ
ઠઘ	હરિયાલી ક.વ.સ.	અ.ન.પા. હ	ઘાઘદ્			છ	જળ	દ્જ	ઘજ	દ્પટઘ / ળળ / ળહ	દ્પટહ / ઘ / ઘજ	ખલંગા	મ્બરપ્સરળદરળજદ્
ઠળ	ધામીન્વાલા ક.વ.સ.	અ.ન.પા. હ	ઘ			છ	જળ	દ્ળ	ઘળ	દ્પટઘ / ળછ / ઘળ	દ્પટહ / ઘ / ઘદ્	ખલંગા	મ્બરપ્સરળદરળજઘ
ઠજ	વેતાલ ક.વ.સ.	અ.ન.પા. હ	ઢાહજ			જજ	દ્ધ	દ્ટ	ઢહ	દ્પટઘ / ળછ / ઘળ	દ્પટહ / ઘ / ઘળ	ખલંગા	મ્બરપ્સરળદરળઢ
ઠદ્	ગદાન ક.વ.સ.	અ.ન.પા. હ	હાઠટઘ			હ	જહ	જઘ	ઘજ	દ્પટઢ / ળળ / જઠ	દ્પટહ / ઘ / ઘજ	ખલંગા	મ્બરપ્સરળદરળજછ
ઠઘ	પરિવન ક.વ.સ.	અ.ન.પા. હ	ઢાળ્ળદ્			ઠ	દ્ળ	ઘળ	છળ	દ્પટઢ / ળળ / જઠ	દ્પટહ / ઘ / ઘદ્	ખલંગા	મ્બરપ્સરળદરળજટ
ઠઢ	દુધધારી ક.વ.સ.	અ.ન.પા. ટ	દ્હાદ્હછ			જછ	ટદ્	ઠટ	જઘહ	દ્પટઢ / ળળ / જઠ		ખલંગા	મ્બરપ્સરળદરળઠ
ઠછ	લાલીગુરાંસ ક.વ.સ.	અ.ન.પા. ટ	દ્હાળહ			જછ	ઘઢ	છઢ	હહ	દ્પટઢ / ળળ / જઠ		ખલંગા	મ્બરપ્સરળદરળહ
ઠટ	પ્રગતિશિલ ક.વ.સ.	અ.ન.પા. હ	દ્હાદ્હછઠ			હ	ઘદ્	દ્હ	ટળ	દ્પટઢ / ળળ / જઠ	દ્પટહ / ઘ / ઘજ	ખલંગા	મ્બરપ્સરળદરળજહ
ઠઠ	ત્વાંસી ક.વ.સ.	અ.ન.પા. ટ	દ્હાદ્હહ			જદ્	ઘહ	ઢઠ	હછ	દ્પટઢ / ળળ / જઠ	દ્પટહ / ઘ / ઘદ્	ખલંગા	મ્બરપ્સરળદરળ્ળ
ઠઢ	સમૈજી ક.વ.સ.	અ.ન.પા. ટ	દ્હાજઢટ			જછ	છછ	ઢઠ	જળદ્	દ્પટઢ / ળળ / જઠ	દ્પટહ / ઘ / ઘળ	ખલંગા	મ્બરપ્સરળદરળદ્જ
ઠઘ	કૃયલી ક.વ.સ.	અ.ન.પા. હ	ઢાઘ			જજ	ઘજ	દ્ટ	છઠ	દ્પટઢ / ળળ / જઠ	દ્પટહ / ઘ / ઘઢ	ખલંગા	મ્બરપ્સરળદરળદ્દ
ઠળ	ન્વાહોલા ક.વ.સ.	અ.ન.પા. હ	છાજજટહ			હ	જઠ	દ્દ	ઘહ	દ્પટઢ / ળળ / જઠ	દ્પટહ / ઘ / ઘછ	ખલંગા	મ્બરપ્સરળદરળદ્ધ
ઠજ	પાશામાઠ્ઠો ક.વ.સ.	અ.ન.પા. ટ	દ્હાઢઢટ			જછ	ટળ	ટદ્	જદ્દ	દ્પટછ / ળળ / દ્ટ		ખલંગા	મ્બરપ્સરળદરળદ્ઢ
ઠદ્	દેડફાન ક.વ.સ.	અ.ન.પા. ટ	દ્હાળ્ળટ			જછ	ઢઢ	છછ	હહ	દ્પટછ / ળળ / દ્ટ	દ્પટળ / ઘ / ઘજ	ખલંગા	મ્બરપ્સરળદરળદ્છ
ઠઘ	ભુમિરાજ ક.વ.સ.	અ.ન.પા. હ	ઢાછ	હ	ઘ	જજ	દ્ટ	દ્હ	છઢ	દ્પટઘ / ળળ / ઘજ			મ્બરપ્સરળદરળદ્ટ
	જમ્મા		ઢછાળ્ળઠ			દ્છજ	ઠટહ	હઢહ	જટજહ				
ઠઢ	દુધપુરા ક.વ.સ.	સમૈજી હ	ટાછઘ	જછ	ળ	જછ	ઢદ્	ઢઢ	હટ	દ્પટઠ / ઘ / ઘજ		ખલંગા	મ્બરપ્સરળદરળ્ળઢ
ઠઘ	સમૈજીવૈદા ક.વ.સ.	સમૈજી હ	જદ્જાછ	જછ	ળ	જછ	ઢળ	ઘઠ	ઠઠ	દ્પટઠ / ઘ / ઘજ		ખલંગા	મ્બરપ્સરળદરળ્ળઘ
ઠટ	સમૈજી રાડલાઈજર ક.વ.સ.	સમૈજી હ	ઠાટછ	જછ	ળ	જછ	છઘ	છઢ	જળઠ	દ્પટઠ / ઘ / ઘજ		ખલંગા	મ્બરપ્સરળદરળળટ
ઠઠ	મહારુદ્ર ક.વ.સ.	સમૈજી ઘ	ઢાદ્ધ			જજ	ઘહ	ઘહ	ઠઠ	દ્પટદ્ / જળ / દ્ળ	દ્પટહ / ઘ / ઘદ્	ખલંગા	મ્બરપ્સરળદરળળજ
ઠઢ	સિંહનાથ ક.વ.સ.	સમૈજી ઘ	છાઠદ્			જજ	ઘહ	ઢઠ	હટ	દ્પટદ્ / જળ / દ્ળ	દ્પટહ / ઘ / ઘળ	ખલંગા	મ્બરપ્સરળદરળ્ળદ્
ઠઘ	ભુમિરાજ ક.વ.સ.	સમૈજી ઘ	ઢાઠટ			જળ	ઢટ	છજ	હઠ	દ્પટદ્ / જળ / દ્ળ		ખલંગા	મ્બરપ્સરળદરળળઘ
	જમ્મા		ઢજાળ્ળઢ	ઢછ	ળ	ઠઠ	દ્છહ	દ્હઠદ્	છઘળ				
જળળ	મગવતી ક.વ.સ.	અજયમેરુ દ્	ઢાહઢ			જછ	ઢદ્	ઢહ	હજ	દ્પટટ / ઘ / દ્છ		ખલંગા	મ્બરપ્સરળદરળળજ
જળજ	વેતાલ ક.વ.સ.	અજયમેરુ દ્	હાટઢ			જછ	છદ્	છદ્	જળઢ	દ્પટટ / ઘ / દ્છ		ખલંગા	મ્બરપ્સરળદરળ્ળદ્
જળદ્	સહસલિંગ ક.વ.સ.	અજયમેરુ ટ	છ			જછ	ઢછ	ઢઘ	હહ	દ્પટદ્ / ઘ / ઘજ		ખલંગા	મ્બરપ્સરળદરળળધ
જળઘ	મૈરવ ક.વ.સ.	અજયમેરુ ઢ	ઘ			હ	દ્ઠ	દ્ટ	છઘ	દ્પટદ્ / ઘ / ઘજ		ખલંગા	મ્બરપ્સરળદરળ્ળઢ
જળઢ	તુલ્સીપુર ક.વ.સ.	અજયમેરુ છ	હાઢ	જ	જઢ	જછ	છદ્	ટઘ	જજછ	દ્પટઘ / ઘ / ઘજ		ખલંગા	મ્બરપ્સરળદરળ્ળજ
જળછ	પન્ચદેવ ક.વ.ઁ.સ.	અજયમેરુ દ્	હ			જટ	છદ્	હહ	જળળ	દ્પટઢ / ઘ / દ્ટ		ખલંગા	મ્બરપ્સરળદરળળટ
જળટ	વૈજનાથ ક.વ.ઁ.સ.	અજયમેરુ દ્	ઠાછ			જટ	ઢઠ	ઢઘ	હળ	દ્પટઢ / ઘ / દ્ટ		ખલંગા	મ્બરપ્સરળદરળળઠ
	જમ્મા		ઢછાહહ	જ	જઢ	ટહ	હહ	જળજ	જહછ				
	કુલ જમ્મા		જઠજાછછ	હટ	જઢ	ઘહઠ	જજદ્જ	જદ્દદ્	દ્ધઢઘ				
૨	ઈ.વ.કા. સાદની												
જળઠ	પુાંગીરી ક.વ.સ.	જોગવ્દા ઘ	છાઢઘ			જદ્	ઘઠ	ઘહ	ઠછ	દ્પટછ / ળળ / દ્ટ	„	સાંદની	મ્બરવ્હરદ્ધરળઠ

जण्ड	मसिनजाला क.व.स.	जोगवूना ढ	ढ			जद	ढट	ढघ	ढठ	दण्टछ/णघ/दट	„	सांदनी	म्यरव्हरदधरण्ड
जण्ड	रातोपानी क.व.स.	जोगवूना ढ	डाण	ज	ट	ठ	दट	दछ	छज	दण्टठ/घ/घज		सांदनी	म्यरव्हरदधरण्ड
	जम्मा		जठाढघ	ज	ट	घज	जण्ड	जण्ट	दजछ				
ड	ई.व.का. जोगवूना												
जजण	सिधायान खैरेनी क.व.स.	जोगवूना ज	ढाद			ठ	जठ	दढ	ढघ	दण्टघ/णघ/णड	„	जोगवूना	म्यरव्हरदधरणज
जजज	सिधायान क.व.स.	जोगवूना ज	ढाद			ठ	घघ	घछ	टड	दण्टघ/णघ/णड	„	जोगवूना	म्यरव्हरदधरणद
जजद	खानकोशी क.व.स.	जोगवूना द	ढाछ			ढ	दढ	घज	टण	दण्टढ/णघ/दढ		जोगवूना	म्यरव्हरदधरणघ
जजघ	खानकोशीजाला क.व.स.	जोगवूना द	ढाछ			ढ	दढ	दट	छछ	दण्टढ/णघ/दढ		जोगवूना	म्यरव्हरदधरणढ
जजढ	रंगून क.व.स.	जोगवूना ज	छादछ			ठ	दठ	जढ	ढज	दण्टढ/णघ/दढ		जोगवूना	म्यरव्हरदधरणछ
जजछ	रंगूनजाला क.व.स.	जोगवूना ज	छादछ			ठ	घड	घद	ठण	दण्टढ/णघ/दढ		जोगवूना	म्यरव्हरदधरणट
जजट	सुन्दरी वनखेत क.व.स.	शिर्ष ढ	ठाठछ	ज	जढ	जछ	छढ	टण	जजढ	दण्टठ/घ/घज		जोगवूना	म्यरव्हरदधरणज
	जम्मा		घछाटछ	ज	जढ	टज	ददढ	ददद	ढछज				
च	ई.व.का. आलिताल												
जजठ	खानखोला क.व.स.	आलिताल ड	घाघट			जज	टढ	घठ	जण्ट	दण्टढ/णघ/दछ	दण्टढ/घ/दड	आलिताल	म्यरव्हरदधरणज
जजड	खालीखोला क.व.स.	आलिताल ड	ढाटढ			जघ	घढ	घठ	ठट	दण्टढ/णघ/दछ	दण्टढ/घ/दड	आलिताल	म्यरव्हरदधरणद
जजढ	आरुगना क.व.स.	आलिताल ड	ठाढ			जज	घद	घढ	टट	दण्टढ/णघ/दछ	दण्टढ/घ/दड	आलिताल	म्यरव्हरदधरणघ
जदण	जनता क.व.स.	आलिताल ट	ढाछ			जछ	घड	ढठ	डछ	दण्टछ/णघ/दट		आलिताल	म्यरव्हरदधरणढ
जदज	हरियाली क.व.स.	आलिताल ट	दटढ			ड	दज	दद	ढघ	दण्टछ/णघ/दट	„	आलिताल	म्यरव्हरदधरणछ
जदद	रानी क.व.स.	आलिताल ट	घाघघ			छ	ढ	जछ	दढ	दण्टछ/णघ/दट		आलिताल	म्यरव्हरदधरणट
जदघ	वसेनी क.व.स.	आलिताल ट	दडट			जण	घछ	घट	ठज	दण्टछ/णघ/दट	„	आलिताल	म्यरव्हरदधरणठ
जदढ	खारखोला क.व.स.	आलिताल ट	दघघ			जज	दघ	घद	छछ	दण्टछ/णघ/दट	„	आलिताल	म्यरव्हरदधरणड
जदछ	प्रगतीशिल क.व.स.	आलिताल ड	घादट			जछ	दठ	घद	छड	दण्टट/घ/दद	दण्टज/घ/घद	आलिताल	म्यरव्हरदधरणढ
जदट	मकवानपुर क.व.स.	आलिताल ड	ढादछ			जछ	टण	ढढ	जण्ड	दण्टट/घ/दद	दण्टज/घ/घद	आलिताल	म्यरव्हरदधरणण
जदठ	मुलपानी क.व.स.	आलिताल ड	दाछड			जद	छछ	छण	जणछ	दण्टट/घ/दद	दण्टज/घ/घद	आलिताल	म्यरव्हरदधरणज
जदड	फौजापानी क.व.स.	आलिताल ड	डादड	द	जण	जद	टण	टद	जदद	दण्टछ/घ/घज	दण्टद/घ/दड	आलिताल	म्यरव्हरदधरणजद
जदढ	भूमिराज क.व.स.	आलिताल ट	दट	घ	ट	ढ	ढट	ढछ	ढज	दण्टठ/घ/घज		आलिताल	म्यरव्हरदधरणघ
जदघ	खालीगना क.व.स.	आलिताल ड	जछ	छ	जण	जछ	घट	ढछ	डज	दण्टठ/घ/घज		आलिताल	म्यरव्हरदधरणढ
जदज	कुलोखोला क.व.स.	आलिताल ड	जज	ठ	ड	जछ	छढ	छण	जणढ	दण्टठ/घ/घज		आलिताल	म्यरव्हरदधरणछ
जदद	सुन समैजी क.व.स.	आलिताल ड	डादड	ट	ढ	जछ	ढद	ढढ	डट	दण्टछ/घ/घज	दण्टद/घ/घण	आलिताल	म्यरव्हरदधरणजट
जदघ	भागेश्वर क.व.स.	आलिताल ट	टाण	ट	ढ	जण	दज	दघ	ढढ	दण्टड/घ/दड		आलिताल	म्यरव्हरदधरणजठ
जदढ	सानोचौर क.व.स.	आलिताल ड	ढाठछ	ण	ड	जछ	दढ	जढ	ढड	दण्टड/घ/दड		आलिताल	म्यरव्हरदधरणजड
जदछ	भगवती क.व.स.	आलिताल ट	जढाछ	द	जघ	जछ	छछ	ढढ	ढढ	दण्टड/घ/दड		आलिताल	म्यरव्हरदधरणजढ
जदट	श्रीकृष्ण क.व.स.	आलिताल ट	टाण	ढ	घ	ठ	दण	घण	छण	दण्टड/घ/दड		आलिताल	म्यरव्हरदधरणदण
जदठ	सिधवावा क.व.स.	आलिताल ट	डादछ	ज	ड	ठ	घण	घड	टड	दण्टड/घ/दड		आलिताल	म्यरव्हरदधरणज
जदड	सिध खैरेनी क.व.स.	आलिताल ट	छाठछ	ज	ठ	ड	दद	दढ	छज	दण्टड/घ/दड		आलिताल	म्यरव्हरदधरणदद
जदघ	सिधभगवती क.व.स.	आलिताल ट	टाछ	ज	ठ	ड	दछ	दद	ढठ	दण्टड/घ/दड		आलिताल	म्यरव्हरदधरणदघ
जदण	केदार क.व.स.	आलिताल ड	ट			जढ	घछ	घण	टछ	दण्टद/घ/घज		आलिताल	म्यरव्हरदधरणढ
जदज	भूमिराज क.व.स.	आलिताल ड	घ			जज	दद	दट	ढड	दण्टद/घ/घद		आलिताल	म्यरव्हरदधरणछ
जदद	खाली खोला क.व.स.	आलिताल ठ	दठठ			जछ	घठ	ढढ	डज	दण्टद/घ/घघ		आलिताल	म्यरव्हरदधरणट
जदघ	खेतचौर क.व.स.	आलिताल ड	जण	ढ	घ	जघ	घढ	ढढ	डघ	दण्टघ/घ/जण		आलिताल	म्यरव्हरदधरणठ
जदढ	चिउरेनी क.व.स.	आलिताल ड	छ	द	ढ	ट	जद	जट	दड	दण्टघ/घ/जण		आलिताल	म्यरव्हरदधरणड
जदछ	नौलो बिहानी क.व.स.	आलिताल ढ	जड	छ	जण	जद	दढ	घण	छढ	दण्टघ/घ/जण		आलिताल	म्यरव्हरदधरणढ
जदट	चौखुटे क.व.स.	आलिताल ड	ठ	ढ	घ	जद	घज	घड	टढ	दण्टघ/घ/घण		आलिताल	म्यरव्हरदधरणघ

नदठ	एकलेगदा क.व.उ.स.	आलिताल ड	छछ			जघ	दछ	घण	टछ	दणठड / घ /		आलिताल	म्यरव्य दछरघज
नदड	गताखाली क.व.उ.स.	आलिताल ड	ठाछघ			नछ	दठ	दण	डठ	दणठड / घ /		आलिताल	म्यरव्य दछरघद
नदढ	प्रगतीसिल क.व.उ.स.	आलिताल ढ	ठ			ठ	दण	दज	डज	दणठड / घ / द		आलिताल	म्यरव्य दछरघघ
नछण	हरीयाली क.व.उ.स.	आलिताल ड	ड			नछ	दद	घठ	डज	दणठड / घ / द		आलिताल	म्यरव्य दछरघद
नछज	त्रिवेणी क.व.उ.स.	आलिताल ड	ठाड			नछ	दद	घढ	डघ	दणठड / घ / द		आलिताल	म्यरव्य दछरघछ
	जम्मा		ददढ।नज	घड	ढघ	दजण	नदछघ	नदछठ	दछदण				
नछद	नमूना क.व.स.	गाखित ज	टानछ	ज	ट	ठ	दट	छद	ढड	दणठड / घ / द		आलिताल	म्यरव्य ददरणज
नछघ	जनहित क.व.स.	गाखित ज	ढानछ	छ	ड	जघ	छज	दज	दद	दणठड / घ / द		आलिताल	म्यरव्य ददरणद
	जम्मा		नछ।घ	ट	नद	दण	दठ	ढघ	नदण				
	कुल जम्मा		ददढ।दज	दद	जणठ	दघण	नघछण	नघछण	दठजण				
५	ई.व.का. गोंशपुर												
नछद	जनकल्याण क.व.स.	असिग्राम द	जणछछ	द	जज	ढ	दट	छद	ढड	दणठड / घ / घज		गोंशपुर	म्यरव्य ददरणज
नछछ	शेलौना क.व.स.	असिग्राम ठ	जादद			छ	जज	नढ	घण	दणठद / जण / दण	दणठठ / घ / घद	गोंशपुर	म्यरव्य ददरणज
नछट	शिखर क.व.स.	असिग्राम ठ	जाजडज			ठ	दज	दछ	दट	दणठद / जण / दण	दणठठ / घ / घघ	गोंशपुर	म्यरव्य ददरणद
नछठ	भूमिराज क.व.स.	असिग्राम ठ	णछछड			छ	जद	नट	दड	दणठद / जण / दण	दणठठ / घ / घद	गोंशपुर	म्यरव्य ददरणघ
नछड	खदेसीवावा क.व.स.	असिग्राम ठ	णडछढ			ढ	घज	घघ	टद	दणठद / जण / दण	दणठज / घ / घद	गोंशपुर	म्यरव्य ददरणद
नछढ	सगरमाथा क.व.स.	असिग्राम छ	घाडद	ण	ठ	ड	दठ	नढ	दट	दणठठ / घ / घज	दणठद / घ / घघ	गोंशपुर	म्यरव्य ददरणठ
जटण	नवजिवन क.व.स.	असिग्राम घ	घाड	ठ	घ	जण	घण	घण	टण	दणठठ / घ / घज	दणठद / घ / घघ	गोंशपुर	म्यरव्य ददरणड
नटज	कैलाश क.व.स.	असिग्राम द	घाटछ	ज	ठ	ड	दड	दढ	छठ	दणठठ / घ / घज	दणठद / घ / घघ	गोंशपुर	म्यरव्य ददरणढ
नटद	मसानीवावा क.व.स.	असिग्राम ढ	जादछ			जघ	घण	घघ	टघ	दणठट / घ / दछ	दणठज / घ / घद	गोंशपुर	म्यरव्य ददरणट
नटघ	कैलपाल क.व.स.	असिग्राम घ	दादछ			ढ	दढ	दट	छछ	दणठछ / णघ / दट	दणठण / घ / घज	गोंशपुर	म्यरव्य ददरणछ
नटढ	शान्ति क.व.स.	असिग्राम ढ	घ			जण	दद	दठ	छज	दणठद / णघ / घज		गोंशपुर	म्यरव्य ददरणज
	जम्मा		घढ।घठड	नद	दड	ढघ	ददढ	घणढ	छदठ				
नटछ	लाधगोंश क.व.स.	गोंशपुर द	घाडज	ज	ट	ड	दज	दण	दज	दणठठ / घ / घज		गोंशपुर	म्यरव्य जदरणघ
नटट	बुंगाकोशी क.व.स.	गोंशपुर घ	घानछ			नछ	दण	दट	डट	दणठट / घ / दछ		गोंशपुर	म्यरव्य जदरणद
नटठ	पूजनदेउ क.व.स.	गोंशपुर घ	घानछ			नछ	दढ	घद	टज	दणठछ / घ / दछ	„	गोंशपुर	म्यरव्य जदरणज
	जम्मा		जण।जज	ज	ट	घड	दण	दड	नडड				
	कुल जम्मा		दद।ददड	जघ	घद	नघज	घठढ	दणठ	ठघछ				
	सम्पूर्ण कुल जम्मा		दणण।ठढ	ददट	दछछ	नदछघ	छछढठ	छटढज	ननदघठ				